శ్రీరస్తు-

మద్గురుచరణకమలసేవాతత్పరుండును-

శ్రీరామమంత్రోపాసనాపరుండును-

వేదాంతకవితావిచిత్రరచనావిశారదుండునగు-

పరశురామపంతులరామమూర్తికవిచే-

రచియింపబడిన-

శుక చరిత్రము-

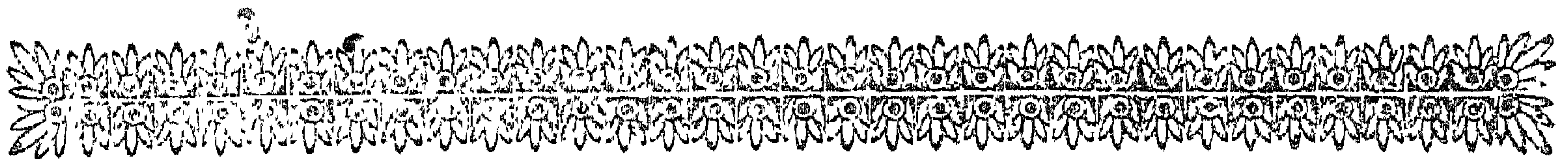
ఇది-

ఆత్రేయగోత్రపయఃపారావారరాకాసుధాకరులగు-

పప్పు॥వేంకటశాస్త్రులవారిచే-

లేఖకప్రమాదాదిజనితదోషరాహిత్యంబుగా-

పరిష్కరింపబడి-

శ్రీరస్తు

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

శ్రీసీతారామచంద్రగురుపరబ్రహ్మణేనమః

శుకచరిత్రము

ప్రథమాశ్వాసము

శ్రీమన్నిర్మలభావనసత్వమయదృశ్చేతోగతిప్రాపిత । భ్రూమధ్యేనస్థితనూత్నరత్నయుతహారోద్యదగ్రభాస్వత్పరం । ధామాకారకళావధానసమరసాత్మావ్యక్తరూపోద్ధచి। ద్ధ్యానానందుడుమాధవుండుగృహమమ్మున్బ్రోవుచుండుంచగన్ ※ ఉ॥ పాలమునందుద్విష్టియున్పైబెనుబాపయునాదలన్కళా । శాలియుగంగయుంగలిగిసంతతమంగవసంవిదాత్ముడై । కాలునిగెల్చికాయజునిగాల్చిపురత్రయమాడ్చియాజగ । జ్జాలమడంచిశంభుడగుసామిమముంగరుణించుగావుతన్ ※ చ॥ సరసిరుహాసనస్థుడయిసద్గురుడన్యకటాక్షవీక్షణ । స్ఫురతతనాగమాంతపరిపూర్తినిజెందినదాప్రపంచవి । సరపరికల్పనంబెసగసత్యగరిష్ఠమహంసవాహుడై । స్థిరతరచంద్రతేజుడగుదేవుడునాదెసనుండుగావుతన్ ※ క॥ పరమాత్మానుభవపద । పరవశమునదివ్యసౌఖ్యపదమొందిజరా । మరణములులేనిపదమునో । గురుదేవుండతనిమదినిగోరిభజింతున్ ※ చ॥ శివధర్మంబుహరించుపుణ్యజనులన్నిక్షింపనీక్షించిదా । శివధర్మంబుహరించిభూమితనయంజేపట్టునిన్నాసుఖా । శివధర్మజ్ఞవినాశివాశివశివాంచింత్యంచెవంచున్నదా । శివధర్మజ్ఞులెరుంగరట్టిమదభిష్టే

శుభ్రదన్తోల్లసచ్ఛ * మ॥ గిరికన్యావృషభేంద్రవాహనులు లక్ష్మీపక్షిరా
డ్వాహనుల్వారవాణీసతి హంసవాహనులు దత్స్వాహాహవిర్వాహనుల్ సరి
శచ్యాంబుదవాహనుల్ మొదలుగా సర్వాంబుజంగల్గునుం దరులున్బ్రోచురు
నెల్లవారమునసప్రీతారాంబలన్గొల్చెదన్ * మ॥ అమ్మాశ్రీలలనావనీజనకజ
వామాంగంబునం గనద్దేవీ కమరుత్సూనుడుముందరన్ వెనకవేడ్కన్ పార్శ్వ
సౌమిత్రిపార్శ్వంబులన్ దైజనవిశ్వస్తైకజమహాశత్రుఘ్నులన్ గొల్వహ్యా
త్కమలాంతఃపురవీథి నొప్పుపరమాత్మారాములన్ గొల్చెదన్ * క॥ భువన
పతికిసుతయగుచును॥ భువనపతిని బెండ్లియాడి భువనజస్వామియై॥ భువనజ
నకారిగాంచిన। భువనజననినమ్ము గర్మములన్ బ్రోచుతగన్ * మ॥ సగమై
నన్యాసింహంపజూడకన శేషప్రాణులన్ బ్రోవహ్నా। సగమాద్యష్టిహరింబితర్థా
నదోపప్రాప్తిచేసన్నిదా। సగమైనన్ బోడగాంచరుద్రునకుసాఖ్యాంత్యర్థన్
మైఫ్యానిదా। సగమైనిల్చినగట్టుపట్టుమదభీష్టావాప్తి జేయన్ గృపన్ * మ॥
తనవాక్పృచ్ఛినసాధ్యాంభువునకశ్యం తాగమత్వంబు సత్యనివాసత్వముత్థా
త్మికత్వము సాహంసారోహత్వంబు భూ॥ తనియంతృత్వముగల్గజేయుచు ప
రాత్మాత్మైక్యాభ్యాసంబం। తనమొందింపుచు బ్రోచు భారతియు మద్వా
క్సిద్ధి జేయున్ గృపన్ * సీ॥ అమృతరాశిదత్తి యమృతపానమొసగ్చితృప్తినొం
దనట్టిదేవసతికి। మధురమైన తనదుయధరామృతమొసంగి॥ తృప్తిజేసినట్టిదేవి
గొలుతు * సీ॥ చారుచామీకరాధారమంజీరంబునమలాంఘ్రిపంకేరుహ
ములమ్రోయ। కమనీయమణినూపురఘంటికాధ్వానములు పాదధిష్ఠానసక్తికిదేజరి
ల్ల। నతులితపద్మరాగాహతవజ్రకీలితహారంబురస్థలియందు వ్రేలు। కలితవిశు
ద్ధముక్తాఫలసంయుక్తమంగళసూత్రంబుమలయుచుండ। తెలివిగమహాద్వాదళ
షోడశ తిలకమమర। రాజితసహస్రదళశిరోరత్నమమర। ఘనతరకళామదన
హంసగమనపరమ। ముక్తిశాలినమ్ము బ్రోవుగాత * శా॥ ఆదిత్యాత్మజ
వర్ణాత్మభవుడై యాదిత్యుని న్మింగిడా। నాదిత్యాత్మజమంత్రియై మరిత
డీయస్వామి మొందించిన। యాద్యాదిత్యాత్మజుగొల్చితత్పదవిదైన్యంబువాస్త

వా డేఘనం। డాదిత్యాత్మజరాడ్వగ్ర్వహునికి శౌర్యోద్ధురాగ్రేసరుం డగ్రాప్పెడిన్ ✻ ఉ॥
మనుగ మోహముఁ వాడుపను లెల్ల హరించెడి వాడు వాడులే। న్నెనియు మెచ్చఁగావా
డెలుక నెక్కఁడు వాఁడొకపంటివాఁడు పై। స్వీయులకంటి జన్నిదమ ప్రే లెడు బొజ్జ
గలుంగు గుజ్జువాఁ। డేనొనరించు కావ్యమున కెన్నఁడు విఘ్నము జేయుగాపుతన్ ✻
మ॥ అవనిం బొల్చిన సమస్త లోకహితకావ్యశ్రేణి గీర్వాణవాక్య విశేషాకృతి గార
వించియశముల్ గైకొన్న వాల్మీకి వ్యాస। త్యవతీనందన కాళిదాసభవభూత్యాఖ్యా
ర్యుల్ గామాఘభారవులన్ బాణమయూరచోరకవులన్ బ్రార్థింతు నశ్రాం
తముల్ ✻ ఉ॥ ఇమ్మహిలోన సంస్కృతము లెల్లజనంబు లెఱుంగనర్థసాధ్యమ్ము
లుగామిగాం దియవియన్నియు నాంధ్రముగా రచించి పుణ్యమ్ములచే ప్రసిద్ధుల
గునన్నయభట్టుల తిక్కనార్యులన్ బమ్మెర పోతరాజులను భాస్కరులన్ మ
దిలోఁ దలంచెదన్ ✻ చ॥ ప్రకటితశబ్దభావములు పద్యములు ఖ్యాతిగ నార్చి
లోకరంజకముగ జెప్పు కావ్యమదసామజవాహకులైన యట్టియా। సుకవివ్ర
పాలవీరులకు చూడనొకింత భయంబు గల్గునే। కుకవినుత్ప్రకాశిత విఘోష
ములుఁ జెవినిండ సోకినన్ ✻ వ॥ అని యిష్టదేవతావందనంబున ✻ క॥ విషధరశయనుని నతి
గొని విషధరభూషణుని బొగడి విధురుహాభవునిన్। విషధరగమనుని బేర్కొని।
విషధరసభ తనని భక్తి వినుతించియుటన్ ✻ క॥ మారమణిగొల్చినతతము। మా
రమణికి మ్రొక్కి వాగ్రమణికిన్ జాలో। మారమణికి జేల్మొగిచిత। మారమణి
కుమారికి నినమస్కృతి గొంటిన్ ✻ వ॥ తదనంతరంబునఁ గవీశ్వరగరీశ్వ
రకవీశ్వరులన్ బురస్కరించి సనస్కరించి కుకవీశ్వరులం దిరస్కరించి యైన
సంసారసంసారవిస్తారతిరస్కారవిచారపారీణులకు శ్రోతవ్యంబును తచ్ఛ్రో
తవ్యానంతరితాత్యంతపుంతులకు మంతవ్యంబును తన్మంతవ్యాభ్యసనవ
సనసజ్ఞానులకుని దిధ్యాసితవ్యంబును సుకవిసేవ్యంబునగు నొక్క దివ్యకా
వ్యంబు కర్తృత్వంబు నియమించి యొక్కనాఁ డేకాంతప్రదేశంబున సుఖాసీ
నుండనై సద్గురుకరుణాకటాక్ష విశేషానుగ్రహగృహీత నిర్నిద్రాతముద్ర
భద్రముద్రాకాంక్షప్రసన్నాత్మావలోకనంబు సేయుచున్న యవసరంబునా ✻

సీ॥ నీలాంబుదద్యుతుల్ నెనయు దేహము వాడు గురుతర మోహనచూడముం గురు
లవాడు। విద్యుల్లతాప్రభ చెన్నొందుయు చూపు వాడు తారకాహార రత్నములవా
డు। లోకయజమిత్రకాంతులకిరీటము వాడు। వోగయు నెవెన్నెలచందనము పూసినవా
డు। నయనత్రానలద్యోతులలరు తేజమ్ములవాడు కటుహిరణ్మయచేల కట్టువా
డు। ప్రణవమంజీరములవాడు ప్రకటముండు। హంసబిందువు వాడు సుక్షేత్రగాత్రగా
త్మ। రాముడస్మన్మనోజ్ఞాంతరములనాని। కంటికెనిమింటికెని తానుగ్రహించె నబతి
దేమి ※ వ॥ ఇట్లుకానంబడిమఱియు బ్యాచరితోచిన ప్రకృతులు ... సంగ్రహం
గీకరించి రంగదుత్తుంగకరుణాతరంగిణీతరంగసంగతాంతరంగుండు దైవ్యకోపా
పరోక్షకటాక్ష వీక్షణంబులచేరి రక్షించి నవరత్నఖచిత కాంచనమయ ప్రాకారకలిత
జ్ఞానముద్రశోభినయుండై చిదాకారలక్ష్యభూతప్రత్యగాత్ముండవైన నీవను నాంగల
క్ష్యభూతపరమాత్ముండనైన నేను నకారలక్ష్యభూతపరమాత్ముండనైన నే
నహంకారలక్ష్యభూతప్రత్యగాత్ముండవైన నీవనియుస్వరూపార్థంబైన హం
సమంత్రార్థంబను పరమరహస్యంబవాక్యంబుగా నుపదేశించి యుపాధిభేద
దృష్టినన్నవలోకించినమత్స్వరూపసిద్ధింబొందెదవు సందియంబులేదు మ
రియును వివిధవేదవేదాంతశాస్త్రజ్ఞానవిజ్ఞానంబును నవజ్ఞానవిరక్తిశ్రీకృష్ణ
నిజహృదయపద్మాధిష్ఠిత దేవకీసూనుండును నాదేవకీసూను సందర్శితదృ
ష్టిప్రసూనంబును నగుసత్యవతీసూనుండురచియించినపంచమవేదసంజ్ఞా
ప్రభారతంబగు భారతంబున నిత్యాంతశాంతిస్వాంతోపశాంతిపర్వంబగు శాం
తిపర్వంబునందు తత్త్వబోధంబును భీష్మబోధితంబును ధర్మజబోధ్యంబ
బును సకలసుకవిజననికరప్రకటితతత్త్వచరితంబగు శుకచరితంబుగలుగ నది
సంక్షేపరూపంబుగా పునయ్యర్థంబు విస్తరించి యొక్క బంధురబంధీకృ
తానుబంధప్రబంధంబు ప్రబంధంబుగా రచించి మదర్పితంబుగా జేసి కృతకృ
త్యంబువడయుమని మదీయాచార్యతుల్యసుహృదాచార్యవర్యాజ్ఞాపకంబుగా నా
జ్ఞాపించి తిరోహితుండయ్యె నంతట మేల్కని యత్యంతానంత సంతోషాంతః
కరణుండనై॥ .... ※

ఉ॥ భారతపంచమస్కంధము భారము బూనిరచించినట్టియా। భారతమందు శాంతి
యను పర్వము న్ఘ దీపనాముచే। భారతచోద్యమై ధరణిఁ నిల్చుశ్రీశుకస
చ్చరిత్ర మా శ్రీరఘునాయకాంకితము జేయఁగఁగంటిఁ బురాకృతంబునన్ ॥ వ॥
యని తలంచుచు నుప్పొంగి యేతత్పరమార్థిక వితాననిర్మాణ కారణంబులయిన
గురుపరంపరావర్ణనంబులఁ బ్రవర్ణించెద ॥ సీ॥ అజుఁడీతఁడనఁ జొచ్చు నబ్జాతము
నాభియందుద్భవించకమున్నె యుండెనేని। యచ్యుతుండితఁడనియనవచ్చు
ధరనవతారవిన్యాసములు మెదల్పఁడేని। యభవుఁడీతండనియనఁజొచ్చు నతికు
మారాప్తిసంప్రాప్తిబంధమందఁడేని। మాయాతీతుఁ డితఁడని మన్నింపవచ్చు సద్భా
వంబు మాయ శేర్పడియె నేని। యనిరాసుపేటించఁ బట్టు నయ్యాజచ్యుతాభ। వ
త్పములు మీరఁ బూనిక ట్పింబు బెదర। దనరె మున బ్రహ్మవిద్యానిధానరాజ॥
రాజయోగవిశదక్రియాపరుఁడౌ రాజయోగీశ్వరుఁడు ॥క॥ ఆయత్రినందనునిపద। తోయజము
లుగొల్చి చిత్తతోయజమున। తోయజనయను నృపమున్। ద్రోయజనార్దన
నగురుండు గొలుతంగ నియమంబున్ ॥ సీ॥ పరసతీసంగలాభము నొందనెవ్వాఁడు ర
తులచే నాత్మోపరతులచేత। నక్రూరమునఁ గాకాక్షల దీర్చె నెవ్వాఁడు వరము
చేఁ బ్రాజ్ఞవివరములచేత। విబుధలబ్ధామృతవిధిఁ జూపె నెవ్వాఁడు బలముచే నుపదే
శబలముచేత। నాసురప్రకృతులనణఁగించె నెవ్వాఁడు జయముచే నింద్రియజయ
ముచేత। ప్రకటధర్మము గ్యాపాలకుండెవ్వాఁడు। హితముచే పరోపహితముచే
త। నతఁడు తొల్లి శ్రీజనార్దనుఁడనఁ దనరాజ। నార్దనాహ్వయార్యుఁడలరె ధర
ణి ॥ గీ॥ అజనార్దనాహ్వయార్యప్రాపకమెరాజ। యాజనార్దనాత్ముఁడగుచు
నోజ। నాజనార్దనాత్ముఁడనఁగ రాజిల్లెఁ। గోజనార్దనాఖ్యగురుఁడు పుడమి॥
సీ॥ పథ్యతత్త్వప్రబోధప్రబంధంబు బంధంబు దెగటార్చు పామరులకు। నేవు
ఋ్యనిరతాపస్వరూపదాత్మ్యంబు తాత్పర్యమొసరించు ధనికులకును। యేనిత్య
నిగుణాత్మానుసంధానంబు ధానమైనిలుచు తత్త్వజ్ఞులకును। యేతజ్జ్ఞాహారికృ
తాభీష్టసేవావృత్తి సేవానువృత్తులకెల్లఁ దెలుపు। సేయనఘుఁడేకమేవాద్వితీ
యమనెఁ। ముముక్షుమండలికి నెంచఁగ పేరరసి తెలుపు। నాతఁడేకోగురుస్వామి

డై నగవలసె। జగతినజ్జనవరులకాచార్యుఁడగుచు* క॥ ఏకో గురునాథునిమది।
నేకాగ్రతగొని భజించి హితశిష్యుండై। లోకప్రఖ్యాతయశము। గైకొనినర
హరిగురుండు శుకడు రంజిల్లెన్* సీ॥ ఎవ్వనియవతారమెసఁగినంతనె విభక్తాచలా
నందదాయకమునయ్యె। నెవ్వని కారుణ్యమే పారియున్నంత సుమనోజనా
ళ్యము శుభమొసంగె। నెవ్వనియనురూపమీక్షింప జాతరూపాత్యుగ్రసౌద్ధతు
లనమగుబట్టె। నెవ్వని విజ్ఞానమెపుడు గైకొన్నంత ప్రహ్లాదహృదయసంభ్రమమొ
నర్చె। నకడమి నెవ్వని నామంబు బూనినంత। పాపభూతవికారముల్పాసిచని
రా నతఁడు నరహరియనఁ నరహరిగురుండు। మెరసె మునులోకగురువుల మేటియను
గుచు * క॥ నరహరిగురుకరుణానుభవ। పరిహారణము నొందిలత్వ్యభవనమున నం
డుకన్। పరనారిఁగూడి వెలసెను। గురునాగో రామనామకోవిదుఁడంతన్* సీ॥ తన
భక్తియునుగొని తనభక్తియదియెంతయని నారదుఁడు జగడటన మొందు। తనవి
రాగము గాంచి తన విరాగంబెంతయని శుకయోగి దేహంబు మరువ। తన బోధ
నెరింగి తనబోధనం బెంతయని భీష్ముఁడు జితేంద్రియత్వమొంద। తనయాంపర
తి గాంచి తనయాంపరతియెంతయని శంకరుఁడుపగమైక్యశింప। తనదుపదవిఁజూ
చి తనదుపదవి యెంత। యనుచు మోక్షలక్ష్మి యాశ్రయింప। నలరె నాత్మారా
ముఁడనగ నాగోరామ। గురువరుండు త్రివిధగుణహరుండు * క॥ ఆనాగోరామ
గురు। స్వానుభవము తెల్లటాతఁడు సంప్రాప్తప్ర। జ్ఞానఘనుఁడగుచు గాంచెను।
కోనేరుగురుండు భక్తికోరతయు లేకన్* సీ॥ ఈశ్వరత్వము లేని యింద్రత్వమ
దియెంత చెడనన్నిది నెడిశుచిత్వమెంత। సర్వంబు గూల్చెటి సమవర్తియను
నెంత నల్లాను పుణ్యజనత్వమెంత। వారిఁబాలించు భువనపతిత్వంబెంతస్థిరత లే
నిన వాగతిత్వమెంత। ధనవాంఛఁ డనిక్కృతార్థత్వమదియెంత వనితఁబూనిన
యభయత్వమెంత। యనుచు వాసియించి దానవియన్నిసాధ। ములు వహి
యించిదియెల్లదిక్కులను పెక్కు। నేరుపులుమీరవెలసె కోనేరుగురుఁడు। నంత
రాత్మావలోకనస్వాంతుఁడగుచు* క॥ కోనేరుగురునిసుముఖుని। గానేరుపుమీ
రఁ గొలచి గౌరవమునత। స్వానుభవము గైకొని తను। దానెమహాదేవగురుఁడు

ధరలో నలరెన్ ॥ సీ॥ తన కాయమున మాయ నన పొందదు నాటకవిధాంచి
తృతి సేయగదలి డాయ। తన వాక్కుశిరి యొక్కునఙ్‌ నక్కుదొర స్వర్ణపేర్చ్ఛక్కగవిని
క్కపెట్టినుడుగ। సమానసమానమునిధానవిజ్ఞానమనుమానమును గాను
కనిశమూన। తనరూపమంలోపమని రూపమువి లేపము రావరాటోపమనచు
దోఘవసుధవిలసిల్లెనిట్లంగ వాఙ్మనోన్ని। జాకృతులతోడ నురదేవాగ్రదేవ॥
వాసుదేవమహాదేవ వైభవాది। దేవుడని వేడుకొనమహాదేవగురుడు ॥ గీ॥ అ
మ్మహాదేవగురుడు కరుణావలోకి। తాత్మహృదయాంబురుహమహితాత్మగాను॥
మూర్తి శ్రీజానకీరామమూర్తి లింగ। మూర్తి గురుడొప్పె నుద్ధురు మూర్తియగుచు
చు ॥ సీ॥ ఆత్మభూతుడు గాని యాత్మభూతుడు గాడు। గమాగమాంతార్థనియు
తదోష। పురుషోత్తముడు గాని పురుషోత్తముడు గాడు వజ్రనామ గ్రహావరణమై
రయ। మృత్యుంజయుడు గాని మృత్యుంజయుడు గాడు సర్వప్రపంచోపశమనసు
మనుర। నమృతసిద్ధుడు గాని యమృతసిద్ధుడు గాడు ఘనరసనిధిసమంధనమునకు
ర। నను చుదావ్యతిరేకాన్వయప్రసిద్ధి। నలరి ప్రత్యక్షముగ నజుండచ్యుతుండు। న
భవుడమరేంద్రుడై యొప్పె నవనితలమునెడ। లింగమూర్తియనా గురులింగమూ
ర్తి ॥ గీ॥ అమ్మహాలింగమూర్తి లింగాంబి కాకు। మా రుడతదీయసేవానుమయుజ
వరిశు। రామపంతులకులకంజరాజికర్య। మా కృతిని బోల్చు రామనామకుజను
ను ॥ సీ॥ మత్తేభగామిని మత్తకోకిలవాణి ఘనచంపకాభూమణిక౦దవేణి। కలిత
శార్దూలనఖాంచితోజ్జ్వలహారలిప్తసుగంధమాలిన్యదూర॥ పతరళమాలినీ వృ
త్తాను రూపవిభవలయగ్రాహ్యానుభవకలాప। యుత్పలనయనదివ్యాన్నతస్ర
గ్ధరశీలనాభ్యను సరసీసగీత। రమణసత్కారి రాజవిరాజితాఖ్య। యైనమత్కావి
తావనితావలోక। నగ్రవణికి రసార్థమైయాశ్రయించు। ఖండుదురెపండితులు
ధాత్రిమండలమున ॥ చ॥ ఎడనెడలౌకికంబులున నేకవివేకమయైక వాక్యముత్
నడలనిరూపకార్థములు పాతిరయాంతినయాద్వయార్థమే। ర్పడనివిరక్తియుఞ్జను
రమభక్తియుము క్తియులోస్తుతెల్లెడన్। తడబడకుండునాడుకవితావని తాజ్ఞా
తాశయంబులన్ ॥ వ॥ అట్లగుటం జేసి॥ .... ॥

—— *షష్ఠ్యంతములు* ——

క॥ ఆకాశాది కదంబము । హేకాశాధిష్ఠితాత్మహంసార్కమహా । బోధాయుత మే
ధాహత । బోధాయుతసహితదురితబాధోధికినిన్ * క॥ అంబరవాతూలాన
ల । శంబరభూజాతభూతసంహాతమయా । బింబప్రతిబింబద్యుతి । డంబవిదూ
రునకు సుఖజలధిపూరునకున్ * క॥ కంజనయనునకు వినుతధ । కంజభవునకు దను
జఘనభంజనునకు శ్రీ । రంజనునకు రంజనునకు । భంజనునకు సంశ్రితప్రభంజన
నునకున్ * క॥ నిరుపాధికనిహతాధిక । నిరవధికసమాఖిలభిదనిజసౌఖ్యమహా
శరధికి నుతశరధికి దా । శరధికి నచ్ఛోకాతుయాస్త్రశరధికి సుధికిన్ * క॥ నిస్త్రైగు
ణ్యైకరశ్రుతి । శాస్త్రనిదాఘ్యునకు దుదన్ శౌనవపురల । శ్రీస్త్రీహృద్యస్త్రీకృ ।
తస్త్రీస్త్రీహృత్తూష్ణీర్వధర్మశాస్త్రాఘ్యునకున్ * క॥ బంధురగుణసింధువునకు ।
బంధురణదురంధరప్రబంధునకు దశకంధరకంధరకంధరగంధవహునకుం
గహితసుగంధునకున్ * క॥ అంకితంబుగా నా పోకింపంబూనిన శుకచరితంబను
మహాప్రబంధంబునకు కథానిబంధనం బెట్టిదనిన॥..........................*

క॥ శ్రీ యోగజ్ఞానపరి । జ్ఞేయుని విజితేంద్రియుని యజేయుని మునిరా । డ్గే
యుని గాంగేయునికాం । తేయాగ్రణి యడిగె తద్విధేయాత్ముండై * గీ॥ అనఘ
యిమ్మహీనల విజ్ఞానలఘులకును । పారసంసారసాగరోత్తారకమున । శుద్ధిసాధన
మపవర్గమెట్టిదెవ్వ । డెట్లు బొందు నెఱింగింపు మిద్ధచరిత * చ॥ అనవుడు భీష్ముడి
ట్లను జనాధిపసాధిపయోధిదాటు మేలను భవమద్గితీవదిరహాస్యమవశ్యము దృ
శ్యమైననీ । మనమునబూని యున్నయనుమానము మానము నానివింటివా । యు
నవుగవిన్నవింతు నదియంతయొకింతకొఱంత సేయకన్ * వ॥ అని యొక్కింత
విచారవంతుండై శాంతనవుండు పరమపవిత్రంబగు శుకచరిత్రంబను నొక్కపర
మేతిహాసంబు చిక్కులాసంబయి విలసిల్లు నందు నీవడిగిన విధంబెల్ల నల్లంబుల్లసి
ల్లరంజిల్లు నది యును వివితంబుగా జెప్పెదం దప్పక వినుమని యిట్లనియె *
క॥ శ్రీపురహారవరతరుణులు । కాపురమా కాపురములు గలకలిములకున్ । దాపుర
మా దాపురములు । మీపురముల కెక్కువెన్నమిథిలాపురమున్ ॥

క॥ సరసీరుహాభవపురికిని । పురహరసఖుపురికి శక్రుపురికిన్ సాటై । ధరిపురి శ
క్యాదయప్పురి । పురుషార్థచతుష్టయములఁ బొగడొందెన్నృపా ॥ వ॥ అది యెట్లం
టేని ॥ సీ॥ ధర్మంబుమాత్ర మొసంగఁ జేయఁగ నైకొంటినని బ్రహ్మపురమున కలకదన
ర । యర్థంబుమాత్ర మేయనుసరింపంగంటినని యలకకు నెవమూరడింప । కామం
బుమాత్ర మేగావింపగాఁగంటినని యమరావతికదురుగుడుక । ముక్తిమాత్ర
మొసంగుయుక్తిసాజేకొంటినని విష్ణుపురికి భయంబు దోప । కలితధర్మార్థకామ
మోక్షములు దన్ను । సంశ్రయించిన వారికి సంతతంబు । గలుగఁ జేయుదు ననె
తెంపుకలిమి నొప్పు । పూజ్యశిరోమణియైన యప్పురవరంబు ॥ క॥ శివతిపురసతి
యన ద్విజపతిసోదరియనగ నార్యపరజననియనా । యతిముదమున వశీకృతవిష్ణు
సుతయనయప్పురిని శ్రీ యొప్పుదలిర్చున్ ॥ ఉ॥ భూసురలోకభోగముల
పూజ్యములస్థిరముల్శరీరము । ల్భూసురసానలానిలనభోమయముల్తదతీతు
డాత్మయం । భూసురతిర్యగాదికవిభుండని తెల్పశ్రుతుల్పఠింపుచున్ । భూసు
రులుందురప్పురిని భూపతిమాతికి సిగ్గుదెల్పుచున్ ॥ క॥ విప్రవరులు క్షమలం ప్ర
థి । విప్రవరులు రుచులనలర విప్రవరులు వా । గ్విప్రవరులు నిగమములకు । విప్రవ
రులు సద్గురుతవిధుల గణింపన్ ॥ క॥ నిర్మలమతి నిత్యోదిత । కర్మంబుల నొసఁగి యీ
వియుకర్మసాక్షికిన్ । కూర్మి సమర్పించెదిబలు । కర్మఠులత్యద్భుతముగఁగలరప్పు
టన్ ॥ సీ॥ కూటవదపలత్రికూటస్థలంబలవాటుగా నొకయజ్ఞవాటి జేసి । యా
చార్యతత్సమానార్యవర్యుల నెల్లరుత్విగ్జనంబుగా రూఢిపరచి । స్వవశేంద్రియ
ప్రాణసన్మనంబుల స్పృక్స్రువాదిసాధనములుగా దలంచి । దశవిధమండలాంతర
పరంజ్యోతిరూపకమహాజ్ఞానాగ్ని ప్రబలఁ జూచి । ప్రణవమంత్రోక్తముగను
లోభాదిపశుమ । యాహుతులు వాసనావిషయేంధనంబు । సమితిలో వేల్చి తత్స
వ్యసౌఖ్యసోమ । భాజులవ్విటగల సోమయాజులెపుడు ॥ చ॥ గురులఘువర్ణముల్ త్రి
దను గుణ్యగతుల్ని యమంబులున్ గ్రియా । చరణములున్ స్వధర్మములు సాక్ష్య
యో గ్రహవాదరూపవై । [illegible]లు తదీయలక్ష్యముల గాంచి నవిలక్షణం
బుగా । నెరిగినపండితోత్తముల నెన్నవశంబె తెలంపనప్పురిన్ ॥ చ॥ పదములు పె

కన్య—కార్ష్ణిపదపద్మములు గరిమించిలోకులన్ । ముద ముదయింప జేయుచు
కుఱుచఁ బరసనర్థములోఁ దనందులో॥ నదనుకుఁ బృచ్ఛ సేయ నొక్కరైన పదంబు నె
ఱుంగరంచుమదా। విదితము సేయ చుందురు కవీశ్వరులప్పురిలోన గానగన్॥ సీ॥
విష్ణుపదాదసంభవముని శ్రీహ మట్లుగు గానఁ జూడనా। విష్ణుపదంబునమ్మినవి తే
శము చేకురుదాన గల్గునా। విష్ణుపదంబు చందమున పితమహాభవలింగసంగమై।
విష్ణుపదంబు టుంచున లప్పిటఁ జరింతురు విష్ణుభక్తులున్ ॥ ఉ॥ అంగమునందు లిం
గమును లింగమునంగమునందు నేక మా । సంగతిచే త్రిలింగగత షట్క్రమ లో
న్నతపట్ఠ స్థలస్థ । లింగములన్ వడతురవిలీన ములొందఁ దరద్ధృపించి। లింగమ
యంబు సర్వమని లీల భజింతురు శైవులప్పురిన్ ॥ గీ॥ సుఖము నైగుణ్యము కార్య
సూనచంద్ర । తారతాబల మున్నతస్థానమందు । శుభగతులు గూడియుండుట
జూచి చెప్ప । నేర్తురవ్విట జ్యౌతిష్కులౌర్తులకును ॥ మ॥ తనుతత్త్వంబొక నాడి
శోధగనితత్త్రాణంబు తత్పూర్వభా । వనిబోధంబగు కాలమాటమున భాస్వత్పూ
ర్ణచంద్రోదయం। బునపద్యంబగునట్లుగాగయికొనంబోకార్చ సౌఖ్యంబుగా।
సనితత్త్వి స్వహించి యొప్పుదురు వైద్యశ్రేష్ఠులప్పీడునన్ ॥ క॥ రాజులయశ
మున భార్గవ । రాజుల జయమున ధ్వస్థిరబలంబులరా॥ రాజులనగ రాజులప్పుగ।
రాజుల వెక్కింపరచట రాజులు కీసుకన్ ॥ క॥ పగవారి జగతు లెన్నా । జగడం
బునసహింపించి చల్లనిదృష్టిన్॥ దగకువలయపరిపాలన । మగపడ జేయుదురు
రాజులప్పురిలోనన్ ॥ సీ॥ స్థిరతరంబగు త్యాగిం సహాసనంబొప్ప ప్రజ్ఞాదిమంత్రు
లువరిభజింప శమముఖగుణవృద్ధి సభ్యులింపుద యింపకర శాది దేవ లేఖరులు
మెలగ॥ ప్రాణాది చతురంగబలములుగడియం గజ్ఞానేంద్రియారాధ్యుట సమితిగొ
లువ । వాగాదికరణ సేవకులు సేవింపంగ తనుతలోదరులు పృత్యములు సలుప
సంతతము పాటీమయుత బాహ్యాంతరస్థ । నిఖిలవిషయప్రపంచంబు నేర్పు మె
రసి । తీర్పుచుండుదురప్పట దిట్టలైన । రాచకోమరులగమికర్త్మరాజతనయ ॥
క॥ వితరణము జేశివసముడు॥ రతిరుణీపతి పేదతన ముదప్పింపడ పెంపా । ప్రతిభన।
మలినమటు మాయం । జలిత యమున చుల్కఁ జూతురప్పురి వైశ్యుల్ ॥ క॥ ఆద్యాత్మి

జనదృక్త్తిమ॥ హార్యాపిపగోష్ఠిరవగతాహార్యాపికుక్షై। అహార్యాపిపులపరాప
టీ॥ హార్యాభీకరస్వరూపులజ్వారిలోన౯ * క॥ విక్రియలకులోనగు ప్రకృ। విక్రి
యలనుదూరవిఘునులు దెగనిచ్చుమహా॥ విక్రియధనులకన్నియు। విక్రియ పె
ట్టుదురహైశ్వర్యవృద్ధులు వీట౯ * సీ॥ ఘంచచామర[illegible]॥ చాలంబు మోహకారంబు
భూమియంత దిర్ఘగానియే। స్థలంబు దున్ని విత్తు విత్తి దంతి శంటపైరులు౯। ఫ
లింప జేసినాడె యంచు బల్కుచుం జూతురా। పాలిండ్లం బెవోష్ఠనేల్పాట
ద్గు బిడ్డలప్పురి౯ * సీ॥ పరిశుద్ధమైనట్టి ఫాలంబునలితే యవనీతలంబుగానవు
పరిధి। ప్రతుజపవమానవృషభ నిబద్ధహ్మ్యాత్మధన సీరమునను మహ్మారుదున్ని। జీవబీ
జములల్కి నీలాంశుకిరణోద్గరసము లచే నంకురముల బెంచి। సాత్త్వికస్వరూపాను
సంధాన ధాన్యసుల్లిమింపజాను లేర్పాటు జేసి॥ యట్టుమభవింపంగ దౌర్గా
గ్యంబులంట వడుగు॥ వారలకు బంచి పెట్టుచువారు తారు। నమభవింపుచు మను
చుండ్రనప్పురంపు। కాపువాండ్రను లెక్కింపగల మెవనము॥ * క॥ హరిముఖభు
జోరుపదభవ। పురుషుల శతులగుటనిరికి భువి కోడండ్లై। గరిగొన పతివ్రత
లని పురిచాతుర్వర్ణ పతుల బొగడంబనియే * సీ॥ భార్గవుడా గ్రహప్రబలుడందు
రుగాని దశరథాత్మజు విదుదనిపినాడె। దశరథాత్మజుడాజి చతురుడందురుగా
నియింద్రజు నెదుటుపోరిచ్చినాడె। యింద్రజుండట శౌర్యసాంద్రుడందురుగాని
హరివానిగోల్లలనడపినాడె। హరిపరాక్రమవంతుడని చెప్పుదురుగాని విధిదప్ప
రిపు మొనల్విరిచినాడె। [illegible]నిపరాక్రమాడచు దొరలవీటి। బుత్తుమోపట్టి తె
త్తుమోపాడిచివత్తు। మోయనుచు పంతమాడుచు మొగులు ముట్ట। నార్పుచవీర్య
టభటులుం దురరసి చూడ * ఉ॥ ఘోరభవాబ్ధియన్వరిఘుకోటలు ధాతువులే
డునిం దివో। దారభటీరవంబులున దా బహు మాయల నొప్పయానవ।
ద్వారపురంబు వీటికి గొనితన్వరివారమడంచియుండుచా। భూరిసుఖాధిపత్యము
లబొందుదురప్పురి పాటుబంటురుల్ * ఉ॥ కాయవనంబున౯ ధనువుగాభృకు
టింగురిశేసినారిగా। వాయుపు గోర్చిరూపులను వాడిశరంబులబానివణ్ము
షి౯। వాయనిదృష్టి పాటు గొని మానస ముఖ్యమృగంబులన్న మో। హాయము

గావధించు నృగయారతులుండుదు రప్పురంబునన్ * చ॥ శరపతులన్ గురించి
నిజభవ్యమనోహరరూపవైభవ। స్ఫురణలసొంపులత్త్యపడజూపి విశాస్త్మల
జేసిగోనమం।దిరములయందు మాన్నముల తెంపుదలిర్పఁగ గూడి దేహముల్। స్మరవ
రమింప జేసెడి క్రమంబుల నెప్పుదు రప్పురిన్ విటుల్ * తే॥ మతిగురిగొను నెళవు
లపర।సతిసంగతిగొనిక శారసజ్ఞులయిమహో।రతులనన్నపరపులన్నమ।రతులన్
దేలుదురు నప్పురంబున సరసుల్ * సీ॥ చెలువొప్ప నమృతంబు చిలుకపలుకు
లుపల్కి యాసబుట్టింపురు యాతుల్లరైన। తళుకులీనెడు కండ్లజెళుకు జూపులు ని
ల్పి భ్రమదెత్తురు విరక్తిపరులరైన। నలసుహృద్గగనమధ్యవిలాసమును జూపి
మోహమంకింతురు మునులరైన। క్రమముదప్పక హంసగమనంబులలరించి వెడ
జేతురు యోగవిదులరైన। పటువ మనోహరరూపంబు ప్రకటపరచి। పదముగా
న జేయుదురు తత్త్వవరులరైన। యేమి జెప్పుదు నచ్చోట నెనసియున్న। జవ్వనపు
వారకామినీ చతురతలును * సీ॥ తరలాక్షి కొసహస్రదళసుమంబిది సుమీ యి
డిమ నాగురునకు హితముగాదె। సుదతి కో ద్విదళ ప్రసూనంబు యిది సుమీ
యిది పరపురుషునకింపుగాదె। తరుణి కో షోడశ దళపుష్పమిది సుమీ యిది
ప్రాణనాథున కెచ్చుగాదె। పొలతి ద్వాదశదళపుష్పంబు యిది సుమీ యి
దిమారవైరికిపైనిడగరాదె। యిది దశదళంబు మరుతండ్రికియ్యదగునె।। యి
దియు షడ్దళము జునకునిష్టమగునె। యిది చతుర్దళము విఘ్నేశ్వరునకు। నను
చు వరియింతురలరులనలరుబోండ్లు * శా॥ రత్నోచ్ఛిన్నతనూత్నభర్మమయ
హార్మ్యశ్రేణిక సద్భామిభ్య। స్ఫటిక శ్రేణులగాంచితత్కథిత వాక్ప్రౌఢిన్ ద
గ గ్రాజన। స్పత్ను గ్లాదలపోసి తత్పరిచరత్తారాసతుల్స్ఫురిసా। పత్నీశంకల
నొందిపోయనపురిన్ ధాసిల్లు హర్మ్యంబులున్ * శా॥ సురతటినీతటచరవర
సురవిటసటజూచి చక్రశాలధరధరా।ధరములి వియనుచు భ్రమపడ। వెరసె
నయపచ్చట జౌడు మేడల గములున్ * ఉ॥ గోపుర హేమకుంభములు
కోటిలవెట్టుల మెట్టి శెంపులు।। ధ్వాపిత సౌధవీధుల పతాకల ధాకలు దాకుచుం
డునా। శౌరిపూర్ణినేగ్రహానిశాకర భాకర భాకరాంబరా।। టూశీమముం

చివించె నృపుఁ డొన్నతిఁ దన్న హిమధామ మీఁ జెప్పదగుఁ * క॥ ఆపురి వృషభంబులు తఱచు। యాపురములమీఁద నెక్కు వారాధులతలలఁ । జూప ట్టెడు శశి గతినా। త్యాపతులని తెల్పినగనల రుచుచుండుఁ * క॥ వారణములపారంబని। వారణగతి దేవతటిని వాసాబ్జవనీ। దారణకర దారుణతను। ధారణముల మీఱు చుండు తత్పరి ఖోర్విఁ * గీ॥ అప్పురి తురంగమంబులు సప్తాద్రి జేర। నోఁది వంభేలనడలేని రోజగాక। నను చునెడనెడ హేషలనను కరించి। వెలయ రవిరథహయములవెక్కిరించు * క॥ పరిఘుటితాఘుటితారివి। పరిఘుటన గలుగకుండ పరివేష్టితమై। పరిఘ ఘుటించె చెనుదానికు। పరిఘనరసనిధియనం గపట్టణమునఁ * క॥ ఆరాజధానికధిపతి। యైరాజ్యం బేలుచును మహోమతి జనక। క్ష్మా రాజవర్యుఁ డార్కే। వారాజ్యం బాక్రమించి యొప్పుచునుం డుఁ * సీ॥ సతి కుమారాద్రిసంపారి యొంభువి సంపారియై మీఱు। సంపారి యితఁడు। పురుషార్థచతుష్క భోగియై పుడమి నభోగియై తులదూఁగు భోగి యితఁడు। ప్రకటసామ్రాజ్యప్రపంచుఁడై ధరనప్రపంచుఁడై మించుప్రపంచుఁ డితఁడు। కడు ప్రజాపాలన కర్తయై ధరనకర్తయై వర్తిల్లు కర్త యితఁడు। విదితచిత్స్వరూప విజ్ఞానియై యవిజ్ఞానయట్లదనరు జ్ఞాని యీతఁ। డనుచు బొగడ నొప్పెన ఖిలాగమాంతార్థ। వర్తి జనకచక్రవర్తియనఘ॥ ... ... *

సీ॥ సకలప్రపంచప్రసక్తి యందును రజో జనకుఁ డౌటను జగజ్జనకుఁ డండ్రు। రాజ్య పోషణ కార్య్యరతియందు సాత్విక జనకుఁ డౌటకు మారజనకుఁ డండ్రు। శాత్రవవిజయకాంక్షలయందు తామస జనకుఁ డౌటకు మారజనకుఁ డండ్రు। వేదవేదాంతార్థ విద్యల శుద్ధ బ్రహ్మజ్ఞ జనకుఁ డౌటకు భక్తజనకుఁ డండ్రు। ధాత్రిభృద్గురు విద్వత్ప్రధాన సఖ్యమిత్ర బుధ బంధు భృత్య పవిత్రపుత్ర। పౌత్ర మిత్ర కళత్ర గృహస్థాత్మ మాతృ। జనకులకు బిల్వఁ బేరట జనకుఁ డండ్రు* క॥ ఆజనకుం డిహపరసుఖ। రాజకుఁ డై యుండి యాత్మ రాగప్రజ్ఞా। రాజీవాక్షుం జేకొని రాజర్షి యనంగ పుడమి రాజిల్లె నృపా॥ * వ॥ మరియును సకలసామ్రాజ్య విభవుండును। సామర్థిక బుద్ధిసంభవుండును। నగుజనక విభుండొక్కనాఁడు

స్వకీయస్వాత్మామాత్రమాత్రభ్రూక్షితామిత ప్రపంచనియంత్రులైన స్వతంత్రుల
గుణ మంత్రులును సంతతసత్త్వాంతరితాభిప్రాయోపహితంబు సన్నిహితం
బు జేసెడి హితులును పరంపరాప్రసక్తశాస్త్రమోచిత సమాచారంబులా
చరింపంబురోహితంబులు సేయుపురోహితులును నిత్యనైమిత్తికాదికర్మం
బులు కర్మకర్తృకల్పించెడి నేర్పులనుష్ఠించెడి విప్రగరిష్ఠులును బాహ్యప్రపం
చంబు దీర్పుచు నంతరంబున చిన్మాత్రప్రపంచంబులం దేజరిల్లు భూవల్లభు
లును పరమార్థంబులనుపబాధకంబులు స్వార్థంబులుగా నగ్రహించి విమర్శించి
నానాశిల్పసంచయంబులును నిరంతరాత్మాలోకనవ్యవసాయంబులనేకశా
ఖంబులుగా సంభవింప తత్ఫలంబులనుభవింపుచు విజృంభించుచర
ణసంభవులును దుర్గమంబగు నపవర్గదుర్గంబు పోటుబుచ్చి మెచ్చులన్న భటుల
సుభటులును సజ్జనహృదయజనితకృత్యంబులెరింగి సాహిత్యంబు జేసెడి భృ
త్యులు సంగొలువ గొలువుకూటంబున సుఖాసనాసీనుండై యాజ్ఞవల్క్యవ్యా
సాదిగురుగోష్ఠిం బ్రొద్దుపుచ్చుచు వారలతో నిట్లనియె ✻ క॥ సంతానంబులకు
తమ సంతతి నముపోకులత్మజలజాతాక్షి! సంతానమందృబుధులా! సంతా
నముగల్గు వెరపెసంగుడీ మాకుఁ ✻ చ॥ అనవుడు సద్గురుప్రవరులన్న విదేహ
తత్త్వసంగతుల్! బనుపడ బోధసేయ ననవిభావమునందల గూడకున్కి న జ
నక నృపాలశేఖరుడు సంశయము న్విడి ముక్తికన్యకన్! గని మొదుసాధనం బొక
టిగా నక గోరుచునుండు నంతరిన్ ✻ గీ॥ స్వహృదయాబ్జదృష్టసర్వాత్మ ముఖు
డును సంతతాత్మసుఖవాసన్ముఖుండు! బ్రహ్మవిత్సుఖుండు పంచశిఖుండును జ
నుసమ్ము ఖమున సంశ్రయించి ✻ క॥ జననాథుని బోధింపుచు నొనరు గురూత్త
ములు గడు నిరుత్తరులై గన్గొనుచుండ పంచశిఖుడిట్లను నమ్మిథిలాధిపున కను
కూలముఖుడ చుముఁ ✻ క॥ జనవరసమాధియని మొదు! ఘనసపనము సేయుము
క్తికన్యాంధన్యం గని మొదవిపుడది గైకొనఁ దనుమానము శ్రీ విని శ్చయాత్ము
డవగుచుఁ ✻ చ॥ అనవుడు భూవరుండతిశయంబు ప్రియంబున యంబు నెమ్మ
దిఁ బనుపడ తత్క్రియాక్రమము గ్రమమొప్ప నమ్మహా! ఘను నియ

నుగ్రహంబునను గాంచి వహించి గురించి ప్రజ్ఞలో । నెఱసి రచించె భవ్యలలిత నా
శ్లేడబుల్లములుల్లసిల్లగా ॥ * వ॥ అదియట్లుండేని * సీ॥ దేహంబు మొకయ్యు దే
హంబుగా జేసి సుస్థిరమలచిత్తస్థలమున ॥ పరిపూర్ణ తత్త్వాగ్ని ప్రజ్వలితము
జేసి యందులో హంసమంత్రానుసరణి । ప్రాణాదిదశ వాయుపశువుల వ
యిందియేంద్రియేంధనముల నెలమి గూర్చి యంతస్స్పృహార్ద్ర నయాజ్యధారల
తోడ వివిధ దృశ్యాహుతుల్ వేల్చి శర్యాసవన మొనరించి తద్దేవసంగతాత్మ ॥ సా
త్త్విక పరమాకృతాన్నంబు సంగ్రహించె । సద్గురువరానుమతిని ప్రజ్ఞాంగనానను
భవముగా వించి మించె భూపాలుడంత * గీ॥ ఆసమాధిస్థ మూర్తు భావ్య స్వా
న్న । మనుభవము నొందె నృపతి ప్రజ్ఞాబ్జనేత్రి । తనదు సద్వాసనోదరాంత
మునందు । ముక్తికామిని తేజమింపుగ వహించె * కావున * సీ॥ సత్కార్యచయ
శోణంబు జాతంబు లేపార ఘనతరోపాస్తి జంఘలుదనరె । కలుష వ్రజతమో
కరభోరువులు మీర భావశుద్ధి నితంబ భరము లమర । కర్మపరిత్యాగ గగన మ
ధ్యంబొప్ప తాత్త్విక జ్ఞాననోదరము మెరయ । గురువివేక స్తన కుంభముల్ రహి
జిల్ల వైరాగ్యకరపల్లవములు వెలయ । శమదమోపరతితితిక్షా శ్రద్ధలును గ ॥ భా
స్యాన్యకర్ణ నాసలై యలర నిటల ముకురసమాధానముముకుతో త్రపాంగ ॥
మైదోరయగర్భిణీచిహ్నలతివకొదవె * అదియట్లుండేని * సీ॥ దేహాత్మమ
తముఖ తేజంబు వెలిగాగ వెలది మోమున తెల్వి వెల్లవియ్యె । ప్రాణాత్మచిత్తుల
భావంబునలు పొందనాతి చూచుకములు నలుపునొందె । కరణాత్మకుల పట్టు
గాలి ధూమముదోషవిక యూరుల ధూమక శిలువోచె । నానస్త్మలయక్షి
హానవృద్ధియు గంద విమలాంగి యుదరంబు వృద్ధి బొందె । మతిమయాత్మలత
ప్పులు మంటుగలయ । సతికి గడుమంటి రుచులు ను సంభవించె । నేను జెప్పుదు
ప్రజ్ఞాంగనామణికిని । యుదరమున ముక్తిసతి వృద్ధినొందుచుండ * సీ॥ ఋలనా
గకడుపులో నమృతాంగ నవసింప మాయావధూమణి మహిమలడగె । సతిగర్భ
మున ముక్తిసతి వృద్ధి బొందంగ నజ్ఞానసతి వృద్ధులణగుబట్టె । భామినీయుదరస్థ
హరకాంత మొదలనావరణసుందరియొండె వదలమొదలె । కలికి కుక్షిని మోక్షసతి

లాతీ విహరింపవిశేష పత్రన్వంగి వెడలదలచె। నెలత బూజ్జగోన నిర్వాణవనిత
కు। నెలలు నిండ నాతనిఖిలశుభ్రమాదిశక్తు లెల్లమాయంబులగుచుఁజూ। పట్టవ
య్యెపృథివిపాలచంద్ర * క॥ ఈరీతిగర్భిణీరమ। ణీరీతులొనర్చి నెలలునిగు
డినప్రజ్ఞా।నారీతిలకముశ్రీమోనారీతిలకమును గని మొనయము॥ లిప్పఁ *
సీ॥ ముదముననుప్పొంగె మునిమనోవనధులుకల వాక్యములవేద ఘనములురి
మె।శివ్యతారకలతోశిష్టాంబరముమించె దీనదృగ్దిశ లెందు తెలివినొందె॥ వసు
ధసద్వాసనావాయువులీలెంచె నూరిహృత్క్రతపరంజ్యోతివెలిగె। యోగిసర
షట్పద్మోజము ల్వికసించె సత్ప్రవాహిమలయాగ్రస్రవదులు। సుగుణఫల
పుష్పముల మెప్పె సుజనవనము। లవనిపావని మైప్రీతినతిశయిల్లె। తన్మయత
నొందె జంతుసంతతులు బొదలు।రమణప్రజ్ఞారమణి మోహరమణిగనఁగ * గీ॥
తనదుకడుపున నిర్వాణతరుణిధరణి।సంభవించుటఁ బొడగాంచి జనకపత్ని।
మైనప్రజ్ఞావధూటియభ్యాసవృత్తి। పెంపొర్ప దొడంగ సంప్రీతిలోడ * సీ॥
తతశుద్ధసత్వ ప్రధానస్వరూపిణి సజ్ఞాననిరసనత్వాభ్రవేణి।ననుపమప్రత్యక్ప
రాత్మైక్యముఖిని ముముక్షుజనాశ్రయామోదసఖిని। విమలతత్వజ్ఞానవిజ్ఞా
ననేత్రిని ప్రజ్ఞావధూమణి ప్రభవపుత్రి। సహమాత్మయనుపల్కులలరుమంజుల
వాణి నసమవైరాగ్యబోధాబ్జపాణి। సుపరమోరస్థసచ్చిత్సుఖోపయోగళి।
నమితసుఖవాసకుశలినినాత్మహంస। గమనసమ్మతాంగ ననుబొడగాంచి
కాంచి ।। జనకనరపాలుడాత్మనుత్సాహమొందె * క॥ ఆనందాంబు
ధినాత్మ। స్నానంబొనరించి నృపతి సత్పురుషులకుఁ। దానంబులుగా
తనుహృత్ప్రాణంబులొసంగె నర్థపటలముతోడఁ * వ॥ మ
రియు యోగబోధవధూతిలకంబులేతెంచి ముక్తికన్యకం గైకొని చిద్ర
సంబను తైలంబున నభ్యంగనంబుగావించి నందసమాద్రోదకంబుల స్నానంబు
గావించి శమదమాది సుగుణంబులం దగిన దక్షిణయుపచారంబులొనర్చి
తురీయాంతఃపురంబున హంసతూలికాతల్పంబున యోగనిద్రం జెందింపం
జోకొట్టుచు నిట్లనిరి॥ ... ... *

క ॥ జోజో చిన్మయరూపిణి । జోజో జీవేశ్వరైక్యసుఖభాగ్యకరీ । జోజో మమతూజననిధి । జోజో నిర్వాణతరుణి జోజో సుగుణీ ✻ వ ॥ అనియిట్లానంబునం జోలబాడుచు సుఖంబున సముఖంబునం బ్రోవుచుండిరంత ✻ గీ ॥ కనుచుకరపదములు గదలింపుచును నిద్ర । గొనుచు నగుచు మేలుకొనుచు తన్ను । గన్నవారి కమృతకాంత సంతసమిచ్చు । ప్రీతి ననుదినంబు పెంపువడసి ✻ వ ॥ మరియును ॥... ... ... ✻

సీ ॥ వినువారలను గూడి వినుచుండు తెరిగెను సోకువారల గూడి సోకు తెరిగె । కనువారలను గూడి కనుట లెరింగెను కుడుచు వారల గూడి కుడుచు తెరిగె । పలుకువారల గూడి పలుకుట లెరిగెను నడచు వారల గూడి నడచు తెరిగె । నగువారలను గూడి నగుచుండు తెరిగెను మురియు వారల గూడి మురియు తెరిగె । తలచు వారల గూడుచు తలచు తెరిగె । నాడువారల గూడుచు నాడు తెరిగె । పాడువారల గూడుచో పాడు తెరిగె । నమృతకామిని శైశవమందు మెరసి ✻ క ॥ ఈరీతి విహరణంబధి । కారులక భ్యాసదశను గలుగుటనిటు చే । కూరెను బ్రహ్మకాంతా । కారిత దివ్యస్థితియమృతకామినియగుటన్ ✻ ✻

క ॥ ఆ కూఢజ్ఞానంబననా పారస్యప్రయత్నాపనంబున తికొంద వెనుత । త్వా రూపులు తత్సంగతి । సారస్యప్రయత్నావనంబొసంగెడు గతులన్ ✻ చ ॥ అనదినవర్ధనమై నదన యొందను చందమునందజూచి యా । జనకుని భాగ్యమానని పొసంగ ప్రసంగము పంపటింపవ । జను లెవ్వ గొూరు యత్నావనపుపంపదసొంపుదలిర్ప

తన్వంగికింపగినవరుం డెవ్వండని విచారింపుచున్న యెడ సాధనచతుష్టయసం పత్సంపన్నయోగియగుశుకయోగియరుగుదెంచిననతనికిం గల్యాణపూర్వకంబు గా నొసంగెననిన విని ధర్మనందనుండిట్లనియె ✻ చ॥ శుకుడు నెవ్వ డెవ్వనికి సూనుడు యెవ్వతె తల్లియే గతిన్ । ప్రకటము నొంది భూవరునిపాలికి నేగె నరించి ముక్తిక । న్యకనత డెట్లొసంగె ముదమందుచు దానివ రించె నేక్రియన్ । సుకవిజనప్రగేయ వినచోద్యములిన్నియు రుంగ జెప్పవే ✻ వ॥ అనియడుగుటయును ॥ ... ... ✻

✻ ఆశ్వాసాంతము ✻

క॥ ఏకస్వరూపవిగతా । నేకాహంకారమానసేంద్రియతాపా। యేకాగ్ర హృదయవిలితా। త్మైకత్వజ్ఞాననిశ్చయాంధకలాపా ॥ ... ✻

ఉ॥ అంగజసన్నిభాంగ విజితాంగజగీతగుణప్రసంగని । స్సంగమనో జ్ఞభృంగ రిపుసంగరనిర్గతభంగ సుప్తసా । రంగ దయాంతరంగ యు తరంగ దపాంతరరంగ బాహుబ్ధి । ప్తాంగద సంతతప్రణమితాంగదశ్రీరఘు రాజపుంగవా ॥ ... ... ✻

పంచచామరము ॥ సనాతనప్రతాపతాపసార్వహృత్ప్రదీపసా। వనాను కూలలోలనాలవాలకాంతిజాలస। జ్జనావన ప్రధానదానసంభ్రమానజానకీ। మనోహరోరహారహారమారకోటిసుందరా ॥ ... ... ✻

త్రైలి

మాలినీవృత్తము.

జ శమదభదేహా చారులీలాసమూహా । జలజసదృశనేత్రా సాధు హృత్పద్మక్షేపురా । జలధిసమగభీరా శైలసంకాశధీరా । జలరుహహిత కీర్తీ జానకీచిత్తనివర్తీ ॥ ... ... ✻

గద్యము-

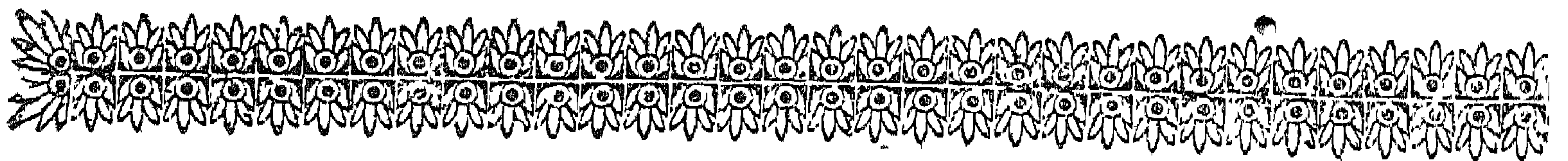
ఇతి శ్రీమద్గురులింగమూర్తి చరణకమల సేవా విధేయ తద్గురుకటాక్ష వీక్షణానుగ్రహావాపలక్షిత శ్రీరామమంత్రోపాసనా ప్రకార జ్ఞానధౌరేయ తన్మంత్రాధిష్ఠాన దేవతాతత్వానుసంధాన లక్షణభాగధేయ వేదాంత కవితా విచిత్ర విజ్ఞేయ బ్రహ్మవిద్యాజ్ఞానగేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తినామధేయ ప్రణీతంబయిన శుకచరిత్రంబను వేదాంతగ్రంథంబునందు ప్రథమాశ్వాసము ॥ ... ... ※

శుకచరిత్రమునందలి

ప్రథమాశ్వాసము

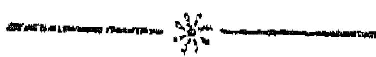
ముగిసెను-

శ్రీరస్తు

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

శ్రీసీతారామచంద్రగురుపరబ్రహ్మణేనమః

శుకచరిత్రము

ద్వితీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీసీతాకుచకుంభవి। భాసితవిమలాంగరాగపంకిలగాత్రా।
వాసవవినుతచరిత్రా। దాసమనఃకమలమిత్రదశరథపుత్రా ※

గీ॥ అవధరింపుముపాండుపుత్రాగ్రజునకు। నాపగాపుత్రుడిటనియానతిచ్చె। నగములకు నెల్లనుత్తమనగముపుణ్య। నగమనంగలదొక మేరునగముధరణి ※ క॥ అన్నగము ధృఢస్థలస్థిత। పన్నగమూర్ధస్థలోపపన్నధ్రువసం। పన్నగముమధ్యజగదు। త్పన్నగమైయొప్పుసత్ప్రసన్నతమగుచున్ ※ క॥ నయమైవసుమయమైయుతి। శయమైశ్రీహరిహరాంబుజాననభువనా। శ్రయమైసంభృతధాత్రీవలయమైనగమమరకులనిలయమైయలరున్ ※ సీ॥ హరిహరాంభోజాసనాశ్రయభువనశృంగారంబులగుశృంగములు మెరయ। సురసిద్ధచారణాసురవిహారాదిసుందరములై కనకకంధరములమర। గరుడగంధర్వోరగాదివిలాసస్థలంబులైగండశైలంబులలర। నుగ్రతాపసమునీంద్రోత్తమాశ్రమబంధురములైమహాగహ్వరములుదనర। చారుచారణతరుణీసంచారపూరితోన్నతోద్యానవనసంకులోపయుక్త। ఘనతరోపత్యకాధిత్యకాప్రదేశములవెలయ

నొప్పున మ్మేరుభూధరంబు * ఉ॥ అన్నగరాజరాజితసుహాటకదివ్యనికేత
నావసత్కిన్నరకామినీమధురగీతినినాదరసోదయోల్లస। త్పన్నగభూషణాం
చదము భావకథాశ్రవణోత్సవప్రోన్నట। త్పన్నగకన్యకానిలయభాగ్యవశస్థి నొ
ప్పునెల్లెడన్ * పంచచామరము॥ సరోజచక్రమీనశృంగజాతులంగడల్చి పా
మ్ముసరోజలోచనాలకోపమౌక్తికేళి సేయున। స్సరోవధూమణీవిహారసంకు
లంబులైనపె। స్సరోవరంబులుంగలింగిశైలమొప్పు నెప్పుడున్ * చ॥ చ
టులతపోవ్రతార్య జనసంశ్రితసంపదనొప్పు నెప్పుడ। క్కటకనిర్ఝరతద్విరదఘం
ఘితనిర్ఝరనిమ్నగాంతర। స్ఫుటజలజాతజాలమునపుష్పఫలచ్ఛదగుచ్ఛగుల్మ
ని। ష్కుటవిటపిప్రజష్టమృగకూటవిశాలము మేరుశైలమున్ * క॥ అమ్మేరుశై
లసంస్థితికమ్మేరుశరీరములుమహాత్ములుభవముల్ జమ్మేరుమంత్రసిద్ధులు
నమ్మేరుఫలించునమ్మనారతమరయన్ * సీ॥ అంబరయానావలంబనం
బునకౌషధంబుల్ధరించుదిగంబరులును। యనిలాంబుపర్ణంబులనుభవింపుచు
నుగ్రతపముగావించెడితాపసులును। వరుసప్రాణాపానవాయుసంగతుల
హంసజపంబులొందెడిజాపకులును। యణిమాదిసిద్ధులకలమంత్రాలయహాత
యోగములన్సాధించుయోగివరులు। నమృతపదవి నొందనాత్మానుసంధాన।
దశలనొడలు మరచుతత్వవేత్త। లాధరాధరంబునాధారముగనుంట। తేమి
జెప్పుదోమహితతేంద్ర * సీ॥ పూర్వకకుంభినియందుబురుహూతలోకం
బునాగ్నేయధారుణిననగ్నిలోక। మలరగదక్షిణధరనంతకలోకంబునై ఋ
తిభువినిఋణ్యజనలోక। మమరపశ్చిమధాత్రినప్పతిలోకంబువాయవ్యధరణి
నివాయులోక। ముత్తరమేదినినుగ్రమిత్రునిలోకమీశాన్యవసుమతినీశలో
క। మలనధోదేశములనతలాదిలోక। ములునుమధ్యమభూలోకమునుత। దూ
ర్ధ్వ। భూములభువాదిలోకముల్పొదలుచుండ। జగతినొప్పారునమ్మేరుశైల
మనఘ * వ॥ మరియునమ్మేరుపర్వత ప్రభావంబవాఙ్మానసగోచరంబది
యట్లుండెననంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణుండగు పరమేశ్వరుండంతటం బ్రకాశిం
పుచుండ నతనియందనాద్యనిర్వచనీయాజ్ఞానరూపంబైన ప్రకృతితత్త్వంబు

నా ప్రకృతితత్త్వమధ్యమంబున మహత్తత్త్వంబును మహత్తత్త్వమధ్యంబునన హ
కారంబును అహంకారమధ్యంబుననాకాశంబును ఆకాశమధ్యమంబున మా
రుతంబును మారుతమధ్యంబుననలంబును అనలమధ్యంబునజలం
బును జలమధ్యంబునవనీతలంబును అవనీతలమధ్యంబున సురాలయంబు
శోభిల్లియుండు। నాసురాలయంబాలవాలంబుగాననంతకోటిబ్రహ్మాండం
బులును నవబ్రహ్మలును ఏకాదశరుద్రులును ద్వాదశాదిత్యులును చతుర్ద
శమనువులును అష్టవసువులును పురందరాదిబృందారకసందోహంబులును
సూర్యచంద్రనక్షత్రగ్రహతారకానివహంబులును సముద్రంబులునుకులాచ
లంబులును నదీనదహ్రదంబులును వనంబులును నానాచరాచరంబులును
మొదలగుసమస్తప్రపంచంబునిమిడియుండునందొక్క ప్రదేశంబున *
కమలములశెల్లనుపా। వనమైహారిసీలగళశివాలిక్రీడా। వనమైతపసిజటిలజీ
వనమైయొకకణికాకారవనమొప్పునృపా * సీ॥ ఒకచోటపారిజాతకుజాత
సంఘాతమొకచోటజాతిశేఫాలివితాన। మొకచోటనింబజంబూడంబరకదంబ
మొకచోటకరకచంపకసమూహ। మొకచోటచూతకంటకిఫలద్రుమబృంద
మొకచోటవటకురంటకనికాయ। మొకచోటనారికేళకపిత్థసందోహ మొక
చోటకురవకవకుళనికర। మొక్కచోచంద్రబాణోపయుక్తకోవి। దారమాలూ
రజంబీరతరుచయంబు। కణికాకారాకృతినియమముగలిగియుంట।నవ్వనముక
ణికాకారాహ్వయమున వెలసె * వ॥ అట్లగుటం జేసి * లయగ్రాహి॥ సూరు
హానుశుకీ పోలుపారుటలసోకి మధుపూరములజిక్కి ఫలపాకములమె
క్కి॥ శారికలజేరుచు మశారికలబెరుకొనిదూరములనుల్లసిలుకీరములనగ్గిం
చుచును పెంపడుమయూరములగుంపుతమయూరులకుబంపుచు నొయారి
విహరింపగ। గోరిచనుచంచుమగవారలగయూళులవిహారములనవ్వనముభ్రాం
తికొనియుండగ * క॥ సాలంబులబెనగొనివాడు। వేలాదోలికెలదూగనే
వేడుసురనారికోలనెన్నశవ్వని।ఫాలాక్షునకైనవశమెపరికింపంగ * వ॥

వెండియు * సీ॥ ఒకచోట నిశ్రేయసోపాయకథనంబు లొకచోట నేసుహరినా
యుతజపంబు। లొకచెంత నిగమాంతసుకృతాంతరవిచారమొకచోట శివసూ
రియోగసుహోమ। లొకచో ఘోరఘనతారకోద్ధరపరివారమొకవంక శిరసక
రోగ్రభయంబు। లొకదండ మునిమండలోద్దండచరితంబు లొకగ్రేవ నవ ప్రోత్
స్సవంబు లమరవ్రిష్టమితవిపసమపిసరవివయి। ముఖిసుసు శాస్త్ర ఖవి
త్య। కరుపమామృతసౌభాగ్యనిలయసరణి। గాంచె నొప్పు తపస్సు స్వ్యకానం
బు * వ॥ అట్లు గావున * సీ॥ పదహంస పరమహంసలు చిలుకలు పఠించు బ్రహ్మ
హమని బల్కు పావురములు। సర్వమాత్మయటంచు తెకత రొడచే నక్షు
లమద్వయమనియాళులు మ్రోయు। యదియ మాకార్య బ్రహ్మయని కోవెలలు గూ
యునో తియని శేకులు చ్చాంగు। హరిరేవ జగమని హారీతములు హరిం మ
హంసోహమని హంసలాలపించు। వృక్షములు తాత్రికస్థేయ శ్వంరు। శా
శ్వతగసప్రవృత్తి మోపధులు వెలయు। నేమి చెప్ప నద్భుతనామిహాన। సంపు
లము లైన మునిజనాశ్రమములందు * క॥ మునిజనులయాశ్రమంబుల నబుడు
తత్త్వంపు వాక్యసరమ్ములదా నిశుకజారికలీకతి। వినుపింపగనే చెప్ప విశ్ర
విధియుట్లగుటన్ * ఉ॥ క్రొన్నవరగూయుకోవెలలకూకలు దారిలాడు నూ
లుంకవ్వలబల్కు కీరములతాలిమి విచ్చుటిలాకింపిన నిస్వలింగన మ్మ
మనింపెడు తత్త్వము తోటచే। నవ్వన భూమి శేరిన యుయాగలసూ
రులు గాక యుంపరే * వ॥ నరియు నవ్వనంబు ప్రాంతహింతాళసాంద్రి శ్రేయసూ
లరసాలసాలతీమాలకేతమాలక్ష్మసాలసాలూర ఖర్జూరవరకారవవా
వారఘనసారపుగాగపున్నాగ సింధూరబంధూకతింత్రిక తిలకకుంటకుంద కుక్షి
చంగమకవనస్మధవంశకింశుక శింశుపాకదళీ కంటకీఫలశ్రీ దిగేదర శిశి
రునికరభరతంబును నరునికరభరితంబులగు ననమకిసలయము కుళకోరకప్రబుక
శలాటుఫలమూలంబులు మెసంగి కుసుమశరనికేత నిఖంబుల నాడికెపోడిమి
చెడివేడుకలం గ్రీడించు వేడియల చెవులకు ములుకులుగా నబల్కు శుకశారికా
కులంబులకు నెలవులు నిలుపు మృక్ష కాపృథివ్వ వామల్లికా వల్లికలన్ లిపిల్లిగనలు

ముకోనీయెల్లెడలఁ గరకకరవీరకురువకఘరంటక శేవంతివకుళవంజులహింజు లజాతిజాతంబుల ఖాశీల్లనికుంజపుంజంబులును నికుంజపుంజంబులరంజిల్లు కుసుమంబుల రసంబులాస్వాదించి మదించిఝుంకరణంబులవన చరజనశ్రవణంబులకలంకరణంబు సేయు భృంగంబులతెరంగునముంగురులు మెఱుంగు లొసంగ హిమకరకిరణప్రసరణంబులపెంపునవింపుదయింపునచ్చంపు పచ్చిక జొంపంబులెచ్చరికలనెచ్చుమెచ్చుటచ్చులవిడిభుజియించి సంచరించుహరిణంబులవడవునెరయించెడునయనంబులుమెరయ నానావిధప్రసూన వాసనావితానంబులనూనంబుగాపూనిన పరిమళంబులనింపుగనయింపుసంపెంగకుసుమంబులసొంపు ఘటింపునాసాపుటంబుప్రకటింప సలలితరసాలసాలకిసలయఖాదనంబుననను మోదించుకోకిలాలాపంబులనిరూపించెడు మధురాలాపంబులుదీపింప । ననవరతాన్యోన్యసంగతంబులగు చక్రంబులనతిక్రమించెడు[illegible]మంబులకుచంబులువిక్రమింప నిజకరాఘాతంబుల నశ్వత్థకపిత్థబిల్వప్రముఖకుటపివిటపంబులువిరిచి తత్ఫలపటలంబులనుభవింపుచు మదించికరేణుతండంబుల వెంబడింబడియొడ నేడంబడలికలకొడంబడి మడుగులవిడుదులంగసవులుగుడుచుమృగంబులుతడబడనురిశెడు ద్విరదంబుల కదుపులజిదురుమంగదలుపెంగంపుకొదమలనపహసించెడుమధ్యంబుసియాడఁ సురవరసరోవరసంజాతజాతరూపసరోజాతజాతంబులనారోహించి తదన్యోన్యోత్తుంగతరంగంబులందూగురాజహంసంబుల వనంబులతెరంగునంగమకింపుచు జగన్మోహనాకారంబునంబ్రత్యక్షంబైనసారస్వతదేవతావనితాతిలకంబునిజకరకంజాతాగ్రంబుల వీణె వాయింపుచు బొండుమేఘరంజనీనాదంబాకర్ణించి మేఘనాదంబులనువిభ్రమంబులనటించుచున్నమయూరంబుల భయంబులకువెరచిపరతెంచిసంశ్రయించునానావిధఫణిఫణామణిగణప్రభావిభవంబులశోభిల్లుచందనతరువాసనాపూరితప్రదేశంబులుగలిగి గాలవశాండిల్యకౌశికసంయుతంబైతపోవనంబుతెరంగున పురంధరతరువిలసితంబై సురలోకంబుచందంబున పున్నాగపూగసంయోగంబై భోగవతీపురంబుచొప్పున హరివి-

లాసభాసురంబై వైకుంఠనగరంబుచాడ్పున నీలకంఠపరిశోభితంబై కైలా
సపట్టణంబుపగిదిఁ బ్రకాశింపుచుండు నంతా ✻ క॥ ఆకర్ణికారవనమహీ। నా
కర్ణనమొందిశంభుఁడంబికతోఁ గ్రీ।డాకర్ణనమతిఁజనువెడ।నాకీర్ణంబైన
వనమందువసించెన్ ✻ సీ॥ సహకారఫలసారవహకారణవిహారబహుకీర
వచనారవహితసుఖము। మందారసుమనోమరందానుపానసానందభావధీన
మిళిందరవము। హరసాలతవపల్లవరసానుభోగప్రియరసాలయవనప్రియాలప
నము। మకనాభిశైలిక్రమదనాథనాళికవదనాప్తవల్లీకసనయుతము। సహార
హొబాన్ధ్రిస్తహితపావపహాసవహిత।చందనాగరుకర్పూరజనితధూప। వాన
నాభాసమానప్రసవసదేశభాసురములగుమధుమాసవాసరములు ✻ ఉ॥ ఆమ్మ
ధుమాసవాసరములందు సదాశివుఁడుత్సహించి ఫా। లమ్మునపావకాక్షముగళ
మ్మునతీక్ష్ణహాలాహలమ్ముచే। హమ్మునభస్మము న్శిరమునందుసుధాకరుడున్
జటాకలా। పమ్మునగంగపాణికపాలముశూలము వెల్గుచుండగన్ ✻ సీ॥
చనువుమీరగహిమాచలరాజతనయ వామార్ధదేహమ్మునం దలరుచుండ।
సహజభక్తియుక్తివిఘ్నేశగజముఖాదిమహాప్రమథగణాధిపులుగొలువ। స
తతసంతోషసహితులై బ్రాహ్మ్యాదిసప్తమాతృకలుసంస్తుతింపఁగ। సాలో
క్యసారూప్యసామీప్యయుక్తులై వెలయుభక్తులువెంబడింప। నఖిలబు
ధగణంబులం దండప్రణతింప। చంద్రశేఖరుండు చంద్రకోటి। వెలుఁ
గుచునందివాహనారూఢుఁడై। వచ్చెకర్ణికారవనమున
కును ✻ క॥ హరుఁడిట్టివిధమునవనమున। కరుదెంచిమనంబునందుహ
ర్షమెలర్పన్। గిరులందరులం ఝరులం।దరువులవిహారణములసలుపదలచెన
రంబౌ ✻ ఉ॥ ఒక్కెడవృక్షముల్గనుచునొక్కెడపక్షులలత్తుపెట్టుచు
నొక్కెడమంజరుల్గొనుచునొక్కెడకంజములందుజూచుచు। నొక్కెడసీ
డవెన్నుచును నొక్కెడనాడుచుబాడుచున్నదు। నొక్కచునార్యతోసరస
సూక్తులదేల్చుశంభుఁడిట్లనున్ ✻ సీ॥ వనితపుష్పలతబోవనితలంపలరనీవ

చిత్రపోత్ర ఘులుండువసతులివియా । క్రొమ్మావిక్రొమ్మ యెకొమ్మమాపువులివి
గొమ్మనివాఁగులుగ్రా గొమ్మలివియా। కలికినిత్యంబునాకలికిభక్షింపుటకలికినిం
పుదయింపుకలికలివియా। వెలదియల్లచటివీపులద్దిరిమాయుకో వెలది రంబుగ
జేరుకడుదులివియా। నెలతవలపుదెలుపు నెలతళుమ్మలకుల్కి। నెలత లతను
జేరు వెళవులివియు। మగువమరుమదగులమగలదోబాగలుచు। మగువలరస్సి
నిలుచుమరుగులివియా ✻ సీ॥ కలకంఠికంటివేకలకంఠి యొకతియాకలకంఠ
ములకూతకులకునిందు । గజయానకాంచితే గజయాన యొకతియాగజయా
నములనడల్గలుపునిందు । పూబోడిజూచితే పూబోడి యొకతియాపూబో
డిముల బాపిబోవునిందు । యలనాగయరసితే యలనాగయొక్కతియయ్య
లనాగగొనిపోగియాడునింపు । ముదితతెలిపెమిందుముదితపోవంతులే।
ముదితజాలిలేక మాఱరయచుందు। రనుచు నచటిరీతులందంప దెలిపిన। హారు
నికార్యమ్యుట్లులనిమొనగుచు ✻ క॥ అమ్మగువలుమిాశత్రుని। యమ్ములపోటు
లకువెరచియనిశము మిాపా। యమ్ములమరుగున జేరగ। నమ్మకొయున్నారలిచ
టనానాగములు ✻ మ॥ లలనాయీవనభూమి శెల్లవుడు వాలాయంబుగా
నప్పరో। లలనారత్నము లేగియీరుఘురులపాలంగల్గు శేవంతికా। లలనాతీరర
పాలజాలముల నేలాడోలలం గేళిలీ। లలనాటల్గొనియాడుచుండుదురు బా
లాకంటివే యిచ్చటన్ ✻ క॥ ఆరమణులుమిావైరుని। నారీమణులతనికోల
నాటులవెతలు। న్మీరలుగనుగొనిమైవని। వారించెదరనుచు జేరవచ్చెదరథ
వా ✻ క॥ శుకవాణివినవెయాకిం। శుకవాసినులగుచుపలుకుచుమ్మరసెడి
దియా। శుకవాణులకంటెనోకిం। చుకవాసిగలుంగునీదుమాటలువిన్నన్ ✻ క॥
తమదో రకుతమరురిపులని। తమవేడుకొనంగదలచితమచెలిననిని। త్యము చె
లిమిజేసి సుకములు। తమవలెబలుకంగనేర్పితత్యంబరయున్ ✻ క ॥ అలివేణి
జూచితివే యా। య్యాలివేణికిసమత దెలుపునమవడుపునని। య్యాలరులతేనియ
సోగ్రలుచు। నలరులతేనియ్యాకుంనటగనుగొన్నన్ ✻ చ ॥ అనవిని యార్య

ఱుండులకు నచ్చెరువొందబనేమితద్ఘ్నారె । కొనివిలువారిఁ జేయుటొప్పుగోల
లవానికరాతివంచమిా। కునుభఁడుమంది వేడతమకుఁ నరిగావివరించు నాదు
కో। ప్పువధరించుఁ బనిచ్చుటకు బోవిరులిచ్చ్వాళ్ళనఁ న్నమిధ్యాపటలీ ॥ క॥ హారిమ
ధ్యాయినామరందల। హారిమధ్య జరిగాకు తేటు లలరంజను న్యార్హ॥ హారిమధ్యానుకర
ణిమ నో। హారిమధ్యమ నీకుడో కనిపించుటుండిననువె॥ క॥ హారవినుమిదితత్వాం
షీ। హారినదృశముమధ్యమగుకుత్ర తనదుచూలో । నరిభావము బాపుటకై। గురు
తుగనియమించెరతికి గురుడైయుండుటఁ ॥ క॥ వెలదీనీగళమిాకో। వెలదీశి
చేనేతలుంపవివరింపఁగనీ। వెలిదీవులనీపిరుదులు। వెలిదెలిపె నెయారున్న దెలు
పు వేడుకలలరఁ ॥ మ॥ తమకావారముతైనపల్లవములస్త్రీశ్రేణికై తెంచు
మిా। సమశత్రుండనివింనవింవబికమిచ్చందిగ్చ్చెనాకంత నుఁ । తమయుండుఁ
హారించు జవ్వనుల మొత్తంజూచు మిా పై రిచం। దమ దెబ్బంని దెమున్నితంబము
లకంపంబుల్ దగన్దీవులుఁ ॥ క॥ వలపుల నీకనుగవకలు । వలవ వెవిక నింప
నేమి కారణము బలా। వలగొనితమతలగలచాలు। వల దోరవెరవము చుదెలియవ
లదెనగేంద్రా॥ క॥ పూబోడిమొగమునాటుల । పూబోడిమినొప్పుగదవె
పొలుపుగమిాకా। పూబోడిమిగలుగగనా । పూబోడిమి మొగముగలుగబో
లదెనాకుఁ ॥ క॥ చక్రములమించునీదుకు। చక్రములు తెలియ చెలియన
ఖియనీదో। చక్రమముపక్రమించుటకా। క్రమము గలుంగనున్న నఖిమతముగు
నె॥ క॥ వనితావనితాపలికి। నన్నాతావని తాకెములయవాయుపుశేయు। వని
తావులతావులుదా । కొనిదారొన్ని తాకమునలఁ గూడగవచ్చెఁ ॥ ఉ॥
అమ్మలయానిలుండునిటులాతుభావత్వరిపంథిబంపనాయమ్మ లనేవబోయింభ
వదాగమునమ్మిటజూచిభీతిచి। త్రమ్మున జేందవేడనిరితావులకొన్నివహించినీ
కునిట్టమ్ముగనొప్పగించిమరుసంగతి తెల్పుటుశేపవాడనుఁ ॥ వ॥ అనియిప్పి
ధంబునంబార్వతీపరమేశ్వరులన్యోన్యసరససల్లాపములు గొల్చుచుం
క్రీడించి యొకట్టపరమైకాంతంబుగు చంద్రకాంతవేదికాతలంబున సుఖాసీను

లై ప్రమథమాతృగణంబులుం గొలువనుండు సహాయంబునా * సీ॥ నీలజీమూ
తసన్నిభదివ్యవర్ణుండు విమలభస్మాంచితవిగ్రహుండు। మహానిజోజ్జ్వల రు(ద్రా)
క్షమాలికాభరణుండు సమకృష్ణచర్మాంబరుండు। నవతామ్రరుచిస
మానజటాకలాపుండు నిగమాగమవిభాగనిపుణుండు। లలితకాంచనకమం
డలదండధారుండు ఘనపురాణగ్రంథకల్పకుండు। సకలదివిజవినుతచరణుండు
మునిజనవరుడు భరతవంశవర్ధనుండు। స్వర్గాగ్రయానంబు సాత్యవతేయుఁడ
త్యంతహర్షయుక్తి నరుగుదెంచె * గీ॥ యిట్లరుగుదెంచి యుమాసమ్మానిహితవున
ర్భు నవ్వారిసమీపభూమియందాత్మజార్థ। భావమున శివంబు పార్వతీపతిగు
రించి। ఘోరతపమాచరింపంగ గోరెనపుడు * సీ॥ పద్మాసనస్థుఁడై పాణిపంకజ
ములు నూరుమూలములపైనుంచి జేర్చి। కాయమధ్యమము మగళము శిరంబ
వక్రములుగా నిలిపి నేత్రములు మూసి। యంతర్బహిర్విషయంబులవలఁ బ్రా
ణములతో సకలేంద్రియముల మలిపి। మఱి గూర్చి హృదిని నెమ్మది జేర్చి నెమ్మనస
హముననందోడిగించియహము నాత్మ। యందు లయము జేసి యాత్మ న ప్రరశివు
నందు గలపి పరశివైక్యసౌఖ్యరతుల దగిలి యుస్పరాశరతనయుండు। తనయు
గోరి యుగ్రతపమొనర్చె * క॥ అజ్ఞానులాసకుణత। త్వజ్ఞానతపమున సు
తులవడయగనిట్టులా। స్వజ్ఞానులు నిర్గుణత। త్వజ్ఞానతపమున సుతుల వడయు
టలరుదే * క॥ ఆతపమును సీతలపవ। నాతపములకోర్చి కృభ్ర సహాదిగగల
నా। నాతపములాచరించుచు। వాతపసులమానసములకద్భుతమొనగెన్ *
సీ॥ వివిధలోకంబుల వెలిగించు రేరేని వెలిగించు రుచి మేను వెలయుచుండ।
కామినీరమణుల గాల్చు వహ్నులు కాని గాల్చు మిక్కిలి చూపు గలుగుచుండ। శి
వధర్మముల నెల్ల జేరుచు సర్వప్రవృత్తుల జేరు శూలంబు చేజలగుచుండ। భక్తసం
ఘంబుల బాలించు క్రమమున పాలించు కృపవీడి బారుచుండ। నంబరంబుకేచం
బులై యలరు దిక్కు। లంబరంబయి వెలయ హృదంబరంబు। నంబరంబైన
రాశరనందనునకు। సాంబమూర్తి యానెదుట సాక్షాత్కరించె * క॥ ఈరి

తిన ప్రసన్న పురారాతిని జూచి నానాని యతిభక్తిపుర। స్సరముగా సాష్టాంగనమ।
స్కారముగాఁ జేసి యిట్లు సంస్తుతి జేసెఁ. ॥ దండకము ॥ శ్రీపార్వతీహృత్స
రోజాతభృంగా। విభాస్వత్సుధాంశుప్రభాశోభితాంగా। జటాపేటికా
సంభ్రమద్గాంగ సంగా। కృపాపూరితాపాంగ యుక్తాంతరంగా। కురంగాంక
బింబార్ధకోటీరయుక్తోత్తమాంగా స్వఫాలాగ్ని నేత్రస్ఫురద్విస్ఫులింగా హతానంగ వే
దాంతతత్వప్రసంగా నగస్వత్వజాసంగా సదాపీతసంగా గరస్వీకృతంగా మహా
పాతక వ్రాత భంగా విభంగాసనాస్త్రప్రణాశంకరా శంకరా శంభులింగా శివా
వామదేవా మహాదేవ యుష్మత్స్వభావంబు వాఙ్మానసప్రాప్యమెట్లన్న నీవా
దిలో నిర్గుణబ్రహ్మ రూపుండవై యుండి నీయందనార్యంబ వాఙ్మాయాత్మకంబై యన
న్యంబుగా వ్యోమ రజస్సమలందోచు త్రైలోక్యగర్భాంతి నానాగోపితంబైన మూ
ల ప్రధానంబు త్రైగుణ్యమై యుంట సత్వప్రధానా ప్రధానాకృతిం జెల్లుమా
యా మహాజ్ఞానయుగ్మంబు నందభ్రకుంభాంబు బింబగ్రహాధీశు చందంబునం
బింబభూతుండవై కారణోపాధికత్వంబునన్ సృష్టిసౌఖ్యంబుచే నూరసర్వేశ్వ
ర ప్రాజ్ఞనామంబులం బెల్చి సృష్టిచ్ఛ నామాయ నీక్షింప నంబుట్టి యాకాశ వా
తాగ్ని వార్భూములందున్న యాయా రజస్సత్వభాగోద్భవజ్ఞానకర్మేంద్రియ
ప్రాణబుద్ధ్యాదిసంయుక్తమై యొప్పు సూక్ష్మద్వయాంగాభిమానంబునన్ స్వ
ప్నరాజ్యప్రపంచంబుఁ గాంపన్ స్వప్రాత్మక ప్రాతిభాసాభిధానంబులుం గల్గి
తత్తామసాంశంబులై పెద్దు నెండొంటసింగూడి స్థౌల్యంబులై యొప్పు పంచీకృ
తాభ్రాది భూతంబులన్ స్థూలకాయుద్భవ ప్రాప్తికండంబునందుండు పద్నా
ల్గులోకంబులున్ పిండజాండోద్భవ స్వేదజోద్భిజ్య భూతాత్మకగ్రామ సం
ఘంబులుం తత్ప్రభోగ్యప్రయుక్తాన్న పానంబులుం కుంభగేహాది నానాప
దార్థంబులున్ సృష్టిగాంచి యా దేహతాదాత్మ్య భావంబుచే పెక్కు జాగ్రత్ప్ర
పంచంబు వర్తింపుచుండన్ విరాట్పూరుష వ్యావహారాఖ్యలన్ మీరిమీరుండు
టల్గాంచి తత్వజ్ఞులా మూలతత్వస్వరూపుండ వంచున్ స్మరింగొంద రా కారణో

పాపశేషంబనవంచుఁ గమఱింగొందఱా సూక్ష్మదేహస్థసూత్రాత్మస్వరూపంబనవం
చుఁ గ మఱికొందఱా స్థూలవిశ్వాత్మకత్వంబు నెత్తుకొని పాదంబు లాకాశ
ము నాభి చంద్రార్కులకును శిరంబ బ్రహ్మమున్నది వక్త్రంబు ప్రాణంబు
లును స్థూలవాయువులు కర్ణంబులు కుక్షి వారాశి శైలంబులస్థులు నదులాంతము
లురోజములు లోకములు విరాజిల్లు వైరాజనాత్మ యనవంచు మఱి కొందఱా
త్రిమూర్తి ప్రకృతీశ్వరాది స్వరూపం బనవంచు మఱింగొందఱ
న్నాది కోశాత్మకాత్మ యనవంచుఁ దమతమంగొల్చి బహుదేవతా నామార్థకో
పాధిభేదంబునఁ జెప్పు జీవేశ్వరత్వంబులం గాక యాథార్థ్యదృష్టి విచారిం
చ తత్త్వస్వరూపుం డవాక్కుండవై వెన్నంటె చేతాత్రిసంసారతాపత్రయాత
ప్తుడైనట్టి మర్త్యుండు తాన నిత్యానిత్యవివేకంబు సాధించి వైరాగ్యముం బెం
చి శాంత్యాదులార్జించి మోక్షంబు గాంక్షించి సుజ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నులైనట్టి
యాచార్యులం జేరి స్థానాంగభావాత్మ శుశ్రూష లత్యంతసద్భక్తిగావించి త
త్కృపాకారుణ్యసంప్రాప్తవేదాంతశాస్త్రంబు లెల్లన్ విచారించి యాతత్త్వ
మస్యాది వాక్యార్థముల్గాంచి యేకాంతదేశంబునం దొంటి పద్మాసనాసీనుఁడై
నిక్కి కూర్చుండి సగ్రీవమూర్ధాంగమధ్యంబులుం జక్కగా నిల్పి దేహేం
ద్రియప్రాణబుద్ధ్యాదులన్ మీరి కామాదులం దూరి యంతర్ముఖంబైన చిద్వృ
త్తిమార్గంబునన్మేఘమండంబు పూరంబులం ద్రోయు నాదిత్యుఁడో కాండఁడై యా
స్పష్టుగా యుష్మదస్మత్పదార్థేశ జీవస్వరూపద్వయోపాధ్యవస్థాదులం
ద్రోచి ప్రత్యక్పరాత్మైక్యభావంబుగా స్వస్వరూపాను సంధానముం జేయు
చున్నుండి ప్రారబ్ధనాశంబునం గ్రిందియుం బ్రాణధీచిత్తదేహాదులా యామహా
హేతుభూతాంతరిక్షాదిభూతంబులం గూడనీరంధ్రనిస్పందనిర్ముక్తనిశ్శబ్దని
ష్పద్ధబుద్ధా పరోక్షాత్మకంబైన యామృత్పదంబొందుచుండంగ మిమ్మెన్న నే
నెంతవాఁడన్న నా భంగి రక్షింపవే విశ్వనాథాగతోపాధిబాధా చిదానంద
బోధా నిషేధీకృతక్రోధ కామాది యాడ్యా నమస్తే నమస్తే నమః ✻ పంచచా

మరము॥ నమస్తే తారాయ శంకరాయ నాగకంకణాయ తే। నమో భవానిపతయే
వరాయ పాపనాశాయ తే॥ నమో రమారమాకాంత పూరకాయ కారణాయ తే॥ నమో
మోహారాతిసైన్యచిచ్ఛిన్నాయ తే. మోనమః * వ॥ అనిమఱియునిట్లని నుతించె *
స్రగ్ధర॥ దాతా యత్యాశ్రితాంఘ్రిద్వయ ప్రణమనగణాస్యేష్ట తాధ్వరోద్యద్రు
తానందేషు పక్షద్విజనికరహరోద్రేక యుక్తాన యాతా। సత్రాగ్నీశస్తూత
వపుశ్చిదానందసందోహ పూర్ణా। పాతా లోకత్రయాణాం సుఖకసమ
స్తారకం జ్యోతిరస్మా *క॥ ఏకాంతరస్వరూపము। నేకాక్షర వాచ్య వాచ శైత్య
రత్నోత్తము స్వభావము। నేకాక్షరసాంతీనాయము పేశగిరీశా * క॥
ద్వైతాదివిశిష్టా। ద్వైతవచోగోచరవిశిష్టతత్త్వముశివా। ద్వై
ధ్యాత్మకయ। ద్వైతాద్యంతాపగోత తత్త్వాధ్యయా * భుజంగప్రయాతము॥
త్రివేద త్రిలోక త్రిదేహ త్రిమోహా। త్రిశక్త్యాశ్రయేశ త్రిదేశ త్రికాల। త్రివృత్తి త్రి
శక్తి త్రిపీఠా త్రిసంధ్య। త్రివర్ణ త్రిముక్త్యాద్యతీతా త్రినేత్రా * పృథ్వీవృత్త
ము॥ చతుర్ముఖముఖామరాస్వదపదాంబుజాతద్వయా। చతుర్భుజహరిస్తుతా
సమష్టిచ్ఛటాసజ్జటా। చతుర్నిగమగోచరా చరాచరా కారకా। చతు
ర్యుగపరంపరా కళాధరాధరాధీశ్వరా * సుగంధివృత్తము॥ పంచభూతా
కార్యతత్త్వపంచవింశతిస్ఫుర। త్పంచకోశలక్షణప్రపంచనిష్ప్రహారణా। పం
చవిభ్రమస్తు జీవ భావభావజీవనా। పంచవక్త్రఫాలనేత్ర పంచబాణసంహరా॥
పంచచామరము॥ షడూర్మికారికాశికక్షషడ్వికారవిస్మృత। షడబ్జనిర్జ
తైవదూరషట్కలోత్కృష్టగోచరా। షడధ్వరస్థలాంతరస్థషడ్గుణైకదైవభవా॥
షడంగలింగకర్మవేద్యషణ్ముఖాదినాయకా * స్రగ్ధరా॥ సప్తావస్థాక్రమాజ
స్రపిదితవిమలస్వస్వరూపైకవేద్యా। సప్తార్చిర్ద్వాదశాత్మాజలరుహారిపు ఖానా
ప్రసన్నప్రకాశా। సప్తాజ్ఞానావనీసంతతియకరపిలసత్సప్తవిజ్ఞానభూభృ। త్సప్త
ర్షిస్తోత్రగమ్యాశ్రయపరమయమా త్వాం పరబ్రహ్మరూపా * క॥ అష్టప్రకృతి
విలక్షణ। యష్టపురాష్టమదపాశహరణా హైశ్వర్యాష్టాంగయోగధ్యాత॥

యష్టవసుప్రణుతచరణా యతికులభరణా ✻ క॥ నవవస్తుగణికల్పిత। నవసం
సృతిశరకాఖ్యనవవిధివినుతా। నవనాటసిద్ధసేవిత। నవమాన్యోత్పత్తికృట్ట్రణా
ధిపనాథా ✻ క॥ దశగోళకనాడీచర। దశనిజనమకోగ్రసంగ్రహితసిద్ధికళా
తిశయోన్నతబిందునిశరవ। దశమండలయుక్తసహంసవత్యాకృతికా ✻ క॥ దశరూప
స్తుతమేకా। దశభవమయదానశాస్త్రధామాత్మప్రభాసా। దశదోషవినాశచ
తుర్దశలోకాధీశపంచదశయోగజ్ఞా ✻ క॥ ప్రకటితషోడశసత్తా। శక నవదశ
కాభిధానసంఖ్యాదికళా। త్మకసూత్రాత్మానుపిలకేణ। గణకలంకానందపుయామ
హాదేవశివా ✻ గీ॥ ధృత్యమానిత్యముఖవిశతిగుణప్రాదయ। దీప్తమాత్మచ
తుర్వింశతిప్రయుక్త। పంచవింశతిసంజ్ఞార్కభావవిగ్రహా। సాంఖ్యగణమేయ
షడ్వింశ కాహ్వయాత్మ ✻ పృథ్వీవృత్తము॥ సహస్రదళసంభవేక్షణసము
జ్ఝ్వలప్రోల్లస। త్సహస్రదళనేత్రపోషణవర్ధమానస్వ। సహస్రదళజాండసం
చయలయావధానాలయా। సహస్రదళచక్రకాస్వగకళానిధానాశ్రయా ✻
మాలినీవృత్తము॥ శంకరసత్కృపాకింకరభక్తవంశంకరదుష్కృతసంకరనా। శంక
రనిత్యభయంకరమత్యనంశకరదైత్యభయంకరదే। హాంకితశస్త్రభుజాంకిత
సర్వకళాంకితనైత్యవృషాధిపవ। ర్యంకచరాహరిణాంకకరామకరాంకహ
రాళికలాంకధరా ✻ గీ॥ జయమహానుభావ జయశ్రీమహాదేవ। జయజ
గన్నివాస జయవిలాస। జయపరాత్పరాఖ్య జయవిశ్వతోముఖ। జయపురా
ణపురుష జయ మహేశ ✻ క॥ అనియిట్లు పెక్కువిధముల। వినుతులు మదిలో
నబ్బోదలవినుతులొనర్ప। న్విని పురహరుడు పరాశర। తనయునకిట్లనియె కరుణ
దళుకొత్తంగన్ ✻ క॥ అడుగవలసినయభీష్టం। బడుగుమొసంగెదమునీంద్ర
యనిపెంచబడివుం। డడుగపరాశరసుతుడి। ట్లడిగెను సంభ్రమమున మనమునంది
గుడింపన్ ✻ క॥ అనలనయనా వియన్మరు। దలజ తేలాభవీర్యదా మాత్మా
యతపో। ధనుడమతచింతనుండగు। తనయుండుగలుగవరము దయసేయగ
దే ✻ గీ॥ అనిన నట్లకాకయనిభవానీపతి। బిలికెచనియె తనదుభవనమునకు

సత్తపోధనుండునభిమతప్రాప్తి క్రీలరిస్వస్థలంబునకరుగుదెంచె * చ॥
అటనతఁడగ్నికార్యపరుఁడై యొకగోరికిలంపదైవసం। ఘటనమదెట్టిదో యర
ణిఁ గైకొని వేఁడ్కమథింపఁ జండము౦। డటుపొడమూపెనంబరపథంబున దివ్య
విమానవాహినీపర్యటనకువచ్చువేల్పువెలయాలుఘృతాచిరసోచితంబుగన్ *
క॥ఆచలరోచిఘృతాచిని। జూచిమహామునిహిమవదొండనుసూచింపదురుం। దేచిన
వలపునమానితలు। యూచితదనురూపవర్ణనోత్సవపరుఁడై *మ॥ అవురా యీరా
జపరాలియాపావనము వయ్యారంబు శృంగారవై। భవమున్నుంకర వెందుగాన
మీవనింబాటింపశాస్త్రంబులం। దియుండుం డెడు దేవశాసతులయందే కల్ల
గాపిందుమిట్లవినస్త్రంచుకుజూచినందుకిపుడత్యాశ్చర్యమైతోచెడున్ [* సీ॥
ఆపువ్వుబోణికొప్పు ప్రస్యంబు కన్నులు బొమలధరముదరంబునుగళంబు। చెవు
లు చెక్కులు ముక్కు చేతులుపాలిండ్లు గౌను త్రివళులు నూగారునాభి। పిరు
దులూరువులు మోఁకాళ్లు మీఁగాళ్లు గోరులంఘ్రులుపదిగోరిచూడ। మొగు
లుమరాజుతమ్ములు చాపములు భ్రమరంబులుముత్యములుశంఖంబు శ్రీలు। ము
కురములు చంపకము తూండ్లు మొగ్గలాకాశము తరంగంబులహిరాజునరసిసైకి।
తములుకరభంబులు కూర్మపాళ్ములుకచ్ఛ। పములు చక్కలిగుల్లరభళితలం
ప * వ॥అనిమఱియును*చ॥ ... ... *
యువతిముఖేందుడున్వెలుగుచుండగనే మొకొనవ్వువెన్నెల। ల్గవమూచుగా
యునానయనశైరవముల్వికసించుయహావ్వనా। ర్ణవమెగబొంగునాభినలినా
కరగమ్యవళిత్రయమూర్ములం। దవిలియురోజసంకుచితతామరసంబుబునిక్కు
చుండెడున్ * చ॥ వెలదిమొగంబుతోసమతవచ్చెదువ్వాని శశస్ముఖంబుత
స్ఖలయగజూచిమైకలకగల్గుటతత్స్వదృశంబుగామిచే। జలపడియాత్మబింబున
నుదక్కి సితాసితపక్షయుక్తుడై। నెలనెలకున్ కళల్వాడలనించుచుడింపుచు
నుండుచంద్రుడున్ * సీ॥ సఖియమందగురులకుపరివచ్చుగాబోలుపినికిమే
ఘంబులువిరియకున్న। కలికికన్నలకీడుగాచ్చుగాబోలు॥ కమలంబులెప్పు
డొక్కరణినున్న। నతివబొమ్మలపామ్యవసచ్చుగాబోలుశింగిణిశింజ్ఞ

క్కు జెదరవున్న । కాంత చెక్కులచక్కఁగవచ్చుఁగాఁబోలు ముకురంబుమూ
లలమాఱుమోకున్న । నబలచెవులసాటియగునుగాఁబోలుఁ । మ్మక్కువులఖండయు
క్తి గోరుచున్న । వనితనఖములబోలవచ్చుఁగాఁబోలుఁదీ । వికలఖంగగతుల జెలఁగు
చున్న ॥ క ॥ నెలఁతకేసరిమొగము నే । న్నెలకేసరి చిరుతఁగవు వెరిబంగపడఁగి
న్నెలకేసరికుచములుచి । న్నెలకేసరిసమము నడుము నెలతకలంచెఁ ॥ క ॥ అ
లతెయ్యెడనుండియకనవ । లతమండించెనుభుజంబులకుసరిపడుఁలోఁ । లతలేకని
లునకిచ్చు । లతమేనకుసాటివచ్చు లలనామణికిన్ ॥ క ॥ తరమాధరమాని
నిసుం । దరమారయమరునకైనదలంపగాకో । దరమాసతియూరుసరో । వర
మాయలనాగనాభివరుసగణింపన్ ॥ క ॥ ఖంబోకటిమూపునువిరి । ఖంబో
నతుఁగాపూనెనఖంబాగనమశ్రం । ఖంబోబోల్చఁగనెంతను । ఖంబోయూపఖి
యయభిముఖంబై యుండన్ ॥ క ॥ సొంపగుసు మోవివెలిసటిసొంపుగ ముక్కులను
బ్జాగించుగంబు । ల్పొంపెంగమొగ్గనాసిక । సొంపుదయింపంగజేయుసుదతీ
మణికిన్ ॥ సీ ॥ మనుగకసైకతంబులునసింపవుగాని సతినితంబములకుసాటివ
చ్చు । పౌరకైసకవటులుబోదలుచుండవుగాని జాలియూరువులబోల జెప్పవ
చ్చు । యిలకాహళులుబొబ్బలిడకయుండవుగాని పొలతిజంఘంబులబోల్ప
వచ్చు । కమఠముల్మెట్టడాగకచరింపవుగాని । సుదతిమీగాళ్లకుసాటివచ్చు । వ
వలురేచుక్కలవనిజూపడవుగాని । తెరవకొనగోరులకుబోల్కె జెలుపవచ్చు ।
లేజిగురుజెప్పుడొకడిగిలేదుగాని । పడతిపాదమ్ములకుసరిపడగవచ్చు ॥ క ॥
భూషలకునుసాసిరావను । తూపులుబోనులతకింద్రులతోరవుపలుకు । తీపుల
యుచిఱుకపలుకులు । తీపులుగావించునాసతీమణికరయన్ ॥ వ - అట్టిగుటుం
జేఁ ॥ ఉ ॥ ధారుణివిప్రపుంగవులుధార్మికులైగమోక్షమార్గనిస్తారతివ
క్షోత్రియులనల్పుటదివ్యసుఖప్రదంబదే । తారకమంచుగైకొనుచునుండెడినా
కముచేరియిట్టిట్టిపుం । డారకవారకామినులతాలిమినొందుచునుండరేకదా ॥
చ ॥ అమరవిలాసినీమణితపోయారమకారెపురారినైనస్నిత్యమువలపింపజే
యుసజహాసవిలాసనివాసరీతుల । న్నముదలపింపనీల్వదరమాపరమాధవమా

సి వేడ్కనా । యాపరతిశ్రీలనిష్టసహాహారిరక్షోనల హారమొందక ✻ వ॥
ఇట్లు చూసిశ్చయించిమన్పరాగర తనయుండన్యాడు స్వర్గోగాపాలితయస
త్రుపితుండై ✻ ఉ॥ రత్నను వేము సంచునమర్త్రకిని నాని మొగంబుచూచు
చే । కొమ్మను నే మొయ్యంచుచన గుబ్బలు కమ్మగ గల్బుకొంగెం । బిమ్మన నే
మొగంచ వెఱకియ్యా చేతులునాచునెంతవో । హమ్మగ సంగమోయత
నికాబిడైపెవలపాష్ణచుండెదు ✻ వ॥ ఇట్లుతరవల గిలువవశము గాక న
లపుగలుగుటుండె సీ॥ మయ్యతివకతని నంచింపంగలంచి ✻ ఉ॥ బంగరు
రెక్కలై తెల్పాలభాసిపోదయులందునందిన తే । శంగుణ మొ్రసచూచుచున్న
నఖం ఱ సెంపులుగుల్క వాక్కులం । దంతగమా టలోక్కజముల చ్చెరు వొం
దెడుపాపు నాల్పియు । య్యంగన మొక్కరాజబుకయైన జగన్తైమునీంద్రు
మంగిట ✻ ఉ॥ అంగనలన్య్మనిమ్రుతరుడో సురకామినిగాన రామినర్యం
తేనునంగబాణములనారడిబొందుచునుండి యాకతి । కాంతసుధాకరున్మల
యాగంధవహు పికకీరపట్పదీ । సంతతులం గుఱించిప కునక పరుషోక్తులాడి
యుట్టును ✻ క॥ మన్మథభావికామకనీ । మన్మథనము జెల్లగానిమా బోటి ।
మధీమన్మథనము జెల్లునెనవమన్మథమాన మురవిబుధ మానినికతను ✻ చ॥
కువలయబాణబాణకుసుమంబుదినదీ నవిపుమజేతివొ । కువలవ వసింపనా
డవనికోరికసుకశరణంబువేడమ । కువలవనజాజకన్యదియుకుంచగజే సెవే
మనందునో । కవలజ్యామిత్ర నేటికొనగూడ వెసిక్క రిమిత్రభావము ✻ క॥ వ
లరాజుబోలిచరికలు । వలరాజునుబోలియూపవచ్చెదవనీ । మలయానను
గకుజను మో । మలయానిల మరవైరమతము గలదె ✻ క॥ పవనాశనుబో
లుటకో । పవనాయాసముగ గావవదవడి నామో । పవనాటన మొందగ తే । ప్పవ
నారత మొకగిమింగపాములునిమ్మ ✻ గీ॥ కుసుమదబాణుబోలిను మదబాం
ధవుబోలి । మలయపవనుబోలిమారోక్కనంగ । వెలదుకరుణజాడవలయుమా
రైననో । పికరవంబులారపికసులారా ✻ ఉ॥ పారములుంగలింగినరసాల
ఫలంబులపాకంబులా । హారమునొందకావనవిహారము సేయగవచ్చినమ్మ

సా॥ పారెడి మున్ను పల్కులనె యారడి బెట్టెదరేమి చోద్యమో । కీరములార
మా పయిని కిన్కవలుంగుట జేమి మీకగున్ ✻ క॥ పంజరముల పంకంబులు
కొంకక భుజియింప మించి గుంపులు గొనియా । ర్భుంకరణంబుల నేటికి బెం పు
డించెదరు నన్ను భృంగములారా ✻ వ॥ అని యుక్కునంబునం దూరుచున
వ్వ్యామరభోగిన్యనురాగమగ్నుండై యుండ నుండు జేసి ✻ ఉ॥ అంగన గూడి యుం
డుగొని యాకులు బోకలు మెక్కి జేట్కనై । కొంకుదొలంగ ద్రోవి చనుబ్బ
బ్బు గ్రుమ్ముచు మోవి నొక్కి యా ॥ లింగనమందినీ విసదలించి యనంగుని జేరి స
ల్పినట్లుం గయి తోపసంస్థలనమై యుపరిణించు దేవతాని సక్లను ✻ క॥ ఆసమ
యంబున మోహా । వ్యాసంగము దీరి ధైర్యవశుడై వేద । వ్యాసమునీంద్రుడు
శిఖికా । ర్యాసక్తి మధించెను రణి సవిశంకయునన్ ✻ చ॥ హరపర కారణంబు
నను గాంగన యందలి మోహవృష్టి । అరణి మధింపసంపుజని కాభ సు బాకృతి
తో జనించెను । ద్వారసమయంబునన్ మా విరవాప్తి వెలుంగు మాలొ నాకృ
తిన్ స్థిరతర దివ్యతేజుడగు శ్రీ శుకయోగి మునీంద్రమూనుడై ✻ చ॥ హరి ము
దమందె సాంబశివుడాదరమై స్సజము ... హించెని । స్సురపతి మెచ్చె దేవపతి సం
భ్రమ మొందె మునీంద్ర సంఘము । బ్బుర నెదరి త్రిరంజిలె నముద్రుడు ఖొంగెన
థోర్థగాదిభూ । చరములు మోదితెల్లె శుకులు సాత్వన తేయునకు ద్భుజింపగన్ ✻
క॥ కురిసెన్ బువ్వుల వానలు । మొరసెన్ సురభేరుల మురమర్దల నటనల్ । వొర
సెన్ సిద్ధుల పాటమి । మొరసెన్ గిన్నరుల గానములు రంజిల్లన్ ✻ క॥ ఆకాల
మున నిజాకృతి । నాకంబున నుండి శ్రీత పినాకి నిగతదు । శ్యాకినీహంత డాకినిగం ।
డాకిని జనుదెంచె మదిని దాకొను కడకన్ ✻ ... ... ✻
వ॥ అదియు శ్రీమన్మహావిష్ణుపదసంభూతయును అఖిలలోకైకఖ్యాతయును భీష్మమా
తయును త్రిలోక ప్రవాహినియును సహస్ర మోహినియును పతిత జన పావని
యును పరమపావనియును నమధికమధుకర నికరోపహితాసిత కువలయ చి
కురయును పుండరీకవదనయును మీనలోచనయును ముకురసమశుక్తికాకపోలయును మా
క్తికరదనయును సౌగంధికాధరోష్టయును పద్మినీలతా బాహులు కలితయును పారిజాత
హస్తయును సరోజకోరకస్తనియును తరంగవళియును సరోవరనాభియును నధిగతగగన

మస్త్యయుతోద్యానోద్ధితనితంబయును మత్తకాలోరుభాసితయు కూర్మచరణయు
మహాగాఢగంభీరనాభియు నవరత్నహారయు బృందారకసుందరీసందోహపరివృత
యును గుణపుంజకినిమందస్మితముఖారవిందయై జనుదెంచి యప్పారాశర్యుకు
మారునకు సంగళస్నానంబు మొదలగు బాలోపచారంబులొనరించి పోషిం
చెనంత * క॥ అరుణించుచుటసుతం। దరయంగా నారణేయుఁడు శుకరూపా।
కరనాగిగతహృత్కా। హరి వీర్యద్భూతుఁడగుట శుకుఁడనబరగెన్ * క॥ శుకు
డంబరసంచారా। శుకుఁడు సుకవిహృద్భిసప్రసూనసహస్రాం। శుకుఁడు సుగుణ
వార్ధిసుధాం। శుకుఁడిగంశుకుఁడు నాగశోభిలుచుండెన్ * వ॥ అట్లుగావున *
క॥ తను బానెయ్యమ్మునిం బ్రమునితనయునిముందట దివ్యతరమణిక్షిప్తా। జనము
నవరత్నమూతమగు। కనకపుదండంబుబడియెగగనమువంకన్ * చ॥ కమలభ
వుండుపట్టికనకంపుకమండలువిచ్చెనింద్రుతో। నమరవరేణ్యులేగిముదమొందు
చునెన్నఁడువాయనట్టి। స్త్రములిడిరారుఁలున్మనలుధాత్రిసురల్ జనుదెం
చిదీవన। క్రమముల వేదపాఠములు గైకొనిరమ్మునివర్యసూతికిన్ * చ॥ అతిశ
యమునంది శూలి ప్రమథాధిపులందరుగొల్చిరాగ మా। ర్వతిసహితంబుగా వృ
షభవాహనుఁడై చనుదెంచి బ్రహ్మసం। యుతులయి దేవతల్పొగడుచుండగద
త్తనయుఁ గమహాత్మ వా। న్వితముగ వేదరీతినుపనీతునిగా నొనరించె వేడు
కన్ * క॥ పుట్టినమాత్రనెయమ్ముని। పట్టికినిగమములు పాలుపడితండ్రికిము। న్ప
ట్టుబడెనెట్లువట్లనె। పట్టుపడెన్ తనకు దానె ప్రాప్తములగుచున్ * వ॥ ఇట్లుజ
ననమాత్రప్రాపితవేదయుక్తుండయ్యు వయ్యారణేయుండు లోకాచారపరిపా
టియవలంబించుటకై యుపాధ్యాయావరణంబు సేయందలంచి * క॥ గురు
వులగుజనుల కెల్లను। గురువులమరకోటులమరకోటుల కెల్లన్। గురుఁడు గురుండని
గురునిన్। గురునిగవరియించె శుకుఁడు గురుతరభక్తిన్ * శా॥ ఆదేవేంద్రగురుం
డు జెప్పనక్రమా। ద్యపంబున న్వేదముల్। త్వేదాంగంబులు వేదసంస్కృతులుత
ద్వాహోక్తకర్మంబులున్। వేదాంతంబులు మున్నుగాగలమహావిద్యాశేషంబు
లు। న్వేదవ్యాసుతుండు బాజపవెవేవేగన్సుసూత్రంబుగన్ * క॥ మరిగురుస

నిధినుండి యాత్రకుచుమగ్రశ్చర్యాబ్ధుగిలినబుద్ధిఁ । హరవరుఁబుకుయోగానఁ॥
వ్యాకరణిపుతుష మంత్రాని వ్యాస్తైకిల సిద్ధిఁ ✻ గీ॥ అంతనత డెట్టులై కన్యాంత
సంగ్ర మహిమి బెగొ నిజాశ్రమమునను నన్న । గంగ్రడి పాలికి జను డెంచిదడ య్యై
పుణ్యుఁ డదచరణాక్రి గావలిగిలి మెలఁగె ✻ ఉ॥ అవ్యోహనాశవిమోహముఁ నా
డుచుమండు నీం ద్ఘోనుల । న్నెన్య సెలప్ప కూడుకొని వెన్నుదినించుఁ శా
స్త్రసింతఁ । ప్రెవ్యాకవాటపాటుటుంకొని లోకముతోడి బాడిఁ సై । యయ్యా
డువిచరించు శుకుబాల సియామునితండ్రి యిట్లనెఁ ✻ ఉ॥ ఆటలుపాటలున్న
తిగియమ్ముని మానల కూడియుండుట । ల్నేటుకుపచ్చునే సభలనీరజనేత్రుడోన
ర్చినట్టియా । గాటలుపాటలున్న గియమ్ముని మానులగూడియుండుట । త్నే
టుకుచు వే భల నీరజనేత్రుకు మెచ్చుగ వునఁ ✻ గీ॥ ఓకుమార యిట్లు
వ్రేంకు మారాపులు । ఓకుమారహాస్యదేకుబకు । కుమారవణుని నెవ్యంబె
తెగుబగా । నీకు మారమణుల నెయ్యుమేల ✻ క॥ చదువుంచుము వేదంబులు । ప్ర
చురించుము శాస్త్రగణతులు భక్తిఁ । రచియుంచుము త్క్రియ దరువి
యుంచుము సదివేగూఢయోనర్పఁ ✻ వ॥ అని పలికిన యప్పటనుండియు వ్యా
శరుమాండ వేకజన్మసంసిద్ధుండైన కారణపురుషుండు గావున సాధనచతు
ష్టయసంపన్నుండై జనకోపదేశంబున యోగసాంఖ్యజ్ఞానసంపన్నుండయ్యు వా
నినని యుత్తరం గెతెంగింపుమని కాంతేయాం డాగాం గేయునినదుగుటయాన ✻

✻ ఆశ్వాసాంతము ✻

క॥ ద్వంద్వజగత్ప్రాభాస । ద్వంద్వభావధరదుఃఖాది । ద్వంద్వవి
దారాపి యా । ద్వంద్వ హృదయభాగధేయ దశరథతనయా ॥ ... ✻

ఉ॥ అండజయానకుండలిశయానవిశేషకుశేశయాననా । ఖండలవంద్య
మానశశిఖండశత్రుకృతామానమా । ఖండకుప్రస్థానమునిమానసపచోజ
పీఠ భిక్షాంధ్ర । ఖండనిదానసంగశగాహతరావణదానవాననా ॥ ✻

పంచచామరము॥ ధరాధరాధరాధరాస తీసుమాధరామృతాంబుతత్పరాంప
దాసరాత్రకృత్యభావనావినో । చరాచరాచరస్వరూపసంతత స్తుతార్యవా ।
సురాసురాసురాధ్యసాధ్యసూక్ష్మసూక్ష్మభాసురా॥ ... ✻

మాలినీవృత్తము.

మధుమురపదభంగా మానినీహృత్పద్మభృంగా। మధురమృదులభాషా మామతా సంశవేషా। నిగమజనవనమూర్తా నిత్యశుద్ధస్ఫూర్తా। బుధనుతగుణసారా భూమిజాప్రాణనాథా ॥ ... ... ❋

గద్యము.

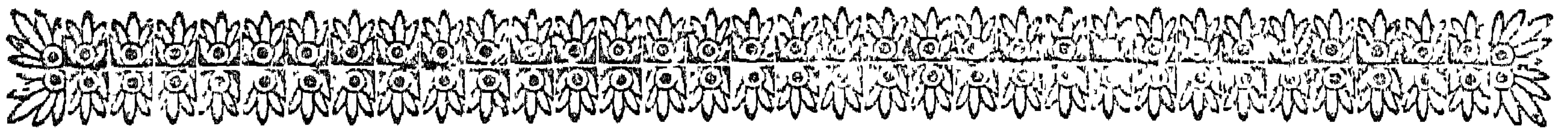
ఇతి శ్రీసద్గురులింగమూర్తి చరణకమల సేవా విధేయ తద్గురుకటాక్ష వీక్షణానుగ్రహోపలక్షిత శ్రీగాయత్రీమంత్రోపాసనాప్రకర జ్ఞానధౌరేయ తన్మంత్రాధిష్ఠానదేవతాతత్త్వానుసంధాన లక్షణభాగధేయ వేదాంత కవితా విచిత్ర విధేయ బ్రహ్మవిద్విజ్జనగేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తినామధేయ ప్రణీతంబయిన శుకచరితంబను వేదాంతగ్రంథంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము ॥ ... ... ❋

శుకచరిత్రమునందలి

ద్వితీయాశ్వాసము

ముగిసెను.

శ్రీరస్తు

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

శ్రీసీతారామచంద్రగురుపరబ్రహ్మణేనమః

శుకచరిత్రము

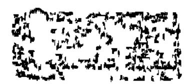
తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీశుచ్యాభగుణగణమా। యామానుష దేహధరణయాగోద్ధరణా।
హేమాభరణసుజనహ్యా। త్సీమాణవసీతకిరణ సీతారమణా ✻

గీ॥ అవధరింపుము పాండుపుత్రాగ్రజునకు। నాకుగాపుత్రుడిట్లనియానతిచ్చె। తండ్రి జెప్పినసద్బుద్ధిదలచి శుకుడు। బుద్ధిలోనిట్టులనితలపోయదొడగె ✻ క॥ నిత్యంబగుపరమార్థము। నిత్యంబనితలచి తెలియనేరనిమర్త్యుల్। నిత్యము గానిప్రపంచము। నిత్యంబనికాంచిమమతనిలుపుదు రెపుడున్ ✻ ఉ॥ నిత్యమె దేహ గేహములునిత్యమెపత్నిసుతాదులర్థముల్। నిత్యమె వస్తువాహనములు నిత్యమె పల్లెలుపట్టణంబులు। నిత్యమె దేశకాలములు నిత్యమె రాజ్యవిభూతిలోకముల్। నిత్యమె భూతముల్ప్రకృతినిత్యమె వేద్యదినెంచిచూడినన్ ✻ వ॥ అదియట్లుండేని ✻ సీ॥ తనువునిత్యంబనితలపోయనదియునుగర్భంబునందొక్కకరణినుండు। నుదయమొందినయప్పుడొకచందమునసుండు బాల్యంబునందొక్కవగిదినలరు। కౌమారమున నొక్కకైవడి భాసిల్లుజవ్వనంబుననొక్కసరణి వెలయు। వార్ధకంబున నొక్కవడువునవిలసిల్లు మరణంబునందొక్కమాడ్కి దనరు। నట్లుదనరుచున్నదినిత్యమనదగు। నాదివిభులభస్మమగుచుదనరు। గాన

బుద్బుదంబుగనతిస్థిరంబనిత్యంబు నిశ్చయంబు దలచిచూడ॥ క॥ మందిరము
లునిత్యంబని॥ డెందంబున దలపనవియు డిందుపడంగా। నందరుగానరె కను
గొ। న్నందుకవని సాక్షి మరలనవిగిట్టుట యున్॥ ఉ॥ పత్నిసుతాదులెల్లపుడు
బాయకయుండుటనిత్యమంటిమా। పత్నిసుతాదులెప్పుడమి ప్రాణికియో
గమునొందిరేని తా। పత్నిసుతాది దేహములు పావకకీలలగాల్పనొప్పుచున్। వ్య
త్నముతోడతీరములయందు తపంబొనరింపజూడమే॥ గీ॥ ధనము నిత్యమని
న ధనము సంపాదించి। దాచువాడొకండు తదనుభవము। గాంచువాడొకం
డుగాక యెవ్వనిధనమెవ్వడనుభవించు నెంచిచూడ॥ క॥ వస్తువాహనములు
వచ్చునే కోరిన। వచ్చువేళ తానె వచ్చువదలి। పోవుతరిని తానె పోవునింతియ
కాని। యవియు నిత్యమనుటలరయ కల్ల॥ సీ॥ పల్లెలుపట్టణంబులొకపట్టున మి
క్కిలినల్లసిల్లునా పల్లెలుపట్టణంబులొక పట్టునపాడగునొక్క పట్టునన్।
పల్లెలు పట్టణంబులగు పట్టణముల్ జెడిపల్లెలౌటచే। పల్లెలు పట్టణంబులకు
బాల్పడి నిత్యత గల్గునె గతిన్॥ చ॥ ఒకతరి సస్యసంకలిత మొక్క
తరిన్ననధాన్యసంభృతం। బొకతరి గ్రామసార్థయుత మొక్కతరిన్ వనపర్వ
తోగ్రదం। బొకతరి తాపసోపహిత మొక్కతరిన్ మృగపక్షిపూరితం। బొకత
రిసర్వశూన్యమగుచుండుట దేశము నిత్యమెట్లగున్॥ గీ॥ అవని దినవారపక్ష
మాసాబ్దయుగము। లరుగ దినవారపక్షమాసాబ్దయుగము। లరుగు దెంతను
నశ్శైననదియు రోగ। నిత్యులకు లేమికాలంబనిత్యమరయ॥ మ॥ బలహీనుండ
గువాని రాజ్యములు సంప్రాప్తానుసారంబునన్। బలవంతుండుగ్రహించును
త్కలితసౌభాగ్యంబులొందున్॥ బలవాన్ పృథివీ యటన్నవచనప్రా
గల్భ్యముల్ సిద్ధమై। నిలువన్నింతియకాని రాజ్యములకున్నిత్యత్వముల్ గల్గు
నే॥ క॥ రాజ్యములకు నిత్యత్వము। త్యాజ్యంబని జెప్ప మరియు ధారుణి రా
రాజ్యవిభుత్వంబులకున్। త్యాజ్యము నిత్యత్వము నుడువంబనియే॥ క॥ లో
కములు నిత్యమనుచువి। లోకింప మొదల్భవము గలుగుటదు దినా। లోకంబు

కులలోకస్థులు। లోకేశులతోడ జెడివిలోపము నొందు౯ *క॥ భూతములుప్రకృతియందు। ద్భూతములగు నెట్టులట్లు బోలయును మబ్ర। ఖ్యాతిగ శ్రుతులెఱుగించుట। భూతములకుగల దనిత్యభూతత్వంబు౯ *గీ॥ ప్రకృతి నిత్యము నిన పరికింపనది యుండు। ధ్యాన మూరు భంగిన ప్రపంక। జంబుకరణి శశవిషాణంబు ఖ్యాతి। భావమగును తత్త్వపరులయందు *గీ॥ ఇన్ని జెప్ప నేల నెంచి జూచిన భూత। భౌతిక ప్రపంచవటల మెల్ల। నస్థిరంబనిత్యమని శ్రుతుల్ పలుకుపై। ద్దలు వక్కాంతురాత్మ నల పనిజము *అట్లుగావునా *క॥ పరమార్థము నిత్యంబ। ప్పరమార్థము దెలియువారి బాయక నేనా। పరమార్థము తెలిసెద। త్వరమానసవృత్తితుడనగుచు బహుయత్నముల౯ *క॥ అని యిట్టి వివేకంబున నిత్యానిత్య వివేకప్రశస్తుం డై వెండియు శుకుండిహాముత్రార్థ ఫలభోగవిరాగోత్సాహంబున నిట్లనియె *క॥ ప్రకటంబులగుచు భువి నైహికభోగంబుల నంగ్రత యిహాభ్యములు దైహికలోకసుఖముల్లాముష్మికభోగంబులు గదా ప్రసిద్ధి వహించు౯ *క॥ ఆం దైహికంబులనఘున్న। తంచలపథ నేషణంబుదా రేషణమిం। పొందెడు పుత్రేషణమని। యందు రవని గాంత సేయనవి సౌఖ్యము లే *గీ॥ సౌరదిధనముగలుగసుదతియు గలుగును। సుదతి గల్గె నేని సుతులు గలరు। సుతులు గలిగిరేని సుగతిగల్గునటంచు। తొలుత ధనము నొందదలుపుచుండ్రు *క॥ ధనమార్జించుటలార్జించిన ధనమిల దాచుకొనుట చింతలుడిగిత। ద్ధనము పరులపాల్ సేయుంట। గనుగొననత్యంత దుఃఖకరమెట్లన్న౯ *ఉ॥ మాయలమంత్రతంత్రములమంత్రిపురోహితభృత్య సేవక। న్యాయములన్ ప్రభుత్వముల నాటకవిద్యల వేషభాషల౯। కార్ముకవృత్తుల౯ దురితకర్మముల౯ వ్యవహారకర్తకో। పాయముల౯ పదార్థముల పారము ఫార్జన సేయు మర్త్యుడు౯ ॥తరల॥ మధుకరంబుల నేకమైననుమంబులం గల తేనియల్। యధికతం గొని తెచ్చి పెట్టిన యట్లు పెక్కువిధంబుల౯। యధమకృత్యములాచరించి దురాశ నెమ్మది దిద్ద్ప గా। యధనము కొక్కొనక దానుగూర్చినఘోష దార్థము గైకొనున్ *క॥ యీ రీతి ధనము గైకొని। యేరికిగన రాకయుండ నేబుటక్కొరకై। పారంబు తేనిచింతా। పారంగతుడగు

చు దుఃఖపడుభయపడుచుఁ * మ॥ తనకర్థంబు గలుంగునంచు విని యే తమ్ముల
మద్దించెరో। వనితన్ గోరుదురో నాతు జైరుతురో కైరుఁ బ్రకల్పే చురో। ఘనుల
ధిక్కంతురో రాజుమంత్రివరులన్ గాంక్షింతురో చోరులుం। గొనిపో నెగుదురో
యట్లు మపలో గుందించు తద్రక్షకై॥ గీ॥ ఇట్లు గుందికుందియేకాంతమున నె
వ్వ॥ డెరుగకుండ తనకు మరపురాక। గురుతుపడగ నొక్క గురి జేసి భూమినొ
క్క। చోట దాచియిది మొజూచుచుండు * కావునా * సీ॥ చెలిమంచి స్వామ్ములు
సేయించుమని యన్న కొడుకులుద్యోగంబు కోరకున్నడుగ। చుట్టాలు పిండుబు
సౌక్యసూచన సేయ స్నేహితులాపదఁ జెప్పికోరె। వర్తులు సమయంబు లరసి
సేతులు సాకప్రభువులు కృప్పంకవరఁ వడ। మంత్రులు గుప్తంగ తిజేసి యా
చింప చోరులు లోలోన చౌర్యవ సేయ। తనువు విడుచుగ నిధనము నొక్క
త। తనువు విడువడి యెచ్చ మీద। పడి పిశాచమగుచు వసి యుంపగా బోలు। యె
రుగరాదు దీని కెంత బలము * మ॥ తనవారల్ మరితా నెరుల్గుచుచుట్టఁ ద్వేషిం
చియా కోడబె। ట్టిన విత్తంబొకయించుకంత వ్రయపెట్టవేళ లేతెంచినన్ దనలో
కా నెక్కళించుని కమమత స్వద్విక్రియానంతరం। బున వాడుర్వాని బ్రతుకునొ
బ్రతుకు డొబుద్ధి వ్యచారించినన్ * గీ॥ కలపట్టు తానునవారు గుడువక। ధరణి
నొక్క చోట దాచు ధనము। దైవగతియుదప్ప తస్కరుల్గాని మీది। దుఃఖజా
లము నకతుద పూగలదె * కావునా ॥ చ॥ తమకు ధనంబొసంగుననిఁ గల్పిధ
వేశ్యలజిక్కఁగద్దరా। త్తములగుచున్న వ్యసర్మములు దప్పి కుమార్గమును జేరి పొం
దుభూ। రమణకు మారదారు ణశిరాసన ముక్తి శరాగ్నిని భ్రయము। ద్ధమున ఘో
టోద్భవా ఖిల ధాత్రిసురల్ మృతిబొందజూడ వే * క॥ కావున విత్తంబిడు
ముఖు। గా వింపుటకధికమైన కారణమని నేఁ భావించి విత్తసాంఛలు। బోవిడి
చెదనాదు కోశపుంజము దోలగన్ * క॥ దారేచణమైన మనసుఖ। సారంబని
యున్న సందు సంప్రాప్తితదు। స్వర్గపోదు ఖములకు। పోరంబును లేదు ను దిని
పరికింపంగన్ * ఉ॥ మాత్రబిలంబు వల్ల నొకమాత్రబిలంబును జొచ్చి వెండి
యున్ । మాత్ర బిలంబు వెల్వడి ప్రసూతి మాత్రిమి మారసర కమా। గా తముగ

ల్పితెమః ప్పుఃతి గైకొని దుర్భ్రమనొందియున్నతి। మూత్రబిలంబె యూటపడి మో
పము నొందెద రజ్ఞులే మనకా ॥క॥ ఆరమణి సుఖమునకు నా। గారము మెడగట్టు
కొనిన కాముకులైని। స్సారములగు వివిధవ్యా। పారముల జేరించి పెక్కు బా
ధలబడుచుం ॥క॥ అధరము వాలగలి మధు। రాధరరసములబరాధరంబుల
రతికా। స్త్రీతా రగ్ర్య హాసంగతులను। బాధరతులనిలుపుమనసు పామరుడగు
చుం ॥సీ॥ అక్షరోష్టము నసౌఖ్యము వడునననందు మొసి సిలా లో చ్చిష్టము
ల జనించు। కుచయుగంబు సుక్షీప్రచురమాననన విని యలఘు మాంసగ్రంథుల
గుచ నిక్కు। కమలాస్త్రగేహసంగతి సౌఖ్యా నవెందు మూత్రరక్తము లిమ్ముగ
స్రవించు। నన్యోన్యరతులయందగు సుఖంబననది యత్యల్పమాత్రమైయలరు
చుండు। గాన నెన్నంట జూచిన కామినీశరీరములయందు హేయవికారములు
న। గనిగియుండంగ వారి పైకాంక్ష జేసి। యొరసియుండెడు వారల శేమి సుఖ
ము ॥వ॥ తలలో పేనలు కంఠ్లలోన పుసిదంత శ్రేణిలో తాపి। ముఖలలో జీబిలి
నాసలో బడిశము నొప్పెట్లో క్షఫము రులు। మ్మలమూత్రంబులు మేనిలో రుధిర
దుర్మాంస క్రిమిసాళ్ళు వు। ల్మలయందు హేయముగా సతింగనరు కామాంధుల్
డా మర్త్యులకా ॥గీ॥ అట్లు హేయరూపము నివిచారించక। వెఱ్ఱిబట్టినట్లు వెలది
యందు మనసు తగిలి మదిని మదనభూతమునసోకి। చెప్పినట్లు హితవు జేయ చుం
డ్రు ॥ కావున ॥సీ॥ కలికియొప్పుమతనకనుల గన్పడకున్న గన్పట్టి ముచ్చటల్లడు
వకున్న। వలసిన వస్తువుల్ వ్రకుచ్చి తెమ్మన్న తేకున్న నలుకలు దెలుపుచున్న। జా
రబుద్ధుల జిక్కి స్వవశంబు గాకున్న స్వవశమై కూటమి జరుపకున్న। తగు నలంకా
రంబు దప్పించుకొనియున్న నొప్పిరప్పుల చేత నొచ్చియున్న। మరియు కొన్ని వి
షమమార్గముల్ గైకొన్న। తలపులోన వంతపుగలిగియుండు। మదిని రాగమై
నతుద లేని దుఃఖంబు। ప్రాప్తమొందు సుఖముబడయ డెందు। అట్లగుటం జేసి ॥
ము॥ అగసంహారుడనంగసంగతివశాల్యం బొందితత్పృత్రి శౌ। పగతుం డైవగ
భోందెదెవుం దృడు బ్రహ్మ స్వయంగనాసక్తుడై। తగువొందెన్నగ రావణుండవనిజా
తం దెచ్చి శ్రీరాముచే। దెగటార్పంబడెగాన దుఃఖమయమీ స్త్రీసంగమాసక్తి

యున్ * క॥ కావున దారాపేక్షలు। బోఁడిమి ననాదేహమువు పుణ్యుఁడటంచన్। భావించెద తద్వాంఛా। భావుఁడనై యుండెదను స్వభావము లోఁదన్ * క॥ సుపు త్రేషణ మైనను। పరమసుఖంబని తలంపఁ బలువై యందున్ । పరిమిత మూలవి దుఃఖము। పరివృతమగు తనయుబద్ధ పామరమతికిన్ * క॥ సుతుఁడొక్కఁడు మిదుఃఖము ధర। సుతుఁడు పుడమిని దుఃఖమట్లు మడియక యున్నన్। సుతుఁడు దవ్వుగఁ బోవుచు తిరో। సుతుని కొఱకు హానియగు నవగతము మన్నిలపెంచున్ * సీ॥ హాని యొకింతగల్గక ప్రియాత్మజుఁ డుద్భవమొందె నేని వా। తానలసీతభూతపవనాదులు మృగజ్వరము గ్రహయాప్తినే। హానిగలుంగునో యనియాహర్నిశము పాఱడివిందురు ... నియాలే పెంపుగొను నన్వీ చింతలనంపె ట్టున్ * సీ॥ ... పెంపుగొనకున్న తనకు గ్లబడకున్న ... । ... రాకున్న ... లేక్కన్న విడిబడిచను చున్న కుసుమసరున్న ... జగ్గకయున్నను ... న్న చదువులు శాస్త్రములు జదువకున్న। వసుగ గాకున్న ... యున్న జారచోరక్రియల్లను పుచున్న । సబల్పుఁడై యున్న ... ॥ రాజకుండై నదారిద్ర్యయుక్తుఁడైన। ... బుదలపవశ ... పుత్రేషణంబు దుఃఖంబెతలప * వ॥ అట్లుగావున * తరల॥ తనమనః ప్రియభా మినీవశతన్ గుమారునిదండకా। వనికిబోవగ నంపినంతట వానిబాసి ... తనయు వాసన చేత రాముని తండ్రి ప్రాణము బాయఁడే। తనయు వాసనకుం జెదుఃఖము ధాత్రియందు గలుంగునే * క॥ జగతిన్ స్మృతులనపుత్ర ... స్తీయని జెప్పినందున దుఃఖంబు గలుగఁజేసిన దండ్రికి సుగతి ... గలుగఁ జేయు సుతుఁడని తలఁపన్ * మ॥ భువి ... నెవ్వఁడు జేయు కర్మమత డేభోగించును సంచున్ స్మృతుల్। వివరించుచున్నది గాక తండ్రులకు మున్ లేసుతులన్ ... విశేషంబులనుందురం మనోకజన్మంబొంద రాకుండుము। ... తండ్రికి ... తుండుగతి చేకూర్చెనివ్వారింపగన్ * గీ॥ గానశాస్త్రతతులు ... లు। చేరిమా విపరీతము సేయనేల। పుడమిలోఁదలంపఁ బుత్రేషణంబు ... । ... సుఖము బడయు నెపుడు * వ॥ అనియ ట్లైహికంబు లత్యంత దైహికంబు

గుట నేహాకంబులని విచారించి మరియు నేతత్సాధనంబులైన కృషివాణిజ్యసే
వా యాచనాదిలౌకికంబులు సుఖప్రదాయకంబులని వివేకించిన ✻ క॥ కాయ
క్లేశంబధిక। వ్యాయామము వాయుసీతవర్షాతపగ। మ్యాయాసంబన్యాసేవా
పాయంబై యుండు దుఃఖప్రదమే కృషియుఁ ✻ క॥ వ్యాజ్యంబనృతాద్యనుచ
యఃభోజ్యము నిజవణిజమునకు పూజ్యము ధర్మ। త్యాజ్యమునైయొప్పెడు వా।
ణిజ్యము బహుదుఃఖములకు నెలవై యుండుఁ ✻ చ॥ కులము గుణంబు శీలము
ను గోత్రము పాత్రము పేరు పెంపు దో। ర్బలము ప్రతిష్ఠయుఁ యశము పౌరుష
ముందగు సాంప్రదాయముఁ। దలపక పెగ్గ లేకమది తక్కువ లెక్కువ లెన్నబో
వక। ఖలజుని నైనగొల్చి మనఁగోరెడి సేవకవృత్తి సౌఖ్యమే ✻ క॥ బిడియంబు
వలపు నెమ్మది। మడిబడ వినయంపు వాక్యముల దైన్యముఁజూ। పడ వేళలర
సి యితరుల నడిగెడు గడు యాచకత్వమగు దుఃఖంబుఁ ✻ క॥ కావున కృష్యా
దికముల। గావింపుట లెన్నతరముగాని క్లేశం। బావిర్భవించు ననియావి। గాకం
పని వాడు సుఖముగాంచు ధరిత్రిఁ ✻ వ॥ ఐనయైహికంబులును। తత్సాధనం
బులైన కృషివాణిజ్యాదిసాధకంబులును మహాదుఃఖప్రాభావికంబులని విలో
కించి మరియును ✻ క॥ ఆముష్మికములనైన। గామించి భుజింపసౌఖ్యకరములట
న్నఁ। యాముష్మికంబులౌసుర। కామినిభోగంబులంద్రదుగా దెధరిత్రిఁ ✻ క॥
ఆలోకసత్యధరవా। నాలింగనరతిసుఖములనారసిచూడఁ। యీలోకసత్యధ
రవా। నాలింగనరతిసుఖములయట్లవెలుంగుఁ ॥క॥ కాయంబుల నెందవుసుఖని।
కాయంబులు స్వర్గసుఖనికాయ్యములగుటఁ। హేయంబులస్థిరాభి। ప్రాయం
బులు సంతతాశుభప్రాయంబుల్ ✻ ॥ ఆలోకస్థులు మరియుఁ। నీలోకస్థులగ
తిన్మదేర్ష్యాగోష్ఠి। చ్ఛాలోభమత్సరాదుల। బ్రేలుచు వర్తింతు రెపుడు ప్రేమ
లు లేకఁ ✻ చ॥ ఒకనిపదంబొకండు గొను నొక్కని భార్యనొకండు గైకొనుఁ।
నొక్కనికొకండు డిట్టుకొను నొక్కనికొక్కడు వధ సేయునం। దొకడు కృశిం
చు సంతసిలు నొక్కడు నంచును జెప్పుచుండ దై। వికములు సౌఖ్యమంచను భ
వింపగ గోరెడి వారి నేమనఁ ✻ గీ॥ అట్లు దుఃఖరూపమైన వేదజ్ఞులె। టదేశం

బులవని నాచరించి। తత్సుఖంబులొందవలపుదురననది। మోహవశత గాకము
క్ష్యముగునె * చ॥ సవనముస్వదుఃఖమది సల్పినసాంతముగా యథావిధం।
బవుటయె దుఃఖమైనమృతమందిన మీదట దత్సుఖాప్తిదా। నవునని వేదము
దెల్పునట్లయినందు దియానో కాదో కే। కవుటగలిగె నేని యది యస్థిరమైన
ను దెంచుచూడగన్ * ఉ॥ కావునసవ్యసాచి కిని కంసవిరోధి సకామ్యులై త్రయీ
భావవిధుల్ క్రతుక్రియల బొల్పడి పుణ్యములందివానిచే। దైవిక భోగసంపదలు
తాలిమితో భుజియించి తత్ఫలా। భావములొందగా మనుజభావమునొందు
చురంచు జెప్పడే * గీ॥ అట్లుగావున పుడమినాముష్మికములకు। సాధనంబు
లైనసవనకర్మ। తతుల విడుచువాడె ధన్యుడశ్లాటత। త్యాంతు వదిలి పరము
గాంతు నేను * వ॥ అని యైహికాముష్మిక భోగంబులయందనురాగంబు వి
రాగంబు నొందించి వెండియు శమదమోపరతితితిక్షాశ్రద్ధాసమాధానంబు
లుగలిగిన వాడుసుఖియని తలంచి * క॥ వెలపల విషయంబులలో। పల కామా
దులజరించు పటు మానసము। కులమలిపి శ్రవణమననా। దుల నిలుపవలెంచు శమ
ము దొరకొనియుండున్ * క॥ విక్రాంతిగ విషయంబుల। కక్రమత జరించు నింద్రి
యములమలిపి నే। నక్రాంతం బాహ్యేంద్రియాం। శ్రవణాదులవహించు దమము
నరింతున్ * ఉ॥ కర్మమొనర్ప జన్మములు గల్గునొ నర్పమిదో పమాటచే। కర్మ
మొనర్చిడించుట మోకాయుపరత్యనుభూతియంద్రుబుల్। మర్మమెరింగి బుద్ధిన
భిమానము లేకన కర్మదృష్టికి। త్యక్తకర్మమొనర్ప నోపరతిగాయని చెప్పు దురాత్మ
వేత్తలున్ * వ॥ అదియునుంగాక * క॥ చింతలకు విషయపట్టులు। శెంతోవడి
నేగుబహువిధేంద్రియములక। త్యంత శ్రవణాదికముని। రంతరమలవరుచుట
యుపరతియంద్రు బుధుల్ * క॥ కావుననిం చేయుపరతి। సేవింపుచు నిత్యసుఖ
ము జెందెదనిమతిన్। భావింపగను పరతిసరి। దైవరలైను సాధనంబులవలంగ
లవే * క॥ నిందించిన సంతతమును భి। నందించిన మేలుకీళ్లో నర్చినదుఃఖం। బొంచ
సుఖమొందనప్రియ। మొందప్రియంబొందసమత నోర్పువహింతున్ * గీ॥ గు
రుని యందు గురుడు గురుతుగా జెప్పిన। మంత్రమందు నదభిమానినైన। దైవమం

ము దైవతత్వంబు దెలిపెడి। శాస్త్రమందు శ్రద్ధ జరుపుచుండు * ఉ॥ వీనెరిసైన
శ్రోత్రస్పర్శాదింద్రియబుద్ధులహర్నిశంబుపూ। ర్వానుభవాభిలాషవిషయం
బులఁ జేయనివానిమల్పినా। నానిగమాంతశాస్త్రవచనశ్రవణాదులనిల్పుతత్ప
రు। ధ్యానమెమన్మనఃపరనిధానముగాఁగొని యభ్యసించెదన్ * క॥ సాంఖ్యాజ్ఞ
నదీశప్రత్యక్షకరంబమితసుఖనిదానము సంసారదుఃఖహరము జన్మని। మో
క్షప్రదమైన మోక్షమునపేక్షింతున్ * వ॥ అని యిత్తెరంగున నిత్యానిత్యపదా
ర్థవివేకియు నిహాముత్రార్థఫలభోగవిరాగియు శమాదిషట్కసంపత్సం
యోగియు ముముక్షుతాసంయోగియు నగు శుకయోగి తండ్రి పాలికిం జని దం
డసాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరించి కరకమలంబులు ముకుళించి సవిన
యంబుగా నిట్లనియె * క॥ లోకంబున మోక్షమునక। నేకపథంబులు గలుంగు
నెయ్యది గలదం। దేకపథంబొక్కటియది। చేకొనసులభముగ నాకు జెప్పవె
తండ్రీ * వ॥ అనిన నవ్వేదవ్యాసుండిట్లనియె * గీ॥ ఓకుమారపుడమి నెకడును
న్నకెల్లవార్లడుగ రానిగోప్యమడిగినాడవైన నీవు దీనికథ కారివల్లొట। నేర్పుఁజిం
తువినుత దేకబుద్ధి * క॥ అతులయగురుకారుణ్యక। టాక్షోదయతత్వమసిమహా
వాక్యప్రాప్యమైకాత్మజ్ఞానమె। మోక్షమునకు ముఖ్యమార్గము విలోకింపన్ *
గీ॥ అనిన శుకులు ... క్తికాగమాంతజ్ఞానమగును ముఖ్యమార్గమైవెలుంగ। సద్గు
రూపదేశసంప్రాపితజ్ఞాన। మవని ముఖ్యమార్గమనగ నేల * క॥ అన వేదవ్యా
సుండిట్లను ధారుణిలోగననిగమాంతజ్ఞానంబు సద్గురుకారుణ్యం। బున నే
ప్రాప్తము వృద్ధిబొందుచునుండున్ * వ॥ కావున * సీ॥ రాజముఖ్యుడు లేని రా
జ్యంబుచాడ్పున ప్రభువరేణ్యుడు లేని పల్లెమాడ్కి। యభిమాని లేని గృహంబు
చందంబున పురుషుండు లేని పూబోణికరణి। తల్లిదండ్రులు లేని తనయుని పోలి
కన్ని ఛాత్రక్రమము లేని శిశువు రీతి। బలువు కావలి లేని పైరువంటల భాతి పరిపాల
కుడు లేని పశువు పగిది। యంబు గతి లేని యంకురంబుల భంగి। దేహి లేని రిత్త
దేహమట్లు। గురువు లేనివిద్య కూడ దెవ్వరికైన। విశ్వకైన నాదైవవిభునకైన * చ॥
గురుడు గలింగి విద్య సమకూడక యుండుట గాదె నేటికా। సరసిజగర్భశక్రసుర

చారణకిన్నరసిద్ధసాధ్యకిం। పురుషఖగోరగామరరిపుప్రముఖుల్ సరిలేకులైరి
విరి। మురయుచునల్పసౌఖ్యములము స్తుంగాక వసింపజూడమే ॥ *
క॥ కావునగురుకరుణావి। ర్భావాత్మజ్ఞానమే శుభంబగునిర్వా। ణావాప్తికి సెర
మార్గము। నావుడు శుకుఁడిట్టులనియెనయ్యముదలిర్పన్ * క॥ గురువులన నెట్టి
వారలు। గురువుల కేరూపనెట్లు గొలిచెదరెట్లున్। గురువులుపదేశమిత్తురు।
గురిపడనన్నియును నెరుఁగఁగోరెద జెపుమా * వ॥ అనిన సత్యవతీసూనుండిట్ల
నియె * సీ॥ కరలోనశిష్యవిత్తాపహారులు వేదశాస్త్రవేదులు సదాచారయుతు
లు। కామరాగాదిసంకల్పసిద్ధులు దురహంకారదంభదర్పాదియుతులు। బహు
వేషభాషాప్రభావసంపన్నులాచార్యులనేకులు సంశ్రయింప। తలతురింతియె
కానిదలపోయ శిష్యహృత్తాపహారులు బ్రహ్మతత్త్వవిదులు। గతకులాచారులప
హృతకామరాగముఖులహంకారదంభప్రముఖవిదూర। భావనలవేషభాషా
ప్రభావులగుచు। వొరయుచుండెడుగురుఁడతిదుర్లభుండు * వ॥ అట్లగుటం జేసి
గురుశబ్దార్థంబు వినుము ॥ ... ... *
గీ॥ పటుగుకారమునెడు ప్రథమవర్ణము ప్రకృత్యాదిగుణసమాశ్రయము రుకా
రముచు ద్వితీయవర్ణము పరబ్రహ్మమట్లౌట। గురుఁడనంగ త్రిగుణహారుండు *
గీ॥ ఆద్యమగు గుకారమంధకారము తేజ। సంజ్ఞ గురుకారమట్లుగాన। గురుఁడ
నంగ శిష్యగురుతరాజ్ఞానాంధ। కారనాశకప్రకాశుఁడనఘ * వ॥ అట్లగుటం జే
సి గురుస్వరూపం బెఱింగించెద నాకర్ణింపుము * సీ॥ మూలప్రకృతి మూలవా
లంబు సుఖదుఃఖములు బీజములు గుణంబులు తుసువెళ్లు। పురుషార్థములు రసం
బులు నింద్రియములు డాలార్పులు స్వభావంబులు లనవధాను। పులుపోప్పి
కృతులు పురుషైనశాఖలు మేటిరంధ్రంబులు కోటరములు। ప్రాణంబులాకులు
బలు విషయంబులిగుళ్లు రాగాదులు కురుచకొమ్మ। తెలుపుక్రియ తెల్లవిరులుజీ
వేశులందుపక్షులుగల్గుసంసారవృక్షమెక్కి। నరకకూపంబులోబడుసరు
ని నెవ్వ। నుద్ధరించును వాఁడెగురూత్తముండు * సీ॥ ఘనతమంబని మోడుకమతం
బు నివారింపతతరజంబనెడు సస్యంబు మెలఁగ। మహితరోమంబసుమకరంబు

ఘోరముంబవరకామము నెఱ శైవలము గప్ప । మదమత్సరము లనుమండూకము
లు జేరపావలు రోగములను బుగ్గలాదవ । పెనులోభము నియెడు ఫేనంబు చేలా
తబిసరి మోహంబను వేలమలర । జన్మమృత్యువులనుభంగచయ మొప్ప । దుఃఖ
మనుజలవాహిని దొలగకుండ । భవజలధిలోన మునిగెడి పాపి నెవ్వ డరసిదరి
జేర్చువాడె సద్గురువరుండు ＊ సీ॥ గురుమంత్రనిష్ఠానుకూలు గానై శిష్యు గు
రుమంత్రనిష్ఠానుకూలు జేయు । వివిధవేదాంతార్థవిదుడు గానై శిష్యు వివిధ
వేదాంతార్థవిదుని జేయు । సగుణసాకారశాలి గానై శిష్యు సగుణసా
కారశాలి జేయు, బ్రహ్మానుసంధానపరుడు గానై శిష్యు బ్రహ్మానుసంధా
నపరుని జేయు । ననుపమాన్యశబ్దవిజ్ఞానదిశిష్యు । ననుపమాన్య తపదవిక్రి
సంపునెవ్వ । డతడె భక్తహితార్థమై యవతరించి । నట్టిసద్గురువరుడని యార
యవలయు ＊ గీ॥ శాంతమవ్యక్తమజరంబు శాశ్వతంబ । తర్కగమ్యము నిరంజనం
బు చైతన్యరూపము । నాదబిందుకలాతీత మాదిమూలము । మగు పరబ్రహ్మ మయుడె
వ్వడత డెగురుడు ＊ శా॥ నానాబుద్ధ్యాదిక్షుద్రభక్తిభయదానందప్రదుండేకవి ।
ద్యనిత్యుండగుణుండు శైవలుడు భావాతీతు డద్వైతి బ్ర । హ్మానందుండమలుం
డు తత్త్వమసిముఖ్యార్థుండు నిత్యుండవి । జ్ఞానాంగుండచలాత్ము డెవ్వడతడా
చార్యుండు సేవింపగన్ ＊ క॥ ఏపదము నిండమండల । రూపకము చరాచరాన్వ
రూపత్రిజగ । వ్యాప్త మగుభువి నెవ్వం । డాపద మెరిగించు నాతడాచార్యు డ
గున్ ＊ క॥ సరసీరుహాసంభవుడా । పురుషోత్తముడ బికావిభుండఖిలజగ । త్ప
రిపూర్ణబ్రహ్మంబే । పురుషుండై యుండువాడె పో గురుడరయన్ ＊ క॥ ఎవ్వ
ని యనుగ్రహంబున । నివ్వటిలు ముముక్షుమయుడ నేనిక నాయంత దివ్యాత్ముకల్పి
తుడని । నవ్వుచువసించు గురుడనంబడునతనిన్ ＊ క॥ అజ్ఞానాంధునికన్ను
ల । విజ్ఞానాంజనశలాకవిప్పించునె యో । సుజ్ఞాని యతడు గురుడని । ప్రాజ్ఞులు వా
దిసంతతత్త్వమ్ములు తెంతు రిలన్ ＊ క॥ శివహరిరుద్రేశస । దాశివులెవ్వనికు తీ
లోన చెలువొందుచుండా । నిసలిసి యుండుదురు యా॥ శ్రుతివిదులు వారగ్రాహ్యుడ
గుచు భావింపదగున్ ＊ క॥ ఆకాశతుల్యమైహ్య । ముగాకాశజ్యోతి నిరం

కాశంబై। యాకాశసాక్షియైనది। యాకాశంబెవ్వడతడె యాచార్యుడగు ✻
గీ॥ దృశ్యమెదుట లేకదృష్టియు నాలంబనంబు లేక మానసంబాకింప। యాలసత
యు లేకననిలంబు నిలుచునే సత్తమునకతండె సద్గురుండు ✻ గీ॥ ఇన్ని జెప్ప నే
లయేమనుండవని యా॥ బ్రహ్మతత్త్వమెరి బ్రహ్మతత్త్వ। మందు నిష్ఠగలిగి యది శి
ష్యులకొసగున। బోధ సేయుమదా దెసపోగురుండు ✻ వ॥ వెండియు వివిధవేదాంత
శాస్త్రజ్ఞుండును శిష్యానుగ్రహప్రకారాభిజ్ఞుండును శిష్టాచారసంపన్నుండును
పరమేశ్వరానుగ్రహప్రసన్నుండును కామరాగాద్యనేకచిత్తవికారరహితుం
డును శమదమాదిగుణసహితుండును అహంకారమమకారరాహిత్యుండును
నిష్కళంకసాహిత్యుండును దూరవిచారశీలుండును దూరీకృతదుష్టశీలుండు
ను దేహేంద్రియాద్యుపేతబుద్ధియుక్తుండును నిరంతరవిరక్తుండును యాదృ
చ్ఛాలాభసంతుష్టుండును సకలభూతదయావిశిష్టుండును వేదోక్తకర్మానుష్ఠా
నగరిష్ఠుండును ఈశ్వరోపాసనానిష్ఠుండును యోగారూఢుండును తత్త్వజ్ఞాన
సాధ్యుండును సుఖసాధ్యంతుండును పరమశాంతుండును సజ్జనవల్లభుండును
భక్తసులభుండునైనయతడాచార్యుండగునట్టియాచార్యత్వంబు బ్రాహ్మణుం
డు తమయందగుట నతనియందే సిద్ధించియుండు విషము ✻ శా॥ భూతగ్రామము
లోన ముఖ్యులు జరాయుజోద్భూతుల్నరుల్వారిలో। చాతుర్వర్ణ్యులు ముఖ్యులం
దు ద్విజులీ చత్వారిస్థలో వారిలో। శ్రోత్రియులందు బ్రాహ్మణులు సర్వా
గ్రేసరుల్పరిస్ఫురా। నాతిబ్రాహ్మణుడంచు బల్కుడి ప్రతిసర్వజ్ఞులు సిద్ధిం
పగ ✻ గీ॥ హరిముఖోక్తపులగుట శాస్త్రాగమత్రయ। మోదవృతులౌట స్మృతము
ఖ్య ముఖ్యులౌట। నాత్మసదులౌట బ్రాహ్మణుల కిలవరా। కిలకు నాచార్యులని
శాస్త్రములు వచించు ✻ వ॥ అట్లగుటం జేసి వర్ణంబులలోపల ఉత్తముండయిన
బ్రాహ్మణుండు బ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులకును మధ్యముండయిన క్షత్రి
యుండు క్షత్రియవైశ్యశూద్రులకును అధముండయిన వైశ్యుండు వైశ్యశూద్రు
లకును ఆచార్యుండు గావలయు నధమాధముండయిన శూద్రుండెవ్వరికాచా
ర్యుండు గారాదన్న నిషంబటే యత్యంత ఉచ్చు మరియు నాశ్రమంబులలోన

న్యాసులకున్ న్యాసులు వానప్రస్థగృహస్థబ్రహ్మచారులకును వానప్రస్థులు వానప్ర
స్థగృహస్థబ్రహ్మచారులకును గృహస్థులు గృహస్థబ్రహ్మచారులకును బ్రహ్మచా
రులు బ్రహ్మచారులకును నాచార్యులుం గావలయు నింతియకాని యధికవర్ణా
శ్రమస్థులకు న్యూనవర్ణాశ్రమస్థులాచార్యులుంగారాదట్లైన శిష్యులకు నిష్ఫలం
బగుం గాన నమస్కారాదు లొనరింపంగూడదని తెరంగున నమస్కారార్హ
త్వంబు దెలిపించు నింక పరమహంసాశ్రమం బఖిలవర్ణాశ్రమంబులవారి కా
చార్యుండు గావచ్చు నట్టి యాశ్రమంబవధూతాశ్రమంబగుట బ్రహ్మోపదేశకు
లందరుంగురువులుంగాన నిట్టి శ్రుతిప్రకారంబిదియె ప్రపంచానుకూలంబై వర్ణ
క్రమార్థంబున వర్ణాశ్రమంబులు పరిత్యజించి యథేచ్ఛాచారవిహారశీలుం
డగు విరక్తునకు యోగజ్ఞానసంపన్నుండగుచు మహానుభావుం డెవ్వఁడేని
యాచార్యుండుగావచ్చు గావున॥ ... ... ✻

క॥ గురుతత్త్వంబునకంటెను। పరమొక్కటి వేఱె లేదు పరికింపంగా। గురుమూ
ర్తికంటె నధికుం। డరయంగను లేడటంచు నారుడు విధిం జెన్ ✻ వ॥ అట్లగుటం
జేసి లోకంబున నొకానొకపురుషుండు సుమహాదహనదహితగృహవిహారాత్రి
శేషమైన దారపుత్రాదులసంరక్షించుట కరుగుదెంచి తదియ్యా నలదగ్ధశరీ
రుండైనా రినిత్యజింది స్నితలజలపాతనంబునకు బోవు గృహస్థుచందంబున తా
పత్రయానలసంతప్తమానసుండై వైరాగ్యంబున సద్గురునింజేరి తనమనంబు
నా ✻ క॥ తాపత్రయమహానల। తాపమున ననాదినుండితప్తుడనగునా। తాప
ము బాపము బాపెడు। ప్రాపెవ్వండతని శరణంబుల తిరుగు నగ్నుల్ ॥.......... ✻

క॥ సకలచరాచరభూతా। త్మకముచిదానందమయమునై త్రైలోక్యవ్యా। పక
మగుపదమొసగెడుబో। ధకు డెవ్వండతని శరణుపడ మొఱలుల్ ✻ గీ॥ శిష్య
సంచారణవిశేషకార్య। వినయమైదివ్యమంగళవిగ్రహమున। నవతరించినయ
ప్యుతానందు జేస। మధుసూదనగురు పునకే నమస్కరింతు ✻ గీ॥ మద్గురుం డయ్య
శేషజగద్గురుండు। మత్పతియు నేక లోకసమాజపతిమ। హాత్ముడయ్యచరా
దిభూతాత్ముడగుచు। మలయు నెవ్వండతని శరణు మస్కరింతు ✻ గీ॥ ఘనచిదా

వందనానందకరుఁ బ్రసన్ను। జ్ఞానరూపు సదాత్మ జ్ఞానయుక్తు। యోగిరాట్సు
త్య్య దుర్భవరోగ వైద్యు। సద్గురుస్వామి నెన్ని నమస్కరింతు ॥ వ॥ అని యిట్లు స్తో
త్రించి ॥ క॥ కరపదజానుయుగంబుల। శిరమున వచనమున కనుల చేతోగతిచేఁ ॥
నురమున ప్రణతి యొనర్చుట। లరయఁగ సాష్టాంగనతి యని చెప్పఁబడున్ ॥
వ॥ అట్లు గురునకుం జేసి యుపదేశంబున సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరించి సద్గు
రుసన్నిధానంబున ద్వాదశవత్సరంబులు నివసించి సేవింపుచుండ నలయు వివ
ము ॥ గీ॥ గురుఁడు విష్ణుఁ డయిన గురి లేదు మునుఁ బ్రహ్మ। వేరియఁగ నవసిస్తు విము
ఖుఁ డగుచు। కరుణఁ జూడకున్నఁ గాచెకాశి వసుదా॥ బ్రహ్మ మియ్య గా దియ్యఁ దే
చిరమగుట ॥ అట్లు గావునా॥ క॥ ఆచార్యుఁ డొప్పకుండెడి। యాచారంబు
లొందరాదు యన్యమతములా లోచించి మొగ్గ స్వగత ప్రాచుర్యమొనఁ బ్రతా
ద భక్తునకు లుకళ ॥ క॥ దూషింపరాదు యితరులు। దూషింపఁగ వినఁగరాదు
దోషంబులను। న్వేషింపరాదు యడబడి। భాషింపఁగరాదు గురుసనాథ క్షుద్రులు
వకళ ॥ మ॥ నరమాత్రుండని జూడరాదు కుమతి నైచ్యంబు గారాదు సం। శేక
కార్యములు సేయరాదు మదిలో గర్వింపఁగా రాదుదు। వస్త్రయముఁ గొఱ్ఱ బడికొం
చరాద తని యాజ్ఞ మీరఁగా రాదు సుము। త్సరము కట్టఁగరాదు సద్గురుని సైత
ద్ఛు శుద్ధి యుండిన ॥ ఉ॥ నేరము లుండె వేసిగ డునింతయొనర్పఁగరాదు తా
హం॥ కారము తో నొకింత యుపకారము సేయఁగరాదు వంచన। గౌరవహాని
శిష్యులు రిలో శారుల బల్కరాదు నిక్కని। సన్నరము సేయరాదు భువి సద్గురు
నాథుని పైని శిష్యకళ ॥ సీ॥ గురుఁ డేఁగుదెంచిన గూర్చుండఁగా రాదు కూర్చు
నయడ బాసియుండరాదు। వసులాజ్ఞ జేసిన వరిహరింపఁగరాదు సేయవద్దన్న
పను లేసేయరాదు॥ బోధింపవిడనాడి పోరాదు బోధింపబడకున్న నిష్ఠురం పల్క
పరాదు। దయ ననుగ్రహమిచ్చ తడవు సేయఁగరాదు తనవైరిఁ దఱ్ఱబడఁగరాదు॥
ఒంటిశయ్యాసనంబున నుండరాదు। స్నానభోజనములు మాని యుండఁగరాదు
వినయ భయ భక్తులెడలోన నిడువరాదు। గురుని సేవించు పరమ భక్తునకు నెన్న॥
గీ॥ గురుఁడు నామముఖ్యుఁడై వరతత్వమానసుగాంచి। నాకు కైనెం డు నన్ఱుడు నున్నాడు

నినుముక్తితయుక్తింగినావె రాజరులు। బ్రహ్మఋషులు మోక్షపదవిగను
ట*ఉ॥ ఎచ్చటసద్గురుండువసియించిసుఖంబునవెల్గుచుండు దా। నచ్చట కా
శిగంగయుబ్రయాగగయాదులువిశ్వనాయకుం। డచ్చట వారిధుల్ పగసుల
చ్చటనేయమునాసరస్వతుల్। అచ్చటసర్వతీర్థములు చ్చటదేవతలొప్పు
చుండెడున్॥ అట్లుగావునా*క॥ గురుపదములు సేవింపుము। గురువాక్యము
నమ్ముకొనుము గురుమతిగొనుచున్। గురుమంత్రముజపియింపుము। గురుసన్ని
ధినుండవయ్యుగురుభక్తుండున్*క॥ అజ్ఞానమూలనాశన। మజ్ఞానమరణక
ర్మహారణంబగునా। త్మజ్ఞానగురుపదాంబువు। లాజ్ఞానార్థమయి గ్రోలనవు వై
యుండున్* గీ॥ గురుపదాంబుజంబుగొని యభిషేకంబు జేసినజ్జలంబు శిర
మునందు జల్లుకొనుచు గ్రోలుసద్భక్తుడఖిలతీర్థములగ్రుంకు ఫలము తానెపొం
దు* క॥ గురుపదసందర్శనమును। గురుపదజలపానమునను గురుపదపూజ
గ్గురుపదవినతులత్రిజగ। ద్గురుపదసంప్రాప్తియగును గురుభక్తునకున్*సీ॥ ఆ
చార్యపాదపద్మార్చనంబె జగదాచార్య పాదపద్మార్చనంబు। దేశికమం
త్రోపదేశమే వైకుంఠ దేశికమంత్రోపదేశకంబు। గురుసుప్రసాదానుకూలనం
బే బ్రహ్మ గురుసుప్రసాదానుకూలనంబు। సద్గురునామసంస్మరణంబే బుధహృ
ల్లసద్గురునామసంస్మరణతతియు। గురుమహాత్త్వభావనాపరత దేవ। గురుత
మాతత్త్వభావనాపరతయగుట। గురుతరంబైన మోక్షంబుకొందు వనవునె। గు
రువరుని జేరియున్నభక్తునికిదల*వ॥ అట్లుగుటం జేశిగురుశుశ్రూషా చరణం
బావశ్యకంబు వినుము*క॥ శుశ్రూషయనచతుర్విధ। శుశ్రూషలు గలవు స్థాన
శుశ్రూషతనూ। శుశ్రూష భావరూపక। శుశ్రూష నిరంతరాత్మ శుశ్రూషయ
నన్* అందు* గీ॥ స్థానశుశ్రూషయనినిజాచార్యవరుల। కున్న గృహములు
క్షేత్రంబులుకవనంబు। లాదిగాగల్గినవియెల్ల ననవరతము। బ్రోదిసేయుచు వ
రయుచు బ్రోవుటొప్పు*క। తనశుశ్రూషయనం గురు। తనువునకిష్టంబుగాను
తగినటువంటి। గనమాతిథ్యము మొదలుగ। గల యుపచారములొనర్పగను గా
మటొప్పు*గీ॥ భావశుశ్రూషయననిజభావమునను। తల్లియును దండ్రి[illegible]

జాతి దైవ మేడు। గడయు నాచార్యవరులని విడువ కెపుడు। గోరి భావించుట
యు నొప్పు కుటిలమఁ డీగి ॥ గీ॥ అన్న శుకసూక్తి యను విని మరసి గురువు। లేమిఁ గోరి
నను దిలోన నెఁగి భక్తి। దనర వినయ మ్లానుడుగక మును పెతెచ్చి। వారికనుకూల
మొందింపవలయుఁ దొప్ప ॥ నని చెప్పి మరి యిట్లనియె ॥ క॥ కలకొద్దినమ
ర్పింపగ। వలయుం గురుడిచ్ఛయించు సుఖ్యులెల్లన్। జలమున్న కొద్దిగురున
కు। సలువం గావలయు సేవ సద్భక్తింతన్ ॥ క॥ పలుమాటలేల గురునకు। దల
చిన దేహార్థ ప్రాణములు తిరుమతి యమ్ము। దుల నెల్ల సమర్పింపగ। వలయును గురు భ
క్తైన వ్యానికి భక్తిన్ ॥ క॥ వినినం గురుమాహాత్మ్యమె। వినవలెకన్నొనిన గురుని ప్ర
గ్రహమే క। నొనవలె మేను ధరింది। ... గురుపద ధూళి మేన ధరియింపదగున్ ॥
గీ॥ అనుభవించిన గురునిమహాప్రసాద। మనుభవింపగవలయు మూర్కొనిన గు
రుని। పూజ జేసిన నిర్మాల్య పుష్పతతులు। మూర్కొనగవలయు నెమ్మదినంద
ముతోడ ॥ ... ... ॥

క॥ పఠియించిన గురుమంత్రమె। పఠియింపగవలయు పెక్కువరుస
లనెపుడున్। రచియించిన గురుసేవలు। రచియింపగవలయు పగలు రాత్రులు భ
క్తిన్ ॥ గీ॥ నడువ గురుప్రదక్షిణంబుగాన నుమంగ। వలయు తలప గురుని వాక్య
ములు దలంపవలయు నిశ్చయింప సద్గురుడె। శ్వేశుడంచు నిశ్చయింపవలయు॥
క॥ స్నానము సంధ్యయు జపమును। ధ్యానము దానంబు దేవతార్చనమాత్ర। జ్ఞా
నము మోక్షము మొదలగు। నానిఖిలంబెల్ల గురుడె యనికనవలయున్ ॥ క॥ గు
రు భార్యను గురుపుత్రుల। గురుసుతులం గురుని సఖుల గురుబాంధవులన్। గురు
వులఁ జూచినయట్లనె। గురుభావము జూడవలయు గురుతరభక్తిన్ ॥ వ॥ ఇవ్విధం
బున గురుశుశ్రూషలాచరించు పరమభక్తునకు సద్గురుండాత్మజ్ఞానంబు పదే
శించు దాననే మోక్షంబు వడయు నట్లుగావున సద్గురూపదేశపూర్వక జ్ఞానంబె
మోక్షమునకు ముఖ్యసాధనంబని చెప్పిన మునీంద్రునకు నమ్మునికుమారచం
ద్రుండిట్లనియె ॥ క॥ కర్మము వలననె మోక్షం। బర్మిలి సిద్ధించుననుచు నాగమవే
త్తల్। మర్మిని నెరిగింపగని। ... జ్ఞానమది యేల క్రావలె చెప్పుమా ॥ వ॥ అనిన

పాత్యవటే యుండిట్లనియె* గీ॥ అజ్ఞానము నశియింపక। ప్రజ్ఞానంబొకటి తనదు
ప్రాపించకుండ యా। ప్రజ్ఞానము లేకున్నమ। ప్రజ్ఞాకరము ముక్తి జెందబడదు ధరి
త్రిన్* గీ॥ కర్మమజ్ఞాననాశని గాదు మరియు। జ్ఞానికభివృద్ధి జేయుచు దగిలియుండు
న। నంధకారంబు ననవకనంధకార। మునకు నభివృద్ధి జేయు మబ్బులను బోలి*
గీ॥ అనిన శుకుడు కర్మమజ్ఞానము నణంచి। సత్ఫలము నుజేర్చ జాలకున్న। నరున
కెట్లు కర్మశైవహి సంసిద్ధి। యనుచు జెప్పె గృష్ణుడానతిమ్ము * క॥ అనవుడు కృ
ష్ణుడె వ్యాసా। యనుడు సుకర్మైక దేశమవని న్మోక్షం। బునకదియొక క్రమసాధ
న। మనవినబడుదానికథల విధమెట్లనిన్ * క॥ శుక వినుమవనీతలమున। సక
లాగమనిగమ శాస్త్ర సముదయములతో। కొక్కవైదిక కర్మములని। ప్రకటమ్మై
యుండు రెండు భాగములగుచున్ * గీ॥ అందులోనగ మైనకృష్యాది కర్మములు
గదా లౌకికములవి మొదలు జీవనంబునకు నెల్లబలు సాధనంబులగుచు। నుండు
మోక్షంబుదాన నెట్లొందగలుగు * గీ॥ కడమనగము వైదికంబది నిత్యనైమి
త్తికములనాగ మేలు కామ్యమనగ కశ నిషిద్ధమనగ ప్రాయశ్చిత్తమనగనైదు
తెరగులయ్యెనందు * క॥ జ్యోతిష్టోమము మొదలుగ। కౌతుకముగ జేయు కామ్య
కర్మంబులచే। నేతెంచు స్వర్గాదిక। మేతెర గునదాన మోక్షమిల సిద్ధించున్ *
క॥ మరి బ్రహ్మహత్య మొదలుగ। కరమొనరించెడి నిషిద్ధకర్మంబులు దు। స్తర రౌ
రవాదినరక। కరములనవి యెట్లు పరమగతిచేకూర్చున్ * గీ॥ ప్రత్యవాయ
ములను బాపు ప్రాయశ్చిత్త। కర్మమమర జేసి కర్మకర్త। నఖిలకర్మములను నధికారి
గావించు। గాన దాననుగతి గలుగుటెట్లు॥ ... ...*
గీ॥ అట్టి వేదు తెరగులై యొప్పు వైదిక। కర్మములను మూడు కడకు బట్టి। నిలిచెని
ట్టుకొందు వనిత్యనైమిత్తిక। కర్మములును రెండు గలవు వినుము * గీ॥ స్నానసం
ధ్యాజపౌపాసనామరార్చనాతిథి సమర్చన స్మరణములు నిత్యకర్మములు నా వై
మిత్తికంబులై। కర్మములు హవ్యకవ్యాదికంబులనగ * గీ॥ నియతవిధులని
ట్టి నిత్యనైమిత్తిక। కర్మతతులు ముక్తికరములనిన। సాత్వికములు రాజసములు
తామసములతో। ననగ నవియు త్రివిధమయ్యెనందు* ... ... *

కామ్యమంత్రజప్తి మహత్కర్మములవిడుచుచు రెండుజన్మమారణసుఖదుఃఖములం
బొందించుటమోహముననునవిసాధనములుగావుత్తరిత్రిక ✻ గీ॥ కర్మమంత్రక
రణంబులుగలనిజేసినతత్త్వగుణకవైనకర్మకోటిచిత్త। శుద్ధిపూర్వకముగను
తికిగ్రమసాధనంబటంచునాగమంబు దెలుపు ✻ వ॥ ఆదియెట్లనిననిట్లు త్రికరణ
పూర్వకంబుగానొనర్చినసాత్త్వికకర్మంబువలనచిత్తశుద్ధియును చిత్తశుద్ధివలన
ననిత్యానిత్యవస్తువివేకంబునునిత్యానిత్యవస్తువివేకంబువలననిహాముత్రార్థ
ఫలభోగవిరాగంబును ఇహాముత్రార్థఫలభోగవిరాగంబువలనశమాదిష
ట్కసంపత్తియును శమాదిషట్కసంపత్తివలన ముముక్షుత్వంబును ముము
క్షుత్వంబువలనశ్రవణంబును శ్రవణంబువలన మననంబును మననంబువలనని
దిధ్యాసనంబునునిదిధ్యాసనంబువలననాత్మజ్ఞానంబు నాత్మజ్ఞానంబువలనమో
క్షంబునిక్కమైకదేశంబిట్లుగ్రమసాధనంబదియుచుంగాక ✻ ఉ॥ చేసినకర్మమె
ల్లజడజేసిమదిస్ఫలబుద్ధిలేకలో। జేసినవాక్తనూమదులశ్రీపరమేశునకర్పితం
బుగా। జేసినమోక్షదంబనివచింతురుసజ్జనులైనసట్లుగా। జేసినచిత్తశుద్ధికవి
శేషకరంబగుగానిముఖ్యమే ✻ క॥ కావుననాత్మజ్ఞానముకైవల్యప్రాప్తికెక
కారణమగుచుండె। యావిప్రవరానిజలికిన। దానినితత్త్వముమరలదగనిట్టి
యెన ✻ క॥ ... మోక్షముపాసన... నెక్కుడనుచు వేదవాక్యము లె
లన। దెలుపగనాత్మజ్ఞానంబలవడఁజేయుననమియానలియావే ✻ వ॥ అ
నిన ... మునివరుండిట్లనియె ✻ క॥ ధరణిసురపాసనకర్మము। కరణిస్థలచిన క్రమా
ధికారము నమరః। పరిశుద్ధికికారణమని। యరసియుపాసింతురెవ్వరదిమనమం
కక ✻ క॥ మొలనధికారి ... సనరు। తదెయి దేవైదైవమనియుగ్రమగుదైవము
లకా। మదినూడ్చభక్తిభయముల। ... యుపాసింపుచుండుకోర్కెడలిప్పక॥
గీ॥ అట్టిక్షుద్రదేవతానుగ్రహంబును। గలిగికొంతసమధికారిమగుచు। పాలు
పడలిపిమరియుపురదైవములకుపా।సింపుచుండునంత దెంపుమెసి ✻ ఉ॥
ఆపుర ... దైవసన్నిధిపద మూప్తినెకింతదృఢాకారిత్రైలా। నావర మేశుఖాస్వానత్రా
రవిహూచరలోహాప్తిలాసుములైనవిగ్రహా నిరూపణమొందితడేంగా

ంక్తియే ప్రాపని నమ్మి యెల్లరు నుపాసన సేయుచునుందు రంతటన్ ✱ గీ॥ సృష్టి
లో.. మృచ్ఛిలాత్మక విగ్రహావ్యక్త్యనుగ్రహంబు నడపినంత। తదధికారియు
గుచు తదపరాత్మేశుల। జేరఁగడుయు ప్రాప్తి సేయుచుండు ✱ క॥ ఆపరాత్మేశ్వ
రకరు। జ్ఞానయుతమతి యగుచునంతన ధికారము వెం। పైజొప్ప హరిహరాదుల।
నే చూడలయు ప్రాప్తి సేయ నెంచ వహించుచున్ ✱ చ॥ హరవిధివిష్ణుమూర్తుల
కటాక్షముచే నధికారి యైనదా। బ్బురుషుఁడు ప్రాప్తి సేయు నది పూని నయంత
మహాధికారమే। స్పరపహిరణ్యగర్భుని నుపాసన సేయునదాని చేసదిన్।
యెరవశిఖర మొందఁ బరమేశు నుపాసన సేయునంతటన్ ✱ క॥ పరమేశ్వర ప్ర
సాద స్ఫురణంబున మహాధికారపూర్ణుండై తత్పరమబ్రహ్మోపాసన। పరుఁడ
గునది పరమమోక్షపదమై యొప్పున్ ✱ వ॥ అట్లుగావున ✱ క॥ ఈరీతి నుపాస
నమధి। కారికి దుచిత్తశుద్ధికరమగుప। స్కారవశంబున ముక్తికి। కారణమగు
గాని ముఖ్య కారణమగునే ✱ వ॥ అది యునుంగాక వెండియు నయ్యుపాసన బా
హ్యాభ్యంతరంబుల రెండు దెరంగులై యున్నది యెట్లనినం బురుషుండు మొద
లుగ్ర్యత..స్నానుండై సంధ్యావందనం బాచరించి దేవఋషిపితృతర్పణంబులొన
రించి గురుమంత్రంబు జపియించి యౌపాసనంబు జేసి చేలాజినకుశోత్తరంబాగా
పద్మాసనంబునఁ గూర్చుండి తనకెదురుగా దివ్యమంగళవిగ్రహంబు నిలిపి దనపు
రోభాగంబున కలశంబిడి వామభాగంబున గంధపుష్పాదుల నరించి దక్షిణభా
గంబున నర్ఘ్య పాద్యమధుపర్కాచమన ప్రదానయోగ్యంబులగు చతుష్పా
త్రంబుల నిలిపి మధ్యభాగంబున నొక్కమహాపాత్రంబున సాలగ్రామశిలాధి
కంబును బ్రతిష్ఠించి ఘంటానినాద పూర్వకంబుగా సంకల్పించి నిజహృదంబు
కమలకర్ణికామధ్యంబున బ్రకాశించు జీవకళారూపంబు నాశిలాప్రతిమా
దులయందావాహనంబు జేసి పురుషసూక్తప్రకారంబున నర్ఘ్యపాద్యాదు
లొసంగి యభిషేకంబు జేసి దివ్యవస్త్రాభరణభూషితుంగావించి గంధపుష్పా
క్షతలం బూజించి ధూపదీపనైవేద్యతాంబూల నీరాజనాది వివిధో
పచారంబులొనరించి ప్రదక్షిణనమస్కారస్తోత్రనృత్యగీతవాద్యాది విశేషం
బుల సకలోత్సవంబులు సలిపి యాత్మారోపణంబు సేయుచు నుపాసించుట బా

హృద్యోపాసనక్రమం బింకనాంతరంబున స్వమనఃపుండరీకమధ్యంబున నాది
వ్యమంగళవిగ్రహంబునుం ధ్యానంబు జేసి నాస్మన్మోవృత్తిచేత పూర్వోక్తల
క్షణలక్షితంబుగా నర్ఘ్యపాద్యాదివిధిక్రమంబున స్నానంబు సేయించి పీ
తాంబరంబులవరించి మణిఖచితకనకమంజీరకటిసూత్రాంగుళీయకకటకనవశ్రే
యూరహారకుండలకిరీటాదినానావిధభూషణంబులలంకరించి తక్కినయుప
చారంబులన్నియుయథాక్రమంబునం జేసి నిరీక్షింపుచు జయమహానుభావ జ
య పుండరీకాక్ష జయ విశ్వతోముఖ జయ పురాణపురుష యని నుతియింపుచు
నుపాసింపుటయాంతరోపాసనాక్రమం బిట్టిబాహ్యాభ్యంతరోపాసనలు చి
త్తశుద్ధిపూర్వకంబుగా నాత్మజ్ఞానంబునకు సాధనంబులుగాని మోక్షంబునకు
ముఖ్యసాధనంబులుగావని చెప్పినవేదవ్యాసునకుసువైయానసి యిట్లనియె * క॥
కలియుగమున సంస్మరణము వలననె మోక్షంబు వడయవచ్చునని చుద్గలు
జెప్పుచుండు నదియెట్టులవడిం జాల దేప రామ్మృతరతికిన్ * క॥ అనిమరియు
రణిశుతుండిట్లను సంస్మరణమునమక్తి యలవడకున్నన్ మును బేర్కొని స్మృ
తులేశగిదిని స్మరణాస్మక్తియనిపిధించెను చెప్పుమా * వ॥ అనిన యమ్ముని సత్త
ముండు స్మరణంబు నామస్మరణంబు రూపస్మరణంబు స్వరూపస్మరణంబునన
మూడుదెరంగులై యుండు నవి నేర్పరవి వరించెద నాకర్ణింపుము * క॥
రామహరికృష్ణకేశవ దామోదరవాసుదేవ ధరణీశ్వరరం ధామయని సంస్మ
రించుట నామస్మరణమనిరడువినంబడు స్మృతులన్ * క॥ హృదయాంబుజమ
ధ్యంబున విదితంబై యొప్పునగు విగ్రహమును నెమ్మది సంస్మరించిచూచుట
నిది రూపస్మరణమని చింతురు బుధులున్ * గీ॥ అజుడవ్యయుండనజ్ఞానధీము
నచ్యుతుండాదితనువిలక్షణుండ నతురుండపరుడనిస్మరించుస్వరూపస్మరణ
మటంచుబలుకుశ్రుతులు * వ॥ ఇట్లు చెప్పబడినత్రివిధస్మరణంబులలో నామ
రూపస్మరణంబులు చిత్తశుద్ధికారణంబులు తక్కిన స్వరూపస్మరణంబాత్మజ్ఞానం
బగుటమోక్షంబునకుసాక్షాత్సాధనంబని చెప్పిన బాదరాయణునకు బాదరా
రాయణి యిట్లనియె * క॥ యోగము మోక్షప్రదమని యోగులు జెప్పుదురు

డానసున్నతమహిమా। యోగమునొందుదురెట్లు। యోగ్యగతి దెలియంగవల
సియున్నది సెప్పుమా * వ॥ అనిన శుకాచార్యుండిట్లనియె * క॥ యోగము చే
తోమలినవి। యోగము నొందింగనుము యోగాభ్యాసము హేమ। ప్రాగించుగా
నిని శ్రేయోగతికదిహేతువగుటయొప్పకుశ్రుతులు * వ॥ దియెటులన
యోగ్యంబభ్యాసయోగంబుజ్ఞానయోగంబు ద్వివిధంబైయొప్పు నందభ్యా
సయోగంబుయమనియమాసనప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణస
మాధులనియెడియష్టాంగంబులవిలసిల్లుతత్ప్రకారంబెరింగించెదక్రమంబునవి
నుమనియిట్లనియె * సీ॥ యమమహింసయనంగసత్యంబనంగ। సుస్థిరాస్తే
యమనబ్రహ్మచర్యమనగ। ననరనపరిగ్రహంబనంగనైదు। దగుగణ్యమైయుం
డుజెప్పదెలియువానీ * క॥ సవనవ్యతిరిక్తములు। సర్వప్రజీవహింసల
లవశసేయందవిలెడిసడవడివిడచుట। లవనిన హింసయనిబుధులందురుసు
మతీ * గీ॥ యిట్లుహింసావ్రతస్థితినెసగుమునిని। సన్నిధినిసంచరించెడిసకలసై
న। గోమృగవ్యాఘ్రముఖజంతుకోటులెనసి। యుండునన్యోన్యవైరంబులుడిగి
వత్స * క॥ స్వర్గస్వర్గవ్యతిరిక్తములగు। తీర్థఫలబ్రాహ్మణార్థిశాస్త్రసంరక్షార్థము
సత్యములాడెడి। వ్యర్థంబుపుచింకెదలేమియగుసత్యంబుల * గీ॥ యిట్టిసత్య
వ్రతంబుననెసనసియున్న। పరమపుణ్యుండుపలుకకపలికెనేని। తృణముమేరు
పుమేరువుతృణముగాగ। కొనువలేమియునతనికికొనవపడునె * క॥ పరుల
ధనముయాచించిన। తరిగనుగొనియపహరింపదలపకయుండిన। యరియకలో
స్తేముగన్న। ట్లరయుటలస్తేయమందురార్యులుపుడమిన్ * క॥ నిక్షేపముమం
దరప్రాత్యక్షముగాగానుపింపననశముచేనం। దీక్షించకుండునిట్లు। యాక్షీణా
స్తేయసిద్ధియలవడుమునుడుక్ ॥ ... ... *
సీ॥ సతులున్నచోటికిజనివిలోకించుటసతులపై సోకెడిజాడగనుట। సతులతో
పాతగూడిసఖ్యంబుసేయుటసతులపసలాడలచెప్పుకొనుట। సతులతోనొంట
రిసమగోష్ఠిసేయుటసతులగూడిడికోర్కెనడపకుంట। సతులువశ్యంబగుసా
ధనస్థితిమంటసతులతోరతికేళిసలుపుచుంట। జప్తమైథునంబులనిచెప్పబడు

గాక। స్త్రీమైథున మిలందునఁ బరిహరించియుంట బ్రహ్మచర్యంబని। యెంచు
రార్యవర్యు లఘుచరిత॥ ... ... *

సీ॥ బ్రహ్మచర్య మెట్టులు గాంచిన మానవుం। డాదిదివిజకాంతలరుగుదెంచి। తమ్ము
గూడఁ దలఁతురని నిబ్బరించుచుండుచు। వేడుకొనిన వారి జూడకుండు * గీ॥ దాన
ఫలాధికంబుగా నెవ్వరేమైన। దానగసంగ్రహింపకుండి నిత్య। తమగృహస్థు
లొసగు శ్రవణంబు గొనకుండుటయా। నసఘుతదపరిగ్రహంబు వత్స॥ ... *

ఉ॥ ఈ యపరిగ్రహవ్రతము నెందినవాఁడు మహాపుణ్యుఁ జేరియా। లోయగర్భ
ముఖ్యులటి తపనాతోనతి జేసిసి ప్రీతితో। మీయపరిగ్రహస్థితికి మెచ్చితిమిం
క మదీయలోకనీ। త్యాకభోగములీవ రమ్మని వేడిన జూడకుండెడున్॥
వ॥ అట్టియపరిగ్రహంబునకుఁ దపంబు వడసిన ప్రకారం బెరుంగించి వెండియు నియ
మంబు వినుమని యిట్లనియె॥ కం॥ నను శౌచంబు తపము స్వాధ్యాయ మాత్మలో
నీశుని ప్రార్థన తోడని యమ। మైదు దెరగుల విలసిల్లు నందు శౌచ।
మరయ బాహ్యాభ్యంతర ద్వయమగ్యావినుము * క॥ మృజ్జలములవిధి శ్రైతో
ని। మజ్జనమగు బాహ్యమింక మదరాగాదుల్। మృజ్జలముగానిచిజ్జల। మజ్జన
మాంతరమటంచు మదిగనగొనుమీ * క॥ తపమనఁ గృచ్ఛ్రాదులచే। వపువును
శోషింపఁ జేయ వలచుటమరియుం। తపమనమితహారంబుల। నిపుణత మదమ
త్సరము లనిరసించుటయున్ * గీ॥ మరియు స్వాధ్యాయమనఁ బ్రణవమూలమంత్రపఠ
న। మదిఁ దలంపవాచికమని యుపాంశువనియు మానసికంబనియనఁ ఘుమూ
డు। దెరగులై యుండు తెలిపెద దెలియ వినుము * క॥ ఒరులు వినఁగొనటవాచిక
మొరులు వినకయుండఁగొనటయును పాంశువున। నరయుచ్చారణము గానిద దిపం।
స్మరియించుటమానసికము స్వాధ్యాయమగున్ * గీ॥ అందు వాచిక జపము నధి
కతరంబు। పాంశుజపమయ్యుపాంశుజపమునకధికతరము మానసికజపమగు
దానికధిక। తరము లేదని తెలియుము మోక్షనిరత * క॥ ఏవేళ నేమి గలిగిన। నావే
శకునదియె మావలు నిమది మోదం। బారోగ్యించుచుండుట। నూవేసంతోష
మంచ్చు ... కరణంబులుంగాగ పాఠణం

బాహ్యోపచారభటులుగాగ। గంగాప్రముఖనాడికలుజలంబులుగాగ షట్కమ
లములుపుష్పములుగాగ। జఠరాగ్నిహోత్రముజ్వలధూపముంగాగ షటు
జీవకళలుదీపంబులుగాగ। నంది నందంబునైవేద్యముంగాగ రవిశశి జ్యో
తులారతులు గాగ। నంగదేవాలయమునసహస్రకమల। పీఠమునశాంతి జన
కపూజసలుపుచు। జలగుపకన్న త్మారాముని రింపుచుంట। తత్వవిదు లీశ్వర
ప్రణిధానమనంద్ర *వ॥ ఇదిగాక ప్రారంభింకనాసనంబులుచతురుత్తరా
శీత్యాసనంబులుగలవందు స్వస్తికాసనగోముఖాసన పద్మాసనవీరాసనసిం
హాసన మయూరాసన కుక్కుటాసన భద్రాసన కూర్మాసన సిద్ధాసనం
బులను దశవిధాసనంబులుముఖ్యంబులవియట్లనిన నాకర్ణింపుము*గీ॥ కొర
లు తన రెండుపిక్కలతోడలనడుమ। నుభయపాదంబులను నిచి కాయ।
మున్నతము జేసినిక్కికూర్చుండ సదియు। స్వస్తికాసనమనబడు జగతిలోన*
గీ॥ వామదక్షిణపృష్ఠపార్శ్వములయందు। నలరుచున్నట్టియంఘ్రులనం
గుళములు। గూడనిదియున్నదియును గోముఖాసనంబన బడుయోగిజనంబు
మెచ్చ॥గీ॥యెడమతొడమీదకుడికాలుయెడమకాలు। కుడితొడను మోపి తత్ప
దాంగుష్ఠములను। పశ్చిమవిధిక్రమమున జేపట్టియురము। నందుచుబుకంబు ని
డుటపద్మాసనంబు *క॥ ఒకయూరువునందొకపద। మొకపదమున నొక్క
యూరువుని శరీరం। బొకచక్కి నిలువనదియో। శుకవీరాసనమటంచు జా
డంబడిచె*గీ॥ వరుసనండధరోరు పార్శ్వములగుల్ఫ। యుగము సవ్యా
పసవ్యమైయుండనిడి భుజాంగుళంబులు మోకాళ్ల జాపినిక్క। వైవివృతా
స్యుడగుటసింహాసనంబు *క॥ రత్నములు భువినిడి। కూర్పరయుగమున నా
భిగూడదహరచినడుమ వం। బరవీధిను న త్తపతి। కొరయుచునుండుటయె నామ
యూరాసనము*గీ॥ కోరిపద్మాసనంబున గూడబట్టి। నట్టిజానూరుమధ్య
ములందుకరము। లునిచిభువిమోపి తనువుమిన్నొరయనిలుప। కుక్కుటాసన
మనబడుగుణగణాఢ్య*గీ॥ఘనతనంధ్వ పార్శ్వయుగ్మమున చాయ।
రెండుగుల్ఫంబులునిచియా రెండుపార్శ్వ। చరణములచేత పీడించి చలన

విరహి। నాత్ముడైయుంటిలిదియె భద్రాసనంబు॥ గీ॥ గడిఁనొత్త్రగుల్ఫముల
ఱ్ఱంటగూర్చి। గూఢముల వడగానొనగూడఁజేర్చి, సింబంధించనిర్చ్చి తప్ప
త్తి। ముండనూర్ధ్వాసనంబన నొప్పుసుమతీ॥ గీ॥ మూని చాల్పవ్రేలం గ నూ
త్రికొక్క। పాదమూలంబు మేఢ్రంబుపైని నొక్క పదముఁ బెట్టి యుంచి భ్రూమ
ధ్యపదముఁజూడ। సవసిద్ధాసనంబనియందుర నఘ॥ వ॥ ఇట్లు వివరించి చెప్పిన
దశవిధాసనంబులలో సిద్ధపద్మభద్రాసనంబు లుత్తమంబులు వీనిలో సిద్ధప
ద్మాసనంబుల కుత్తమంబులందు సిద్ధాసనంబు గృహస్థాశ్రమ తతులకును ప
ద్మాసనంబు గృహస్థాశ్రమానుసారులకును యోగ్యంబని చెప్పుదురట్లు కటం జే
సి లోకంబున యోగాభ్యాసత్పరుండైనపురుషుండు మనస్సు పశుపతియందు
సర్పవృశ్చికవ్యాఘ్రమశకాదిజంతుసంచారవిరహితంబును నిర్మలంబు నవిఘ్నం
బును వితతంబును విచిత్రంబును సుఖంబును సమంబునైనను నొక్క యే
కాంతప్రదేశంబునకు రాజినచేలనిర్మితంబయిన సుఖాసనంబునఁ గూర్చుండి
తృణలతికాసనంబులలో నొక్క యభీష్టాసనంబున నాసీనుండై సుఖంబుగ నియ
మనంబులఁ దెలిపి యోగాభ్యాసంబు సేయందగు నిది యాసన క్రమంబెంక
ప్రాణాయామంబు ప్రాకృతంబును వైకృతంబును కేవలకుంభకంబునని త్రివి
ధంబగు నందు ప్రాకృతంబు మంత్రయోగంబు వైకృతంబులయ యోగం
బు కేవలకుంభకంబు హఠయోగంబగు నట్లు ప్రకారం బెఱింగి తెలియుం జెప్పెద నాక
ర్ణింపుము॥ గీ॥ అనిశ మస్వభావ సంయుతమైనట్టి రేచ పూరక కుంభకక్ర
మము చేఁగ హంసమిరువదియొక్కవేలార్వదునూఱు గాజపించుట మంత్ర
యోగంబువచ్చు॥ సీ॥ సంతతాభ్యాసరేచక పూరక త్రయమునిరోధప్రకా
రంబుచేత। ప్రాణంబునందున నాసంబున నంబు సంకుచ ప్రాణంబు హార్ద్రిక
బు। లయముగా నుంచుటలయయోగము నొప్పు రిమా నాభ్యాసమ్మునిక
బూని। మూలంబు భేదించి మూలబంధోర్ధ్వ బంధజాలంధర బంధపూర్వ।
కముగ రేచకపూరకగతుల డిగి। ప్రాముననే యురేయు బగలు నొక్క।
పగిది కుంభించి సుస్థిరభావుడగుచు। నలరుచుండుట హఠయోగమనఘచరిత॥

*వ॥ యిప్పగిదంబునఁ బ్రాణాయామం బభ్యసింపవలయు వెండియుఁ బ్రత్యాహా
రంబు వినుమని యిట్లనియె *గీ॥ కూర్మమవయవములఁ గుదియించుగతిఁ దా । య
మునఁ దనయింద్రియములమరిపి । యాత్మఁ దవరమింపఁ జనుట ప్రత్యాహార । మని
వచింతు రార్యులమలహృదయ *॥ అది యెట్టులన్నఁ గాక *క॥ ఫలలమునఁ జూపు జేగ
ల । నలపరిచిన నట్లునింద్రియమ్ములఁ బులఁచి । తత్కాళల బోఁడఁ జూపి మలపుట । విల
ప్రత్యాహారం నివచింతురు ఘనులు *వ॥ ఇట్లు ప్రత్యాహారలక్షణం బెఱింగించి
వెండియు ధ్యానంబు సగుణ నిర్గుణ భేదంబున ద్వివిధంబగు నది యెట్లనినం జెప్పెద
వినుమని యిట్లనియె *క॥ మానసకమలమునందును । శ్రీ రామ గుణనిమూర్తిఁ
చింతింపు చలో । ధ్యానము సేయుట సగుణ । ధ్యానంబని యండ్రు సుజనులమల
వివేకా *సీ॥ కమలాసనస్థుఁడై కాయంబు నిక్కించి కరయూరులఁ జేర్చి కనులు
మూసి । దేహేంద్రియప్రాణధీమనాదిక మెల్ల దృశ్యమే గాను తద్దృక్కు నేను ।
దృశ్యమే గాను తద్దృక్కు నేననువృత్తి దృశ్యంబుగా తద్దృక్కు నేన । యని విజా
తీయప్రత్యయావృత్తి గా సజాతి ప్రత్యయ ప్రవృత్తిఁ గాంచుచున । నాత్మ నానైవయం
జాకనయ్య శేషదృశ్యదృగ్వృత్తులను నిషేధించుకొనుచు । ననిశము త్మావలో
కనము సేయుచుంట । నిర్గుణ ధ్యానమన జెల్లు నిర్మలాత్మ *వ॥ ఇట్టి ధ్యాన ప్రకారం
బింక ధారణా క్రమంబు వినుమని యిట్లనియె *సీ॥ ఆధారమణిపూరకానాహత
శుద్ధ చక్రాంతస్థలంబులయందె కాని । జీవప్రవర్తన స్థిత్యపేతాష్టదళాంభోజమ
ధ్యంబునందె కాని । భ్రూమధ్యదృష్టిశోభితహృన్మహోదీప్త బిందునాదకళల
యందె కాని । యాజ్ఞాంతరేచకాశ్వాసప్రయోగోపయుక్తాత్మ మంత్రార్థంబునం
దె కాని । భానుకోటిప్రభాభాసమాన । మనసహస్రారకమలంబునందె కాని ।
ప్రబలమగుచిత్తమరికట్టబడుచునుంట । ధారణాయోగమనబడు సర్వనిరత *
వ॥ ఇట్టి ధారణానంతరంబింక సమాధి సవికల్పకంబును నిర్వికల్పంబును నద్వ
యంబుసవికల్పంబు బహిరంతర్దృశ్యశబ్దంబుల ననుసరించి చతుర్వి
ధంబగు నిర్వికల్పంబు బాహ్యాభ్యంతరంబుల ననుసరించి ద్వివిధంబగు నట్లుగుటం
జేసి తత్క్రమంబును క్రమంబునం జెప్పెద నాకర్ణింపుము॥ ... ... *

గీ ॥ మొదటగానుపించునెల్లఁజూభాస । కళలుతనకువేరుగావటు
చు । దెలియుతెలివినేపుడు దెలియుటబాహ్యాదృ । శ్యానువిద్ధయనగనల
రువత్స ✻ క ॥ అంతరమగుహృదయంబున । వింతగజూపడెడుకళలవీక్షింపు
చుచూ । సంతసమందుచునుండుట । లంతర్దృశ్యానువిద్ధయనబడుసుమతీ ✻
గీ ॥ బాహ్యమునఁబెక్కుగావినబడెడిశబ్ద । తతులతెలిసెటితెలివియేతాన
టంచు । దెలిసియానందరసమునదేలుచుంట । బాహ్యశబ్దానువిద్ధనాబ
డుమహాత్మ ✻ క ॥ అంతర్హృదయనభంబున । సంతసపడమోయుప్రణ
వశబ్దంబులనా । ద్యంతమువినుతనుదెలియుట । లాంతరశబ్దానువిద్ధయన
బడువత్స ॥ ... ... ✻
గీ ॥ బాహ్యదృశ్యశబ్దపటలంబుగనునాత్మ । గనుటబాహ్యనిర్వికల్పమాం
త । రస్థదృశ్యశబ్దరాశిగన్గొనునాత్మ । గనుటలోనినిర్వికల్పమనఘ ✻ వ ॥
యిదిసమాధిప్రకారంబు వరియించును ✻ క ॥ యమనియమాదులచేని । ట్లు
మరెడియభ్యాసయోగమదిగొనచిత్తం । బమలంబగుననణిమాద్య । త్తము
సిద్ధులుగలుగునవ్విధంబెట్లనినన్ ✻ క ॥ వినుమణిమయనంగమహిమ । య
నగరిమయన్గాగలఘిమయనప్రాప్తియనం । గనుప్రాకామ్యేశత్వము । ల
నగవశిత్వమునసిద్ధులష్టవిధంబుల్ ॥ ... ...✻
వ ॥ అదియెట్లంటేని ✻ సీ ॥ అణుజంతువులయందు నణువై చరించుట లణి
మాహ్వయైశ్వర్యమలఘుచరిత । యబ్జజాండాదిమహన్మహుండై యుంట
మహిమాఖ్యభూతినిర్మలవిచార । బ్రహ్మాండమునకంటెభారమై యుండుటగ
రిమాఖ్యసంపత్తికలుషదూర । యమరాద్రిసదృశుడై సూక్ష్మగతినుంట
లఘిమావిభూతిసల్లలితహృదయ । వాంఛితార్థావలంబనావాప్తిప్రా
ప్తి । గగనగమనాదిసిద్ధిప్రాకామ్యహర్ష । శశిముఖనియామకత్వమీశ
త్వమఖిల । జీవవశ్యప్రవృత్తివశిత్వమనఘ ॥ ... ... ✻
వ ॥ యిట్లభ్యాసయోగంబువలన నణిమాదిసిద్ధులు సిద్ధించు నింతియె

కాని మోక్షంబు గలుగనేరదదియునుం గాక మోక్షసాధనంబులైన జ్ఞానంబులకు విఘ్నబాహుళ్యంబు సంపాదించుగావున నిది యమ ళ్యాపయోగ ప్రకారంబు వెండియు జ్ఞానయోగంబన నాత్మజ్ఞానం బది యే రాజయోగంబని చెప్పె ననిన విని యాద్విధం బెవ్విధంబున నెరుం గించె నెరుంగింపవే యనిన ధర్మనందనుండు శంతననందను నడుగుటయును ॥

—*ఆశ్వాసాంతము*—

క॥ త్రిపుటిసమూహవిలక్షణ। త్రిపదసమావృతబలిప్రతిష్ఠితభువనా। త్రిపదాధికపదవితరణ। త్రిపురాంతకచాపహరణ త్రిగుణోత్తరణా॥

పృథ్వీవృత్తము॥ త్రివిగ్రహవిలక్షణా త్రిదశలోకసంరక్షణా। త్రివర్ణమయరూపకా త్రిభువనాంతరవ్యాపకా। త్రివేదపదసంచగా త్రికరణక్రియాగోచరా। త్రివృత్త్యుపశయాశయా త్రిమతవాగ్భేదాశ్రయా॥

ఉ॥ కైటభనామదైత్యబలగర్వదవాగ్ని కృపీటభక్తహృత్కూటనిజాంఘ్రిపద్మనతకోటిద కోటిలలాటపట్టిరా। ఘోటమహాహవోర్జిత ఘోరనిశాట ధనుక్రియానిరా। ఘాటమణిప్రభాపటలకాంతకిరీటవిదేహజాధిపా॥

మాలినీవృత్తము॥

కథితనిగమసూత్రా కల్పితాజాండచిత్రా। ప్రథననిహతదైత్యాప్రహ్వృతానందచైత్యా। ప్రథమచరమపజా భజితాత్మా తిగజాడ్య। పృథుశరణనిమిత్తా ప్రీతవైదేహిచిత్తా॥

గద్యము.

ఇతి శ్రీమద్గురులింగమూర్తి చరణ కమల సేవావిధేయ తద్గురుకటాక్ష వీక్షణానుగ్రహోపలక్షిత శ్రీరామమంత్రోపాసనాప్రకార జ్ఞానధౌరేయ తన్మంత్రాధిష్ఠానదేవతా తత్త్వానుసంధాన లక్షణ భాగధేయ వేదాంతకవితా విచిత్ర విజ్ఞేయ బ్రహ్మవిద్విజ్జనగేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తి నామధేయ ప్రణీతంబయిన శుకచరితంబను వేదాంతగ్రంథంబునందు తృతీయాశ్వాసము ॥ *

శుకచరిత్రమునందలి

తృతీయాశ్వాసము

ముగిసెను.

శ్రీరస్తు

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

శ్రీ సీతారామచంద్రగురుపరబ్రహ్మణేనమః

శుకచరిత్రము

చతుర్థాశ్వాసము

శ్రీమదయోధ్యాపట్టణ। ధామసహస్రాయుతోష్ణధామసమపరం।
ధామయశోనిర్జితహిమ। ధామాసుగుణాభిరామదశరథరామా ॥

గీ॥ అవధరింపుము పాండుపుత్రాగ్రజునకు। నాపగాపుత్రుడిట్లని యానతి
చ్చె। నట్లు ముని రాజయోగమాత్మానుభవము। దానుచు జెప్పిన విని శుకుడని
యెనిట్లు॥ క॥ మునివర యాత్మజ్ఞానంబనునదియే రాజయోగమనుదిము క్తికిసా।
ధనమని జెప్పితిరదిగాన। ననువుగ తత్క్రమము తెలియ నానతియీవే॥ వ॥ అనిన
యావ్యాసనందనుండిట్లనియె॥ ఉ॥ యోగిజనాశ్రితానిలని యోగము సాధక ల
క్ష్యలక్షణో। ద్యోగము దేహతత్త్వవిని యోగము సంతతముక్తికామినీ। భోగ
ము నిత్యసత్త్వగుణ పూగము దృష్టపరాత్మజీవసం। యోగము నొందజేయు
భవయోగవియోగము రాజయోగముల్॥ క॥ యీ రాజయోగమార్గం। బేర
రసికులెరుంగరెరిగిరేని యొడుసం। సారభయముడిగి పరత। త్వాగూఢనిముక్తు
లగుదురపుడె తలంపఁగ॥ క॥ యాగంబునకంటెను శ్రుతి। భాగంబునకంటె భ
క్తిభావనకంటెన్। యోగంబునకంటెను ఘన। యోగంబీ పరమ రాజయోగ
మువత్సా॥ క॥ ఘనమురహస్యంబుత్తమ। మనుభవమై యొప్పు మరియు నవ్యా

గంబగు । నీను తారకమన సాంఖ్యం । బనన నమనస్కమన త్రివిధ మహాయోగరీ
తిన్ ॥ క॥ తారకము చిత్తచలనవి। తారకమా సాంఖ్యమాత్మతత్త్వవిచారా। ధా
రకము మనస్కము సుఖ। కారకమై యొప్పు సత్సుఖకారకము సుమీ ॥ వ ॥ అట్లగు
టం జేసి మొదలు తారకయోగం బుపదేశించెద నతడు ద్దేశచిత్తుండవై యాక
ర్ణింపుము॥ క॥ తారకము భవాంభోనిధి। తారకమరిషడ్వర్గ ద్వారక మను
సం। హారకము తత్త్వసాధన। తారకమును విశుద్ధికారకమరయన్ ॥ క ॥ తా
రక మెరుగని వివయా। స్మారికి గతిలేదు గాన సద్గురుకృప చే। తారక మెరుంగు చి
త్సం। స్మారికి సులభము గముక్తి సౌఖ్యము గలుగున్ ॥ క ॥ వినుమా తారకయో
గం। బనపమ ఖేచరి యనంగ భూచరియనగా। ఘనమధ్యమయన షణ్ముఖి
యన శాంభవియనఁగ ముద్రలైదు గలుంగున్ ॥ క॥ అవి యెట్లంటేని॥ సీ॥ చతుర
ంగుళవ్యాప్తి విచ్చుకనైన ఫాలదేశము గనుంగొనుట ఖేచరికయూర। కన్నులు గదలిం
పక ననాసికాగ్రదర్శనము గైకొనుట భూచరికము హాత్మ। యరగంటి చూపుల
నా ఘ్రాణమధ్యంబు లక్ష్య పెట్టుట మధ్యలక్ష్యమనఘ। కర్ణచక్షుర్నాసిక
లు మూసి భ్రూమధ్యమున చూపులిడుట షణ్ముఖిబుధేంద్ర। లోనలక్ష్యంబు వె
లినిని లోలదృష్టి। గలవనోనిలకరణవికారయుక్తి। నాదబిందుకళానుభవాది
భూన। యగు నది మోశాంభవీదృష్టి యరసితనయ॥ గీ॥ అందుపూర్వోక్తల
క్ష్యత్రయంబు కళల। మాత్ర మెరుగించుటక్కున హితలక్ష్య। యోగమువర
నాదబిందుకళల నతులన। దెలుపు షణ్ముఖియందతి సులభమగు నఘ॥ క॥ షణ్ము
ఖివికచాంభోరుహా। షణ్ముఖికనిజితకర్మచక్షుర్నాసా। షణ్ముఖిగతరాగా
ద్యారి। షణ్ముఖియనవొప్పు యోగి పన్నతమ సుమ్మీ॥ వ॥ అట్లగుటం జేసి తత్ప్ర
కారంబు వినుము" క॥ గ్రాణుకగురులబ్ధిముద్రా। ఫణితిలన్ శృతియుగము మూయ
ప్రసవము ద్రోయన్। చిణియనుచు మొదలునటచిణి। చిణియనచున్ ద్రో
యుహృదయ స్మీమనుదయమై॥ ... ... *

సీ॥ ఆకుపువ్వులనాత్మనర్చించు దేహి నేమిందిమున్ ఘంటవాయించు దే
న్నంగ। కామాద్యసురజంతు కాంక్షిరైయాత్మ చెక్రిమనోదరంబు పూరించనన

గీ॥ పూవెంట్లకసుతంత్రి బూని విస్తృతి బ్రహ్మ కండివల్లకి మీటుచుం డెననఘ। తతమనః ప్రవనములాత్మ బుగ నాత్మ బాడుచు పరసతియా డెననగ। కరణవ
త్సను లనుగాయుహృ ... వ్వయు వర్ణహాస్తములసుమ్ముల్యయనెడు మురళి। బూ
ని చిన్మురారిపూరించె ననమ నో। వీక్ష్రణవరవము వెలయుచుండు॥ క॥ అరి
వర్గంబు లనడిపెను। మరిపెంపున నాత్మనృపతి మొనచూపినసం।గరము న్నై
రణావంయుఖే। మొరయంచిరవంగ ప్రణవము నినాదించుచు॥ క॥ మాయాసతి
నాశింపగ। కాయజనన దీప్రప్రకృతు మునుస్వాహాన్వయ। జ్ఞేయతురీయ వ్యాప్య
దంగన్న। వాయించెన ప్రణవరవము ఘూర్ణిల్లన్॥ క॥ నిటలాభ్రము న
ద్భృగంబడ। పటలముసూరించి చిత్ప్రభ లైరయు సుఖో। త్కటవృష్టి గురియ
మరిమిన। ప్రణవదశారవము మహోద్భుతమెసగున్॥ వ॥ ఇట్లు చిటీనాదంబును
చిణీఝిణీనాదంబును శంఖనాదంబును వీణానాదంబును తాళనాదంబును వే
ణునాదంబును భేరినాదంబును మృదంగనాదంబును మేఘనాదంబును నను దశవి
ధనాదంబు లనవలోకింప వలయు మరియును॥ క॥ నాదము గతసంసార విషాద
ము సంగతమనః ప్రసాదము పరమా। మోదము చిన్మయతత్త్వా। భేదంబని తెలు
పు నిట్లు బెరొక్క శ్రుతులున్॥ ... ... *

వ॥ ఆనియు నాదస్వరూపం బెఱింగించి వెండియు చిత్తస్వరూపంబు నిరూపిం
చెద వినుమ ఇట్లనియె॥ క॥ ఆచార్యోక్తి నిమీలితలోచను డై ద్వాదశాంతమువి
లోకింపన్। గోచరము గు బహువిధ ప్రోచిపరంపరలు చిత్స్వరూపంబగు
చున్॥ సీ॥ తొలుత హృదయనభము దోచుచూపిన చూపు। లగుచు కనుల వెం
టన రుగనదిమా। మనము గాన దాని మధ్యదేశమునందు। గగనపంచకంబు గా
న పించు॥ ॥ అదియెట్లంటేని॥ సీ॥ వలనొప్పు నిర్మలము శ్వేతమనాకార మైకడు గు
ణవిరహితాకాశమలరు। నిబిడనిష్ఫురతర నీరంధ్ర గాఢాంధకార మై తగు పరా
కాశమమర। ప్రజ్వలితకాలాగ్ని శయ బడ వానలాకారంబగుచు మహాకా
శ మొప్ప। విచిత్రామిత వితతి విద్యుతిసంభృతంబు నై తత్త్వనభంబు దనరు।
ఛండమార్తాండమండలశతసహస్ర। కాంతిశోభితమై సూర్యగగన మొప్పు। న

నగయిట్లుహృదభ్రంబునందుదోచు। గగనకంపకమాసకళ్లనుపించు॥ వ॥ అంకొట్లుంజేసి॥ సీ॥ తోయదసంవాహదూర్వమైతనుశరం(బు)ల శుభ్రాశా శీతలమనంగ। స్థిరసుహాసధ్వరాత్రిసమావృతంబగుచు స్తగధ్వాంతబంధు రమనంగ। సతతవర్షాకాలసంకులంబగువారిస్రుతనీలజీమూతబృందమనగ। ప ర్యస్తమోహవినాశకరంబయిపలించుసౌదామినీలతానందమనగ। ఘనసమగ్ర హాసప్రకృతిగణముతోడ। నిత్యమువెలుంగుతారకనివహమనగ। సంచమాంత రమునదగన్పడువియత్తు। మహాప్రమోదకరచటిస్న్కమండపములు॥ సీ॥ తరుణ భాకీఱ్కాంతాసమధ్యాటనస్ఫురితదావానలజ్యోతియనగ। మహిత మా ధవమాసమధ్యాహ్నకాలదీపితలోకబాంధవబింబమనగ। సరసరాకాని శా సముపసంపూర్ణషోడశకళాశాలిమండలమనంగ। వాజ్యహుతిప్రవా హా జ్వలస్ఫూర్తిప్రకాశితాధ్వరవహ్నిరాశియనగ। కలితసంతప్తకసనీజ్యా కాంతిపుంజ। మననిజాకృతిపంచనభోంతరంబు। నందుగనుపట్టుచిజ్యోతిరభి హితహి। మాంశుదహనహిరణ్మయమండలములు॥ వ॥ ఇవ్విధంబున పంచా కాశమధ్యంబునమండితంబులగు వియన్మండలతమోమండల మేఘమండల విద్యున్మండలతారామండలజ్యోతిర్మండలసూర్యమండల చంద్రమండల వ హ్నిమండలహిరణ్మయమండలంబులను దశవిధమండలంబులనవలోకింపవల యువెండియు॥ గీ॥ అట్టినాదచిత్కళావలోకనమునహ్న। కృవనచలనముడిగితే దిలపడక। గలుగదదియామీందుచలనంబుబోయక। పటుకడవుచలనమ్మాపెను డిగి॥ చ॥ అదియునుహంసతత్త్వమునిరంతరముగనజాలకుండినగాఁదలము గాదుతౌల్యగతిబాయదుగావునతన్నిమిత్తమై। వదంకహంసతత్త్వమునవశ్య ముగావివరింతుదానిగా। స్పదనగుబిందువట్లగుటబాల్పడిమున్నదియేర్ప తెం పెదగా॥ క॥ బిందువునిర్గతచిద్రస। బిందువ్రశిత దేహారూపభృతశక్తిర జా। బిందువుహితార్థముశరస। బిందువునైయొప్పుబంధభీకరమగుచున్॥ వ॥ ఇటి వొట్లుంజేసి॥ సీ॥ పితృమాతృభుక్తాన్నపిండాదరేతో రుధిరజన్యమాత్రమై దేహ మలరు। నాదేహమునసుషుమ్నదిద్వకృప్తిసహస్రనాడులుపడలకుండు। నా

నాడికాసుషిరాంతరంబులలోన ప్రాణాదివాయువుల్ బలసియుండు। నా
వాయువులగూడియఖిలేంద్రియంబులగలపి వెమ్మనములో వెలినిదిపగు। న
మ్మనోగ్రస్థయైబుద్ధియటశయిల్లు। నదియెబింబువనంబడునందుదోచు। కళ
లౌజీవుండుదానిలోగలసియుతడు। మెలగుతనువాయుహృదయ సమేతుడ
గుచు॥ వ॥ అదిపరియూనుందొల్లియాదిమధ్యాంతశూన్యంబును అశూన్యం
బును స్వజాతియ్యవిజాతియ్యస్వగతభేదరహితంబును యోగిజనమనో
హితంబునుఅపరిచ్ఛేద్యంబును అవిచ్ఛేద్యంబునునాదబిందుకళాతీతంబును
అనాఖ్యాతంబును దేహేంద్రియప్రాణమనోబుద్ధివ్యతిరిక్తంబును అపరిత్యక్తం
బును ఉన్మన్యవస్థాగమ్యంబును అగమ్యంబును చిదాకాశసంకాశంబును స్వప్ర
కాశంబును సత్యజ్ఞానానంతస్వరూపంబును పరమహంసార్థరూపంబును న
గునాక్క పరంజ్యోతిస్స్వరూపంబు ప్రకాశింపుచుండు ఆపరంజ్యోతి స్వరూ
పంబునందాకాశంబునందోచుచిత్రఛాయలుబోలిప రాశక్తియుదయించె నా
పరాశక్తియందాదిబ్రహ్మచ్ఛాయలందోచు శైలకుంజరనరాది రూపంబులవం
డంబునమహదాకాశవాయ్వగ్నిజలభూములను మహాభూతంబు లుదయించె
నమ్మహాభూతంబులవలననండంబు జన్మించె నయ్యండంబు బ్రహ్మాండపిండాం
డంబులను శరీరద్వయంబయ్యెనందు బ్రహ్మాండశరీరంబు పృథివీనభంబులను
పాదశిరంబులును తన్మధ్యంబను మధ్యంబును మేరువను బ్రహ్మదండియును ప
రాశక్తియను కుండలినియును మహదాదిభూతచక్రంబులను చక్రంబులును ద
క్షిణోత్తరాయణంబులను ఇడాపింగళాఖ్యనాడీద్వయంబును సుఖ
పదంబును సుషుమ్నయును నదులను నరంబులును శైలంబులను శల్యంబులును
జగత్ప్రాణంబులను ప్రాణంబులును అదధులను యుదరంబులును వహ్నియు
ను నక్షత్రంబులు నదిక్కులను శ్రుతులును శశిసూర్యులను చక్షువులును జీమూ
తంబులను చికురంబులును కాలంబులను చేలంబులును తరులతాస్తోమం
బులను రోమంబులనుం గలిగి యీశ్వరహంసకుపాధియయ్యె వెండియు పిం
డాండశరీరంబు పితృమాతృభుక్తాన్నసంభూతరక్తశుక్లబిందుజనితంబై త్వ

జ్ఞానరుచిరమే దోమజ్జాస్థిస్నాయుసంయుతంబైయుండుటంజేసియాశరీరం
బునందుమహదాకాశ వాయ్వగ్నిజల భూసంభూతంబులగు నాజ్ఞా విశుద్ధానా
హత స్వాధిష్ఠానమణిపూరాధారచక్రంబులును నాచక్రంబులకాధారంబై గు
దంబు మొదలుకొని నాసికాగ్రంబుతుదగా పృష్ఠభాగంబున కుండలినీనామ
శక్తియుక్తయగు బ్రహ్మదండియును తదంతర్వర్తినియగు సుషుమ్నయు ను
తదుభయపార్శ్వవర్తులగు యిడాపింగళులును నవి మొదలుగా త్రిసార్ధా
ధిక్రమసృతమైన ద్విసప్తతిసహస్రనాడులును తత్సుషిరంబులలో విహరించు
దశవిధప్రాణంబులును తచ్చాంచల్యంబునం జలింపుచుండు చక్షునాడీకాగ్రం
బులకు నిశ్రోత్ర త్వక్చక్షుర్జిహ్వా ఘ్రాణంబులను యింద్రియకమలంబులు వి
కసింపుచుండుగావున॥ సీ॥ అవనిసంభవమైనయాధారనాళాగ్రకలితమై
ఘ్రాణపంకజమదనరు। సలిలాంబుభవమైనమణిపూరనాళాగ్రరుచిరమై
రసనాంబురుహము మెరయు। తేజోద్భవము నస్వాధిష్ఠాననాళాగ్ర లలితమై
లోచనజలజములరు। నలవాయుజంబాయు నాహతనాళాగ్రసంస్థమైత్వక్సార
సంబు వెలయు। సురపదోద్భూతమైనవిశుద్ధనాడీకాగ్రశోభితమై శ్రవణాబ్జము
మెరు। నలమహత్తత్వసముదయమైనద్విదళ। నాడికాగ్రస్థితమకోనలిన మొ
ప్పు॥ తే॥ యివ్విధంబునవొప్పుచున్న యింద్రియకమలంబులలోమనఃకమలం
బునకు సంకల్పవికల్పంబులను ద్విదళంబులును శ్రోత్రకమలంబునకు నకారాది
క్షకారాంతంబులగు శబ్దంబులనుషోడశదళంబులును త్వగింద్రియకమలంబు
నకు సీతంబును ఉష్ణంబును సీతమిశ్రోష్ణంబును ఉష్ణమిశ్రసీతంబును మృ
దువునుకఠినంబునను స్పర్శలువల్పానల్ప భేదంబున ద్వాదశంబగుట ద్వాద
శదళంబులును నేత్రకమలంబునకు శ్వేతంబును కృష్ణంబును పీతంబును హ
రితంబును రక్తంబును శబలంబును స్థూలంబును సూక్ష్మంబును హ్రస్వంబు
ను దీర్ఘంబును నైన రూపంబులను దశదళంబులును రసనేంద్రియకమలం
బునకు కషాయంబును మధురంబును లవణంబును కటువును తిక్తంబును

ఆమ్లంబును గలరసంబులును షడ్గుణంబులును ఘ్రాణకమలంబునకు సుగంధం
బును దుర్గంధంబును సుగంధమిశ్రదుర్గంధంబును దుర్గంధమిశ్రసుగంధంబును
నను చతుర్విధంబులు గలిగియుండు నిట్లు గల్గిన నింద్రియము నొజ్జవశంబున
కగ్రంబున కర్తృత్వభోక్తృత్వాదిధర్మవిశిష్టయైన బుద్ధివిలసిల్లు నదియె బిందు
వశంబున నీబిందువు జీవహంసకు పొడగట్టుటం జేసి యాయాదళంబుల
యందు గ్రీడింపుచుండు గావున ॥ శా ॥ పిండాజాండములైన నెమ్మనమె
సూచిందుస్వరూపంబునా । దండన్నైక్యమెడియాత్మబింబమెక ఖ్యాతండో పతండం
బులా । రెండ న్యోన్యము గూడుచో మెలగ బ్రవేశింప బ్రాణాటనో । ద్దండా
రావమె నాదమంచు దెలుపున్ తద్యోగశాస్త్రంబులున్ ॥ క ॥ ఆనాడీపవనేం
ద్రియము । మానసబుద్ధులకు హంసమయ బిందుకళా । ధ్యానములకతీతంబౌ ని । దా
నంబై యొక్కపరమతత్త్వము వెలుగున్ ॥ సీ ॥ ఆపరమాత్మతత్త్వభాసకళ తో
డనన్యోన్యతా దాత్మ్యమందియుమత । బెనగొని ధీయుతు బిందుప్రముఖన్ను డానై
నపిండాండసిద్ధ్యండ మూప । భేదంబు చేకళా భేదంబు దోపజీవేశ్వరహంసల నే
ర్పరించె । గాన వారిరువురు కల్పితులై సేవ్యసేవకవృత్తుల జెలగుచుండు । దంతు
నీశహంసు డఖిలభూతములబు । ట్టింప బెంపదృంపపెంపు మెరసి । యగుణుడ
యు వ్యసగుణుడై యజహరిహరా । కృతుల బూని తద్విక్రుతుల జెందు ॥ ఉ ॥ ఆ
రయు జీవహంసుడు తత్త్వగాదులు కోటలుగా గనానవ । ద్వారపురంబులో వలని
వాసము నొందిన నృపుండనా నహం । కారుడు మంత్రిగా గనుమ కారుడు మిత్రుడు
గా గయానసుల్ । మారుత ముల్పటుల్ కరుణమండలిగా నొనగూర్చి హెచ్చు
చున్ ॥ క ॥ ప్రియుని మెరుగకననిశము । విషయములగు వగలములకు వివశుం
డగుచున్ । విషతుల్యములై యొప్పెడు । విషయానందముల ననుభవింపుచు
నుండున్ ॥ చ ॥ మరియును దుర్భవాంబునిధి మధ్యనివాసతనూ సరోవరాంత
రగతచక్రకందజని తాధికనాడిబిసాంతదీప్తహృ । త్కరణకజాతవాసయయి
తత్సుఖద్యుశిఖతరంగడోలికల్ । దొరగయ గజీవహంసవడి దూగుచు మోదిలు
చుండు నెప్పుడున్ ॥ గీ ॥ అనఘ యీరీతి జీవేశహంసలకును । బిందుహంచేశ్వ

ము సగర్తై భేదవృత్తి। గానని భేదవృత్తులకడకుఁ ద్రోయ। పరమహంసోద్ధతత్వం
బు బడయవచ్చు ✻ గీ॥ పరమహంసతత్వపథము గైకొన్న జీ। వేశ్వరైక్యపదవి
యొనగుచుండు। చలనముడుగుచుండు చలనంబు వాయువు। నోని లేంద్రియంబుల
ణగిపోవు ✻ వ॥ ఇట్లగుటం జేసి పరమహంసార్థం బెఱింగించెదనాకర్ణింపు
ము ✻ క॥ హంసంబనువుల మెలగున। హంసస్సోహమ్ము పరమహంసము భవమ్।
ధ్వంసమునొనర్చు సరసీరుహా। హంసము విడి లేక జీవహంసంబగుచున్ ✻ వ॥ అ
ట్లగుటం జేసి ✻ గీ॥ హృదయసంగతపవమానుడెప్పుడు ద్వాద। శాంగుళంబుల
మేరనాసాబిలముల। సరణి దప్పక లోనికి జనుట పూర। కంబు వెలికి జనుట రేచ
కంబువత్స ✻ గీ॥ ఇట్లు వాయువులో వెలికెంత పోవ। నరుగు దెంచు నంతలో
నర్ధకాల। మచటలయమగునదియె బాహ్యాంతరములు। నైన కుంభకమనబడు
నట్లుగాన ✻ సీ॥ ఆజ్ఞాసనాసీనుడై మేను నిక్కించి సద్గురుముద్రనిశ్చలత బూ
ని। స్వసుకరాంగుష్ఠతర్జన్యనామికల చేకర్ణచక్షుర్నాసికలను మూసి।
భ్రూమధ్యమున చూపు నిల్పి యంతర్హృద్గగనంబులో నాదకళలు గాంచి।
నాసాబిలముల ననారతంబు మెలంగు ప్రాణవృత్తుల నయేర్పాటు జేసి। పూర
కమున హకారంబు భోరుకొలిపి। కుంభకంబున బిందువు గూడ పరచి। రేచకము
నసకారంబు జూచి హంస। యనెడియక్షరముల రెంటి నరయవలయు ✻ వ॥ అ
ట్లగుటం జేసిన యక్షరంబుల కర్థంబు దెలియుండగు నెఱింగించెదనాకర్ణిం
పుము ✻ చ॥ తనువు తదీయచక్రములు తత్థితనాడులు తద్గతప్రభంజనములు
తత్ప్థలత్కరణజాలము తత్సముపేత మానసం। బును తదుదగ్రసన్నిహితబుద్ధి
యు నిన్నియు గూడి బిందువౌ। ననన దిపిండసార్థ బ్రహ్మాండములై విలసిల్లుచుం
డుటన్ ✻ క॥ పిండాండాధిష్ఠానము। పిండాండప్రదీప్తబింబంబును పిం।
డాండము గూడిన జీవుడ। తండు హకారాక్షరార్థతత్వం డరయన్ ✻ క॥
బ్రహ్మాండప్రతిబింబము। బ్రహ్మాండాతీతచిత్పరబ్రహ్మంబౌ। బ్రహ్మాండమెనసి
బలు। బ్రహ్మంబు సకారవర్ణపదుడతడరయన్ ✻ వ॥ ఇత్తెరంగున హకారసకా
రార్థస్వరూపులు నగు జీవేశ్వరులకు విరుద్ధధర్మకంబులగు నవాచ్యార్థం

బులలో లక్ష్యార్థంబుల నైక్యంబు సంఘటింపకుండుటగావున వాచ్యార్థంబుల లక్ష్యార్థంబుల వివేచింపవలయును విమోక్షంబు లేని ✻ మ॥ తనువుం జక్రములుం నరంబులును వాతంబింద్రియంబుల్మనం। బును బుద్ధ్యాత్మక బిందుకంబు విరళా స్ఫూర్తుల్దీయానిల। ఖ్యనలుం తన్మయ హంససమాధికసము స్తంభైన పిండాండమో। యనఘా జీవ హకారవర్ణగత వాచ్యార్థంబు శోధింపగ ✻ సీ॥ బ్రహ్మరంధ్రమున నేర్పడి మో్ఱయు ప్రణవనాదంపు సోంపెవ్వ డాలింపుచుండు। భూమధ్యమున హృన్నభో వీథి వెల్గు చిత్కళల నెవ్వడు బోడగాంచుచుండు। నంగనాద్యఖిలేంద్రియములు సౌగ్రధీ రూపము గు బిందు వెవ్వని వంటకుండు। న నిల పూరక రేచకాది సంగతి నెవ్వ హంసమేనని యెవ్వడలరుచుండు। నలఘు నాదకళా బింబ హంసగతుల। వింటి బోడగంటి నంటకయుంటినంచు। చుంటినవ్వ త్తినంటక జ్యోతియలరు। సదిహకారాకు ర్థపలక్ష్యార్థమనఘ ✻ గీ॥ గీ॥ తగు హకారసకారమధ్యస్థమగుచు। నలరు బిందువు నయ్యుభయార్థ రస్థ। మైన వాచ్యార్థరహితమౌనట్లుగాను। గలుగు లక్ష్యార్థములకు నైక్యంబు తెలుపు ✻ సీ॥ అనుపమంబగు నప్రత్యగ్జ్యోతియగు నేను సురుచిరంబగు పరంజ్యోతి నగుదు। సురుచిరంబగు పరంజ్యోతియే యనుపమంబయిన ప్రత్యగ్జ్యోతి నైన నేను। యనుచు నీ విధమున నాయా హకార సకారవర్ణములపై గలుగు నుభయ। వాచ్యార్థముల నెల్ల వదలుచో నుభయ లక్ష్యార్థంబులకు నైక్యముండుకొనుట। పరమహంసతత్త్వపరమైన యర్థంబు। పరమహంసలకును పరమమతము। నట్లుగాన సూవె యాసపవాహమ। హంసయనెడు వాక్యమర్జంబు ✻ వ॥ యిర్విధంబున దేశికోపదేశపూర్వకంబుగా నుద్దేశించి యుభయ దేశకాల పరోక్షాపరోక్ష విశేషంబుల నిషేధించి యుభయ లక్ష్యభూతుండైన పురుషుండొక్కండని యెఱుంగుచందంబున హకారసకారంబులకు వాచ్యార్థంబులైన పిండబ్రహ్మాండంబులని రాకరించి లక్ష్యార్థంబులయిన ప్రత్యక్పరంజ్యోతుల నైక్యంబు దెలియుట జీవేశ్వర హంసైక్యంబిదియే పరమహంసార్థ ఛావంబిదియే యున్నస్వావస్థయని చెప్పంబడు నట్టియున్నస్వావస్థయందు

త్రివృగభిన్నపరంజ్యోతిస్స్వరూపంబనుసంధానంబు సేయు పరమపురుషుండు
ప్రణవస్వరూపుండగు నాకర్ణింపుము ✱ ఆ॥ అమలంబగు నాదముకా । రము బిం
దువుకారము పరమకళ యెమకా । రము మూడె నసీ నోంకా । రమటంచు న
చింతురాత్మ నిపుణులు వత్సా ✱ గీ॥ క్రమముతో దనకారతత్త్వము నుకార । తత్త్వ
మున నయ్యుకారతత్త్వము మకార । తత్త్వమున నన స్వాకారతత్త్వంబు ప్రణవ । తత్త్వ
మున నూర్ధ్వప్రణవతత్త్వంబు వెలుగు ✱ గీ॥ అట్లుగాన నశేషసకలవర్ణత్రయము
రూపమైన వాచ్యరూపము డిగి । పరమతత్త్వమైన ప్రణవస్వరూపమే । నని యెరిం
గి మోక్షమందు మనుజుడు ✱ క॥ యిది తారకయోగంబిక । పదిలముగా సాంఖ్య
యోగపద్ధ వెరిగింతు । పదపడి తారకయోగము । మదికి గైకొనజాలు విమలమ
తికి దలంపన్ ✱ క॥ యోగంబన నెయ్యది సం । యోగంబగు నది యెసాంఖ్య యో
గంబున సం । యోగంబగు శాస్త్రంబులు । యోగము సాంఖ్యము ననరెండు నొ
కటనుచుండున్ ✱ గీ॥ సాంఖ్యమన ననుతత్త్వసంఖ్యాక్రమంబెల్ల సాధ్యమగుట దీని
సాంఖ్యమండ్రు । సుగతి జానవడ నుమాత్మ మట్టోటచే । విశదపరచెదాని వినుము
మార ✱ క॥ యాజగములు బోడము ఫ్ఘమున । నాజగములు బోవుతుది నాధా
రంబై । తేజోమయమై నేరయో । గాజంబై యేకతత్త్వరాజము వెలుగున్ ✱ వ॥
ఆదిమద్రియు ✱ క॥ యేకమ నేకము [illegible] । లోకము లోకమున తాన్యలోకము
పరమ । లోకము లోకము సంది । న్నాకము నాకము [illegible] నాదంబయ్యెన్ ✱ క॥ ఆ
నాదము నాదంబై । హీనాచానాదిహీనమఖిలజగము నా । దాన ప్రధానమునకు
ని దానంబై యొప్పు తదభిధానంబగుచున్ ✱ క॥ పరమై నిజరూపస్థ । [illegible]
తివచనగణవిపరీతమై నిగతా । పరమగతా పరము [illegible] । పరమై యది నిఖిలవస్తుపర
మై యలరున్ ✱ క॥ కరణాంతసంస్కృతిసం । కరమైయగు సంపరసని [illegible] మై ప్రజ్ఞా ।
కరమై విషయజ్ఞాదము । [illegible] రమై యతివిమలమతిసుకరమై యుండున్ ✱
క॥ పరము పరక పరమ పరకు । పరము జగదుపరము నాస్తి [illegible] తత్త్వమిత । [illegible]
మరు శాస్త్రంబులు । పరమగు పరమార్థము దియొంకరికింపంగన్ ✱ క॥ చరము చర
ముగుచున్న [illegible] । చరముగు దృశ్యంబు [illegible] । చరభూచరవనచరజ

లు చరంధ్రీచరచర సడిమొనర్చింపంగన్ * సీ॥ ఒక్కటివిశి రెంటికోర్చి మూడిం
టినిడించి నాల్గింటి సాధించి యైదింటిమరల్చి యారింటిఁబరిమార్చి
యేడింటి నెలవులో నిముడఁబోవ। నెనమండ్రు సతులతో నెడఁబాసి తొమ్మిదివాకి
ళుదీపికావాక్యములను। దిశదిశ వెలయఁజూపడఁప జీనక్షుతమున యెంక్షికంబపు
నేడనొప్పచున్న। చావుఁగావు తేనితత్కాంగిట జేర్చి। మొదలుతుదయు లే
ని మోదమంది। తల్లదూగుమునులద్రోలకు వేరుగా।కున్న యదియె బ్రహ్మమో
కుమార * గీ॥ అది యొకటి రెండు మూడునాశ్చైనారు। నేడు … నిమ్మిది తొమ్మి
దియు నను దేనా। సంఖ్యల గణింప బడు తత్వసంఘములకు। నవలవెలుఁగొందు నేక
తత్వాత్ముఁడగుచు * గీ॥యేకతత్వమనఁగ నేకమే వాద్వయ। మౌ నెడి వేదశ్రుత
మదియు నిఖిల।తత్వములనెమూలతత్వంబదానికి। తత్వమితరమదియుదప్ప
లేదు * వ॥ అట్లగుటం జేసి యాతత్వం బేకతత్వాది దశతత్వాంతంబులగు
తత్వంబులకతీతంబని చెప్పబడు నందు నేకతత్వాతీతతత్వం బెట్లనిన నాకర్ణిం
పుము * క॥ ఆయేకతత్వమై వవా। యాయమతత్వంబుదోచెనదియేకమనా
నాయేకాదిదశాంతః।ధాయకతత్వములలో ప్రధానంబది యౌక * క॥యేకం
బజమసితాదిగ।నై కాత్మకమనగబడియెనామ్నాయమజా। మేకావని పలుకు
చునది। గాకనవలవెలుఁగుదానిగను గొనవలయుఁ * వ॥ మరియు నయ్యేకతత్వా
తీతుండగు పరమాత్ముండు ద్వంద్వతత్వాతీతుండని జెప్పంబడునదియెట్లనినా *
క॥ అప్రకృతితత్వమతిస।న్ప్రకృతని మాయయనగ తామసగుణరూ। పప్రకృ
తినవిద్యయనం।గప్రకటము నొందె ద్వంద్వగతిచే కూరన్ * క॥మాయావిద్య
లయందున।మాయావిద్యాత్ముఁడొకఁడుమాం … గొనెన। ఈ మాయావిద్యోపా
ధికు।లై యీశ్వరజీవులిరువురైరి తలంపన్ * వ॥కావునా॥ ... *
క॥ ఆప్రకృతిద్వంద్వమునకు।నాప్రకృతిద్వంద యూతచిదాభాసులకున్।దాప్ర
త్యక్షవిలక్షణు। డై ప్రత్యగ్భిన్నుఁడలరుఁగనికనుమనఘ॥ వ॥ మరియు నాద్వంద
ద్వతత్వంబుల నేకంబులుగలవవియెట్లనినా॥ క॥ కరణములు పదియునంతః
కరణంబులు మూఁడు ప్రాణగణము ప్రకృతియం। బరము క్ష్యభూతములతో।యు

రూపవిధినాల్గదియ్యేనవియు నెన్నికతోడన్ ॥ క ॥ ఆపిదృశ్యాదృశ్యంబులు। నవిరుహా
తు రాకులరములవియె నపరాపరలున్। నవిద్యేప్రత్యేప్రజ్ఞులు। నవిపదుసునా
త్మాత్మలందు రార్యులు ధాత్రిన్ ॥ కావున ॥ క ॥ యూర్ధ్వంకృత్యాకృత్యాంశకన్ ॥ చే
ద్యాంద్యజగంబులక్ష్యచితమై యుంటన్। యూర్ధ్వం స్వాత్త్వసంగతి। కర్త్యం ద్యాత్వ
త్మ ందుసాటియానికి నపలయూన్ ॥ వ॥ అని చెప్పి మరియు నప్పరమాత్మందు త
త్వత్రయము విలక్షణుండని చెప్పం బడునదియెట్లని నవినుము ॥ క॥ జీవేశ్వరులనుస
మ్మా। యావిద్యయు మొదలి కారణాంగములనిమ్యా। నారయ తత్త్వము చేవా
నావయువాత్మ కతనుస్వ సంబైనిలిచెన్ ॥ క॥ భూతంజసప్తాలికసం। భూతేము
లగుకరణపవన బుద్ధిమనస్సం। ఘాతమనుసు క్ష్మాంగముత। ద్యోతతమోహ కృష్ణ
తమ యొప్పు రుతనివందున్ ॥ క ॥ ధీంద్రియములైదు వాగా। దీంద్రియములపంచము
లుపధియుహృదయముననిషా। దీంద్రియములు నాల్గిటితో। పాంద్రాసనవము
లునవసప్తకము గణింపన్ ॥ క॥ తనుతనువదియగునదియును। తనతనుధ్రువ గతి
యుదాని తాదాత్మ్యముచే। తనుతనుదా మెలగెడిచే। తనుతనుగా గనుచుం
త్రిప్రతనరహితునిగన్ ॥ క ॥ ఆగాత్రములనవస్థా। భోగంబులు మూడుగలవు
బుద్ధిగణింపన్। జాగరమనగాస్వప్నము। నాగసుషుప్తి యనమూడునామము లా
లోక్యున్ ॥ గీ॥ సకలబాహ్యార్థభోగంబు జాగరంబు। నాంతరార్థభోగ ప్ర
కటిబాధభవము॥ స్వప్నమైయుభయ ప్రపంచప్రసుప్తి। సుప్తిజీవాత్మ డుండ
ననుస్యూతుడరయ॥ గీ॥ ఆయవస్థలమూడింటి నాశ్రయించి। యల యుజీవుల ను
వ్యూరంపరయజాగ। శమున విశ్వాహ్వయుడు స్వప్నమున తైజ। సాహ్వయుడు
సుప్తియందె ప్రాజ్ఞాఖ్యుడుండు॥ గీ॥ అందువిలసిల్లె వ్యాపహారి ॥ సమచిదా
భాసుడైతై జసుడును స్వప్న। కల్పిత ప్రాతిభాసికాఖ్యలను ప్రాజ్ఞు। త్రోసివ
చ్ఛిన్న పారమార్థికులనంగ॥ క॥ ఆత్రిశయశరీరములకు। నాత్రితయావస్థలకు తే
వక్షిమానాభా। సత్రితయమునకు వేరగు। మాత్రమునన్ ప్రత్యగాత్మ జూడగ
వలయున్ ॥ క॥ సృష్టిక్రమమిదిమరియును। దృష్టిక్రమమునను దేహ మహిదాప
స్థా। విష్టత్రయమునకవ। శిష్టుండగు పరాత్మ జనుచు గణింపవగున్ ॥ అది యె

ట్టించె ని॥సీ॥ తలపవ్యష్టిస్థూలతనువులన్నియుగూడి కడుసమష్టిస్థూల కాయ
మగును। తనువ్యష్టిసూక్ష్మగాత్రములన్నిఁ జతఁగూడి మహాసమష్టిసూక్ష్మాంగ
మగును। వ్యష్టికారణవిగ్రహంబు లన్నియు నేకీభవింపసమష్టికారణదేహమగును।
నావ్యష్టిజాగరణాద్యవస్థాసంతతిసమష్టిజాగ్రదాదికములగును। నాసమష్టిశరీ
రత్రయమునకు నాస। మష్ట్యవస్థాత్రయంబులమరిన యాశు। వైరిముఖ్యస్వరుండగువి
రాట్టనహిరణ్య। గర్భుఁడనఁ జీవ్వరుండనంగాను మూఁడు॥ క॥ నానాపిండాండంబు పిరా
ట్టువైశ్వానరాత్ము। డన గవైరాజసుఁడనఁ దనకగర్భు। డామహాప్రాణసూ
త్రాత్ములనఁగనీశ। సండశేషుఁడవచ్చి నన్నడనగఁ దనరు॥ గీ॥ ఆసమష్టిశరీరత్రయ
మునకాస। మష్ట్యవస్థాత్రయమునకు సమ్మహీతములగు। రాజ్ఞప్రురుషోమగర్భ
శ్వరములన। కవలవెలుఁగొందు పరమాత్ముఁడని నెఱుంగు॥ వ॥ మఱియు నా ప్రత్య
క్పరమాత్ములకైక్యంబు దెలుపుపదత్రయంబును నది యొక్కటిగలుంగు నది
యెట్లని సనాకర్ణింపుము॥ క॥ పదములలోపల శేఖర। పదంబులు మూఁడలరు శ్రు
తులపరికింపఁగ స్వం। పదమనఁ దత్పదమనఁ నసి। పదమనఁగ దెలియుము క్రీపద
ముఘటించుఁగ॥ గీ॥ అందుత్వంపదమునకర్థంబు జీవుఁడు। నలఘుతత్పద
మునకర్థమీశు। డాస్వశబ్దములకు నైక్యంతసమరసై। క్యంబుసేయ సిపదము
నకర్థగరయు॥ క॥ అర్థంబిపదములకి। ట్లర్థింపవిరోధమొనరవునవినుమికవా।
చ్యార్థములత్యాగ్యంబసి। యర్థద్వయ మిహపరునందునఁ సయట్లనిన॥ గీ॥ వ్యష్ట్య
వస్థాశరీరజీవత్రయంబు। లగుసుత్వంపదమునకు వాచ్యార్థగురయ। వ్యష్ట్యవ
స్థాశరీరజీవాతిరిక్తు। డగుమత్వంపదము నకులక్ష్యార్థమవఁగ॥ క॥ కావున వా
చ్యార్థంబునుమఱి। లావునఁ గడద్రోచితెలిసి లక్ష్యార్థము తా। నైవెలుఁగుప్రత్యగా
త్మని భావింపఁగవలెనుచిత్స్వభావుండగుచుఁ॥ గీ॥ యింద్రియజడదుఃఖాత్మ
కతనుహృదయ। సతిమునాదియుక్తప్రపంచాతిరిక్తు। డగుచుసచ్చిత్సుఖాత్మకుఁడం
తరాత్ము। డక్రురుడుసాక్షిమాటస్థుఁడనఁగ దనరు॥ సీ॥ తగుదారపుత్రపశ్వాద్యే
షణములను యాపణత్రయమిచ్చయించఁడితఁడు। నధ్యాత్మకాదిభూతాధిదైవ
ములను తాపత్రయము నైనగుడితఁడు। పరుసభూతభావివర్తమానముల

సుకాలత్రయంబునకుఁ గందడితడు। కలితవాఙ్మానసకాయంబులను మూడికరణత్ర
యంబుతోఁ గలయడితడు। సకలదుష్కృతసుకృతమిశ్రంబుల నెడి। యలఘుక
ర్మత్రయంబునకొందడితడు। శాస్త్రగ్రహలోకవాసనల నెటివాసనాత్రయ
మునకలవడడితండు॥ సీ॥ ఆమ్నాయవాక్యయుక్త్యనుభవంబులను ప్రమాణత్ర
యాగ్ర వ్యమానుడితడు। సారవైరాగ్యవిజ్ఞానభక్తుల నెటిసాధనత్రయసి
ద్ధసాధ్యుడితడు। సహజకర్మభ్రాంతిజన్యంబుల నెడితాదాత్మ్యత్రయాసంగ్రహా
త్ముడితడు। సంశయవిపర్యయాసంభవములను భావనత్రయదూరభావ్యు
డితడు। ఘనతరారబ్ధసంచితాగాముల నెడి। భూరికర్మత్రయంబున బొందడిత
డు। నెపుడనిచ్ఛాపరేచ్ఛానిజేచ్ఛలనగ। జెల్లుప్రారబ్ధముల మూటి జెందడిత
డు॥ సీ॥ ఆనఘ శ్రోత్రశ్రుతిత్వక్స్పర్శలు స్పృష్టస్పర్శనసవర్ణలు ద్రష్టృనయన
దృశ్యములు ఘ్రాతృగసనారుచులును ఘ్రాతృఘ్రాణగంధములు వక్తృవా
గ్వచనములును। కర్తృకరక్రియల్గంతృపాదకరణయానములు ఖఱుతృగోపా
నిహుఖములు। విసర్జయితృపాయువిసర్గములు మంతృహృదయబోధలును చేత
యితృచిత్త। ధారణలు బోధయితృమేధావినిశ్చయములహంకర్తృహం
కృత్యహంక్రియలును। నాదిగాగల త్రిపుటులు నిట్టికిన। తితుడాత్రస్వగా
త్ముడౌ ధీరహృదయ॥ సీ॥ గుణములుమూడని గణుతింపబడుసత్వగుణరజోగుణ
తమోగుణములనగ। నాగుణకలితంబులై యహంకృతిబుద్ధికర్తృభక్తిజ్ఞానకర్తృ
తృప్తి। శ్రద్ధావిరక్తిదీక్షాతపస్సుఖధృతులలనువిశ్రయాహంకృతులకు। త్రివి
ధబుద్ధులకును త్రివిధకర్తలకును త్రివిధభక్తులకును త్రివిధధృతి। త్రివిధబోధత్రి
కర్మత్రితృప్తులకును। త్రివిధశ్రద్ధాత్రివిధవిరక్తిత్రిదీక్షలకును। త్రివిధతపోనిష్ఠ
లకును త్రిసుఖ। ములకు త్రిధృతులకితడాదిమూలమనఘ॥ సీ॥ సతతమూలో
డ్యాశజాలాంధరములను బంధత్రితయవినిర్బంధుడితడు। మానితాంతర్బహి
స్స్వర్గత్వములను లక్ష్యత్రయమునకలక్ష్యుడితడు। చంద్రాగ్నిసూర్యాత్రభా
స్వరమండలములను ఖండత్రయమధ్యగుహితుడితడు। ప్రకటరేచకసుపూ
రకకుంభకములను పవనత్రయమునకసాధ్యుడితడు। స్వర్ణదీయామునాసర

తలకూట । మనుము ఇడాపింగళ సుషుమ్నాఖ్యనాడి । కంఠ త్రికూటము సంప్ర
కాశ మొందు । నాదబిందు కళాత్రయానందుడితడు ॥ గీ ॥ తత్త్వమస్యాత్రితత్త్వావ
స్థాభిమాను । లగు పత్త్వదమునకు వాచ్యార్థమరయ । వెలసమబ్ద త్రితత్త్వావస్థా
భిమాన । సాక్షి తత్పదమునకు లక్ష్యార్థమనఘ ॥ సీ ॥ అతడు సత్యంబు విజ్ఞానమనం
తము నగుచు । నెంచబడు భూతకార్యప్రపంచమునకు । సాక్షి చైతన్యమయుడు
విజ్ఞానఘనుడు । సంగరూపకుడు పరమాత్ముడలరు ॥ సీ ॥ మొదల కారము కా
రముమకారము నిద్దడి వన్నె త్రిగుణలయానాసుడితడు । గురుతరాజ్ఞానమావ
రణంబు పైకొనుచును మహాశక్తి త్రయాభ్యుడితడు । తగు నిమిత్తంబు పాదానం
బుతనుభయమను కారణత్రితయాఢ్యుడితడు । కడి దేశకాలవస్తుకృతంబుల
ను పరిచ్ఛేదత్రయాపరిచ్ఛేద్యుడితడు । గడు సజాతి విజాతి స్వగతములనగ । చె
నగు భేదత్రయమునకభేద్యుడితడు । తనరు సాత్త్విక రాజస తామసంబులనుగు
ణత్రయరహిత చిదాత్ముడితడు ॥ సీ ॥ సంతతంబు ఋగ్యజుస్సామంబులని యొడివే
దత్రయమునకు వేద్యుడితడు । తగు స్వర్గమర్త్యపాతాళంబులని యొప్పి లోకత్ర
యాంతరాత్ముడితడు । జలజాసనాచ్యుతశంకరులని వెల్లు మూర్తిత్రయము
నకు మూలమతడు । కృత్యంగ గీతాత్మ సూత్రంబుల నెసప్రస్థానత్రయమునకు
ప్రాధ్యుడితడు । సలలితేచ్ఛాక్రియాజ్ఞాన శక్తులనగ । నెసగు శక్తిత్రయమునకు
హేతువతడు । సారసాలోక్యసామీప్యసారూప్య । ములనగు త్రిముక్తి
చైతన్యముక్తియతడు ॥ గీ ॥ ఉభయ లక్ష్యార్థములనిట్టులుండజూచి । నుభయ
దేశవయిక్యానుభవము పురుష । కొకనిగాజూచి వైవడి నొకటిగాను । భేదసి
భావింపవలయు శేషమునకన్న కాదు ॥ గీ ॥ ఘటశరావములను మట్టిఘృహం
బులనిపి । కార్పవపములనుకడప దోంచి । వంటి మింటిమంట నొంటిగా గనుడం
టి । నెరుగుమితని తని నేకముగను ॥ క ॥ యిదియని పదమునకర్థ । మిదియలా చా
ర్యోపదేశమిదిని గమార్గం । బిది మోయధార్థమగు గోప్యం । బిది గను గొనవా ని
మాత్తి నెరగించు ను ॥ వ ॥ యాత్మత్వత్రయ విచారం బెరుంగించి వెండియు
నాత్మం మతోత్పత్తి ప్రయత్నవ్యతిరిక్తం బని చెప్పం బుద్ధి నధ్యాస్తం బెరుంగకుండ

కతత్త్వచతుష్టయస్వరూపవిచారంబు దెలిపెద నాకర్ణింపుమ ॥ క॥ క్రమము
న తత్త్వచతుష్కము లమరుచు లనుబంధసాధనాగమవర్ణా । శ్రమదేహావస్థా
వైచిత్ర్యముఖ ।మనాదియోగమ్ము వ్యక్త్యధీనములగుచున్ ॥ క॥ అందనుబంధచతుష్ట
యమందంతర్భూతములు తదన్యములై । పేరొందిన తత్త్వచతుష్టయ।సందోహ
క్రమము వచించి విచారింపంగన్ ॥ క॥ అనఘా యందనుబంధం।బనగా నధికారివి
షయము సంబంధం।బనగా ప్రయోజనంబన।నను వొందించు చతుర్విధంబుల యొ
ప్పరిత్రిన్ ॥ క॥ అందు సాధనచతుష్టయసంపన్నుండధికారి యాగమచతుష్టయం
బు విషయంబు వర్ణాశ్రమశరీరావస్థాంతఃకరణవైచిత్ర్యాది చతుష్టయంబులు
వ్యష్టిసమష్టిభేదంబున ద్వైతరూపంబులైన జీవేశ్వరోపాధులట్లగుటం జేసి
తదుభయోపాధిపరిత్యాగపూర్వకంబుగా బ్రహ్మాత్మైక్యానుభవంబు సంభ
వించుట సంబంధంబు కాలత్రయంబునందను గమించు యోగచతుష్టయపరంప
రలకుం జడని చతుర్విధమ్ము వ్యతీతంబగు కైవల్యంబు ప్రయోజనంబట్లుగావు తత్త్వ
క్రమంబను క్రమంబు జెప్పెద నవధరింపుము ॥ క॥ నిత్యంబా పరమార్థము ।ని
త్యంబు ప్రపంచమని గణించుట నిత్యానిత్యపదార్థవివేకము ।సత్యముగా నిది
యు మొదటి సాధనమరయన్ ॥ గీ॥ ఇహసుఖంబులైన యీషణత్రయముల ।
పరములైన స్వర్గభవసుఖముల ।నాసలేమియను నిహాముత్రఫలవిరాగము ద్వి
తీయసాధనము దమార ॥ క॥ శమము దమంబుపరతియు ను।క్షమయును శ్ర
ద్ధయు ననాత్మశమితసమాధా ।నములొందజూడి యీయన్నియు ।శమాదిషట్కము
తృతీయసాధనమరయన్ ॥ క॥ ఇతరఫలంబుల గోరక ।సతతము నిర్వాణపద
ము సాధించెదను ।దృఢనిశ్చయము ముముక్షుత్వము ।జరపజనది యీము చతుర్థ
సాధనమరయన్ ॥ క॥ ఈ నాలుగు సాధనములు। బూనిన యధికారి భక్తిబో
దలగురులకు స్థానత నాభావాత్మా ।ధీనచతుస్సేవలను మనంబరవిరించున్
క॥ అగురుడను గ్రహించిన ।నాగమములగల చతుర్మహావాక్యముల స్థాగమ
మున నొందిన విషయము ।గానైకాత్మ్యయశ్యసింపుక్రమము దలిర్పన్ ॥ గీ॥ మొదల
నాడి పురుషసూక్తము స్ఫురిత ప్రాణములు జనించె వేదములును నాల్గు। నవియు

ఋగ్యజుస్సామాథర్వణంబుల సిద్ధపడ జెప్పుదుము॥ ॥ ఆచతురా
గమములయం దాచరితంబులు చతుర్మహావాక్యములం దాచరితార్థజ్ఞులు
వి ద్యాచరితార్థమున నైక్యమందుదురనఘ ✱ వ॥ అది యెట్లనిన ఋగ్వేదంబు
నం ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ యను మహావాక్యంబును యజుర్వేదంబున నహం బ్రహ్మా
స్మి యను మహావాక్యంబును। సామవేదంబున తత్త్వమసి యను మహావాక్యంబు
ను అథర్వణవేదంబున నయమాత్మా బ్రహ్మ యను మహావాక్యంబును ఆవలో
క్యంబులందు ప్రజ్ఞాన ప్రదాహం పద త్వం పదాత్మ పదార్థంబులు జీవపదార్థం
బులు- బ్రహ్మపద తత్పదార్థంబులు- నీశ్వర పదార్థంబులు- జీవేశ్వరుల
కు వాచ్యార్థ నిషేధపూర్వక లక్ష్యార్థైక్యంబస్మ్యసి పదార్థంబులట్లుగావు
నా ✱ సీ॥ వను ధామరాధీశ వైశ్య శూద్రాఖ్యుల నలరు వర్ణచతుష్టయము మను
వారు। యల బ్రహ్మచర్య గృహస్థ వానప్రస్థ యతులాశ్రమ చతుష్టయము మహా
త్మ। రహిం స్థూల సూక్ష్మ కారణ మహాకారణాంగములు దేహచతుష్టయము ద్వి
జేంద్ర। సుకర జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తి తురీయముల్ చలదవస్థాచతుష్టయము మనుజ
న। యలఘు విత్తమనో బుద్ధ్యహంకృతులును। సలలితాంతఃకరణచతుష్ట
యము ధీర। వెరయు మైత్రీ కృపా ముదోపేక్షలవని। నలరు మైత్ర్యాదిక చతుష్ట
యము బుధేంద్ర ✱ తే॥ యీ వర్ణాదిచతుష్టయంబులు సమష్టివ్యష్టి భేదం
బునకు। ద్వైవిధ్యంబున నీశ జీవులకు నత్యంతాశ్రయోపాధులై। యూవేశంబ
యిలోచు గాపునతదీయావేశమ్ము న్లతుణ। వ్యావృత్తి నద్వయో యబెందు నుత
దైర్వ్యావాప్తి సంబంధమ్ము ✱ తే॥ యీవిధమున జీవేశ్వర। భావంబులుడిచి
హైక్యపదమొందినవా। డేవేళలన శియింపని। కైవల్యము స్వప్రకాశ కము
గా జెందుఁగా ✱ అది యెట్లంటేని ✱ సీ॥ మహితభూతము వర్తమానంబు భావి నా
య లపడు కాలత్రయంబునందు। బహు దివ్యదినవాసరపక్షమాసర్త్వయనా
బ్దాది రూపకాలక్రమమున। శెరలివచ్చుచు పోవు కృతయుగ త్రేతాయుగ ద్వా
పర కలియుగంబుల నగ। జల గెపయుగచతుష్టయపరంపరలకు లోపమొందక
సుపాలోక్యముక్తి। సామరూప్యముక్తి సామీప్యముక్తిసా। యుజ్యముక్తులన

గనొప్పు నాత్మముక్తుండునునాదిమూలమై యుండుకైవ్యమందు నిలచు।
వాడుఘనుడు ॥ గీ॥ మరియుముక్తఘనులమన్నింపనాత్మ విదుండునాత్మవిద్వ
రుండునాత్మ। విద్వరీయుండాత్మవిద్వరిష్ఠుండన। నలువురై ప్రసిద్ధికలనఘచరిత్ర ॥
గీ॥ అందునాత్మవిదుడునాగమోక్తక్రమమ। చారకర్మతతులసలిపిగురుని। నదుప
దేశమందిసంసారమున నుండి। స్వస్వరూపమగ్నశాంతినొందు ॥ గీ॥ ఆత్మవిద్వ
రుండనఖిలక్రియలవిధి। సన్యసించిగురునిసముఖమొంది। శ్రుతివిచారయుక్తి
శోధించిచిదూహ। ధ్యానమునశాంతిపదమునొందు ॥ గీ॥ ఆత్మవిద్వరీయుడ
ఖిలంబువిడచి శ్రుతి। యుక్తిగురుకృపలమరయుక్తిదనర। మధ్యమధ్యనొడలుమర
చి మేల్కొనుచుచి। న్మాత్రమొందు శాంతిమగ్నుడగుచు ॥ గీ॥ ఆత్మవిద్వరిష్ఠు
డఖిలంబుతానుతా। నఖిలమగుచునుప్పుడైనయట్లో। కింత మేల్కొలేనెంతో
గుణాతీతుడనగ బ్రహ్మరూపుడైవెలుంగు ॥ క॥ యానలుగురికి విరక్తులు।
జ్ఞానములుపరతులుచిత్తశాంతులుసుఖముల్। న్యూనాధికముల నుందురు।
జ్ఞానిమగతియొకటేబోధకారణమగుటన్ ॥ వ॥ అనిచతుర్విధతత్త్వస్వరూప
విచారంబెఱుంగించి। వెండియునాత్మస్వరూప విచార ప్రకటంబు సేయుకొఱ
కుపంచవిధతత్త్వ స్వరూపవిచారంబెఱుంగించెదవినుమదియెట్లనిన జ్ఞానేంద్రి
యంబులును కర్మేంద్రియంబులును ప్రాణంబులును భూతంబులును ప్రళ
యంబులునుయివియొకట్టొకట్టియుతత్త్వపంచకంబై విలసిల్లు నందు ॥
క॥ ధీంద్రియ పంచకమగు శ్రో। త్రేంద్రియముత్వచనగత్వగింద్రియ
మానసనా। నేత్రేంద్రియ జిహ్వేంద్రియమ్ము। ఘ్రాణేంద్రియముల సంప్రసిద్ధి
చెప్పనువత్సమ్మ ॥ క॥ వాకీయుపాణియుపదగుద। మోనములుకర్మేంద్రియం
బులోక పంచకమా। ప్రాణవ్యానోదానా। పానసమానములు ప్రాణపంచ
కమమ్యౌ ॥ క॥ రవరసుసుస్పర్శమురూపము। చవిగావియు ధీకరణవిషయము
లునైదున్। ప్రవచసరవనాగమనము। వివిసర్గము లైదుకర్మకరణక్రియలున్ ॥
క॥ కరణంబులువిషయంబులు। కరణంబులు క్రియలుతానుకర్తైనయుయా। కర
ణంబులక్రియలనిరా। కరణంబొనరింపతానకర్తైయుండున్ ॥ ఇదియట్లం

జేసి॥సీ॥ వీనులు శబ్దముల్వినుచుండ నెన్నింటి దెలియుచుండెడిలోని తెల్వి
నేను। తనువు స్పర్శములగనుచుండ నన్నింటి దెలియుచుండెడిలోని తెల్వి నే
ను। కన్నులు రూపముల్గనుచుండ నన్నింటి దెలియుచుండెడిలోని తెలివి నే
ను। రసనవ రసములు గనగ నన్నింటి దెలియుచుండెడిలోని తెలివి నేను।
స్థిరత నాసిక తా వాసింపుచుండ। దెలియుచుండెడి నాలోని తెలివి నేను। హృ
దయమింద్రియములతోడ నెనసియుండ। దెలియుచుండెడియాలోని తెలివి
నేను ॥ సీ॥ వాక్కులు వాక్యముల్ వక్కవాని తత్క్రియలగాంచెడి ని
ష్క్రియుడ నేను। కరములు కర్మముల్గావింపవాని తత్క్రియలగాంచెడి విని
ష్క్రియుడ నేను। చరణంబులటనల జరుపుచుండవాని తత్క్రియలగాంచెడి వి
నిష్క్రియుడ నేను। గుదము విసర్గముల్ గొనుచుండవాని తత్క్రియలగాంచె
డి నిష్క్రియుడ నేను। గుహ్యము గ్రామ్యసుఖము గైకొనగ వాని। తత్క్రియ
లగాంచు నిష్క్రియాత్ముడ నేను। ఇట్టులు నన్నిట్లింద్రియ విషయములను
వెలుగఁ జేయుచిదాత్మ నెరుంగవలయు ॥ క॥ ప్రాణంబులు తమతమ సం
స్థానంబులనుండి నైజధర్మంబులకై। యానంబులొందగను గొన। తానంబు
లనబుజ్జట్లదగులకయుండుఁ ॥ గీ॥ అన్నమయము సమీరమయము మనోమ
యంబు విజ్ఞానమయము సౌఖ్యమయము నగుచు। పంచకోశంబులవి స్వరూప ము
సకొకటి। పైనొకటిగగప్పుగొనగ నేర్పడకయుండు ॥ క॥ కోశములీగతి క్రిమి
కృత్తు। కోశంబుల ఖాలిగప్పుకొని యాత్మ నిసం। కోశము నడించుటత। తో
తిములకు తనకు వేరుగురు తెరుగదగుఁ ॥ అది యెట్లంటేని... ... ॥

సీ॥ అన్నజసంభవంబన్నమయంబిది గాను నేవీనిని గాంచువాడ। ప్రా
ణవాక్ప్రభృతులు ప్రాణమయంబిది గాను నేవీనిని గాంచువాడ। శ్రవణాది
యుత మానసము మనోమయము గాను నే వీనిని గాంచువాడ। జ్ఞానేంద్రి
యములు ప్రజ్ఞయు బుద్ధిమయమిది గాను నేవీనిని గాంచువాడ। మానితజ్ఞాన
మానందమయము నిశ్చయా। గాను నేను నవీన్నిని గాంచువాడ। ననివిచారించి
కోశములను గదనక। కోశములు వేరనుచు గనుగొనగవలయు ॥ క॥ పుష్క

రగంధవహానల । పుష్కరధరలయ్యె పంచభూతము లంపుడు । పుష్కరపిత్ర
ములి ప్తత। పుష్కరములనుండు చంద మునవేనుంచు ॥ *క ॥ అవిచారమునం
గాకా *గీ॥ పుష్కరమున్స్వకార్యములయందు తా నంటి । యంటకను విభు
త్వమందినట్లు । పుష్కరాదిపంచభూతంబులంటంటి। యంటకేయవిభుడ
నైవశింతు* క ॥ ప్రళయము లైదగునిక్క । ప్రళయము నైమిత్తిక ప్రళయము
దినాంత। ప్రళయము ప్రళయ మహా। ప్రళయములన్ క్రమముతోడ ప్రాకృతి
ములగు ॥ అదిఎట్లంటేని * గీ॥ నిమిషమతునిమిషాలనగయమునవి యును
పదియునైనిమిదికాష్ఠను వ్పదికాలనవియు।కళయువియునన్ని నైనను ...
ద్వాద। శంబవిమా హూర్తనవియు త్రింశతిదినంబు * క॥ జన మానంబగ పది
యగు। దినమానముజాగ్రదాదికృత్యంబగునాళి శనమానంకమయ ంబున । గ
నమానిత్యప్రళయముగా దానిను కా *క॥ నరిమానదినకృ ...జ్ఞను। మరమా
నదినంబు తత్కాలమునంబునవగున।స్వరములు ద్వాదశదశశత।మ రుగ చతుర్యు
గములరుగునవిక్రమ మొప్ప * గీ॥ ఆదిమహాయుగమునష్మహాయుగంబె
యవని డెబ్బదియొక్కటిరైనిక్క। మనువుజనుపదిలుపురు మనువులరు
గ। నజునకహామాతుపనునిశయగుకలంప * క ॥ ఆయజుని దినములోనమ
హాయుగములు నూనపులిందు్రలమనులు ధరణీ।నాయకులుజమటునదివా।లా
యము నైమిత్తికప్రళయమునబడిరొక్క * క ॥ అనిశయెందునజుంప మహత
త్రంజెందునపుడిలాదులులప్పుడు। నానాప్రపంచముడుగుట। ద్వైనందినవిల
యమంచ్పదానికుమారా * సీ॥ ఆదివారపదిననురణిశతాబ్దంబులుజవ
వితిప్రళయము మొందు। నానమయంబునవనములోవనుడుగ్ర సృష్టి చిచ్చురేక
న్ను తెరచిచూచు। కమలబాంధవుడున్నకరములద్వాదశాకృతులునైకొ నమ
హోద్యోతులవెలుగు। తదుభయస్ఫూర్తులనుదయించినమాను డునకలలోక
ములుభస్మంబుసేయు। సప్త మారుతములుపొక్కవరణశీసు । వెడలినవ
మేఘములు మహావృష్టిగురియు। నణువములేడుగనెసివరెకొన...। నె
మహీమండలంబెల్లనాక్రమించు* ఉ॥ అష్మహీనాజలములలయ ...

జలమగ్నియందలి। పృగునగ్నిగాఢ్ప్రవణంబును గాలివశింపు మకరందరిపు
వసంహారణంబగుమానసంబునం। దప్పుదినాశ మొందహ మనెడదిజెందు
మత్తునందోగిఁ ॥గీ॥ ఆమహా ప్తతత్త్వను వ్యక్తమందడంకి। నదియోగ జ్ఞాన
ము స్త్యవిద్యాప్రకృతిప్ర। ధానమాయాదివివిధశబ్దములబలుక। బడియెడు
యంతయగుజనప్రళయమనఁబుఁ ॥క॥ ఆమాయన బాచార్యకృపామాత్మ
మునగలుగుప్రత్యక్పృత్తి హ్మైక్యవృత్తకాలము నందువిరామంబగు నమహాప్ర
ళయమనవలెఁ ॥క॥ ఈపంచప్రళయంబుల। బ్రాకృంచికదృశ్యమ్ము మొంపుపం
చత్వంబుఁ। దాకంచత్వము నొందక నాపరమాత్మ ండువాని లయుచుమం
డుఁ ॥వు॥ చ॥ వెలిగల పంచభూతములు విశ్వము తద్గత జీవకోటులు
న్విలయము నొందలోనగల విగ్రహధీహృదయేంద్రియా నిలంబులు। తదీయధ
చర్మయమ ల్విలయంబగుచుండజూచునే। విలయము నొందకంతటను వెల్గు
చునుండునటంచు గాంచుమా ॥క॥ అనియాట్లుతత్త్వపంచక। మునుతద్గతి తత్త్వ
దెలిపిమునకొనిషుగియా। ఘనుడీవ తత్త్వములకు। ననిశము వేరగుచునుండు
నదివినుమింకఁ ॥గీ॥ అనఘ స్వ జ్ఞానరుధిరమజ్జాస్థినరము। లగుటుపట్కో
శకంబులునవియుస్థూలదేహనిష్ఠంబులాత్మవిదేహిగాన। నాత్మతద్వ్యతిరి
క్తుడైయలరుచుండు ॥క॥ తమిన స్తిత్వము జాతత్వము। దినదినవర్ధనాత
యుపరిణామత్వము। క్షీణత్వము నాశిత్వమనం। షడ్భావవికృతి తతిఁ పరింపఁగ
॥క॥ యాషడ్భావవికారము। లీషడ్భావములుగావనీహోత్మ సకం। బీవణము
లేమయాషడ। నీషడ్భావాతిరిక్తుడెం దలంపఁ ॥క॥ క్రమముగ కామంబును
క్రోధము లోభము మోహము నుమదమత్సరము। లసమ కారివైరివర్గ। ధము
లౌ నాదిదిమ నోవికారంబగుటఁ ॥గీ॥ శోక మోహములును। తుష్పి పా
సలుజన్మ। మరణములును గూడి మహిమదూర్ము। లనిగణింపబడెనో విమునికి పాం
కాంగ। గతములగుట యాత్మ గాదు నిజము ॥క॥ అబ్జంబులారునాథా। రాజము
మణిపూరకాబ్జ మాస్వాధిష్ఠానాబ్జంబనాహతవిశు। ద్ధాబ్జములాజ్ఞాబ్జమనగన
నుక్రమమొప్పఁ ॥గీ॥ ప్రీతికనరక్తపీతపాండురమేచకపణిపేఁజపట్కు

మానురుమరితో। నిభముఖాజహరిగిరీంద్రజీవపరాత్మ। లధిపషట్కమూవ
డ్జములకు॥ అషట్కకాలంబులకును। గూఢదర్శనంబులకుత్రదధిపతుల
గునా। యూడ ద్వైవంబులకవల। శేషించుపరాత్ముడ వ్వ శేషజ్ఞ శ్రీ॥ సాం
ఖ్య యోగ శైవశాక్తత్రయావైష్ణ। వంబులనెడిమతంబులకును। ఖాద్యమా
నవస్తు భేదరూపుడుగాని। యద్వితీయు డాత్ముడు। డౌరుంగ॥ అనఘయ
జనయాజనాధ్యయనాధ్యాప। కప్రధానతన్మహ ప్రతిగ్రహంబ లనప్రసిద్ధ
మగుకర్మషట్కంబు। నకునసాధ్యుడాత్ముడని యెరుంగ॥ అవియెనుంగాక॥
క॥ నుల్లౌకికమును నిత్యంబును నైమిత్తకముకామ్యములు నిషిద్ధంబున్ ప్రా
యశ్చిత్తంబున। నుషట్కర్మములకాత్ముడలపడకుండుట॥ వ॥ కవితాధా
రయుఖాబ్జత్వ లషట్కంబాత్మ భక్తాదిక। స్థలతత్త్వంబుల షట్కమున్ప్రలి
తాచారాదిలింగాఖ్యము। గల తత్త్వంబుల షట్కము గా నుమహి
తాకారాదికంత్రాతురం। బులషట్కంబులగూర్చి శైవులు శివుంఛ్రా జంతు
రంతర్గతిన్॥ గీ॥ ఇలనిట్టుల వడగొనుపూ। జలపూజింపంగబడక సన్మయు
డూప। డ్జజస్థలలింగాతురములకన్యంబగుచువాని మొదలవెలుంగున్॥ గీ॥
నరిసుపక్రమోపసంహార్యతులనగన। భ్యాసమపగపూర్వమనగఫలము। నాగనర్థ
వాదమననుపపత్తియను। సంగవడ్విధములలింగములున్॥ గీ॥ అందుపక్రమ
మన ఛత్తునందునఖిలమమరగాంచుటతనుపసంహారమనంగ నఖిలమును
చిన్మయంబనియరయుటోప్పనన ఘయియారెంటిని కలింగమనియెరుంగ॥ క॥
చిన్మయమీవని తెలిపెడి। యాన్మ స్వసభవముగురినియుపదేశము చే।సిన
యమేననియెడిపల। స్మృతియభ్యాసము గువిచారింపంగ॥ గీ॥ యుపనిషత్ప్ర
మాణ మొనరంగలతెజా। వృత్తిదనరుచు భయవృత్తులనుని। రాకరించిత త్పరం
బులనైక్యంబుగనుటయుదియ పూర్వమలఘుచరిత॥ క॥ ప్రారబ్ధముగలయోష ని
ధ్యాసమధుదృశ్యమనచు కలచిబుధుండా। ప్రారబ్ధమజనజగమే। పారగచి
న్మాత్రుడగుటఫలము మహాత్మా॥ సీ॥ వినగనేవస్తువు విన్నందుచేవినబ
డనివస్తువు వినబడుచుండు। కనగనేవస్తువుకన్నందుచే కనబడనివస్తువు కన
బడుచునుండు। పలుక నేవస్తువు పల్కెందున పల్కబడనివస్తువు పల్కబడును

నుండు! తోడ నేవస్తు వుగల నీనకలవంగబడని వస్తువుదలబడుచునుండు| తోలు
త నే ప్రపెలిగి ంపును నెరుంగ| బడనివస్తువా యెరుగంగబడుచునుం | నది
పరంబని తెలిసినాలు లాగ పుమూ| స్థావా మనంబడునాలహృదయ ✻సీ॥
సకలలోహమృణాది క్రంబులగు విభాభరణాసి సుంభాదికములు| కనకలో
హమృదాదికారణం తువేగు వాచ్యంబులై ప్పటికిని| కనకలోహమృ
ంబులకు వేరులుగానని యెరుంగు తెలివిభాతి| నాత్మకార్య బునై
వ ంచి భూతభౌతికాకారప్రపంచమెల్ల| నాత్మకం బెవేరై యాకృతి
చు| న భవింబడిన యప్పటికి | వెలయ నాత్మకం బెవేరు గాదనిగాం
చు; తెలి సదు ప త్రిధీరహృదయ ✻ ॥ అనిప ద్వైతలింగంబుల| దన రెడుగ్రు
వాక కులా ప్యంబుల| గని బ్రహ్మ భిన్నుడ నే| నని తెలియగవలయు
త్మ డ చు ✻ ॥ అని చెప్పి పత్తత ము! లనగలవవి దెలియనాత్మ
ం బె ను మదితు ఖనంపవ | లనుభవ మొందించుమరియునవి
ట్టి ✻ వ॥ ఆ రసపకంబును ధాతుసప్తకంబును జవ్వాసప్తకంబును
తత నకంబును అజ్ఞానభూమి సప్తకంబును విజ్ఞానభూమికాసప్తకంబు
ను ం లప క్రమంబున నెరుంగించెదనవధరింపుము ✻ గీ ॥ మహాదహం
కారంచ నా త్రా| పంచసప్తకంబి కిరంపరించె| వరుసనాత్మన
వమ్ము హాకా సు| దని జ్ఞాన స్థితో గలయావల ॥... ... ✻
గీ॥ చర్మరక్త మాంసశల్య మేదనా యు|మజ్జ నగ జెల్లుమహీతధాతు|సప్త
కంబునిది యుశారీరకమగుటగా| దాక్ష్యాద్విలక్షణాతు డరను ✻గీ॥ వరుసవ
జ్ఞానమనగనావరణయు| మనగ తేజమనవరో తూవతో | మ లసక
శోక సమతిస భ్రాష్టి| యనగదనరు నేడవస్థలో యాలఘుచరిత ✻ వ॥ అది
యెుక నివరణంబునం దేటపడ చెప్పనాకర్ణింపు ✻సీ॥ పృథివిలోపది
మందిపైధికుప నడుమంగ మనాహి ని ద్దున దాటి| వ మంది గణుతికి
ఠికింప లనిలో వ్యాం గనిత స్వమరడిదశను| దేహిచూపమనిదేహ్వం
గనాకయా శ్రుదెలెంచికల్గుడని యెరుక నయు వెరుగింపమని స్వ్యక్ష చేసిన

[illegible] దెన్నిలోపు న్నం డుగురుపికుదో [illegible] వీవు। దశోనా డవటించు దెలు [illegible] దశ
ము నెరిగి [illegible] ఖము హరించి పరమనంతో మొందిు [illegible] చున్నట్టి [illegible] ని
యుం పవస్థ। లేమగలదట్లు [illegible] త్మ [illegible] వల ॥ [illegible] ॥ శ్రా
నుదశ [illegible] శ్వ [illegible] ॥ [illegible] స
తాన య [illegible] తను గ [illegible] ॥ [illegible] ॥ గీ॥
దశ [illegible] దేవి లేమదరిగేం [illegible] వ [illegible] ది [illegible] లేదు
దెలియ [illegible] గను [illegible] యు గం [illegible] ॥ గీ॥ [illegible] లేదుద
శ [illegible] తన్న ట్లును మియస। [illegible] ర [illegible] గలుగ దాన్మ దరుట। [illegible] దుదశ
మదన్న ట్లుగున భో। నావరణ [illegible] దోపదాత్ము [illegible] నుట ॥ క॥ [illegible] దుజనెన ని
రోదన। దశ నొందిన [illegible] ట్లు కర్తృత్వాద్యఖి [illegible] నా। తిశయంబాత్మని జెందుట।
[illegible] శద [illegible] వి చ్చే [illegible] సవి వేదింపంగ ॥ గీ॥ అరసినదశ [illegible] దుంట. [illegible] ప్రోక్తి నెరి
గిన। యట్టులాత్మయునికి నార్యజనుల। శి కి నెరుగుటయుపరో [illegible] బోధం [illegible] ।
దావర [illegible] న్వ త్తిన [illegible] యొనర్చు ॥ క॥ దశ మునిగని గొని దు [illegible] ము। [illegible] మించి
నకరణినాత్మభా వించి యుప [illegible] శమా కర్తృ త్వాదుల। వశ నొందు [illegible] కి [illegible]
శవజ [illegible] సమనను ॥ క ॥ త్వానైతినిదశ ముడవని। యానం [illegible] మునో [illegible] ద [illegible]
రినగతి తా । దానైతిన [illegible] చునిజ [illegible] । పానంద [illegible] నొం [illegible] సు [illegible]
పణ ॥ క ॥ అనిసప్తావస్థలని। [illegible] నుభవ [illegible] గనుండజా [illegible] ।
నజీవన్ముక్తుండగు। ఘనసను కైవల్య పదముగలు [illegible] రా ॥ [illegible]
యును ॥ శా ॥ చన్యల్ బేరొ [illegible] నిపల నేకపగు [illegible] త [illegible] ధ [illegible]
న్యంబై పర మేశ జీవపద చైతన్యంబులై [illegible] తృచే। తన్యంబైనగుమాన [illegible] యాఘ
లచైత న్యంబులైమీర భేదమ్యానాధిక వృత్తిస్తవిధచై తన్యంబులై యొప్పె
దుగ ॥ [illegible] యట్లుం జేసి ॥ సీ ॥ [illegible] త్వరజ స్తమోపహితమా [illegible] రహితంబయి
శుద్ధ చైతన్యము [illegible] రు। [illegible] శుద్ధ సత్వప్రధానమాయాను మేతంబయి యీశ చైత
న్యమలరు। [illegible] లత మోగుణ [illegible] దృ [illegible] వ్యానా [illegible] ద్యాయుతంబయి జీవ చైతన్య
మొప్పు। [illegible] బుద్ధ్యహంమాత్మ [illegible] ంతః క్కరణబింబితంబయి పూత్ర చైతన్య

సొమనరు। సలలితాంత కృపారసస్ఫూర్తిసహితమైప్ర। మాణచైతన్యసుజ్ఞాన మ
హితమైప్ర। మేయచైతన్యమూర్తి విశిష్టమయరూప। మైమహాఫల చైతన్య మతి
శయిల్లు * క॥ యాబీజభేదవృత్తుల। వేరైవిలసిల్లునట్టి వివిధచైతన్యా। కారము
లకరబ్రహ్మ। సాకారము గాంగాంచ నామనుసుడు మహాత్మా * అని చెప్పవెండి
యు * గీ॥ ప్రబలుబీజజాగరము జాగరముమహా। జాగరంబు దానియు స్వప్న
జాగ। రంబు స్వప్న జాగర స్వప్న సుప్తుల। జ్ఞాన భూముల వియుమ
నప్తకంబు * అవియట్లుండేని * చ॥ అరయఁగ దివ్యరూపమగు నాత్ముఁడు
దా మొదలింటి తేజమై। నిరుపమమై మనోజ్ఞమనునిర్మలమై పరమైన బ్రహ్మ
మై। పరివసించి యుండిన యస్థిరగుభావనకాధిక బీజమోనరా। మరవరబీజ జాగర
మనూవెప్రబోధకమూలమోయినన్ * గీ॥ నాగ్రహంబు నాధనంబు నావ
నితనా। తనువుపదవినామునను చులుచు। నెరుకగడు శేవమెసగ ప్రా
గ్భావము। సరణిదోపుచుంట జాగరంబు * క॥ ఇతడతడు నీవు నేనని। సత
తముగలయెరుకమదినిజన్మాంతరసం। తతులనుగలుగుటలత్యా। స్వానిమ
హాజాగరంబనంబడు ధాత్రిన్ * క॥ పవిత్రవితతి నేనని। నేవేళల తరుచు గాగ
నెగకపిరక। న్భావించితెలిసికనువాం। భావి షయజ్ఞప్తిస్వప్నజాగరమగున్
గీ॥ యండమావులుజలముగానుండజూచి। మునఁగశుక్తిరవెండిగాగాంచి
భ్రమయు। పగిదిబహువిషదిత్రభ్రమలపడుచు। సంచరింపుచు నుండుట
స్వప్నమనఘ * శా॥ ఈయాకేబుమనీవ ధమబునీ మాయిల్లునీవస్త్ర
వుల్। నీయాంకోళికనింపటావలియు నీయాదృ। గల్లనెం। తోయా
హింవితదీయ్యమైశ పమెనన్ దోచంగతత్స్వైక్యహృ। త్తా మండెమున
మొందుచుండుటలు । గ్రత్స్వప్నాంధ్రార్యులున్ * ॥ జడభావము వడిబ
డని। పడవస్థలవిడిచిదుఃఖసంతతిఁబడిరా। బోడముకమ్ముందర నేతెం। చెడిసౌ
ఖ్యముగనటమత్తిస్ఫీముపశ్నా * గీ॥ ముట్టిప్రజ్ఞానభూమిక వేడుగలిగి। నట్టి
మర్త్యుండు సుఖమొందదనుచుబుధు। లెన్నివిజ్ఞానభూముల నేటనేనసి
ద్ధమ్మ తమొందుదురనియ ట్లుజనిననివినుము * గీ॥ క్రమసశుశ్లేష్మము వివా

రణయోగ| ప్రతనుమానసతత్త్వసంప్రాప్తియనగ । ప్రకటసంసక్తియు సదా
ర్థభావనయుతు| రియుగయును నగబోధధరిత్రులేడు॥ ... ... *
అందు నెల మొదటిదైన విషయ। భావనలు మాని వైరాగ్యపదవి నొంది।
యార్యసద్గోష్ఠి సద్భక్తి నాశ్రయించుటు। నసెడి పరమార్థ మొను శుభేచ్ఛయనగ
బరగు॥ గీ॥ గురువుల జేరి తత్సత్కృతగోష్ఠి యొనర్చి తదీయసత్కృపా। గురుడగు
శాస్త్రముల పద్ధతిగాంచి తదాశయంబులా। బరచి తత్పరంబుల విభా
గము సేయుచు తత్పరాత్మగో। చరనువి వారి మొందుట విచారణనా వెలయించి
చూచిన॥ గీ॥ ఎలమియా రెండు భూముల నెనసి విషయ। ములవలన నింద్రి
యంబుల మరలించి బుద్ధి। గలిపి నిశ్చితమత్త్వంబు గలుగజేయు। మననసంపత్తి
యగు తనుమానసయును॥ గీ॥ అనిశమా మూడు భూముల నభ్యసించి। యనసి
దేహేంద్రియాదుల నాత్మయనుట। వదలి ప్రత్యగాత్మతత్త్వానుభవము। ప్రాప్త
మొందుట తత్త్వసంప్రాప్తి దలంచ॥ గీ॥ ఈ నాలుగు భూమికలను। బాహ్య
యుభయసంగరహితబుద్ధి రఖిలభూ। తానీకస్థబ్రహ్మ। జ్ఞానసుఖాసక్తి నుంట
సంసక్తియగు॥ గీ॥ అనఘ యీ యైదు భూములనాక్రమించి। సమత బాహ్యా
ర్థరహితలక్ష్యగూఢ। లైక్య మొనవు ...ంప ధర్మ। భావ
నపదార్థభావనగా విభించు॥ శా॥ ఈషట్భూములనాక్రమించి మదిలో నే
యేదారణాంబలం। దీవ్యద్భేదము లేక నిర్విషయమై యేకాంతమై పూర్ణమై
శేషాశేషవిహీనమై వెలుగు నిశ్శ్రేయంబు తానై నసం। తోషంబొందెడి యా
...కృత్యగ మహాత్ముల్గాంచి రీసంస్థితిన్॥ క॥ ఈ సప్తభూమికానం। నావా
లు జీవన్ముక్తి నవహియించుదురు నిద। భ్యాసులు విదేహముక్తి కి నాసింపుదురని
యు తుర్యగాతీతయగు॥ క॥ అని యిట్టుల సప్తత్త్వము। అనెరుగ తెల్పె
యింకల ...రము ...న చూడనష్టతత్త్వము। లను వివరించెదను వినుము యు
త్త్వములో డర్న॥ గీ॥ అంబరంబు పవనమగ్ని యంబు ధాత్రి యుజల। ... మనసు
బుద్ధ్యహంకృతులును। యన్నియొన్ని చూడనష్టప్రకృతులన। బరగు తత్త్వశా
స్త్రసత్రియంద॥ గీ॥ ఈ ప్రకృతులె నిమిదియయనవ। రా ప్రకృతియు తత్త్వ

హితవగా ప్రవృత్తియగుచు । యూంత్ర క్రియస్వాస్వము తు । ద్వారస్యాభిన్న దన్య
దైవిః స్త్రీ ॥ ఘనకర్మేంద్రియములు కర్మేంద్రియములు ప్రాణాదులు
మనసాదులంబరాది । కర్మలుకర్మములను కానరు మజ్ఞానంబు । నేను సి పుట్టు పు
ర లనగబరగు ॥ ఈపుర్యష్టకము నగుచు । దాపరమాత్మ డుసంతతి విలసి
ల్లు డై । దీపింపు చుండితత్త్వ । ద్రూప లనెఱుంగననియమం గలవాడు ॥
॥ జనన రూపంబుచలంబు । ధనము పనోరూప ములను తప మగాజ్యం ।
బును దృశ్యము నిన్నికూడిన । గర్త్వము కంబులవిమరాగాఢాత్మ ౦కు ॥ దయ
యు జగుష్పాయుమోహ ము । యమును సంశయాముకులము బలశీల ము । లన్ని
యు గూడ నష్టపాశ ము । లయువేల నునువానినాత్మ డంటకయుండు ॥ అ
నిచెప్పి మరియునవవిధతత్త్వంబులనంగలవి వివినుము ॥ గీ॥ క్రమముతో భో
క్తృభోజ్యభోగములు మూడు । కర్తృకరణ క్రియలుమూడుగలసి మూరు ।
జ్ఞాతృవిజ్ఞాన జ్ఞేయము సహితముగ చు । నవవిధములై నసంస్కృతులవని వెలయు
చుండియునుంగా ॥ క॥ భూతములు వగాదులుపా । గాదులుకర్మములు స్థూల మ
జ్ఞానమును । వాయువులు ప్రాణాదులు । ధ్యాదు లెనిమిదివిధంబులగును సంస్కృ
తులు ॥ క॥ ఈనవవిధసంస్కృతిగతి । నానవమని తెలిసివానినానవముంగా ।
దానవమాన మొనర్చి । తానవలవెలుంగునవయతనుగ నవల ॥ గీ॥ వ
నిజలములు పవమానమనలము । సంబుకాలాత్మ దిక్కానసంబు లెనసి । నవవి
ధ్యములు తదుద్భవముల ఖిలజగములాత్మ ఋండు ద్విభుండగు తలంప ॥ గీ॥
వ్యక్తనక ... సి ధోద్వారసప్త కంబుద్వారయుగములో గణుతి సేయ
గాను ద్వారములు వానికి లిని నవపు । గడునవ ద్వారపురమున ఘనత కై ॥
॥ ఆపురమున కధిపతియై । దాపురుషుడు తత్త్వముల దనియుచుండు ।
యాపురమున కాపురుషున । కాపురుషోత్తముదు నాత్మయనిక వలయు ॥
అని తెలిపి మరియుదశవిధతత్త్వంబులనంగలవవియాకర్ణింపు ॥ సీ॥ ఘనత
మాగత ... లై కరణాశరీరాదిక ములై దశగోళకములు వెలయు । యా
దశవిధ గోళ కావాస లైదశప్రాణాదినాడులు బొడలుచుండు । నాదశనాడి భి

లాంకారంబులలోన నశవిధానిలములకు నిలిపె లగ। నాదశానిలములు క్తమై
ద్దశేంద్రియముల నొగ్రమున నధీనము నొందువమక చుండు। నట్టిధీమున నెందు
వునంబడి దోచు। నాత్మ కళదశా ధకళలై వెలుగు। నాకళా ద్దులన్యోన్యమై
తనర్పు। నా లరవము దశధ్వనులగుచు మైమో ❋ కాస్రా ❋ క॥ ఆదశ గోళక
ములకును। నాదశ నాడీదశేంద్రియానిలములకు। నాత్మ శకళలకు దశనా
దంబులకును విలసిల్లాత్మ దేవు గుణా ❋ క॥ ఆత్మను నేనని। యూహిం
కపి ధాదినశవిధాంబుసరం। ఖ్యాయుక్తమై నతత్త్వని। ాయడ దక్రోచి
నట్టిమున దన్యుతుడగుణా ❋ క॥ ఇదిసాంఖ్యసా గముద్దం। బిదిమానన పరచి
తెలియు నెవ్వం డేపుడా। సదమల తత్త్వజ్ఞునడన। సాపదింపనునస్క నౌగా
గపదవిఘటించుకా ❋ క॥ అమ్మలాం సులన్యము గొని। యమ్మా తాత మ
లైసఖించి నట్లాత్మ విమం। డనానస్కముగైకొని నా। క్యాననస్క డగుచు
రక్షత చులుకంగా ❋ క॥ అమనస్క మనగజ్ఞాల। కమకోరా హిస్వ్యత
యోగోప్యంబతిమా। క్ష్మము సౌక్ష్మమ్ముగా। క్రమ నసస్విధ తెలియ
గావినుమింకా ❋ క॥ మన మే శరీర ప్రాణము। మనమింద్రియ ముఖతులమాం
ము మాదికృత్తు। లమనమే మదరాగాదులు। మనమే వివిధార్థ విషయ మహి
మలు దలపగా ❋ గీ॥ ఇంద్రియేల బుద్ధి నెంచిచూడ నర్థ్య। కర్మకార్య రూపక
ప్రపంచ। నికర మెల్ల మానసికమట్లుగావున। మనము గాని దొకటి మరియు లే
దు ❋ క॥ మనమంతఃకరణంబది। ా నమమనశ్చిత్త బుద్ధ్యహంకృతులనగా
రొక్కనునందు బుద్ధ్యహంకృతు। లెసియొకట చిత్తనము లెనసియొకట
గుణా ❋ గీ॥ ంకలోన బుద్ధ్యహంకార రూపమం। తగుకారముతోల తత
ద్విలత। ప్రాత్మ బింబ సహిత మైయహమ్మ నిమించు। కర్తృ రూపమగుచు మ
తెస్క ❋ గీ॥ కడమ స్థూల గోళ కాశ్రయజ్ఞానక। ర్మేంద్రియానిలముల నెనసి
యొమట। సలరుచిత్త మ్మ యంతఃకరణము। కరణమయ్యె పెక్కి కరణ
మట్లు ❋ క॥ వెలిగల శబ్దాద్యులు। దలువచనాదులును తద్గతులు మదిలో
గలసంకల్పవికల్పా। దులు మదరాగాదులెల్లతదికార్యము గుణా ❋ గీ॥ గానని

ష్ఠిమొగ్గ్యకరణకార్యప్రహా। ప్రమునదగ్గుల్రపంచకటలవేల్పు। మానసోన్మదా
నిమతమిట్టిదనరాదు। యిటులనటలదిశలయేమిజప్ప ॥ క ॥ మనమనసుమ ప్రి
న్రమించిన। గనుపడవేమియును చేయుకార్యము కెల్లన్ । మ మొక్కించుచు
మేల్లని। మనమితడతడనుచుగలస త్త్రము దోచున్ ॥ గీ॥ మనసు లయము మొ
దమునసులోంచి త్తెంట్రి। యానిలములు భ్రమ్మనవానితోడ। చితన పుజడనుపదును
దానితో వివరించెమల్ । నడలును ప్తిదీనినామ్యమనధ ॥ గీ॥ మ సుఖ...
ననింద్రియమారుతములు। బోడము నవియును బోడమినజడము మాని। ... వు
వుతానని విమయమూల్ దగిలిచుమత। గాంచుదనికె సాక్షి జాగరముతత్త్వ ॥ గీ॥
కావున బంధముక్తులకు కారణమౌ మనమంచు పెద్దలెం। తోవదియింతుగాక
మతతుల్వివరించునుమాకే జూడక। ప్పవము బంధకంబు తదభావము ముక్తిగ
దోచుగానని। సైవిలసిల్లుమానసలయంబమనస్కమని నిశ్చయింపగన్ ॥ అట్టి
కటంబేసి ॥ గీ॥ అలయధిష్ఠాన గగనరజ్జ్వర్క కిరణ। శుక్తికాదారుపులనెం
చిచూచె నేని। సడలియారోపితాసితసర్పసలిల। రూప్యమర్త్యులు దోచునే
రూఢముగను ॥ క॥ ఆరితినధిష్ఠాన। కారము తాను నెడియురుకగలిగినదృశ్యా
కారము నదోచుమనమునకి। కారాత్మకమగుచు నెదుటగానంబడునే ॥ క॥ నిగ
కన్ను దనివిరివిక। సంగము వలపోయు లేమ చర్చింపగని। స్సంగుడగుటను కవ మ
న స్సంగము లేదించు యనుసంశయమెల్లన్ ॥ క॥ మానసము విలయమొం
దిన। మానసవిక్రుతులనుము న్నెమడియును భుక్తలో। భానుండగ్యంకె నేమియు।
భానవితతియ తనివెంటబడిపోవుగదన్ ॥ క॥ అనదినము తాగలింగిన। పను
పడి మానసము గానబడునె తెలియన్ । దినకరుడు గలిగె నేనియు। ఘనతిర
ఘాంధతమము గానంబడునె ॥ క॥ లావెలుగె వెలుగొందిన। భాసం
పంబడు నెమనముకు దికింకంగా। దావాగ్ని వెలిగె నేనిన్। పావనములు బాలి
యకున్నె యరణీసునారా ॥ గీ॥ సమతమ స్థియందుజాగరస్వప్న ద్రోసంచ
మెల్లనుపరమించు మపగిసి। త సుఖానుభవము దగిలియుండినతన। యుందె మాన
సములయాంబునొందు ॥ చ॥ ఒకటయి గోష్ఠితోన్నరుచు ల్లొప్పెడు కేపిదె

కెన్నదైననిం । గకతా నలోహితో గ్ర నురుతుల్ల చీకటిగానుపించునే। ప్రక
టితసత్య బోధసుఖభావుడవై విలసిల్లుసీకున్ । ఏకరసుసజ్ఞ భాసుఖమయాత్మ
కమైనమనంబుదోచునే ॥ క॥ అనఘావిషయంబులుతన। వనిలంబులు దశ
విధేంద్రియంబులుచిత్తం। బునహంకారంబునునే। మ్మనమిన్నియుమనమయ
దియుమనమైయుంటగ ॥ క॥ మన మేమియు గైకొన్నను। మనమె గైకొంటి
మని ప్రమదము దోచుగ। మనమువికారతనుండిన। మనమువిక్రుతవిక్రుతి తతి
మానినసించుగ ॥ క॥ మనమగుకెనుకరణాదులు। మనమవిదలపోయుచుమం
డుమనమ్ముహరింపగ। మనమనమనస్కమయాత్ముల। మనమనమనము సంభా
వించుమనకువలంపగ ॥ సీ॥ కాయంబుగాకున్కి గలిగియుండుటవడ్డీకార
భావంబులెక్కడివిమనకు। ప్రాణముల్గామియేర్పడియుంటభావనకంపనాదిక
ములెక్కడివిమనకు। కరణముల్గామినిక్కంబౌటవిషయసాంగత్యంబు గలు
గులెక్కడిదిమనకు। చిత్తంబుగాకున్కి సిద్ధమైయుండుట కామాదివాంఛలే
క్కడివిమనకు। బుధ్యహంకారములు గాము పొసగియుంట। కర్తృత్వ భో
మానమెక్కడివిమనక। టంచుప్రత్యగభిన్నరూపాత్మమయుత। నమరుమాన
కు మనంబభావముకుమార ॥ క॥ మనమాయనైనజగములు। మనమాయ
న దెలియనదియుమనమాయదిగా। మనమాయమాయమాయను। మనమా
మాయకునుమునుపెమాయంబాయగ ॥ చ॥ గురుకృపనిందిప్రజ్ఞపముకూడ
నకృహంకృతిధీమరుత్స్వరిశ్లకరణతనూసమాజముసుగామయుత దన్యులమంచు
గాంచినా। కరణిసమస్తభూతములకాయములంగడద్రోచితత్పరా। స్సార
తవెలింగినన్నకభావము నెన్న నమెంచిచూచినగ ॥ శా॥ ఖ్యాతంబుల్బహి
రంతరాధ్యక్షము లయుంత్స సిత్వభావైకత్వసం। ప్రీతిత్వంహత్వయరూపముల్ గధ
విచారింపంగనంబాదిమ । శ్రేతాకారమా బ్రహ్మమంచ్యయోగమగ ధీయాపమ
ల్లోటన। ద్వైతబ్రహ్మము తానయైనమనమ్మోద్వైతంబు లేదుండెదుగ ॥ అని
న శ్రీశుకుల్లిట్లని వో ॥ క॥ తమభాగమగోనగలదే। మనమని చెప్పి తిరిసాదు
మదిదలపోయుగ। తనభాగసుగొనుతెల్పిలిపో। మనమున చుక్క దోచు న్న

త్తిమత్తై యుంటగా* గీ॥ వృత్తిచిత్తములయాత్మ వైవెలయుచుండు। వృత్తిఫల
ముఁ కన్యోన్యవృత్తిగలుగు। నొకటి నెడబాసి యొకటి బోకుండుగాన। వృత్తి
లయ మొందక ఫలయమొందు*॥ అనియాసంశయములువా। స
నముగ బాగొన్నవ యువారికి జనుకై కొనజేయుపరమగోప్యం। బనుభవ
ముగ దెలియనానతియీవే*॥ అనవినిసత్యవతీనం। దనుడాతని బుద్ధికౌశ
లతకుప్రీతిపడుచు। బుద్ధుకొత్తంజూచి। దనుభవమెరిగింతు దెలియుమని
యిట్లనె*॥ తనుదానెనజేయునెజడు। ఖనియగునెప్పు నమూదానికదిసి
తెలిసె చిన్గిన్ జిత్తానగునిలవ। త్తనిగూడి వెలుంగ జేయుతేజముఖ్యం॥*
క॥ గగనంబిదియె తెలుపునె। తగవంధ్యాను కుడునవ్విధంబున వాత్మం। డ
గుతానని యున్నతాత్మక। మగుమున మెరిగించు నేతదన్యంబగుచుఁ*గీ॥ అన్య
నోవృత్తికింక తానాత్మసన్ని। ధానమునవంట సత్వప్రధానమగుట। గలిగిచి
త్ప్రకాశరెండుగలసికర। పద్ధ నెరింగివిషయానుభవము సేయు*క॥ ఆవి
షయజ్ఞప్త్యనుభవ। మావృత్తిఫలాప్తి యుగళికలవడుచుండుఁ। శేవలతిమిర
గ్రస్తగ రూపాప్తియుదీపద్యుతి చమునక గుగలిఁ*ఆ॥ ఆదిమరంజెతానువి
వయాకృ నొందునదానివెంబడిఁ। పాదుగబోయితన్న లనాఘావన జేసిక
దీయనాపు రూ। పొందులనిశ్చయించుభువినంబరయుగ్మము గూర్చబోవునా
నూదిపరుంగఁ హూగిచనునూత్రము నొక్కటిజేయుశైవడిఁ*గీ॥ అట్లదీపము
నీక్షింపనన్యదీప। ద్యగ్వయము లేకనేయొక్క ద్యుతిన్క జూచి। నట్టులాత్మం డు
తా నియరయవ్వృత్తి। నలయుగముతే నెవ్వృత్తిగలనిశేరిమా*గీ॥ అయినదీప
మునీక్షింపనన్యదీప। మొకటి గైకొనరుచులు రెండొక్కటగును। నట్లు నాత్మం
డు దానెనియరయవృత్తి। వశఫలమెగనాత్మైక్యదశను బొందు*గీ॥ అట్లితర
దీపరుచిన్యక్కృతిగమించి స్థిరతకెక్కుప్రభను గూడద్యుతులనిలుచునట్లు ఫలము
మనోవృత్తి నాగమించి। బ్రహ్మమగువృత్తి బ్రహ్మరూపమున నిలుచు*ఆది
యునుంగాకా*క॥ అహమనగ ప్రత్యగాత్మ। కహమనగన హంకృతికేనియా
రంబండ్రా। స్వత సమంత్యాహ లోన్నా। శ్యహ మహమునికాస్థితి విధమైక ము

శ్రైత్ర ॥అదియట్లుండనీ॥గీ॥ ప్రథమజలము లూర్మిబుద్బుదఫేనంబుల। గుణ
పరిణమించెనట్లహమ్మునస్వ కర్తమైనయహంకారమగు మాతృ। మాన మేయ
ములుక్రమంబులోడ॥గీ॥ జలగతద్రవమాధుర్యశైత్యములత। యూర్మిబుద్బు
దఫేనసంయుతములైన। కరణినాత్మయ్య సచ్చిత్సుఖములు మాతృ। మాన మే
యానుగతములై కలయుచుండు॥వ॥ అదియట్లనినమహాంబుధిజలంబు
ప్రమాతృతరంగంబగుటం జేసి-తదమహాంబుధిజలగతంబులగు సచ్చిదానంద
ద్రవమాధుర్యశైత్యంబులు ప్రమాతృతరంగానుగతంబులయె. - నా ప్రమాతృత
రంగంబు ప్రమాణబుద్బుదంబగు ప్రమేయ ఫేనంబగుటం జేసి తత్ప్రమాణబు
ద్బుదానుగతంబులగు సచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులు ప్రమేయఫే
నానుగతంబులయ్యెనియన్వయక్రమంబిం వ్యతిరేకంబున-తత్ప్రమేయఫే
నంబును తదనుగతసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులును ప్రమాణబుద్బు
దంబునకును తదనుగతసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులకును-వ్యతిరిక్తం
బుగా లేవు- మరియు నా ప్రమాణబుద్బుదంబును తదనుగతసచ్చిదానందద్రవ
మాధుర్యశైత్యంబును- ప్రమాతృతరంగంబును తదనుగతసచ్చిదానందద్రవమా
ధుర్యశైత్యంబులకును వ్యతిరిక్తంబుగా లేవు వెండియు నా ప్రమాతృతరంగంబు
ను తదనుగతసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులును ఆ మహాంబుధార్ద్రజలంబు
నకును తదనుగతసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులకును వ్యతిరిక్తంబులు
గావు ఘనమహాంబుధులప్యార్ద్రజలంబునకు సచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబు
లు స్వరూపభూతంబులట్లగుటం జేసి సాధనచతుష్టయసంపన్నుండగు మహాను
భావుండాచార్యానుగ్రహంబునం బ్రాప్తంబగు తత్త్వమసి యను మహావాక్య
ర్థంబవలోకనంబు సేయుసమాధిసమయంబున- ప్రమేయంబైన శబ్దస్పర్శ
రూపరసగంధవచనాదానగమనవిసర్గానందసంకల్పాధ్యవసాయాభిమానా
వధారణాది ప్రపంచంబు దృశ్యంబగుచుండ- ప్రమాణంబైన స్థూలగోళకోప
హిత జ్ఞానకర్మేంద్రియ ప్రాణపంచకమనశ్చిత్తాత్మకాంతఃకరణవృత్తివిశిష్ట
చైతన్యంబు దృశ్యంబగుచుండ- ప్రమాతృభూతంబైన- బుద్ధ్యహంకారాత్మకాం

తదితరకరణవృత్తివిశేషవిశిష్టచైతన్యంబు దృగ్రూపంబగు నా ప్రమాతృభూతం
బుద్ధ్యహంకారాత్మకాంతఃకరణవృత్తివిశేషవిశిష్టచైతన్యంబు దృశ్యంబగుచు
ండె - ఇదవశిష్టంబగు ప్రత్యక్చైతన్యంబు దృగ్రూపంబది యహంపదంబునకర్థంబ
ట్లగుటవలన - నాయహంపదంబునకు వాచ్యార్థంబైన శబ్దాదివిషయప్రపంచం
బు మొదలుగా దృగ్విషయంబైన దృశ్యంబంతయు నిషేధించి తదవశిష్టంబును - ల
క్ష్యార్థంబును - సచ్చిదానందస్వరూపంబును నైన ప్రత్యగాత్మచైతన్యంబు తాన
యై తదనంతరంబున బ్రహ్మపదంబునకు వాచ్యార్థంబైన సమస్తభూతబహి
రంతరప్రపంచంబు నిరాకరించి తదవచ్ఛిన్నంబు - లక్ష్యార్థంబును సత్యజ్ఞానా
నంతస్వరూపంబును నైన పరమాత్మచైతన్యంబులో నస్మి యను పదంబునకర్థం
బుగా నైక్యంబు నొందు నిట్లుండుటం బ్రత్యగభిన్న బ్రహ్మచైతన్యప్రకాశ
మాత్రుండై యుండుట వలన నమ్మనంబు దృశ్యంబుగా వునకలిగి లేనిదై తోపుచు
ండు నట్లుండుట యను మనస్కంబిదియే యనుభవమహావాక్యార్థంబిదియే జీవ
న్ముక్తి యని యుపదేశింపవెండియు నిట్లనియె ॥గీ॥ అమ్మహాత్ముండు దృగ్వృత్తి
నధిగమించి యా పరబ్రహ్మచైతన్యమునం బ్రత్యగాత్మచైతన్యమైన తానైక్య
మొంద మఱియుచుండును జీవన్ముక్తుఁడగుచు ॥వ॥ అనిన వైయాసి యిట్లని
యె ॥క॥ ఈరీతి వ్యాఖ్యాకారారాతి నడంచె బ్రహ్మమై యుండెడు వృత్తాఖ్యు
ఘుడు ప్రారబ్ధం బెరీతిం గడుపు దీని నెఱిఁగింపుమికన్ ॥ అనిన వేదవ్యాసనందనుండిట్ల
నియె ॥క॥ ప్రారబ్ధము గద దృశ్యశరీరాధీనంబునది పరీక్షించిన మిథ్యారూప
మాత్మదృష్టిని యారోపితమన్యదృష్టినాలోకింపన్ ॥క॥ జగమున నన్యారో
పిత మగు గుంజాపుంజమున నలమైకాల్పు నెన ట్లగపడున న్యారోపిత । మగు ప్రా
రబ్ధంబు సత్యమగునే తెలియన్ ॥క॥ ఆగామికంబు కర్తయనాగామియదృ
శ్యమైన తన వశమున నైనదూఁగిన భూషణదూషణ । మోగులు తత్పుణ్యపాప
యుతులొందురిలన్ ॥గీ॥ సంచితంబులెల్ల సాక్షాత్కారాత్మ తత్త్వానలంబు
చే దగ్ధమొందఁగా సతన్నుదానుగాంచు జీవన్ముక్తుఁడగు విదేహముక్తుఁడరణి
తనయ ॥క॥ ఇది సమనస్కము దీనికిన్ నివేదితంబుగ దెలియు సద్వివేకిప్రజ్ఞ ।

పగనవమునవము క్తికామినిఁగని ముఁగముఁలోఁ వర్ణించి గౌరవమొప్పన్ ※ ॥ ఆ
ని చెప్పినః నిశుతుల్లటనునన ఘనము క్తినిగయైన నేటిదియే (యనువునన దివరి
యిం చును వినుపింపు మిదా నివిధము వినమనసయ్యెన్ ※ అనియడిగిన నెరింగిం
చెను. ॥నావృత్తాంతంబంతయు నెరింగింపుమనిధర్మనందనుండాపగానందనున
డుదుటయును- ... ... ※

—— ※ ఆశ్వాసాంతము ※ ——

క॥ చతురాననసుతపదయుత చతురాగమవచనవిదితసారార్థజ్ఞా । చతు
రాశ్యాపకీర్తిశ చతురామితమహితగుణసహితచరిత్రా ॥ ... ※

ఉ॥ హాటకగర్భపద్మకరహాటసమర్పితవేదశాస్త్రబా । హాటశరైకలుంఠిత
విశ్వేశ్వరకిరీటపిష్టశాసమూహాట వహ్నికూటకిల్బిషరాసురమర్త్యఖగోరగా
హిభుక్కిటకప్రత్రికానిచయకీలితనాటకయంత్రపేటికా॥ ... ※

భుజంగప్రయాతము॥ మహావాక్యవేద్యప్రమాణానవద్యా । మహాయో
గిరాడ్వ్యక్తమాయాతిరిక్తా । మహాదేవసంస్తుత్యమాహాత్మ్యసత్యా । మహా
మంత్రమంత్రార్థమంత్రార్థపాత్రా ॥ ... ... ※

మాలినీవృత్తము-

అఘువనదవకీలీ హావర్ణసంపూర్ణశాలీ । లఘుపథజితమాయీ । లక్ష్యశ
ద్యాప్రదాయీ । రఘువంశకలశపాథోరాజయోగస్వరూపా । సఘునసుగుణ
సాంద్రా జానకీరామచంద్రా ॥ ... ... ※

గద్యము:-

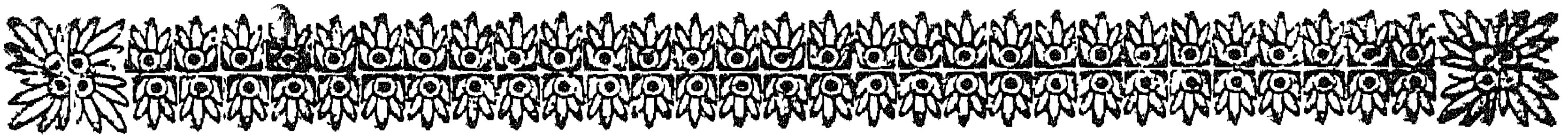
ఇతి శ్రీమద్గురులింగమూర్తి చరణకమల సేవావిధేయ
తద్గురుకటాక్షవీక్షణానుగ్రహాబావలక్షిత శ్రీరామమంత్రో
పాసనాప్రకార జ్ఞానధౌరేయ తన్మంత్రాధిష్ఠాన దేవతాతత్వా
నుసంధాన లక్షణభాగధేయ వేదాంత కవితా విచిత్ర విజ్ఞేయ
బ్రహ్మవిద్యాజనగేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తి నామ
ధేయ ప్రణీతంబయిన శుకచరిత్రంబను వేదాంతగ్రంధంబునందు
చతుర్థాశ్వాసము॥ ... ...

శుకచరిత్రమునందలి

చతుర్థాశ్వాసము

ముగిసెను-

శ్రీరస్తు.

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

శ్రీసీతారామచంద్రగురుపరబ్రహ్మణేనమః.

శుకచరిత్రము.

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీవైదేహీవినుతక। శ్రీవైభవనిత్యశుభగలక్షణసచ్చి।
ద్భావైకగమ్యసాత్వా। శ్రీవైకుంఠాభిరామసీతారామా *

అవధరింపుముపాండుపుత్రాగ్రజునకు। నావగాపుత్రుడిట్లనియానతిచ్చె। శ్రీశుకులుముక్తికన్యాస్థితియా దెలుప। జెప్పుమనివేడనిట్లని జెప్పవినుమా * క॥ దేశములన్నిట్లనుత్తమ। దేశమునిజదేశికోపదేశముగానను। ద్దేశముంగ ఘనలకుస్థిర। దేశంబననొకవిదేహదేశంబలరున్ * క॥ బుధులకువారిభక్తులకువి। బుధలోకేచ్ఛలకునిలయభూతంబగుచున్। మిథిలాపురమందొప్పును। నధిప జనకక్షితీశుడప్పురమునను * క॥ అతడాత్మవేదిగావున। మతియుతముగనింద్రియములమరలిచిప్రజ్ఞా। సతిగూడికాంచిపెందిన। సుతయనగాముక్తివనితజూపడుచుండున్ * కావున * క॥ జనకుంగనజనమింటన్। జనకమహాపదయానమునను జనివేడిననా। జనకుడునీఘనశసుడౌ। జనతకలరిముక్తిసతినొసంగునునీకున్ * చ॥ అనవినియారణేయుడురయంబుననప్పురిశేగియాక్ష్మపా। త్మునిగనితత్కుమారికనుముక్తివధూటినిజెందనట్టియా।

చనటవివేకమెటికని చింతయొనర్పఁ జుమండ దేవతా। మునిజనుఁ డెంచి కాంచి
మదిమోదము పాదుకొనంగ నిట్లనుఁ ॥*క॥ నినుజూచిననాఁటికెని। ఘనమౌగ
వెరోకతలంపుగలదనిలోచు। న్వ్యపింపు వదియు జేకొన నువెరిగించెదనని
క్కమరణికుమారా ॥*క॥ అని నారదుండు బలికిన। మానము నుప్పొంగి ధైర్య
మగ్నుండైయా। తని పాదకమలములకును। వినుతించి శుకుండు పలికె వినయ
మతోడన్ ॥*క॥ దేవా నీరక్షిలజ్జులు। పావనులు మహాత్ములాత్మపరిజ్ఞత్వాని
దుల్గావున పరసతియనగా। నేవిధమున నుండు దాని నెరిగింపు దయన్ ॥*అని న
నారదుండిట్లనియె ॥*ఉ॥ మోతుర మాపరాత్రిమూర్తి పఠరాట్శిదాచి
త్కళా। లక్షణవిద్యమాన శుభలాంఛన లాంఛిత భాసమానగ్రహ। స్యకసుఖ
ప్రదాన పరమార్థమయానన హంసయానయే। కాకురసావధానయనగన్
విదేహపురీంద్రపుత్రియై ॥*సీ॥ సత్త్వగాపరిశుద్ధసత్త్వమాకృతిగాఁగ స్థిరతరప్రణ
వంబు శిరముగాఁగ। విమలశోధితబుద్ధివృత్తివక్త్రముగాఁగ శ్రుతివచనశ్రవణముల్
శ్రుతులుగాఁగ। నెగిబోధజ్ఞానములు నేత్రములుగాఁగ తగుమంత్రసంపుటకంధర
ముగాఁగ। సచ్చిదాకృతులు కోజర్వయుంబును గాఁగ యోగసాంఖ్యములు బా
హువులుగాఁగ। శమదమములూరువులు తితిక్షాక్రియోపరతులు పిరుదులు
భక్తిశ్రద్ధలంఘ్రులై। యుగళముగాఁగ ముక్తిలతసులు బోణి। ముక్తిశుకనా
శియొప్పారు మునివరేణ్య ॥*సీ॥ బంగారుపువ్వుటంగారుగజ్జలు సింగారము
గనంఘ్రులీమమా। గట్టిసెంపుల మొలకట్టుపట్టునపచ్చపట్టుపుట్టపుకాంకలు
ట్టిపడగ। సారంబు ధవళవిస్తారంబుగల హారహారంబులురమున జేరి వ్రేల। సర
సంపునీలంపు సరులింపు బుట్టింప సవరింపకంఠభూషణము మెయి। మణిలలా
టి శ్రేష్ఠమాన్యమై ధనదర। మరిసహస్రద్యుతుల శిరోమణి వెలుంగ। తరు
చుగా జెప్పఁ జూపంగ తలపరాని। యదమున నొప్పు నిర్వాణసుందరాంగి॥*
క॥ ఆలలన బోలుబోలిరెః। కాలలనయె పాటిగాని యవనీస్థలియం। దేలలన
లేదు తత్ప్రభ। లీలలనార్యేంద్రు లెన్న లేరు ధరిత్రిన్ ॥*వ॥ ఆసుందరిసుందర
మా సౌ సింధుర్ వారితాననసంగుడయ్యె - నాసతి సమ్ముఖము సుబోధ సూచి

ద్విజాన్వితుఁడమృతనూతియునయ్యె ॥ *గీ॥ చూపుదప్పకనాసతిఁజూచి జూచి। యనిమిషత్వంబు నొందిరి కుమరులెల్ల। యొరుకెనుఱవకనాకాంత నెరిగియె
రిగి। యొడలుమరిచిరితత్త్వజ్ఞులోకుమార *గీ॥ అభవుఁడభవుఁడయ్యెనచ్యుతుం
డచ్యుతుఁ। డయ్యెనజుఁడజుండునయ్యెపుడమి। నావఘూటి నెరిగినంతమాత్ర నె
దాని। జెందుఫలముజెప్పనందనఘ *సీ॥ తనపేరువిన్నయంతనశ్రోతృమ
తులశెప్పుడుఁజూతుమనువాంఛబొడముచుండ। తనువిలోకించినంతనెచూప
రులశెల్లతమిగూడియుండుకుత్తరింప। తనుగూడికొన్నయంతనెయాత్మన
ఖులకుగడురమించె [illegible] ంగ। తనసోరమించినంతనెరసజ్ఞులకుసం
పూర్తిగాసౌఖ్యము పొందుచుండ। తలపతనతోసుఖించెడిధన్యుఁడును।
చావుపుట్టువులేనట్టిజాడదోప। నలరునాముక్తికామినియుందుగలుగు। మే
లుసేతిఁజంపసామాన్యసేకుమార *క॥ ఆకాంతకొందనాసిన। నేకాంతకు
లైనఘనులు నేకాలమునన్। దేకాంతంబునవలపడి। లోకాంతము నేయక
నుకలుంగదుపుడమిన్ *క॥ అసతిగైకొనినిజదా। రానుతధనధాన్యగృహ
భరంబులనెల్లన్। బాసితదీయకళేబరా। పానసక్తినిలుతురార్యులైనధరి
త్రిన్ *సీ॥ దేహమునైననుతెంపుచేతురుకొందరావధూరత్నంబునాశ్రయింప।
ప్రాణంబులకునైనబాసిపోదురుకొందరాసతీతిలకంబునలుముకొనగ। న
భిమానమునునైననణచివుత్తురుకొందరాభామినీస్నేహమునుగమింపకుల।
గోత్రములనైనమాలత్రోతురుకొందరాసుందరీక్రీడలందివారిచు। సకలభా
గ్యావహప్రపంచంబునైన। నడలుదురుకొందరాసతీసౌఖ్యమంద। నేమిజె
ప్పుదునమ్మోహకామినీస। మాగమానందవిభవంబుమానిచంద్రా *క॥ స్నా
నమునంధ్యాయుజపమును। ధ్యానముదానంబుచేవతార్చనమును వి। జ్ఞానము
మొదలగుసర్వం। బానెలతయెయనియొనర్తురార్తులుధాత్రిన్ *గీ॥ యోగ
ములైనకర్మయోగులైననురాజ। యోగులైననురాజులైన। నానుమోహ
రాంగియందనురాగంబు। లేనివారుపుడమిగానబడరు *॥ జనకుండాసుం
దరికిని। జనకుండాతండుదానిసంగతిగనుడీ। జనకుండదగిననాగసి। జన

కుండన వెవ్వరికి మెసంగకయుండును॥ క॥ అందుకు నఖిలాకారము నీయందే సన
దియుంచుగాన నరుగుము నీకా। సుందరినొసంగునాతడు। సందేహము లేమ
మా స్వస్యస్థ్యానుశీలకా॥ అని నారదుండు జెప్పిన-నారతేయుండును శుకస్వకా
...ంబైనస్వర్గ... ంచదీవ్యభోగ కామావేశంబు వొంది మో
హితచిత్తమై ...మనంబునా॥ సీ॥ ఆసతియును క్రొక్కా తెలివి కాముడి పెంబున కానవదు
ల్లకేళీ యానవాః ప్రవృత్తి గాన విమలాకృతి కామునకు శ్రీకరాళికి యాముసుఖభోగ
సంపదకు నస్పురువందితదేకచిత్తుడై। వ్యాసమునీంద్రపుత్రుడహహా యవినా
శైక్ర...దంబు దక్కగ॥ సీ॥ వీనుల నే వార్త వినబడ్డ నది పరకాంతశోభనవార్త
గా దలంచు। తనువున నేస్పర్శ దగిలిన నదిముక్తికామినీసంస్పర్శగా గ్రహించు
చు। చూపుల నే రూపు చూపడ్డ నది మోక్షకమలాక్షి రూపంబుగా నెరుం
గు। రసన నే రుచియు నేర్పడనది నిర్వాణకన్యకాధరరుచిగా భుజించు। నాన
నే లాపిగొనబడు వాసిన విచారు। సమృతసతి మేను తావిగా నను భవించు॥ నవ
ఘాయమందు గ్రాసతియందు శుకుని। కెంత ప్రీతిగలుంగునో యుంత జేసె॥ వ॥
యిట్లు ప్రేమాతిశయంబునం బొక్క చుతత్స్వరూపబోధంబునకు విరోధం
బులగు మోహ... బుద్ధికర్మేంద్రియ రాగాదు... యుంబులని యెడి- కు
సుమశర-హిమ-పవన శుక పిక శారికామధుకరంబులం దూరుచు నిట్లని యె॥
గీ॥ అనిశమఖిల మైనయవయవంబులనుస్క। గల్గి కన్నుమిన్నగాన రాని
గతి నిభొంద జేయకము కారణంబేమి। యొనపి దేహసదన మోహమదన॥ సీ॥
వనెపుడెట్లు మా స్వపసియుంపుదునట్టు వసింపసంమనీ। నే నిఖిలప్రపంచమను
వెన్నెలలో బడ వేపిముంచవో। మానసచంద్రయానదక మానము మానక
యుంటివా కళా। హీనత వొంది శూన్యగతి జేగెవసంచు శపి యుజ్జాడుమా॥
గీ॥ చలనము మతేసి స్నేలచలన మెుంచ। జే సేదపు సోకనీవిట్లు జేయుచుండు
వనియెరంగి దొంకాకాగులనపరతము। పట్టిబంధింపుదురు నిమ్నప్రాంతసన
నా॥ గీ॥ దేహభూరుహముల నెక్కి తివిరి విషయ। ఫలరసంబులు గొని మెక్కి
బలము దక్కి। విహారణంబుల నెన్నెల వెతల బెట్టు। జూచెదరు పొండి ఖండేంద్రియ

శుకములారా ॥క॥ రాగాదిపికములారా। మీగుణములకోర్వలేక మీతో నెపు
డు॥ వేగించెడివారలకడ లేగు నాతోడి ఘోరనేయుగు మీకుఁ ॥గీ॥ పలుకుల
పసమేనసకలపట్లనేమి। యెఱుఁగలేమంటి మనన్న నిన్ని స్థలి వేతల। నొందఁజేసెద
తూరకయుండ లేక ॥ రేచివినాగాదికరణశారికములారా ॥క॥ మీరలుగనుపడ
గలుగున। కోరిశెకనుపడమి వచ్చు క్రోధముగుటక। న్నీరెండువెతలసేటికి। ప్రే
రేపించెదరు విషయాభ్యంగములారా ॥వ॥ అనుచుం దూరిని రాకరింపుచు-వి
దేహపురాభిముఖంబునకం బ్రయాణోన్ముఖుండయ్యెనప్పుడు ॥సీ॥ సదసత్ప
దార్థవిచారణము శ్రోత్రియంబులు తురంగములుగా పొసగగట్టి। యుహాకరవా
ధారహితమనోవృత్తులు గట్టి పగ్గములుగాగ దిటబట్టి। శమదమాదిసద్గుణసం
యుక్తశిష్యులబుద్ధి సారథిగాగ వెంటఁ బరచి। ఘనముముక్తు త్వాధికారయో
గ్యాస్థితిదనరు శరీరరథంబు నెక్కి। యోగసాంఖ్యముఖాయుధయుక్తి నెరపు।
ప్రకటకరణాధిదేవతాభటులు వెంట। నడువ శుకయోగి సంతతానంద భోగి
జనయోమోహరమావహూన క్షుడకచుము ॥ త్రెరంగున వరుగుదెంచి ॥సీ॥ హి
మాచలరాజమాదిగాగల పెక్కులగు పర్వతంబుల నధిగమించి। విమలభాగీ
రథియుమునాసరస్వతి మొదలుగాగల మహానదులు దాటి। వరుసదప్పక నంగ
వంగకళింగాది దేశముల్ప్రాలన తిక్రమించి। వారణాశి ద్వారవతి మన్న గావే
ఇక్కనగరారు పుణ్యతీర్థములు గడచి। మధ్యమధ్యగలుగు మహావాశ్రమంబు
ల। నునికిపట్టు లైయొప్పు నతమైన। ద్విచార గోష్ఠి సలుపుచుజనుదెంచు। చుం
డెనుకుతుభరతఖండమునకు ॥సీ॥ శ్రుతులనేమెచ్చుటల్ శ్రుతమైనసదివిని వి
న కయుండెడువానిసిద్ధము చేప। తనువున వేస్పర్శకదగిలినదిపోకిసోకకుండె
డువానిసూటి దెలుప। కనులనే ద్రవ్యములు సద్దునవికనికనకయుండెడువాని
కరణినెరప। జిహ్వనేరుచులుభక్షితములైనవనిమెసంగియు మెసంగనివానిరీ
తి దలిర్ప। నాసనేసురభిగంధంబడునదిగాని। గొనకయుండువానియాను పు
దనర। వచ్చుచుండె నిట్లువచ్చి హెచ్చువరుసందుతగవిదేహజనపదంబు సొచ్చె
గీ॥ అందుసకలజంతుబృందంబులకు జీవ। నంబుడసుపునవవనంబు గడచి। సో

లుగలుగఁ జేయుమిథిలాపురద్వార। దేశమునసుఖప్రవేశమొందె ॥క॥ అచ్చ టికావలివారలు। జెచ్చరవారింపశాంతిచేసుండినవా। రచ్చెరువడిమంత్రి కివా। కృచ్ఛినాతండు రాజగృహమునకనియెఁ *క॥ ఆరాజగేహబాహ్య ద్వారప్రతిహారులచటివారించినశాం। త్యాకారుఁ జూచియుండెడు। వారువె రవిచెప్పిరవనివరునకు వేగఁ *॥ ఆతగతనాత్మపురో। హితు సనిపినవాత డమ్మహితునరసిసమా। హితుడరణితనయుడనుచువి। హితముగనెరిగించె నమ్మహీపతికరయఁ *చ॥ అతడువారెరింగి నెమ్మదిభయంబొనరించెడిభక్తి నప్పురోహితబుధమంత్రిభృత్యభటులెంతయు వెంబడి వేగనిరప్పూ। పూర్ణతగల పాత్రమస్తకమునంగొనిపోయిగురిందియమ్మహా। మతిగనిపాద్యమిచ్చిప్రణా మసత్కృతిగైకొనిసంభ్రమంబునన్ *గీ॥ అమ్మహాత్మునిగొనివచ్చియంతిపు రము। కోటలోపలగలనొక్కమేటిగృహము। లోనఁ హేమాసనముననాసీ నుఁ జేసి। జేసికొనుమహితుతలపూజ జేసిపిదప *గీ॥ ఆతిథ్యము మొదలగుపూ జాతతులంగనిపివారికన్నిధిభృత్య। వ్రాతంబులసునిచియను। జ్ఞాతుండైము రయుచుండె స్వగృహమునందుఁ * ఉ॥ అంతకమునె సూర్యాధిపుడాత్మత నూజకుముక్తికిన్ వ్యక। త్యంత బుభయోగ్యమైనవరునారసి దూడదలంచి భేదశా। స్త్రాంతరవాదిరాజులకసాధ్యము నా విచారించెనాగనా। ద్యంతవిహీనమా ప్రకృతియంత్రము జూడు ... ష్వరిక *॥ జగతినజ్ఞానయంత్రము। దెగ నెవ్వడువ్రేయునట్టిధృతికీవనితం। దగనిత్తునుచుని గమా। ర్థగతిం దెలియ గస్వయంవరముసాటించెఁ *ఉ॥ ఆశుభవార్తవీనులకు ద ... మైవి బద్ధగో త్రియే। చేశబులంగలుంగుమతధీరు శాస్త్రాచారులాత్మని। శైవులు భేద వాదిజగతీశ్వరులేగినగౌరవించియా। వారికియుక్తమైతగునివాసగృహం బులసుంచెవేడుకన్ *వ॥ అంతనొక్కనాడమ్మహీపాలుండు-కొలువుకూటం బునబ్రహ్మవిద్వద్వరిష్ఠులున్నగ్నిష్టోమాదికర్మనిష్ఠులును వేదశాస్త్రపురాణే తిహాసాభిజ్ఞులును స్వస్వరూపజ్ఞులును -నానాలంకారశాస్త్రవేత్తలును పర మభాగవతభక్తులును హితపురోహితసామంతమంత్రిభృత్యప్రభృతులుంగా

లువ సుఖాసీనుండై యాత్మావలోకనంబు సేయుచు బాహ్యాంతరస్వస్థుండును బాహ్యాంతరప్రచారకుండును - బాహ్యాంతరారాముండును - బాహ్యాంతరపరిపూర్ణుండును నై ప్రకాశింపుచు ముక్తిస్వరూప్రదానయోగ్యపురుషనిర్దేశంబునకై నిరూపించిన మాయాయంత్రోచ్ఛేదనంబు చరింప - నాహాయాయామానులైజనులెంత్రిష్ట్లకయోగీశ్వరులును లోకాయతచార్వాకబౌద్ధమాధ్యమికాంతరాళదిగంబరప్రాభాకరభాట్టసాంఖ్యయోగమతప్రముఖజీవవాదిధురంధరులును ఈశ్వరహిరణ్యగర్భవిరాడ్బ్రహ్మవిష్ణురుద్రశక్రశుక్రాగ్నీశ్వరధ్యాననిష్ఠులును శాంతగాణాపత్యసౌరభైరవమైలారమారికాదిమతస్థులును విప్రక్షత్రియవైశ్యశూద్రగోగజతురగమృగవిహంగాశ్వత్థవటతులసీబిల్వముఖదేవతానైష్ఠికులును జలపాషాణమృద్దారువాస్తుకుద్దాలకాదిభక్తియుక్తులునుం బరివేష్టించి సభగా గూర్చున్న యవసరంబునా ॥ సీ॥ తనయాయున్విముశ్చుటలేనినంతమాత్రనే - లోకాయతులకుపరాకుదోప। తనచాయమేనుసోకినయంతమాత్రనే - చార్వాకులమేనుఝల్లుమనగ। తనరూపకళలుగన్గొనినంతమాత్రనే - బౌద్ధులదృష్టికిభయముగదుర। త - తాలిమికిరుచించినయంతమాత్రనే - మాధ్యమికులమాటమునుగుపడగ। తనవిషయసౌఖ్యావాపనదగిలినంత। మాత్రవర్ణ్యాదివాదులమతములదుర। నమ్మృతసతిబోధసఖిలోడనరుగుదెంచె। మహితవాదిసభామధ్యమంబునకును ॥ గీ॥ యిట్లరుగుదెంచినరకాంతపల్లవాది। మండలివినంగతత్సభామధ్యమమున। నిలిచివైదేహముఖివాక్యనియతిబోధ। వనితయడిగినగలినిట్టులడిగెనపుడు ॥ క॥ తమతమకులధర్మంబులు। తమతమవిద్యామతములు తమనడుపళ్లున్। తమతమవిభవములెల్లన। తమశ్రేష్ఠడజేష్టమనుచు నగనిట్లనియెన్ ॥ గీ॥ అదినవట్లకాకయనియాముగువతమ। తమశైయునెడితలపుతత్తరింప। నాతురత్వమొందియాసభలోగలపామరులువిధించిపలికిరిటు ॥ సీ॥ కులమాచారము పేరుపెంపుగుణముల్ గోత్రంబు పాత్రంబు దో। ర్బలము పౌరుషము న్బ్రతిష్ఠయును సామ్రాజ్యంబు విద్యాధనం। బులు సారానుత పౌత్రమిత్రవిభవంబుల్ మేమ్పుగా నుండగా

కలకాలంబు భజింపుచుండుటలు ముఖ్యంబండ్రు సంసారికిన్ ॥ కావున ॥ క ॥ సం
సారమె పురుషార్థము । సంసారమె సుకృత మాత్మసంతోషంబున్ । సంసారమె
సౌభాగ్యము । సంసారము లేనివాని జనుదుఃఖమునన్ ॥ గీ ॥ అదియుగాక విన
మేయు వనిలోన సన్న్యాసి । గాగ చెప్పు జోగిగాగ వచ్చు । సన్న్యాసమును జేరు సం
సారిగా రాదటంచు బలుకు వార్తలకగ్రజంబు ॥ అట్లగుటం జేసి సంసారంబె పర
మార్థంబని సంతోషించి పలుకు పామరులను దేహాత్మవాదులైన లోకాయ
తులిట్లనిరి ॥ క ॥ ఈ నుసంస్కృతి పరమార్థం । బనుటయు మిథ్యాతము దాని యనన్
భిన్నమదియున్ । తనువాత్మగాక యుండిన । బనుపడి సత్కర్మభుక్తి పబడు నే
తెలియన్ ॥ సీ ॥ గాన సంసృతికిని కారణంబదియాత్ర । స్వకమగుట దేహమా
త్మయనుచు । వలచి చెప్పె శ్రుతిస వాప పురుషోన్న । రసమయునటంచు స్ఫు
టతరచి ॥ అదియుసంగాక ॥ క ॥ సరావిరోచనుసిద్ధాం । తముగలదటనెసిద్ధిం
చెతగనాత్మవె । హానుహిమయ్యనునెమస్మృతివా । క్యంబుతత్ప్రతిపాదకత్వమల
వడుచుండన్ ॥ వ ॥ అట్లగుటం జేసి శరీరంబునకాత్మత్వంబు పరమార్థకంబు
నిసమర్థించు లోకాయతులకు లోకప్రదర్శన పూర్వకంబుగా నింద్రియా
త్మవాదులిట్లనిరి ॥ గీ ॥ షడ్వికారములను బడలక బాల్యాద్య । వస్థలను దొలం
గున వనంబుదు । మెలగు దేహినిగణింపగా వపుస్స్మృ । తంబు నొందునస్థిరం
బునగుచు ॥ క ॥ కావున తనువునకంట్యా । డైవెలిగెడి యింద్రియాత్ముడాత్మ
యగుసహం । భావమ్మునె కొనియాతడు । దావస్థాద్యాదియోగతత్పరుడగుటన్
వ ॥ అట్లైన చేతనంబులగు యింద్రియంబులకాత్మత్వంబెట్లనిన నాకర్ణింపు
ము ॥ క ॥ వాగాదీంద్రియకలహం । బాగమప్రఖ్యాతమగుటనవిచేతనతా ॥
యోగమ్మునను టనిశ్చయ । మాగతినుండుటయె వానికాత్మత్వంబున్ ॥ గీ ॥ ఆ
నన ప్రాణవాదులైనట్టి హైరణ్య । గర్భులిట్లుల నిరీక్షణ చక్షు । రాదికరణ
లోపమైనదాప్రాణిప్రాణములకలిమి జీవనంబునొందు ॥ గీ ॥ అదియుగాక
సుప్తియందు జాగ్రత్స్వప్న । వితతి విలయమొందవికసగుచు । తెలివిగలిగి
ప్రాణములు మేలుకొనియుండు । నరయు నదియు మనరెయను భవంబు ॥ గీ ॥ మ

రియు నిగమ మన్నమయునకాంతరుఁడన్న। డైన ప్రాణమయుఁ డాత్మ యనఁ జను॥
బలికె శాస్త్రతతులు ప్రాణప్రవేశనం। హానములను దెలుపు వను తుష్ణానము॥ వ॥
అట్లగుటం జేసి ప్రాణమయుం డాత్మ యని చెప్పిన వారికి మానసాత్మ వాదులై
నయుపాసకు లిట్లనిరి ॥ క॥ ప్రాణంబు ఖ్యాతియ నెదు ప్ర। మాణము లేకుం
డు నొక మనము నకట దెసి। మానంబై సిద్ధించుట। నాశంబుగ మనమె యాత్మ
నావిలసిల్లుఁ ॥ క॥ మానసమున కాత్మత్వము। పూని కెగబడు యుక్తిబంధ మో
క్షంబులకు। న్మానసమే కారణమి। మానుషులకటంచు శ్రుతి ప్రమాణము నే
యుఁ ॥ గీ॥ మరియు నింక ప్రాణమయునకన్యుం డాంత। రుండు డాఁపవో మ
యుండటంచు। బలికె వేదమట్లు బలుకు బవలన మ। నమె యాత్మ యానికి నం
గవలయు ॥ వ॥ అని నిశ్చయించిన మానసాత్మోపాసకులకు క్షణికవాద్య ప్రబు
ద్ధులగు బౌద్ధు లిట్లనిరి ॥ గీ॥ మొదలు విజ్ఞానమూలక మొగవెలుఁగు। మానవము
గాన నాత్మ విజ్ఞానమయుఁడు। జగతి విజ్ఞాన మానసశబ్దవాచ్య। మైన యంతఃకర
ణ మొక్కటగుట జేసి ॥ వ॥ ఇవ్విధంబున నేకరూపంబగు విజ్ఞానమనోమయు
లకు కార్యకారణభావం బెట్లనిన వినుము ॥ గీ॥ విషయహంవృత్తియును నిదంవృత్తి
యనగ। దెలియ నంతఃకరణమిరు దెఱఁగులయ్యె। నందహంవృత్తి విజ్ఞానమన
మహాత్మ। సంబిదంవృత్తియును మనంబులోడ ॥ గీ॥ అట్లగానహంప్రత్య
యంబు బీజ। మగు నిదంవృత్తికెల్లపుడరసి చూడ। మొదల హంవృత్తి తాఁ దగా
నుదరకున్న। నెగ నిదంవృత్తి లిబోడమక యుంట జేసి ॥ వ॥ అట్లగుట నయ్యహం
వృత్తికి నిదంవృత్తి జ్ఞానంబు సిద్ధించు నది క్షణికంబనిన నాయహంవృత్తికి ప్రతిక్ష
ణంబు నకు జన్మనాశంబులనుభవింపంబడు గావున తజ్జ్ఞానంబునకు క్షణికత్వం
బు గలుగుఁ గరమైన నాత్మత్వం బెట్లనఁ దాని స్వాశః ప్రమితిక్ష్వంబు గలుగుటం జేసి నస్వ
ప్రకాశంబై యుండు నందువలన నాత్మత్వంబు సిద్ధించుఁ గావున ॥ గీ॥ అన్నమో మ
యునకు న్యదాంతరుడు। జ్ఞానమయుఁ డటంచు చాటి చెప్పు। వేదమట్లు గా
న విజ్ఞానమయుఁడె యా। ననియెఱుంగు నిశ్చయంబుదలప ॥ వ॥ నిశ్చయబుద్ధి
బద్ధులైన బౌద్ధులకవాంతర భేదవాదసిద్ధాంతమూలైక తావకులైన మాధ్యమి

కుతిట్లనిరి॥ గీ॥ మోయునావిశ్వవత్ప్రతిమేమసాధ్య। శంబునఘటించుతణి
కవిజ్ఞానమాత్ర। గాదుతజ్ఞానమాదిగాగలసమస్త। మనువలబ్ధంబగుటశూన్య
మాత్మయంత్ర॥ క॥ అసదేవేదంబనగ। మసమధికత నోవప్రమాణంబు
సస। ర్వసుషుప్తిసిద్ధనగుటసు। నసదాక్యనొప్పశూన్యమాత్మదలంచ॥ గీ॥
అట్లుశూన్యమాత్మయైననీజగములె। ట్లుతనియందుదోచునంటిరేని। వి డి
త్రానైజ్ఞానవిక్షేపసమయములు। దరరుభ్రాంతికల్పితంబులగుచు॥ వ॥ అనిప
లుకుశూన్యవాదిమతవచనంబులనుమానింపకనజ్ఞానాత్మవాదులైనవైదికులి
ట్లనిరి॥ క॥ ఆనిస్స్వరూప స్తపు। తానగుశూన్యమునకొప్పగదుజగధధి। స్థా
నత్వత్వ భువిని ధిష్ఠానత్వ। గుదోచునను ప్రసంగమాగలదే॥ క॥ గావజగ
ద్భ్రాంతికధిష్ఠానంబగుసాక్షిగలడసాక్షిత్వమునం। గానిదిశూన్యంబనుసభి।
ధానంబిడగలదెశూన్యత్వంబరయన్॥ అట్లగుటంజేసియాత్మందేన్వంచం
టిరేని। ఆట్టియనకాంతురఁజన్యుడా। నందమయుపట చునెగవెడా క్తి
నుమతింపబడుట నానందమయుడాత్మ। డనియొరుండుసంశయంబులుడిగి॥
అనిపలికినవయ్యానందమయుండైనయాత్మండేపరిమాణవిశేషంబునను
డునోయడిగిననణుపరిమాణవిశేషభావవాదకరాళులైనయాంతరాళు లిట్ల
నిరి॥ అప్పుడాత్మండు రోమసహస్రభాగ। సదృశనాడీబిలాంతరచారియగుచు॥
మలయుచుండుననణుపరిమాణుడగు। తత్ప్రజారమణుత్వంబుదప్పలేమిక॥ వి
నుమిట్లుపెక్కుశ్రుతులెన్ని నిరూపించెనన్నారణీయాననుచున్। ఘనసూ
క్ష్మాత్మాత్మపరం। బనుచునువిషాణురాత్మయనుచువిధింపన్॥ క॥ అది
గాకమఱియునొకశ్రుతి। తుడివాలాగ్రశతభాగతుల్యాంశముతో। సదృశుడు
జీవుడనిసం। మాదవరచెనుగానతనణువుమయుడాత్ముడగున్॥ వ॥ అనినమధ్య
మపరిమాణావలంబనులగుదిగంబరులిట్లనిరి॥ గీ॥ సూక్ష్మనాడులయందతిసూ
క్ష్మమగుచు। నెలవుగలయాత్మతానట్లెలియుచుండెట్లు। గానమధ్యమపరిమాణపు
నిగానెరుంగు। మానఖాగ్రతనూవుండగుటజేసి॥ గీ॥ అటుమాన్యసవిశి
మోప్రవిష్ట। ఆనఖాగ్రేభ్యయనిశ్రుతియానతిచ్చె। తత్ప్రమాణంబుచేమ

డిదః పఠత్యా। నానుమానాధ్యమపరిమాణుఁ డాత్మ యగు॥ వ॥ అట్లు మధ్యమప
రిమాణుండు నైనయాత్మునకు శ్రుతిప్రసిద్ధంబగు నాడీప్రచారంబెట్లు సంభవిం
చుననిన వినుము॥ గీ॥ ఘనశరీరమునకు కరములచేఁ దంచు। కప్రవేశ మెట్లుగ
లుగు నాత్మ। కట్టి యాత్మకు ... వసువ ... జేత। నాత్మ నాడులందు
జొచ్చుటొప్పు॥ అట్లుగాపున నియతమధ్యమపరిమాణుండని చెప్పంబడునట్టి
నకర్మవశంబున న్యూనాధికశరీరప్రవేశంబెట్లు సిద్ధించుననిన నవధరింపుము॥ గీ॥
తనువు కొలదివట్లు తగి రట్టులాత్మన। కవయవంబులు పగమాగమములు। నొప్ప
చుండు గాన న్యూనాధికశరీర। ములను తత్ప్రవేశములు ఘటించు॥ అట్లగుట
నాత్మండు మధ్యమపరిమాణుండని విధించిన మహాత్మ పరిమాణవాదు లిట్లనిరి॥
గీ॥ అట్లు సాంశుఁడగు నాత్మకు నాశంబు। ఘటన మొందు ఘటము కరణి నట్లు।
నాశమొంద నకృత నాశ కృతాభ్యాగ। మంబు లెవ్వఁడనుభవంబు సేయు॥ గీ॥
సుకృతదుష్కృతములు సుకృతంబులగుచుఁ భు। జింపబడక నేన శింపగనుట। స
కృతనాశమవియు నకృతంబులై తత్ప్ర। లాప్తిగనుట వికృతాగమంబు॥ క॥ కా
పున నవియనుభవముం। గావించి త్యజింపనేర్చు కనియు నశిష్టం। బై వినిరవ
యవుం। డై విలసిల్లును మహాత్మ యాత్మయు వొరయన్॥ గీ॥ అట్టులాత్మ డమ్మ
హాత్మ యుండు గాని। మధ్యమాణుసదృశమయి యుండగాడ। టంచు నిశ్చయ
ముగ నాకాశవత్సర్వ। గతయటంచు బలికె శ్రుతి వహించి॥ వ॥ అనిన సమధిగం
చిన మహాత్మపరిమాణవాదులకు చిత్రమాపభాకరులగు ప్రాభాకరులును తదను
మోలగాను ... వాక్యంబుగా నిట్లనిరి॥ తే॥ ఆకసమట్లు
నిత్యుఁడు నిరంశుఁడును విభుఁడును నయాత్మఁడే। యాకృతితో గణింపబడునంచు
దలంచితిరేని మహత్త్వమ। స్థాకలితాత్ముఁడవుటను చిదాకృతి చిత్త్రగుణంబుగా వ
డిం। గైకొని యాండశబ్దగుణకంబున నొప్పునభంబుకై వడిన్॥ గీ॥ అదియు
గాక నాజడాత్మునకప్రియేచ్ఛాప్రయత్నములు రుసౌఖ్యదుఃఖములను పు
ణ్యపాపయులును తత్సంస్కార। ములుగుణంబులగుచు వెలయుచుండు॥ గీ॥
సతతమాగుణములు సాదృష్టవశతన। త్మనకు బుద్ధియోగమున జనించు। నుప

రమించు నద్వైయోగంబు సమ్మతుష్టి । యందుదృష్టసంశయంబులగుటు ॥వ॥
అట్లగుటం జేసినయాత్మ యండాగువర్ణోత్ప త్తివినాశంబులకు కారణం బడని జెప్పం
బడును రిచాను॥ గీ॥ అట్లవిగ్రహాపుడగునాత్మ శక్తిచేత। సత్వమగునసబోధ
గుణంబుగలిగి । యొంటచేతను డిచ్చా దియు క్తుకుభయ॥ కమ్మకర్తలసుఖా
దిభోక్త్రవమెలంగ ॥ సీ॥ అదిగాక విభుడాత్మడయి లోకాంతరగమనాదికం
బెట్లుగలుగుననిన। ఘనతనీతనుభునకమ్మ వశమునవిచ్చా గుణంబులుసంభ
వింప। హితవుగా నాత్మనకింపవస్థానాదికవ్య వహారంబుగలిగినట్లు। మొనసి
లోకాంతరమునకమ్మ వశమ న దేహాంతరంబు సిద్ధించు దాని। యుండవచ్చిన
దయినట్టియాత్మ కతుము। ఖాదులొదవునతత్ప్రతి పత్తిన్యలోక। ముందుగమ
నాదికవ్యవహారమొందు। సమతయాత్మనకది యౌపచారికంబు॥ గీ॥ ఆత్మ
నకుకమ్మకర్తృత్వమాదిగాగ। లుంగుధర్మంబులందు మెలంగననుట। కర
యాగ్రప్రమాణమెయ్య దియనికర్మ। కాండమెల్ల ప్రమాణంబుగా జెలెలి
య ॥క॥ మమ్మవిజ్ఞానమయాంతరు। డనగనానందమయడెంత్మ యండి
చ్చా। ద్వైనగుణ్య డాత్మ డిపుడని । యనపూర్వోత్తరవిరోధమగునవిద
లపక॥ గీ॥ పంచకోశములకు ప్రధమకోశంబెయా। నందమయమునుష్టి
యందుముగుల। నవిరామనూవెయాత్మడస్వచ్చిన్మయు। డతవిగుణముల ఛి
ద్రామలరయు॥ వ॥ అట్లగుటం జేసిపూర్వోత్తరవిరోధంబు లేదనివాదించు ప్ర
భాకరులకు చిదవిగ్రహాపవాకులగు భాట్టులిట్లనిరి॥గీ॥ఆట్లుసుష్టివాత్మడస్వచ్చ చి
ద్రూపు । డగుట జడమయాత్మడనిన కాదు॥ చిత్తుగాఢమ నుభుటచిజ్జడాత్మకు
డవి॥ తునకుదిత్సఖ కారణముదోచుగాన॥ అదియట్లంజేని ॥ క॥ సుప్తోత్థిత
పురుషునకును। జ్ఞప్తికినలవడుచవ త్సుజాడ్యస్మృతియా॥ మసుష్టినిజాడ్యా
నుభవ ॥గ్రాహ్యము లేకున్న పొంకబడదిం మకయూ॥ గీ॥ అట్టులగుటసుష్టి
యందుచైతన్యలోపంబు లేమినిశ్చయంబునిగము॥ మొనరద్రష్ట్ర దృష్టికెన్ని
ంలోపంబులేదనెడి యర్థమిట్లయాన లిచ్చె॥ క॥ అటుగావసుష్టియందు
ను॥ పటువుగనాతు ద్దుప్రభాప్రభావ్యలలో గ్రహ స్ఫుటమగుచిద్వ్యతమగళి

తటుసు ం వెలుగొందుచుండుతథ్యంబరయఁ ॥వ॥ అనిపలికి వఘాట్టులకునన్యాం
తవివేకులైన సాంఖ్యులిట్లనిరి ॥క॥ నిరవయవుఁడైన యాత్మను । కరుఁడొప్పఁగ
చిజ్జడోభయాత్మత్వంబే । కరణిఘటించును గావున । నరయంగా చిత్స్వరూపు
డాత్ముఁడు తెలియఁ ॥తే॥ అట్లైన ద్వ్యస్మరణంబున సృష్టిగతియునిన నాకర్ణిం
పుము ॥గీ॥ అది యప్రకృతి రూపమది త్రిగుణాత్మిక । మది యచిత్స్వరూపుడ
గుచు నెపుడు । బొదలు పురుషునకును భోగాపవర్గంబు । లిచ్చుకొరకు దోచి
వచ్చుచుండు ॥గీ॥ సంగజడము ప్రకృతియు నసంగచిద్ఘనుండు పురుషుండు వేర
గుచుండ ప్రకృతి । నుకృతవర్తు చేపురుషునకెట్టు । లగును భోగాపవర్గంబు
నినిఁ వినుము ॥క॥ పురుషప్రకృతుల భేదం । బెరుకపడమిబంధము కుటేర్పడి
యనాది । త్పురుషునిపై విచ్ఛేదము । గురుతుపడి రెంట్లు తార్కికులచందమున
నఁ ॥క॥ మతిప్రకృతిగలుగు ననుటకు । పురుషుడనంగుడు తెలియు బోధకుము
హాతః । ప్పరమవ్యక్తంబను శృతి । నెర పెననుంగూహ్యయంబ నెడుశృతి వెర
సెఁ ॥వ॥ అనిభిన్నయతత్వ శ్చయ వినయశృతియు క్త్యనుభవసంఖ్యులకునం
తర్యామ్యుపాసనాపరులగు యోగీశ్వరులిట్లనిరి ॥క॥ ఆదిత్స స్థితియందను ।
గోచరమై మెలగుమాయకు విధాయకుఁడై । యాచిత్పురుషవిలక్షణు । డైచెం
తవెలుంగు నెవ్వఁడతడీశ్వరుఁడుఁ ॥క॥ ఎవ్వఁడతఁడుగలుగు నివ్వి దపరాయణులగు
బుధు ప్రధాన క్షేత్ర । జ్ఞపతిర్గుణేశయనిశృతు । లుపపాదించుననిచెప్పుచుం
డుదు రెలమిఁ ॥క॥ అతడఖిలకారణతనూ । యుతుడై జగముదయవిలయ
యోగంబులు సం । తతమెల్లి చరాచరసం । తతికంతర్యామియగుచు దగనొనరిం
చుఁ ॥క॥ ఇంతియె కాదు నిఖిలవే । దాంతులుసంస్మృతులును బృహదారణ్యమున
నం । దంతర్యామి బ్రాహ్మణ । మంతయు నైయీశ్వరు మహాత్మ్యము దెలు
పుఁ ॥వ॥ అట్లగుటం జేసి యంతర్యామియై యీశ్వరుండతని నుపాసింపవల
యుఁ నిన-పతంజలీసూత్రకారులిట్లనిరి ॥గీ॥ క్రమముతోడ క్లేశకర్మవిపాకా
శ । యములదగులఁబడకనలమపుం । శేపమీశుఁడతడు జీవునికిరణిన । సంగచి
న్మయుండసంగదనరు ॥గీ॥ అట్లసంగచిన్మయాత్మేశ్వరునకుని । యామకత్వమెట్టు

లనినవినుడి। పుంసి శేష ఉరూపభూతుడై యుంటచే। గాన బద్ధుని యామకత్వ
మరయ ॥గీ॥ అట్లసంగునకు నియామకత్వంబొప్పు। కుంటి మేని దోషముద్భ
వించు। మొదలు బంధమ్మోక్షములకు రెంటికిని శే। వలమా నవ్య వస్థచ్చిపతు
ట॥క॥ భువిన దియు నిప్పృమాణం। బవు నదానికి ప్రమాణమగునాకణికం।ప
వెభీషాస్మాద వ్రతః। ష్పవ తేయను వాక్యముశ్య్రవ ర్యాయములక ॥గీ॥ శ్రు
తులయందు నిట్లుశ్రుతమైనయుక్తమై। యుండకునికి నెట్టులొప్పనచ్చు।వనిన జీ
వగుణము లైన క్లేశాదుల। భావన గుటకది యు భావ న... ॥గీ॥ జీవులట్లు
సంగచిన్మయు ల్కే శాది। రహితులేవి శేషసహితుడిను। డనిన వినుము జీవు
లవివేకులగుట క్లేశాదిరహితులయ్యు సహితులై ॥గీ॥ అట్లుగాపు నసం
గచిద్రూపకుండైన నీశ్వరుకు కు వేకావివేకంబు లేమిం జేసి క్లేశకర్మవిపాకాది
సాహిత్య రాహిత్యంబులు గలుగవంపువలన ...ంత్ర్య ...ంబు సిద్ధించునది
యుచంగా కా॥గీ॥ అట్లసంగేశ్వరునకు నియామకత్వ। మొప్పక నె జీవసాక్షి
త్వమొనరించు। కొంతకు జ్ఞానప్రయత్నాదిగుణము లుండ। నిశ్చయింతు
రు తార్కికులు నిత్యములుగ॥గీ॥ అట్లుగుణపుఢిశు డైన నెట్లగు జీవ। సాక్షియన
గుణములు సత్యముగుట। కలిగెనున్న సత్యకాముండను సత్యసం। కల్పశ్రుతు చెప్పె
దకథితముగుట॥వ॥ అనియివ్విధంబున పురుష విశేషంబ నకీశ్వరత్వంబును సా
ధించి యామశాస్త్రులకు హిరణ్యగర్భోపాసకులిట్లనిరి॥గీ॥ సత్యమీశ్వరుకు
జ్ఞానాదిగుణములు। గలుగ సృష్టి నెపుడు గలుగునట్లు। గామిచే హిరణ్యగర్భ
డీశ్వరుడుపా। స్యుండతండు భక్తుల భుడగుట॥క॥ అతడఖిలమ్మాత్మను
సం। యుతుడై యంటవెలుంగుచుండునుమరియా। శ్రుతిఋద్ధి బ్రాహ్మణ।మ
తనిమహాత్మ్యంబు దెలుపునద్ధ మెసగక॥ ఆ. రణి లింగదేహము। చేకొ
నిష్ఠించువాడు జీవుడనగ। ద్యాకా... । గాకుండుట జీవుడత
డుగాడు తలంపక॥ అటులకటహిరణ్యగర్భుండీశ్వరుండని వాదించి వికాడు
పాసకులిట్టనిరి॥క॥ లింగశరీరంబీస్థా। లాంగింబును ... గట్టకటను
స్థా। లాంగమస్త్యభిమాని నె। రుంగునితాట్స్వరుడు ఈశ్వరుండగునే చుక॥

క॥ బహుళశిరములు బహుశాఖములు। బహుకరములు బహుపదములు బహు
నేత్రములున్। బహునామరూపములుగల। బహురూపుం డాతఁడరయఁ జూ భా
వింపఁదగున్॥ క॥ ఆతని మాహాత్మ్యము సకల। శ్రుతులు ను సంస్మృతులు పురుష
సూక్తము కడు సం। స్తుతి సేయుచుండుఁ గావున। నతఁ డీశ్వరుఁ డగుట సంశయము
లేకుండున్॥ అని బ్రహ్మోపాసకు లిట్లనిరి॥ క॥ బహుపదకరములు కలిగిన।
మహితుం డీశ్వరుఁ డటంచు మది దలపోయన్। బహుపదకరములు గవిగిన। యా
హిక్రిమ్యాదులకు నీశ్వరత్వము గలుగున్॥ గీ॥ అట్లు గాన నీశుఁ డగు చతుర్ము ఖు
ఁడు పుణ్యగాథ నిగమోక్తులు తలఁచి రిట్లు। ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత యనుచు ప
లికె వేదము ఈతఁడు భావ్యుఁ డరయ॥ అనిన భాగవతు లిట్లనిరి॥ గీ॥ కమలనయను నాభి
కమలంబువలన నా॥ కమలజుఁ డుబ్బాడఁ డు మొగాన నీశుఁ డవుక కమలనయనుఁ డ డు క్రై
వంశేశ। వాక్పంబటి న్న వాక్యము రయ॥ గీ॥ అతఁడు దుష్టహరణుఁ డతఁడు శిష్ట ర
తి పాలకుం డతండు భక్తసులభుఁ కారణుం డనంత కల్యాణగుణకుం డనంత మ
హిమ ధాతఁ డరసి చూడ॥ అనిన శైవు లిట్లనిరి॥ గీ॥ శంభుపదము వైదక శక్యంబు
గాదయ్యె। నబ్జనయనుఁ డీశుఁ డతఁడు గాఁడు। ఆ శివుఁడె శుఁడనుచు నశినావ్యం ...
చన నేఁడి వాక్య కీర్తితంబు॥ గీ॥ త్రిపురరిపు మంత్రము జపించు। పురవైరి ...
మలంబులో డసహస్రకమలఁ పూజగావించు హరి గాన పురహరుండె దై వ
మనియాగమంబులు దగవచించు॥ అనిన గాణాపత్యు లిట్లనిరి॥ గీ॥ పు ...
ను మూఁటి సాధింపఁబోవునపుడు। భూతనాథుండు విఘ్నేశుఁ పూజ చేసి। సో
తదై విజయమును బొందె ట్లు। గాన విఘ్నేశు నీశుఁ గా గాన వలయు॥ క॥ ది
గాక సకలజనములు। ముఖమున శుభకార్యములకు ముందుగ గజరా। స్యనను ది
గొలువ వశ్యం। వదలొందరుగాన నతఁడె పరమేశుఁ డగున్॥ అదియునుంగా ...
సీ॥ ఆదిత్యుఁడే దైవమని కొందరు నసావాదిత్య-యను వాక్యసార్థ్రయం ...
గ్ని యూష్మడె దైవమని కొందరును-కర్మకాండప్రమాణంబు గారఁ ...
లభైరవుఁ డె దైవమని కొందరును-తత్ప్రమాణ మంత్రము లెల్ల వాకొనెదరు ...
ల్పశక్తులె దైవమని కొందరును-శ్రీవ్యశేష తంత్రంబులు జెప్పి చూపి । యు ...

ప్రకృతులు తాత్విక ప్రముఖులు। వాక్యార్థాలకాదుల శ్వద్ధబిల్వ। పంశతుల
స్త్రీ ప్రవాహాంతర్వర్తము లీశు।లనిరికొందరు కొందరశ్వద్ధాత్మకులుగా॥క॥ ఏదేని మూ
ర్తుల దైవ॥ ప్రాయము గాదలచి జనులు భావింపుదురి। ట్లాయామూర్తులయం
దున॥ నాయంతర్యామి దైవమై ఫలమిచ్చున్ ॥క॥ ఈరీతి నఖిలమతముల।వారు
న తమతమమతంబె పరమనియు కుత్సితరగగడు వాదింప। వారికి నిట్లని ప్రకృతి
వాదులకి నుకన్॥ మీమాంసకులౌ గంబులు। మీమాంసిద్ధాంత వాక్యమిత దై
వంబు॥ శ్లో॥ నియు పాపనలు నూ। యానుయ ములు మావె నిక్ష హాత్మ దలంపగా
క॥ ఆ పరేశ్వర జీవు। జై సెను మను మాయ వాని చె సృష్టి యగున్।వాసి గజీ వే
శా వా।భా సెనకరో టియన చుబలుకుటవలనన్॥ అదియట్లు లేని॥సీ॥ ఆదినా
దిగానల వాక ప్రకృతి శక్తియును విభూత భౌతిక ములయ్యె। నవి బుద్ధిమ్రాకయేం
ద్రియ ప్రాణ దేహాదిమయములై వ్యష్టి సమష్టులయ్యె। నలినిజాకారంబులగుచ
ట్లుగా సంశ్రయించిత స్వరత జీవేశులైరి। వారలు సర్వ వైశ్వానర బ్రహ్మాద్య నే
కులైనట్టి జీవేశులైరి। వారి విషయమైన పరమంత్ర జపతపో। ధ్యానసత్క్రియా
భిమానగతుల। బహుళ సతంబులయ్యె పరికించ విన్న మా। యాకృతంబులగుచు
= వెలసె॥ తే॥ కావున మాయయుం టికి కారణరూపిణి సర్వలోకజ। న్మావన
నాశకారిణి చరాచర భూతనివాసయీశజీ। వావయవాదభాస స్వదశా భవ
కంజభవామరాళిదా। నాపిధమూర్తివై భవ యునాగ్రసిద్ధి వహించె వేడుకన్॥
చ॥ ప్రకృతి సృజించు దృంచుగల ప్రాణిసమూహ మునంచు వెండియు। స్వప్రకృతి
నిబొందు భూతనికరంబను చున్నతులెన్నని పూర్తా। ప్రకృ తిసృజించు విశ్వ
మనిబల్కు నవేనము గాననమ్మ హా। ప్రకృతి రొక్కదైవమంచు మది భావన సేయు
చపేలు చూడగన్ ॥వ॥ అనిపలుకు ద్వైత ప్రతిపాదులగు మాయావాదులకు వ
ద్వైతానుభవ యోగియగు శుకయోగి యిట్లనియె॥క॥ ప్రకృతికి దైవత్వము తా
వక మతసిద్ధాంతసిద్ధి యవాస్తవమగు మా। మకమత సిద్ధాంతంబున। కృతి విరో
ధబులు ఛ్ఛవించుటవలనన్॥ అదియట్లనిన ॥క॥ ప్రకృతి తిత మోహరూపను బా।ధక
తేజోమయమూ దేవతాస్వంబా రెం। టికి నేక భావ మెట్లగు। ప్రకటతమంబు కు

ప్రధానత్వముగలదే ॥ అట్లగుటజేసితమోరూపంబగు - ప్రధానంబున్నట్టి తేజో
రూపంబగు చైతన్యంబు సిద్ధింపదనిబలికిన - విష్ణుమాయావాదులుమాయకుత
మోరూపత్వరీతిఁగలదే యనిశంకించినను సంప్రదాయమిట్లుండుట్లనియెను ॥ క ॥
మాయతమోమయమని । యామ్నాయంబులు తాపనియ్యమంత్రము మాయా
చేయంతమోమయియాయని । మాయానుభవంబున నే ప్రమాణము … యుగా ॥
గీ॥ అట్లుమాయతమోరూపి యయ్యెనేని । యనుభవంబెట్లు సిద్ధించుననిన్న నది
ము ఆత్మచేతఁ జెలఁగు మోహము నెడిశ్రుతి । ద … భవ … ప్రష్టమొనరించు … రనిమా
డ॥ గీ॥ అట్లగా పునజడము మోహంబుతుచ్ఛమగు ప్రధానంబు మరియును నంతము
నెడిశ్రుతియును బాలగోపంబు చూడబడుట । దానికానంత్యమెట్లు సిద్ధంబు
జేసె॥ అందుజడమనాగ చిదాత్మకఘటాదు । లౌను నస్వాపములకునది మో
మోహమనగ నెందు బుద్ధికుంఠీభూతమై స్థిరత్వమొందునది సాతలప ॥క॥ తూ
రితలోకదృష్టిని॥ యేరికి నను భూతమగుట నిది జడమోహ । కారణములదొప్పు మాయ
డున. మోహరూపత్వము ప్రధానసంసక్తిరిట్లుగా॥ అనిన మాయావాదులిట్లనిరి॥
క॥ జ్ఞానజ్ఞానంబట్లు॥ జ్ఞానభవప్రకటమారత్వంబని జెప్పితిరి । నైనమతముకద్వైత । జ్ఞా
నము ననివృత్తి కాని నైతో చూచుమమీ॥ అనిన పరాశరపుత్త్రుండిట్లనియె॥క॥ యిను
డు వెలింగినజీకటి॥ గను పడునెట్టుల తత్త్వము … స్మృతియు । క్త్యనుభవసిద్ధజ్ఞా
నంబును జెడిమాయానివృత్తిబొందకయున్నే ॥ అదియట్లుండేని॥గీ॥ ఆత్మను బ్ర
హ్మమైనతనునానాత్వంబు॥ గలుగదో మమాయ గలుగనుండు॥ నయిమ … నే
మానాత్వనిషేధించన । యనెడిశ్రుతికిన్నగమగుట జేసి॥సీ॥ అది గాక బ్రహ్మవిదాప్నో
తిపరమని బ్రహ్మవిద్బ్రహ్మైవభవతియనుచు । నలఘుతరశక్తిమాత్మవిత్తరతి
శుతవేదవిత్త్వాతిమృత్యుమేతి॥ యని మరిభిద్యతే హృదయగ్రంథియనుచు … పదమునాద్య
ముగాపరా … శే … ననెడుశబ్దము । మంత్రంబుగాగలయూ … బానందశబ్దమాదిగ
నతశ్చనయనేటి॥ యావ్య … యరి … ను … దగాగ … లగూస్త తియయు । మరి … కొన్ని
శ్రుతిస్మృతిపురాణములున । మాత్మవిజ్ఞానమున నెమాయాతమోని । వృత్తిసు
గునని ఘోషించు శబ్దముగను॥ మ॥ యిదిశ్రుతిత్య … ప్రకారంబింక యము … క్తిచేతమా
య గలుంగనుండ … రేని॥సీ॥ ఆ … దిలోన … మాయగలింగియుండెనా కార్యసృ

దేహాదికములు వేలయు। కావ్యహృద్దేహాదికంబులు వేలసినా కాకరాగాదు
లుగలిగియుండు। కామరాగాదులుగలిగిన ద్వైనాపుణ్యపాప క్రియల్బొడము
చుండు। పుణ్యపాపక్రియల్బొడముచునుండెనా జన్మమృత్యువులెందు సడల
కుండు। జన్మమృత్యువులనుసడలక ******************
యుండెనా। మొరసౌఖ్యదుఃఖములన నుంగు। మొసి సౌఖ్యదుఃఖములను
ననుచుండెనా। చెడి రుంశ నుగతి జెందకుండు॥ కావున రుక రుణాపి। ర్జ్ఞా
పజ్ఞానమానసమాయ బాధితమగుచు। బోవుననునిశ్చయము సుగ। రాపించిన
కలదనంగరాక ధరిత్రి॥ అట్లగుటం జేసి లేదంటిరేని॥ఉ॥ మాయలయుంపవస్త
తసమ సర్వ్రుదింద్రియచిత్తధీమరు। లొక్క యములుంగలుంగవపగల్గమినప్పర
మోవదేశముం। జేయ గురుండు లేడతడు జేపడకున్న నివాబ్ధి తారకమ్మో। పా
యము దోచకుండునప్రాప్తము గానిది లేదు మోక్షమ॥క॥ అజ్ఞానమట్లు
గావున। నజ్ఞానులకవని సెప్పు డనుభవమగు నేనజ్ఞానిననుచు వినుమా సాజ్ఞను లే
దనగ రాదు చర్చింపంగ॥ అట్లగుటం జేసి వుండి లేనిదంటిరేసి॥క॥ వుండీ లేనిద
నేటిది। యుండదు భువి ట్టిపుస్తుపుక్కటి లేదా। రెండొక్కటి సైయుండమి।
మండి లేదనగ రాదు యూహింపంగ॥౩॥ నిరవయవమంటిరేని యు। నరుడా
ప్పంజగములరయ వాకారమ్ములై। యిరవొంద చుండు గావున। నిరవయవంబన
గ రాదెనెక్కింబరయ॥క॥ సావయవమనిన దృశ్యన। ఖానంబై చనిన మాయ
బలసినమస్తి। నావిలయమొందకుండుట। సావయవంబనగ రాదు చర్చింపం
గ॥౩॥ఉ॥ భయాత్మకమని చూచిన। నుభయాత్మకమనెడు మాట యుక్తము గాద
య్యుభయంబొక్కటిగామిని। యుభయాత్మకమనగ రాదు యోచింపంగ॥
గీ॥ భిన్నమనవాత్మయా నికి భిన్నమైన। యానికి లేకుంటన దభిన్నమనగరాదు
భిన్నమనమాయ ప్రకృతిసుప్తియువవిక్క। యనగ బెరొక్కనట భిన్నమనగరాదు
కభిన్నాభిన్నంబని యది। నెన్నంబు లేదు మాయ నెమునియనరా। యున్నదిగావు
వసజ్జము। లేన్నిరనిర్వాచ్యమనుచు నెసగినియుక్తి॥వ॥ ఇది యుక్తిక్రమం
బింకననుభవంబవధరింపుము॥క॥ వనదాగని తెలివొందవెసి। యనుభవమున మా
యతుచ్ఛయైపోవునని। న్యనివృత్తియగుట జ్ఞులయనుభవమును సాక్షిదినిక

వనింతెలియఁగ॥ అనినమాయామత్తస్తులిట్లనిరి॥క॥ తనుకానకతెలివొందెడి
యనుభవమునకనుగుణతృష్ణయనునంటివియా। తనదానని తెలివొందెడి। యు
నుకనుమమాయలేయంతడు నెట్లుకా॥ అదియెట్లంజేసి॥క॥ వినువాఁడై తా
నటవెలిసేడునంటి। వానినువాఁడనని యొడివృత్తిమాయ। సోకెడువాఁడై తాను
మ్మనియంటి। నాసోకువాఁడనువృత్తిసూటిమాయ। కనువాఁడై తాననిశ్చెదచెద
నంటివానికనువాఁడననువృత్తిగతియుమాయ। తినువాఁడై తాననితెలిసెద
నంటివా తినువాఁడననెడివృత్తియనుమాయ। మూర్కొనెడివాఁడై తాన
మూర్కొనుచుండు। నంటివా యుట్టివృత్తియెనగునుమాయ। తలఁచువాఁడాత్మయౌ
నన తలపుమాయ। గానినిర్మాయనెట్లుతన్నాంచు నెపుడు॥ అనిన శుకముని
వరుండిట్లనియె॥ సీ॥ వినువాఁడననువృత్తియనుమాయయంటిరా యదిమా
యయనియొవ్వఁడెరుఁగుచుండు। సోకువాఁడనువృత్తిసూ మాయయంటిరా
యదిమాయయనియొవ్వఁడెరుఁగుచుండు। కనువాఁడననువృత్తిగతిమాయయం
టిరా యదిమాయయనియొవ్వఁడెరుఁగుచుండు। తినువాఁడననువృత్తియనుమా
యయంటిరా యదిమాయయనియొవ్వఁడెరుఁగుచుండు। మఱితమూర్కొంటి
ననువృత్తిమాయయంటి। రేనియదిమాయయనియొవ్వఁడెరుఁగుచుండు। తల
పదియెమాయయనిన వానినెఱ్ఱియునెవ్వ। డతఁడెతాసాటనీమాయనరయుఁటొ
వ్వ॥ అనిన మాయాపరులిట్లనిరి॥క॥ మాయావిరహితదృష్టిని। మాయావృ
త్తులనెరుంగు మహాత్ముఁడులా। మాయావిరహితుఁడుగా। నైయుండుటల
...నిరర్థకంబైతోఁచుఁగా॥ అదియెట్లనినా॥ సీ॥ కనుటకైమాయయాకార మయ్యె
నుగాక కానన్నలానాకారుఁడతఁడు। పిలుచుటకైమాయ పేరుదెచ్చెనుగాక
లేయున్ననానాధేయుఁడతఁడు। కొలుచుటకైమాయ గుణములబూనెనుగా
కబూనకుండిన గుణహీనుఁడతఁడు। బోధకైకొనుమాయ బుద్ధిఁజూపెనుగాక జూప
కున్న బుద్ధిశూన్యుఁడతఁడు। నోజకైమాయ సకలప్రయోజకత్వ। మొసఁగెఁగా లే
కనతఁడప్రయోజకుండు। నట్టినిరుపాధికాత్మునినాశ్రయించు। తలఁపుకైసిన నం
దేమిఫలముగలదు॥ అనిన్న శుకుడిట్లనిరి॥ సీ॥ ఆకారపట్లసనాకారముగాని

యూరెంటికి విలక్షణాత్ముడతడు నామధేయంబట్లు నామధేయము గానియూరెం
టికిని విలక్షణాత్ముడతడు। కులసంగతంబట్లు కులహీనతయు గానియూరెంటి
నివిలక్షణాత్ముడతడు॥ బుద్ధియోగంబట్లు బుద్ధిశూన్యత గాని యూరెంటికిని విల
క్షణాత్ముడతడు। సప్రయోజనమునట్ల సప్రయోజనంబునా రెంటికి విలక్ష
ణాత్ముడతడు। యట్టివాడాత్మ తానదియాదియెమాయ। నరయాటదిఫలమది
మోక్షమదిని జంబు॥ క॥ అనినమాయావాదు లిట్లనిరి॥ గీ॥ మాయయు శక్తి చేసము
ద్ధి గీయు। నిర్వాచ్యమనిత్యజంపవలయునను చు। నావలిచ్చి రితదాదిమ
ధ్యాంతరూ। పంబులెరుగ నెట్లు బోయవచ్చు॥ అనిన వ్యాసనందనుండిట్లనియె
కమాయయనయేదిలేదది। మాయాయనిచెప్ప శాస్త్రగదిగాఖ్యనేం౦। శే
క్తిదానికాద్యం। తానసరూపములు తెలియనగునట్లుగుటక॥ గీ॥ మాయకాది
మధ్యమాంతరూపంబుల। నెర్పరింపి చూడ నేమిఫలము। దానినణచి వుచ్చుతత
త్వంబు ద్రావైన। చాలుపట్టు సుభనము పడలకుండ॥ గీ॥ గానమునువశిష్టు కౌస
లేయునకునీ। మాయయెందుజననమాయనను చు। దలపవలదుదీని దండింతు
నేరిత। ననితలంపుమనుచు నావతిచ్చె॥ అనినమాయావాదులిట్లనిరి॥ గీ॥ లోక
దృష్టి చేస నేకరూపంబుల। దోచుమాయ నెట్లు దొలగవచ్చు। దొలగబోవునది
యొందుర్ఘటకారిణి। యగుచుజగము పరము నాక్రమించు॥ అదియెట్లంటేని॥ సీ॥
సత్తునసత్తుగా సాధింపనేర్చు నసత్తును సత్తుగా చాటనేర్చు చిత్తునచిత్తు
గా జెండింపనేర్చు వుచిత్తు నచిత్తుగా జెప్పనేర్చు। సుఖము దుఃఖంబుగా నూచిం
పగా నేర్చు దుఃఖము సుఖముగా దోపనేర్చు। ఖండము ఖండంబుగా విడపనేర్చు
నఖండంబు ఖండంబుగానొనర్చు। క్షరమునక్షరంబుగా నక్షరంబును। క్షరము
గానొనర్చు జాడ నేర్చు। గానహరికి కీర్తి గనినమమాయందు। రత్యయాయ
టంచు రతివిధించె॥ క॥ ఇట్లుగుటం జేసి పదస్రూపిణియు చిదచిత్తాలాపినియును
ఖిసుఃదుఃఖానుసారిణియు ఖండాఖండాకారిణియు క్షరాక్షరతత్త్వధారిణియు
స్వాతంత్ర్య స్వతంత్రకారిణియునై ప్రవర్తించు మాయానివృత్తి యెట్లగుననియూ
గ్రహించుమా మాయావాదికుంజరులకు శుకయోగి సింహుండిట్లనియె॥ గీ॥ అరసి
చూడంగ లేని మాయాకృత్యములు। నానిగలుగునె పరమాత్ము డైనతనకు। ధరణి
వ ధ్యాత్మ రక్తృత్యములచేత। నాకసంబు నక్షింతె కహో యగు టౌ॥ మరియును

గీ॥ లోకదృష్టిచేత నేకరూపంబులఁ దోఁచె నేని మాయదోషగాక॥ నాత్మదృ
ష్టిచేత నఖిలంబు తానగు। దానికందు నేమిహానిగలదు॥గీ॥ ఇతర కార్యదృష్టి
నెల్లతానగుమాయ। యనుచుఁ దనినఁ దుఁ కట్లుగాక। స్వస్వరూపదృష్టి సర్వం
బు తానైన। వానికందు నేమిహానిగలదు॥క॥ పరదృష్టినంత తానై। నెరపెడి
మాయాత్మకంబుని విడంబకుఁడు। స్వరదృష్టినంత తానై। నెరపిన మాయాత్మ
కంబుని విడంబకునే॥ అట్లుగావునా॥గీ॥ దేహభావమొందు దేహాభిమానికి। జ
న్మమరణములనొసంగుమాయ। దేహికవలియునికి దివురు నిర్దేహిని। జేరిమా
య యేమి సేయగలదు॥ గీ॥ ప్రాణపదమునొందు ప్రాణికక్షుత్పిపా। సాదిధ
ర్మములనొసంగుమాయ। ప్రాణికిన్యెడ గుచుబడగు ప్రాణుని। జేరిమాయయే
మి సేయగలదు॥గీ॥ ఇంద్రియముల చెలిమి నెనసినకర్తకు। తిరిగి విషయముల
కుద్రిప్పమాయ। యరకర్తృసాక్షియైన నిరింద్రియు। జేరిమాయ యేమి సేయ
గలదు॥గీ॥ మనము నైన సితిరుగు నంత్రుఃస్వవర్తికి। కామరాగములను గరపుమా
య। నంత్రుసాక్షియగుచు నవనమనస్కుని। జేరిమాయయేమి సేయగలదు॥గీ
బుద్ధియుక్తుడైన బోధయుతకుగల। నిశ్చయప్రవృత్తి నెరపుమాయ। బోధయు
క్తుసాక్షిభూతాత్మనమనని। జేరిమాయయేమి సేయగలదు॥గీ॥ తన్నుఁగూడి
యజ్ఞ దశనింటి జీవుడై బ్రతుకువాని మోహపెట్టుమాయ। యజ్ఞభావ
సాక్షియైన నిర్జీవుని। జేరిమాయయేమి సేయగలదు॥ గీ॥ అనుచున్నట్టి
శ్రోత్రియాస్తిక లోకక। స్వప్నదములమాయధిక్కరించి। ద్రోచిపలుకుసుకునితో
డమాయావాదుల నిరిజనకపు భుని యాజ్ఞవడసె॥ మాయాత్మదృష్టిచేతను। మా
యంబగునే. మాయమామాయదటఁ। బాయ కకనుపించెడు మాయా। మాయా
యంత్రమును ద్రుంచుమా దెగిపడగ॥ వ॥ అనిన దూరీకృత ప్రపంచ ప్రవేశుం
డును స్వస్వరూపాభినివేశుండును నిత్యనిరుపాధికనిరతిశయ సుఖపరవశుండు
ను భక్తవశంవదుండును అద్వైత విద్యానికేతనుండును ద్వైతవాదిగజాంకుశుండు
ను మునిజన తిలకుండును నగు శుకుండు ఆసమయంబునా ************

సీ॥ గురుకృపాలబ్ధిచేకొన్న నిశ్చలసమాధికలిమి కోదండంబుగా
ధరించి। సురనిరంకుశరు ఖశుదసాక్ష్య వృత్తిగడు దృఢంబుగనారిగానొ

నర్హి బ్రహ్మోహమస్మ్యహం బ్రహ్మాస్మి నైవ వాక్యంబుగు స్వరూపానందముత్తి
సత్యాభిన్నస్వ పరమాత్మ జ్ఞానమహాదివ్యసాయకంబు బూని మదిగుం
ప్రణవమంత్రంబు మంత్రించి యఖిల మంత్రాంతర మంత్రములకు మూలమం
త్ర మగు గజాలు వామయా యంత్ర మనసి కూలనే సేనరణి నుతుడు॥క॥ ఇ
త్తెర ఘన సంతియుక్తియు లోకగణ నరణిత నయుడురు మాయావా దృత్త
రములను జయించెను రుత్తరులై సకలస్థలయా కకవరు గక॥ ॥ పుడమిని
జ్యతేజో విపులత నుభేదవాదివిజయమునకు భక్తిపగల్భ ముని బాంధవు
పరతికిని మెచ్చి ముక్తియువతి నర్థించె॥క॥ శుకతనిక్షేమ జోడర నన మునగని
వేడ్క పున్నమాలిక గొని యా తమ మెడగ్రవేసెనా వెర । వను కూలమె మోక్షజ
నకుడను మోదించె॥ ఉ॥ అంతకుదేహవాధుమగ్న హంబు ఖాళంబునలంకరి
పక్షి గంతుల వేర్పరించి నిజ సంగ్రహపురోహిత భృత్య సహితవెం తంతయు జేరి శో
భనపదార్థములున్న మనూడనాకశా వంతుచకాంక్ష కాంతను విహారము మొర
ప దలంచె నావరా॥గీ॥ అంతరాత్మను నమ్మహాత్ముండు వైరాగ్యసంబరంబుగా
మహా వివేకమల ఘుమాలి గాశమాదులాభరణములు ధరించి మోక్షకాంక్ష
నొందె॥వ॥ మరియు నానాలంకారభూషితుండు అమానిత్వాదిగుణ సుజన పరివృ
తుండును గుణాతీతలక్ష్మీయుతుండును శాంతి నాంతికమాత్ర ప్రభృతి సంకరి
సంతోషహర్షితుండును వికసితవదనసరసీరుహుండును హంసారోహుండును నగు
కృష్ణద్వైపాయనోద్వహుండరుగు డెంకిన విదేహ చేశ ధీశ్వరుండును స్త్రీ
సమేతుండై స్వకీయ మాత్య పుత్ర పౌర మిత్ర భృత్య ప్రభృతులుం గొలువ నే
ధుత్తో నినానావిధ నృత్య గీత వాద్యంబులతో నరేంద్రానఘుడ్యవసంతితాం
చనకుడ్య గోపుర ప్రాకార మంటప ప్రాసాద రచనా సాది శోభాశోభితంబైన శో
భన గృహంబునకుం దోడ్కొని పోయి యచట నొక్క సుస్థానాంతరంబున
తరంబున సంభ్రమవేశించి యమహాత్ముని ప్రమేయుల తేజఃవ సిక్తా మధ్యంబున
మణిరత్నపీఠ స్థుని గా నాసీనుం జేసి నిజ హృదయాంతరంబున నున్న మూర్తి
రంబు లక్ష్యంబు కాళింపుచున్న ముక్తికన్యకంగొనివచ్చి యమ్మహాత్మునకు సమ
ర్పణంబునను నిచ్చి స్వస్తి పుణ్యాహవాచనంబులు జేసి చిహ్నంభావో ౨

కంబులనర్ఘ్యపాద్యాచమనాదికృత్యంబులుదీర్చి యంచితశుద్ధసాత్త్విక వస్త్రతుల్య
సుమధుపర్కంబులలంకరించిబహిరంతర్లక్ష్యంబను బాసికంబులుబంధించియా
వలోకనసాక్షాత్కారంబులనుయజ్ఞోపవీతమంగళసూత్రగ్రహణంబులొన
రించి-తత్త్వమసియనుమహామంత్రోక్తప్రకారంబునముక్తికన్యాకాప్రదానం
బు సేయ-నతండహం బ్రహ్మాస్మియనుమంత్రోక్తక్రమంబునపాణిగ్రహణం
బు జేసె నంతట నమ్ముక్తివధూవరులకొత్తి శ్రేష్ఠాతిశయంబులుగీలుకోలు
లు-వేదవేదాంతవాక్యఘోషంబులు ... వాద్యంబులుచెలంగ-ఖండాఖండమండల
మండితకళాదీపికలువెలుంగబహుసిద్ధప్రశ్నవనాదమంగళవాక్యంబులుమె
రయ-నంతఃకరణవృత్తిప్రకాశజ్యోతిసీరాజనంబులుమెరయ-నవస్థావా
రతలోదరీనృత్యంబులు వెలయ-విజ్ఞానాకృత్యాగ్రళీ మహామంత్రమంగళాష్ట
కంబులునగ-ప్రధానంశాంబులల-స్వరూపలక్షణతటస్థలక్షణంబు: సుతలా
ప్రాలుబోసిచూచు-సకలజనమనోహరంబగుకల్యాణంబు నై కొనిరి వెండియు
గీ॥ ఆవధూవరులకు నానందరసమధు । పాన మొందజేసి ప్రకటలక్ష్య । పాత్ర
కలితచిత్ప్రభామంగళారతు । లొసగి రంతవృత్తియుండ దెల్ల॥గీ॥జనకుడష్ట
దు మోక్షార్థిజనములకును । పారమార్థికధనములు బంచి పెట్టె । జగతినిం దాస్త
తులు సేయశత్రుమిత్రులనక కర్మాస్మభక్తులననె పెనంతా॥సీ॥ఆకంపతులచి
త్సమాధివేదికయందుసమసహస్రారపీఠమునను నిచి । తలపనన్యోన్య తాదా
త్మ్యనుబంధంబుగదియుబ్రహ్మగ్రంథి గానొనర్చ । ఫలితవిజ్ఞానాగ్ని ప్రజ్వ
లింపగజేసి యందులోప్రణవమంత్రానుసరణి । సకలేంద్రియములకుశాత్రుత
ల్గాఁకించికాయముస్సమిధలుగావిధించివిషయవాసనాజ్యవితతితో వివిధద్రవ్య
శ్యహుతులను వేల్చిసకలహృదయ । వనజములవసించునాత్మేశకమేప్రపద । త్రీ
ముగా నొనర్పజేసిరనఘ॥ గీ॥ అట్లునాల్గునమునలొ పానసాదికృ । త్యము
లు బ్రాహ్మణాన్నదానములును । శోభనోత్సవములు సుఖముగా వేట్కతో
న । విపిశుభదినమ్ములు పన్నాళింప॥క॥ శేషించవమనోవృత్తుల । శేషముగా
శేషహోమాంసిద్ధిమొనర్పెన్ । శేషాశేషవిహీనః । శేషబ్రహ్మాగ్నివేల్చి సేవిం
చిరటన్ ॥గీ॥సకలభూతహితప్రసన్నకూడియుండె నే । నాగనాశబద్ధిమొనరిచె

చిత్ర నములునించు కొనివసంతోత్సవంబులును। నలిపితొండొరులును నమర
వమునన॥క॥ నయనోత్సవముగ నరణితి। నయమున వరుజనకుండు వద్దు కాలం తారా
ఆయుత మగునట్లు తన సిరి। నను నందగ వొప్పగించెనయమున దలిర్పన్॥ వ
యు విధ్యాధనంబును నొప్పగించి సంహారాభయప్రదానంబులు గోభూహిరణ్యా
ది ప్రదానంబు గానొసంగి వీడుకొల్పినం ప్రీతుండై యూరకేయుండు॥సీ॥ బ్రహ్మ
మూర్త్యగత వేత్రములు పాదములు గాగ పిరమాత్మసంతంబు శిరము గాగ। కడ
గి రచక పూరకములు రెక్కలు గాగ తగమనోన్నప్రవక్త్రంబు గాగ। కలిత
కుండలినాసికాపుటంబును గాగ ప్రవక్ష్యమలు ప్రపలంపములు గాగ। కమలబాం
ధవచంద్రకళలు చూపులు గాగ తత శుద్ధ బిందువు తనువు గాగ। నరుచుహ్లాట్ట
హంస వాహనము నెక్కి - వారణి నిర్వాణ భామినితోడ గూడి। యమరబృం
దం లంపంచ నభినుతింప - జనియె సుకయోగిజనకు నిసముఖమునకు॥క॥ హంసగ్రం
బు నకర్తృంబు గు॥ దుర్గమము సుపర్వాణములు సుర్గములు నదీ। వర్గములు పెక్కు గడ
చిగ। తార్గళగతిజని యెసతదున ప్రముఖుడగు చుక్॥చ॥ చక్కపొడగాంచె శ్రీశుకులు
శంకరుడెందు తపంబు జేసి గైకొని యెసతక్యాగన్నులు తులగోరిమహానియమం
బు లెందొన। ద్వైనుమహింప ణ్ముఖుండెరి కెందెమరాధిక తేజమెంతున్నా। ఘన
మహిమాలవాలము సుఖాశ్రమ జాలము సీత శైలమున్॥చ॥ అచటికి వచ్చి ము
న్నె గురుడధ్యయనంబొనరించు మహర్షి వ్యాచయుములోన సించెను తదాశ్ర
మ వెల్లతదీయభానుమ। దృష్టినిచ రమోపమానబహురోచుల వెల్లగ నారకేయు
డా। ప్రచురత నొప్పు మన్నము నిపాలికి వేచను డెంచె వేడుకన్॥క॥ తనరారగబ
లంబున తన। తనయుడు గిరి కానములడగులు బడకనం। తనెవచ్చె టకుపరా
శర। తనయుడు సంభ్రమమున లోడ డబడి యెన్నృపా॥క॥ అపుడు తన పదాబ్జము లకు
విపులంజగు భక్తిబొందల పినుతించెను సత్కృపగారవించె తడా। తపసికిని
ట్లనియె రణీతయుండక్షిష్టామ॥ జనకుండగాంచితి భేదవాదమతములె చెం
డాడితిక శక్తివా। దినిభంగించితి నాగమాంతయు తయు కీర్తి నిల్చి మెప్పింపన
గ్నని వెూదించిన ముక్తికాంతను మహాకల్యాణ యుక్తంబు గా వెనయుంగూర్చె
నత డుదా గొనియే నేతెంచిన్ వేడుకన్॥క॥ అనియీ శుభ వృత్తాంతము। వి

నపించి దినతంత్రి ప్రీతి వెరగందెపయా। వెనకనుతన్నరిరియోగం। బునశుకుస్న
హాస్థధర్మములు గొనుచుండెన్॥ అదియెట్లనిన నాకెఱింగింపుము ॥మ॥ కలహా
యాంతమమ్మజ్ఞహృద్దు కలడాగన్ వట్నిరోజంబులం। దలహాంసంబుజరెంపథ
కరణక్ష్మాలంబులు నాక్షిపక్ష్మజలజాతాకిసుధాబ్రంకి సుఖిచిచ్చక్రంబులుం
గూడగా। కలితాత్మారుడు సంభవించెహృదయాకాశంబునం దొప్పగన్॥
గీ॥ అకథయుండకము న్నెయ్యోణిసతుడు। తెలిసివిజ్ఞానజటుషు ఖడ్గరవిచూ
చి। యహ్మహాజ్ఞాన తాదాత్మ్య మనెడి మోహ। నాంగవాలింగనాదిప్రసంగ
ముడిగి ॥క॥ తన పనుషప్పముడిగి హెం। ప్రాపైరాగ్య దకషబులనిత్తమఖ॥
శన మొందించిన వెకాం। బుసిధిషస్నానాదిక్రియలు గొనిపిదపన్ ॥క॥ పచే
వుండస్మద్భావ్యాప్రేకేపకాత్ముడై వెలుగొందున్। నాడేవపవిత్రభరము
నాదిగనేనిభజింతు సపరోక్షమునన్ ॥మ॥ అనియుట్లాగమమంత్రమాలమగు
గాయత్రీమహామంత్రే। ధ్యానిబోధంబున లోచనాంజలు ప్రంమ్మోనందలా
న దబా। వ్యాకాయాఘత్యయులివ్విబాధకమనస్సం దేహామందేహామటి
నిశాటకుయమొందజెసెశుకుడత్యంతానమోదంబునన్॥ శా॥ భూమహ్యంబు
సుహోమకుండమున చిత్ప్రాణాగ్ని సండించిని। ప్పాడుమంధైన థేంద్రి వే
ధనములన్సర్వక్రియరాజ్య హుతి। స్తోమోపేతముగాగ వేదశిఖరస్తోత్రంబు
లోవెల్చు చున్। హోమంబు ప్రబియింతనా శుకుడు ప్రశైమో ఖావినీయా
త్ముడై ॥ఉ॥ మానవజ్ఞపంబోషక్షిరమార్గ నిర్వృత్తివిసర్జితంబుగా। ధ్యానము
జేసి భక్తి నిక్రియారహితంబుగ జేనపూజలుం। బూనిభజించి నిత్య హరిత్రృప్తా
సుఖామృత భోజనంబువి। జ్ఞానులతోడ గూడుకొని చాలినయట్లు భుజించి పిమ్మ
టన్॥ గీ॥ విశదమైనచిత్తవిశ్రాంతి తాంబూల। సిద్ధి గాంచెబహులి శేషమైన। సు
కలవైభవములు సకూడి నిర్వాణ। తరుణి శేఖులందదల చెంత ॥మ॥ వరకా
మాదిశిగారపంబణగ జీవాదిత్యుండుం గ్రుంకత। త్పరన్వృత్త్యప్పలము న్నోరకం
గనుత శ్రీవజ్ఞాన తారాప్రభల్। జరగన్ షోధమవత్ప కోరగతాన్మస్థానహాన్నలా
రన్ త్వరాతురకోకంబులు శ్రావ్యాసిచ్చ శిహృదాకాశంబునందొప్పెడన్॥ వ॥
అయ్యవసరంబున నాచార్య సుగ్రహంబున సకనిషదర్థశ్రవణమనననిది

ధ్యాసనంబులను వస్త్రాలంకారంబులరుసు దెందియము క్షత్రు క్రీనసూరత్నంబుల కుని మైకశోభనంబులకార్య్యి శుభ ముహూర్తంబున శరీరార్థ సాంగంగాముఫ లంబులాంచార్యులకు దానంబు సేయించి వారలవలన పొందిరి కాంతిత్వంబున స్ఫ ఏకతురీయ శయ్యాతలంబున శోభనంబులు బొందుచు బాహ్యాన్తరశబ్దా నుబద్ధగలను పరిమళద్రవ్యంబులను అంతర్దృశ్య శబ్దానువిద్ధలను తాంబూలాది కంబులను గన్నమీదంబున మునిపీడి చిప్ప కాశంబులను దీపంబులు వెలుగించి మానంబను కవాటంబు బంధించి స్వేచ్ఛా వినోదంబులనంతం తటన రయుచుం డిరంత ॥గీ॥ అమ్మ మోహారిణీ నవోపారులిరువు| రాత్మవిద్యా కళావేదియ య్యోగందు| సబలమాతన సంగమంబగుటయుగ్ధ| యయ్యెనుత దాభిముఖ్య స్వ మంత నపుడు॥గీ॥ కాంతుడాతమ క్రికామాతురత్వంబు మదిబెరం|గ తెలివిన న ముతోడ| చూపుడప్ప కుంపజూచి యూయ నికికా| తెలివికలరి చెలిమి గలియు ద లచీ॥గీ॥ అలఘుతర బాహ్యదృశ్యశబ్దానువిద్ధ| లనెడిచందనకుసుమమాల్యాదు లంది| యనుపమాంతరదృశ్యశబ్దానువిద్ధ| లనెడికర్పూరతాంబూల మనుభ వించి॥క॥ మరయుచు తాలిమి ముచ్చటలరయుచు నుభయము మనోహరాకా రములు| న్దొరయుచు మెరయుచు సంయమి| వరుడమృతవధూటీరతుల వహించె నృప ॥సీ॥ అదియనంగవినిర్మలాకారి గావున వెలగింగిటలోన జిక్కకుండె| నదిదుర్నిరీక్ష్య కళాభాసి గావున చూపులలోన జొరకయుండె| నదిసు మోహరలతికా మోహి గావున తలపనెమ్మది లోనదక్కకుండె | నదియున న్త్రాంతసర్వ వ్యాపారి గావున కరతలక్రియలకు గలియకుండె | నదియునిర్వా ణి గావున నగిపెనగి| స్పర్శ వైశేషికంత్రంబునలుపకుండె| నేమిచెప్పను న మ్మేలు నంతిచెలిమి| గలుగువాడెంత పరసుడో తెలియరాదు ॥ అట్లగుటం జే సి॥సీ॥ మనువిచారంబన ముద్దుగైకొనబోవ నుడియుల బను మోము మరుగుబె ట్టె| నచ్చిత్తులనుయు గోజములందుకొనబోవ జేవమను కొంగు విప్పిక స్వేన సుఖంబనినత్వ మనినీవి విడబోవ కవుకషాయకరంబు గప్పివట్టె| స్నాతృత్వ మనుకౌంగిలింకింపబోవ రసాస్వాదనమను లజ్జనలగిమసలె| నప్పుడిట్టులుండుటల్లు

వృతయనివరుండు। యుక్తి తాత్పర్యబోధలనూహఁ జేసి। తలఁచి యన్యోన్య
సమరస ధ్యానమనెడి। చెలిమి చేనన్నివదలించి కలసెనపుడు॥ అవియట్లనిన విను
ము॥ సీ॥ అమ్మహాపురుషుఁడు స్వస్వీకృతాంగనఁ దురీయంబను మృదులశయ్యా
తలమున। కాక్షిముఖ్యంబుగా సంకించి సూక్ష్మయోగజ్ఞానకరములఁ గౌఁగలించి।
ఘనవిజాతి జ్ఞప్తులను సిగ్గు విడిపించి మునుసజాతిజ్ఞప్తులవెడి చెలిమి। స
లిపి తదాకారజ స్వత్వవృత్తి గ్రంథులను త్రిబంధములు వేష్లిన వదల్చి। స
ద్భావాధర సుధారసంబు గ్రోలి। తివిరి సచ్చిత్కుచంబులు నివ్వె
రుకొనుచు। సమర సైక్యానుభవమనోజాత కేళి। మరిగి సుఖసాగ
రములోన మగ్నుఁడగుచు॥ మరియును॥ సీ॥ అంతకంతకునవ్యగ్రాంగనతనమనంబు
రమియింపుచు మహారతుల జెందు। మరియంతకంతకమ్మానిని తనయందు ర
మియింప గానుపరతుల నొంది। మరియునంతంతకమ్మ శివవాస మమకారము
యాంప్రచును సురతుల బొందు। వెండియంతంతకప్పొలాంగి తానైక్యమత్వ
మైపూర్ణకామతజలంగు। తెలిసియంతంతకును తమద్ద్రుక్స్వరూప। భావనా
భావనస్వప్రభావసుఖము। లెవసీయుండంగ దినదినంబెన్నఁదాని। విభవముల
ముక్తికాంతలో వెలుగుచుండు॥ క॥ యారీతి నరణిసుతుఁడా। నారీతిలకమును
గూడి నానావిధశే। లీరతుల క్రీడసలిపె। కళ్హారసికత గళితబిందులతుండగు
చుఁ॥ సీ॥ అంత పూర్వోక్త ప్రకారంబున ప్రభాతంబగుట యెరింగి యమ్మహా
మభావుండు యథోచితంబుగా నిత్యకర్మంబులు దీర్చి స్వస్వరూపానుభవంబు
నం జొక్కి ముక్తికాంతాసమేతుండై యాత్మారామవనవిహారంబులకుం జొ
క్కి సజ్జనభూరుహంబుల నీడల నిలుచుచు। నిగమశిఖరవృతంబుల నాశ్రయిం
చి సమహావాక్యశుకశారికాలాపంబులాకర్ణింపుచు విషయకిసలయంబులఁజి
దుముచు ప్రాణపత్రంబులు వ్రాల్చుచు అంతఃకరణకషాయంబులు రా
ల్చుచు కామాదికరిణంబులుదోలుచు శుద్ధవాసనాకుసుమంబులాస్వాదిం
పుచు పరమార్థలాభఫలంబులనుభవింపుచు బాహ్యాంగగత్యసల్లంబుల గ్రీ
డింపుచు హృదయాకాశమధ్యంబునం బరివేష్టించిన మేఘమండలంబున నలో
కించి చిత్రావిద్యుల్లతలగులికి ప్రణవనాదజలగర్జితంబులాకర్ణించి నటించు

శ్రోత్రద్వజ్వయకూరంబులకలరుచుసు భేచ్ఛాపస్వనంబు లెకస్సేచు విచారణా భూములకురుకుచుతనుమాన సాస్థలంబులనివాసంబు సేయుచు తత్త్వ స త్రప్తిగహ్వరంబులడాగుచు సంసక్తికంధరంబుల విహరింపుచు పదార్థభావనాగండశైలంబుల శేగుచు తుర్యగానీచోన్నతప్రస్తరంబులజారుచు బ్రహ్మానందనిర్ఝరంబులకంతర్వృత్తిప్రత్యయంబులను పుష్పవల్లికద్దంబుగట్టుచు విద్యాత్పాదపంబులలంఘించినకర్మణాకటాతు ఫీతుఅంబులనుతీగెలనుయ్యాలలూచుచు గుసురవాస్యంబులను ద్రాక్షమంటపంబుల శయనింపుచు నిజకాంతాలింగనంబు సంభోగించుచు స్వరూపాప్తలోకనాధరపానంబుల నప్పటప్పటికిమహావిహారజనితతృష్ణలందీర్చుచు మహామనోహర లీలలంజలంగ్గి వెండియుజలకేళిలోలుండై యిడాపింగళానుషుమ్నలను పేళ్లంగలగంగాయమునాసరస్వతులుంగలసినత్రివేణీసంగమంబునందనరుమానససరోవరంబునం జొచ్చి చిద్రసోదకంబులంజల్లులాడుచు జీవపరాశ్యాలందనరు దివ్యయ ప్రాంపలవడవుదాల్చుచు వట్చక్రంబులనుపంకజంబులనాహోపించిత్రధీయుజలతరంగంబులందూగుచు నానందింపుచు ప్రమేయాచైతన్యంబులను భృంగంబుల నదలింపుచు ప్రమాణచైతన్యంబులను కుముదంబులంబెరుకుచు ప్రమాతృచైతన్యంబులను వనజంబుల దెంపుచు జీవేశ్వరచైతన్యంబులను చక్రవాకంబులం దోలుచు శుద్ధఫలచైతన్యంబులను పుండరీకంబుల శిరంబునంధరింపుచు దివ్యహంసంబుగా జలక్రీడలజరిపుంపుచు నత్యంతవిరాగిణిలితీరంబులంజేరుచు స్వప్రకాశాంబరంబులు ధరియింపుచు శమాదిభూషణంబులలంకరింపుచు కేవలసత్యజ్ఞానానంతమూర్తులైలత్యుత్తమమండలంబులం ప్రవేశింపుచు ముక్తికాంతాయుక్తుండై బ్రహ్మానందంబునంబొక్కుచు అపూర్వజ్ఞానమార్గంబులు నడుపుచు వేదాంతసిద్ధాంతమార్గంబులనిత్యోపన్యాసంబులుసలుపుచు సద్గురువాక్యార్థవైభవంబులం బ్రోద్దువుచ్చుచు భక్తలోక రాజ్యపరిపాలనంబొనరింపుచు సుఖంబుండెనంతా ॥ వ ॥ అనిశంబున్నిత్యానంగాంగనసి దివ్యంబైన భోగంబులందనిశంబొందిన్ప తార్థుడై శుకుండు మహాభోగంబులొందుచు ..యోగి జనముం గాంచి శ్రీదత్తీవహీత సాష్టాంగప్రణామంబులు సైకొని ద్రా

శబ్దము వీరిపోవ నరిగె నాకస్రవంతి తుత్సేయగన్ ॥౬౬॥ జనకుడు వాత్సల్యంబున నన
నుడిగిపోయె దపనుని సం...బున నిస్పృశయమును మది వెనుకొన శు
కు డరిగె నా యుద్వేగముతోడన్ ॥౬౭॥ వ్యాసులనిట్లు డిగ్గిచని వారిజమిత్రసహస్రప
న్నిభా। భాసు శుక్రచారణను పర్వతగోరగ సిద్ధసేవ్యసం। వాసము పార్వతీశి
వనివాసము యోగ...కాస మైన కై। లాసము నంటజేరె సవిలాస విశేషమనం
బుతోడుతన్ ॥౬౮॥ ఉ॥ ఆ నగమందు నిర్జన సమాహ్వల దేశమునందు ప్రాఙ్ముఖా। సీన
తమండిధీకరాది త్రిమునోసలయుక్త గాత్రమై। ...నియమాత్మ ధారణము గా
సమతించి పరాత్మ తత్త్వయో। గానుభవంబునొంది పరకాష్ఠను చేలానరింపు
చుండగన్ ॥౬౯॥ చ॥ సురముని యంతలోనె ఫొడచూపిన లేచి నమస్కరించి సుస్థిరతర
రాజయోగని, దీక్షితసిద్ధియు విన్నవించె మా। కరుణ దలిర్ప ముక్తి సతిగంటిని
తత్సహితోడ గూడి గ్రచ్చర దేపోయ దన్వగత సంగమనోగతి సంస్మరింపగన్ ॥
చ॥ అని వెరిగించి యా శుకమహాముని యోగము చేతనాకసంబున కుబికెం బ్ర
నర్తిగ సిరోరానితండతి త్రికాలము। దనుపమసిద్ధినొంది విమలాత్మ లనొప్పి
తృప్తి చేస్తినో। ముని వెరగంది సిద్ధులు మహాత్ములు యోగులు ప్రస్తుతింపగన్ ॥
చ॥ అరుణకుమారు డయ్యెడ విహంగమునై గిరి దిసలత్సరోరుహా। కరతలము
నీలలతగనై నిమజ్జనము వెంట నున్నరయుచు వచ్చి జీరత మరందరు వోయను
డించుట చూచె। ...వ్వరపిలిచి కడమంచు వచ్చిం దిరంటటన్ ※

చ॥ గగనగుణాధ్యమై యాదభ్ముఖము గాశుక సంయమి బోవతోవను। స్వజనపదస్థ
కల్పితరుచిజాలములున్ ... ప్రతములు రెండు మేరు హిమవంత
ములోయన దద్దమై నను। ప్రతిహత యాన వేగమున రాల్చె నుతుత్తము రై మ
హింబడన్ ॥గీ॥ అట్లు బోవ జూచిన దియ్యల్లయద్భుతమైన భంగి దాపన మరవేర
లు। కుసుమవర్షములను గురిపించి రమ్మహా। పురుషవరుని చాల బొగడుకొ
నుచు ॥ హరియాన ॥సీ॥ తన మోములకు సమానములుగా వివియని తెలుచపంక
జములు బెరికి నైచి। తమ ముంగురులకు సామ్యము లౌనె యివియని గోరికొం
గములను గొట్టికొట్టి। తమ నేత్రములకీడు దగ్గకున్న వియని శేరి బ్యానంబుల
దిమి వెనిచి। తమయురోజంబుల క్రమము లేవివియని చక్రవాకంబుల విభ్రమిం

క॥ నగశైలాంతస్థలిలో మస్తులగుచు మెలగుచుండు కామినులుగలకొలను మిగ నగతటభూమి తన్నుదాగాంచి రసికొను చుజను దెంచెనమ్మునితనయుం డధి
పాదము॥ తనయుండాగతిబోవఁజూచుడుత్వంతానురాగంబుచే । వెనువెంటన్
వెనంతలోఁ తనయుఁడున్ హృదయేంద్రియప్రాణతి । తనువుల్ధాత్రిజలానలానిలన
ల స్తోమంబులంగూడఁగ। వ్యోమభూతంబులపై దిటినిల్చి డిచిమాయందాటిన
తాన్తత్త్వజ్ఞుడై॥ వ॥ అటజెందెడి శుకయోగిసద్గురు కటాక్షాపేక్షముగానూ
త్న్య ద్భుతాఘటితాఖండబ్రహ్మాండభాండంబు రిత్తముత్రిలోక్యాలత్వమున్ స్వేచ్ఛఘూర్ణటపడ్రా
నశక్రశేషగిరుల నుత్పన్నప్రకృతీంద్రవ్యాపారా। తత్కాటధీసాత్త్వపరోక్షము నసకల
తత్త్వాస్వక్షమున్నొక్షముగ॥గీ॥ అపుడు వెనువచ్చి వేదరూపుని। గాంచిశి
ష్యాధ్యయనము లాత్మబోలినీవుతుండు శైలవిధ్వంసి సైచనినోవనుచుజెప్ప
జాలి బడుచుండెను॥ కాయను తోల్త్రిహింపకేటుగాంజని డెకట్టి డిమ్ము క్షేమవ్యథి॥ కా
యనునీవుమదుకొడుకాయనుగద్గతి శేగిదేవిశో। కాయనుపుణ్యవుంఫలకా
యనుమ తతంత్రిశాస్త్రాలో। కాయను రాజయోగితిలకాయను హాయనుహా
శుకాయనన్ ॥శా॥ ఆయనియోశైలులు గెత్తిన । నోయనిఘోర చరాచరంబులో
యనిమోఘంబు భోయనిమధరణిపర్వగు। దైయమ్మ తుండయ్యె తనదానని
రోర్పడగా॥ చ॥ అదివిని వేదమూర్తి వెరఁ ందిసమారుని న్యరూపసం। పదగ
నియన్మహాంగదకైనినువంగనివచ్చె ఫుల్లరు హుడదె టకంచునాజలవి
హారసన్ సేవకామినుల్। చెనరసిగ్గులంబొగిలి చేలలుంధరియించి
రెంతయుగా॥గీ॥ విమలగతిశేగునతుగాంచివెల్పుబోండ్లు। శంకలేకుంటత
నుగాంచిశకమంట। నగనిముక్తతతనదుసక్తతనెరింగి। జనకుడెదగోనప్రీతి
జెమ్మా జనించె॥ గీ॥ ఈగతిదనగబోగి లెడన। ర్వాగమహాకునిపాలికమరులు
పిగ। భోగ్యగలుగొలువగశంకరు। డేగిపినయపూర్వకముగనిట్లనిపలికెన్॥ క॥
ధరాజాజలశిఖిపవనం। బగన్నిభవీర్యుడగు కుమారుడుగలుగ। నరుడిగిలీ
వునేనా। పమిడి తిసస్టినుహీమవాడతడరనగా॥ ఉ॥ ఆతడుమప్రభావము
ననద్భుతమైన నశ్వర పాపశేషసాంశయుంబున। న్నిరుపమాత్మను దైపథికుఖ్య
దేనతాజాలికినైనజెపసనివశ్యపదంబున బొందెనికి। ప్రీతిని బొందియుం

జక్కటు బెగ్గిలి దుఃఖపడంగ జెల్లునె॥ ఉ॥ నీవు మహావివేకివి వినిర్మలచిత్తుడ వాత్మగ
మాంతవి। ద్యావిభవుండ వాదిపరతత్త్వవిదుండవు గాన. గల్గనే -లమూఢ
భావమున ఖేదము నొందుట బాడిగాదునీ। భావములో పరాత్పరుని భావన సే
యుట మేలు చూడగన్॥ అని యూరడించి వెండియు॥ క॥ ననవిధుల ద్రుమతతారక
లినశశు లెందాక జగతి నెనగెదు నందా। కను నీదు కీర్తియును నీ। తనయుని కీ
ర్తియును వెలయు తథ్యంబగుచున్॥ గీ॥ అనుచు బలికి మరియు నంబికాపతి భూడ
మ్మ। నీం దృతోడ పలయు నేనిపుడ్తు। సదృశ రూపమైన చాయని నెఱ్ఱఁపుము। జను
గమించు గాక యని వినిచె॥ చ॥ అనవిని యామునిప్రవరు డట్లనె పుత్త్రుని బోలు
చాయగ॥ న్గొని పురవై గి పాదములకున్ బ్రణమిల్లి ముదంబు నొంది। తొ న్ని
చనిస్వస్థలి న్మరను కోరుచు సుఖంబున నుండె శూలినే। చని నిజ గేహాంతమున
వంత సమందుచు నుండె భూవరా॥ అని జెప్పి వెండియు॥ క. యువిదేద గా స్త్రసా
రం। బిదిగజనవేద్య మాత్మ హృదయము దీని। స్వ్వదితంబుగ నిన కను నే, నవనా
లమతి వాడు నాతు సతితో మందున్॥ క॥ అని భీష్ము డిదివ రాశ రు। మనుజా నిచ
రితంబు దీని మనము గొనుచున్। న్మనుమని పలికె నతన పెను। మనమున నాతో
నాతడట్లనుచుండె ధరన్॥ చ॥ వెలువలలో వెలుంగుచును విశ్వములోగల సీ
పుమన్మనో॥ జలజమునంను వెల్గుచు యశంబున మత్కులజాతు లెల్లవ। డ్గిలజ
కంపగా శుకచరిత్రము బల్కితి కీసిధాత్రి గా। పలవెలయంగ జేయుము కృ
పాకరవె భవరామ రాఘవా * * * * **

—— * ఆశ్వాసాంతము * ——

క॥ పంచాననవర్ణిగుణ। పంచాననకోటిసదృశబలసంపన్నా। పం
చాయుధసమవర్ణా। పంచావస్థాతనూ నిపంచో త్త్రీర్ణా * *

ఉ॥ సాతురపట్ప గోరుమహా రాతుర మాక్ష పమేత మంత్రవేద్యా తు
లవిద్విచతుణ త్రయాతు రతత్త్వా శిష్ట భాస్వదే। కాతుర వాచ్యలతు

జాతు రాతురతత్త్వ విలతు గావరో। షేతు ణపడ్విరోధి పరిశీతుణ శ్రీమపరా
ధ్యరతు ణా * * * * * **

లయగ్రాహి॥ సుందరసమద్ధృత మందరనగమస్సృతక్షీరసాగరదసం సుత్రపు రందరరమాబ్జం। ఇందిరవిచిత్రగుణమందిరపవిత్రకరదిందుకవి। నేత్రమారసం దితఖగేంద్ర। స్యందనవిలి త్తరతచందనవినూత్నహాది చందనదిరత్నకృతవం దనమహీజా। నందనమితశ్వ సననందన లసత్స ససనందనమనస్థ రఘు నందనముకుందా॥ * * * * *

కవిరాజవిరాజితం॥ పశుపతిధనహారణ ప్రశమితసురారిగణద శవిధహరిద్వ్యరణ శదగుణకీర్తి-శిశికరవక్త్ర సుమవిశిఖనమగాత్ర శృతిరద నీరజలజాక్ష-వసుకనిపమసనాగా-కుశపరమపావనగిశుశిరజమఘావనసకు శలఫలభావనవికసితనయనాబ్జ-దశముఖనివారణ త్రిదశనలయుద్ధీరవరదశర ధిగభీరవరదశరథకుమారా॥ * * * * *

మాలినీవృత్తము-

అనవధిభవశోభాహాటకాంభోజనాభా-శుభగుణసముదాయాశుగభూ ధానుమేయా- ,తి, భువనపరిపాలా దేవకార్యానుకూలా-సభయవిశ్వతిదూ రాజానకీచిత్తచోరా * * * * * *

గద్య

ఇతి శ్రీమద్గురులింగమూర్తి చరణకమల సేవావిధేయ తద్గురుకరుణాకటాక్ష వీక్షణానుగ్రహ ఉపలక్షిత శ్రీరామమంత్రో పాసనాప్రకారజ్ఞానధారేయ తన్మంత్రానిష్ఠానదేవతాత్మాను సంధానలక్షణభాగధేయ వేదాంతకవితావిచిత్రపిత్జైనబ్రహ్మ విద్వజ్జనగేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తి ప్రణీతంబైన శు కచరితంబను వేదాంతగ్రంథంబునందు పంచమాశ్వాసము॥ *

—*—

శుకచరిత్రము నందలి-

సర్వంబును పంచయాశ్వాసములు-

ముగిసెను-